AGROINDUSTRIAL

VIAȚA ROMÂNIEI

la Vatra Dornei ● Legătura între două civilizații ● Noutăți pe șoseaua E 94 ● Pămîntul care nu murdărește niciodată ●

piatră cubică, pe care să fișîie fără stridențe cele peste 700 de automobile ale localnicilor. De notat că spinoasa problemă a automobilului nu-i încă, la Filiași, chiar o problemă. Adică ele, automobilele și vacarmul lor, nu se prea simt. Orașul e totuși un orășel, n-are decît 2 475 de gospodării (cu cele ale satelor aparținătoare : 3 460) și 16 500 de locuitori, deci e o așezare încă prea mică pentru ca automobilele să-i foarfece creierul liniștit. Cînd trîmbițează claxoanele, crezi mai degrabă că prind glas cocoșii de tablă de pe acoperișurile caselor bătrînești cu ziduri albe și prispe de lemn, tronînd în mari grădini cu legume și poame. Au mai apărut, pe lîngă blocuri, fel de fel de alte construcții, fel de fel de așezăminte și instituții de tip urban, de la liceu la spitalul de mare capacitate, de la cinematograful cu 400 de locuri la hotelul-restaurant, de la complexul comercial modern la centrala telefonică automată (peste 1 200 de abonați), de la frizeria cu firmă lăudăroasă (dacă te-ai lua după ea, ai fi servit aici mai bine ca la „Lido“, cei dinăuntru pretinzînd că știu să facă de toate : „ras, tuns, frezat, spălat, frecții, masaj“), la tîrnul comunal (e drept, încă rudimentar, adică un simplu tîrn de nuiele) ce dichisește dimineața străzile. Un spectacol de nota zece al dimineților urbei se petrece la ceasul cînd începe scuturatul scoarțelor, lăicerelor, macatelor, chilimurilor, mochetelor, covoarelor. Cu respectul tradițional al țărăncii față de răsăritul soarelui, gospodinele, suprapuse pe toate etajele orașului, evită strada de asfalt, aruncînd gunoiul în curțile interioare. E un obicei pe care orașele mari l-au pierdut de mult. Să sperăm că marele oraș care va fi cîndva Filiașiul nu-l va uita.

Dar nici blocurile, nici asfaltul, nici feluritele așezăminte și instituții de tip urban, nici monumente precum capela lui Filișanu, oricît de prețios ar fi accentul de artă pe care-l pun în priveliște, nu pot configura un oraș, cel puțin în înțelesul zilelor noastre. Viața, înfățișarea, forța, respirația unui oraș o dau, înainte de toate, munca lui productivă, economia lui.

La Filiași, munca industrială bate astăzi de se-aude pînă la Craiova. Un „Electroputere“ de dimensiuni ceva mai reduse, dar cu o dinamică productivă dintre cele mai vii, și-a deschis aici porțile în 1972. Este întreprinderea de transformatoare și motoare electrice, a cărei producție globală a atins, în '73, o valoare de 380 000 lei, urmînd ca anul acesta să însumeze 1 miliard și 250 de milioane de lei. Născută din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a onorat tînărul colectiv cu o caldă atenție și cu recomandări decisive pentru ascensiunea și perfecționarea producției, întreprinderea s-a dezvoltat în ritm alert. Se produc aici peste 120 de tipuri de transformatoare, unele de 1 600 kW, multe livrate în diferite țări ale Europei, dar și în Asia și în Africa, în locuri cu climă ecuatorială ori tropicală, ceea ce le impune meșterilor din Filiași operații tehnice de un înalt profesionalism. Tot aici se produc motoare electrice, peste 30 de tipuri, solicitate și ele pe piața externă. O altă încîntă industrială de proporții, inaugurată în 1971, este Întreprinderea de utilaje și piese de schimb pentru industria de prelucrare a lemnului, care, la fel, expediază mărfuri în Europa și Asia. Vechea fabrică de cherestea s-a extins, și-a anexat o secție de parchete, e în plină modernizare și sectorul de exploatare a lemnului, unde catargele de stejari și de plopi, lungi de cîte 12—14 metri, vor deveni „produse“, adică mărfuri cu valoare economică ridicată, grație unei platforme tehnologice dotate cu toate subtilitățile noului. Erau 750 de muncitori în Filiașiul anului '72. Astăzi sînt peste 8 000. Față de anul '68, populația e mai mare cu vreo 4 000 de locuitori, în covîrșitoare majoritate veniți de aiurea. Și încă vin, vreo 4 000 sînt numai navetiștii care năvălesc diminețile din satele și tîrgurile apropiate. Noua condiție a așezării, cu afluxul de duminicile, din țarcul muncii și populație tînără provocat de vertiginosul dezvoltării industriale, a făcut să se ivească, peste noapte, o serie de contradicții presante. Filiașiul s-a trezit dintr-o dată prea mic, prea strîmt. S-a declanșat bătălia pentru locuințe, pentru artere noi, pentru tot felul de edificii și de dotări, rama cea veche fiind înlocuită, dar, pare-se, și noua ramă va trebui în curînd schimbată. Se vor ivi alte și alte construcții, între care o întreprindere de mecanică fină, iscînd alte și alte cerințe prielnice la viața oamenilor. Inutil să mai precizăm cît de preocupați sînt edilii de rezolvarea problemelor urbei, multe și grele (între care cea a transportului navetiștilor), soluționabile însă în viitor, prin dezvoltarea progresivă a așezării. Cel puțin așa cred interlocutorii noștri, secretarul adjunct al Comitetului orășenesc de partid, Ion Dediu, și secretarul Consiliului popular, Ilie Găgeatu, amîndoi oameni tineri, deci cu vîna de optimism încă nesecată și cu aplomb în atacarea „problemelor“. De la ei mai aflăm și despre alte obiective economice importante, între care un mare complex zootehnic. Într-un singur deceniu (1970—1980) Filiașiul a primit investiții în valoare de peste 1 miliard de lei.

Toate acestea sînt, după cum se vede, opera statului, rezultată dintr-un mare efort material, deci o operă „din afară“, cu putere modelatoare răsfrîntă egal asupra tuturor așezărilor românești. Dar ei, cei ai locului, beneficiarii acestui efort, ei ce fac ? Prin ce calitate a muncii și vieții lor justifică ei „orașul“, ce dau ei, în replică la ce li s-a dat ?

Ei muncesc harnic în industrie, raportînd cifre ca acelea pe care le-am consemnat. Ei muncesc harnic și pe cîmp, culegînd cifre pe care le raportează nu la cămara patriarhală a aromelor toamnei, ci la sarcini care, de la un timp, țin tot mai mult de matematica seriilor mari. Marfa rară a arpagicului, care dilată de poftă toate nările, inclusiv pe cele ale mușteriilor de departe, a însemnat anul trecut, la ferma C.A.P. din Răcanii de Sus, nu mai puțin de 22 de tone la hectar. Ei cresc vaci, oi, porci, capre, pui în sistem industrial, ei și-au propus ca încă din anul acesta 50 la sută din totalul producției agrozootehnice să participe la înfăptuirea programului de autoaprovizionare. Ei, acești oameni ai Filiașiului, se înhamă cu sîrg și la carul muncilor obștii, cu ei s-au plantat milioane de trandafiri și mii de arbori ornamentali, cu ei s-au „modernizat“ toate străzile, în număr de vreo 50, însumînd peste 60 de kilometri. Cu ei, cu cazmalele minuite de ei, s-au săpat fundațiile celor vreo 10 kilometri de conductă de apă potabilă. Tot cu ei, cu mîinile lor, s-au rostogolit țevile de oțel și s-au turnat în cochilii betoane. E totuși uimitor cum acești oameni, din care numai o parte sînt filieșeni, s-au constituit, într-un timp foarte scurt, într-o adevărată familie urbană, care are de-acum tradițiile ei. O familie în care s-au adus calități, particularități, culori și accente diverse, turnate toate într-o calitate nouă. Aceasta s-a întîmplat, ni se explică, fiindcă toți s-au legat de oraș, prin intermediul uzinelor, cu niște legături ca de rudenie. Amintirea începuturilor este prea proaspătă, cu întreaga ei încărcătură de bărbăție și fraternitate, pentru ca oamenii să se poată despărți atît de curînd în familii — cu capi de familii — ori în familiuțe și neamuri. E mai simplu și mai util să se păstreze vechea solidaritate a muncii cot la cot pentru ridicarea primei hale de la „transformatoare“, să se certe deschis, de la apartament la apartament, pentru cine știe ce treabă domestică, să se petreacă împreună la un pahar ori la o seară de dans. Chestiunea cu paharul e mai lesne de rezolvat, există locante pentru toate gusturile și toate pungile, de la elegantul motel-restaurant de pe strada centrală pînă la chițimia botezată de cărușași „La biciușca“, unde halba de bere n-o fi prea curată, dar bere se găsește mai totdeauna. Mai complicat e cu seara de dans și cu alte evadări, măcar ale vieții domestice. Unicul lăcaș cultural al locului e o așa-zisă „Casă de cultură“, veche de peste trei decenii, care în peisajul amplelor înnoiri ale urbei aduce o notă meschină și tristă. Așezămîntul are o sală de spectacole (fără alte utilități, fără cabine pentru actori, ceea ce face cu trupele artistice profesioniste să evite un loc în care actorul ori cîntărețul se îmbracă și se machiază în birouașul directorului, fiind apoi nevoit, ca să ajungă pe scenă, să treacă printre scaunele cu un public amuzat ori dezamăgit de situație) și o sălită în care se înghesuie, sufocîndu-se, vreo patru-cinci mese de rummy. Sala de spectacole e înclinată și, ca să se poată amenaja aici un spațiu de dans, i s-a creat o treaptă falsă, la adăpostul căreia s-a nivelat podeaua. Ringul improvizat astfel măsoară vreo 50—60 de metri pătrați. Eliberat de scaune, „ringul“ acesta este luat cu asalt, în zile de sărbătoare, de sute și sute de băieți și de fete, amatori de rock-uri sau de tangouri. Cei care nu încap pe zisul „ring“, și cei mai mulți nu încap, se refugiază, de plictiseală, în circiumi. Or, cînd la cinematograful de 400 de locuri rulează vreun film mai acătării repetă acolo asaltul, rămînînd iarăși, cei mai mulți, pe dinafară. Filiașiul e un oraș de tineri, numai elevii sînt mai mulți de 4 000, iar vîrsta medie a celor 3 000 de muncitori de la „transformatoare“ este sub 27 de ani. Chiar să nu găsească cei ai locului un dar cultural accesibil mai multor tineri ?

Sigur, vor mai trebui făcute multe în Filiași. Și se vor face. Dar vor trebui făcute cu grijă, cu multă grijă. Fiindcă potrivirea grupelor sanguine între cele două civilizații, cea rustică și cea citadină, se refuză transfuziilor inabile, ce nu țin seamă de toate elementele necesare unui organism sănătos, implicit de cele de ordin spiritual. Oricum însă, prin tot ceea ce a înfăptuit pînă azi, orașul pare în stare a rezolva mai departe toate speranțele cu care îl investesc cei ai lui.

ILIE PURCARU

Cum merge înainte viața la Țăndărei

Adevărul întreg ar fi însă că alfabetul acesta, ca să-l numim astfel, începuse a fi învățat de mai multă vreme, cel puțin așa socoteau unii din Țăndărei, fie și numai pentru motivul că numele comunei lor, ca al oricărei comune mari, era îndeajuns de cunoscut și viața mersese înainte nu numai pentru că ei văzuseră pămîntul, neam de neamul lor, destul de aproape cît să-l are, să-l semene ori să-i culeagă roadele, dar și, uneori, de la înălțimea grămezilor de saci cu cereale încărcați în căruțele cu care coborau către vadurile Dunării, unde așteptau șlepurile, unii îndeletnicindu-se cu o brumă de negustorie și asta făcîndu-i să creadă despre ei că sînt oameni umblați, cum se zice, și că n-ar avea de ce să se lase mai prejos decît cei trăiți la orașe de vreme ce încercau să nu iasă păgubiți din împrejurări în care se cerea iuțeală de minte ori un fel aproape diplomatic de-a vorbi. Dar blocuri n-avuseseră pînă în urmă cu nouăsprezece ani, asta e limpede. Și pentru că pe-atunci mai stăruia, cum poate mai stăruie și azi, e adevărat, din ce în ce mai firavă, credința că tot ceea ce se află prin preajma unui bloc trebuie să se cheme oraș iar un oraș adevărat trebuie să se despartă de pămîntul care-l înconjoară printr-un lanț de fabrici dincolo de care privirea să nu mai fie interesată de felul cum mai crește grîul, ar trebui să ne grăbim să spunem că la Țăndărei s-a întîmplat altfel, zice primarul Alexandru Culina. Viața a mers înainte, aici, fără ca ea să fi încercat a se desprinde de promisiunile pămîntului nici mai tîrziu, după 1 martie 1968, cînd Țăndărei a fost declarat oraș, cînd blocurile s-au mai îndesit iar numărul etajelor a crescut de la trei la patru. Noul oraș nu și-a întemeiat înaintarea pe roți de împrumut și acesta nu

(Continuare în pag. 6)

Ctitorii ale Epocii Ceaușescu

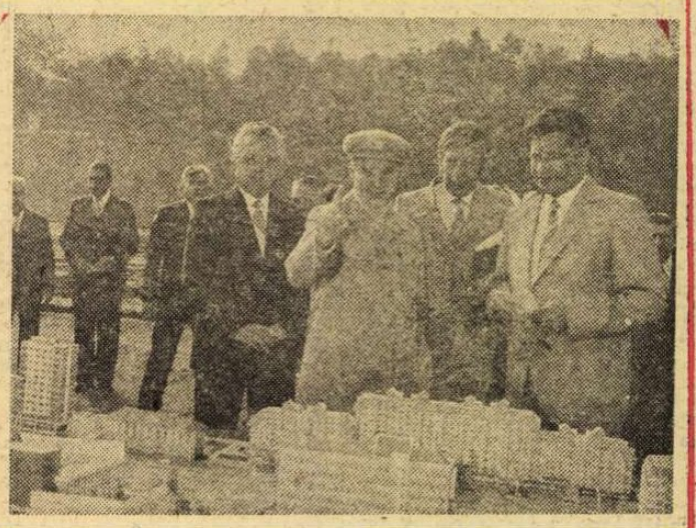

Întîiul arhitect al țării stabilind cu clarviziune chipul de viitor al orașelor României.

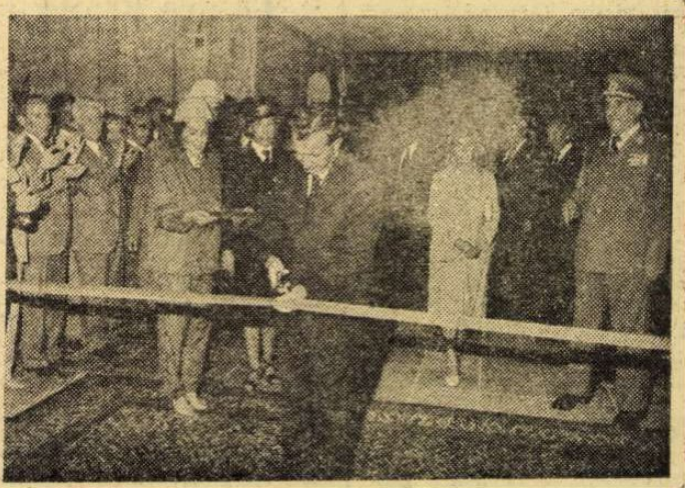

Unul dintre cele mai mari obiective de interes social din Capitală : metroul bucureștean.

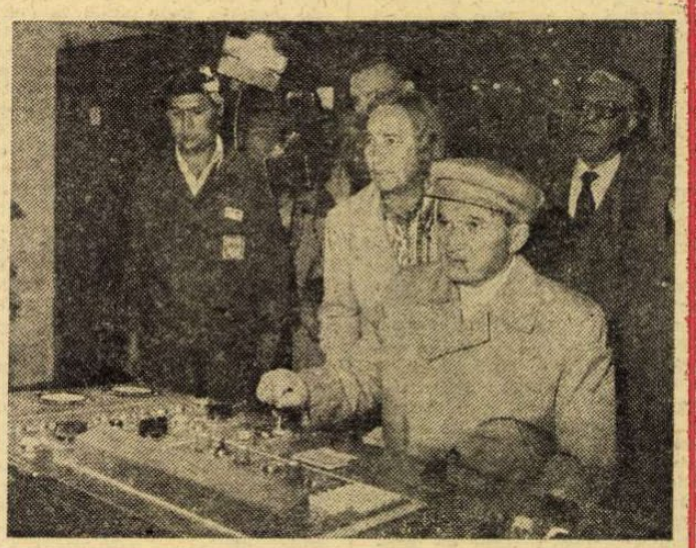

La tabloul de comandă al celui mai mare combinat siderurgic din țară.

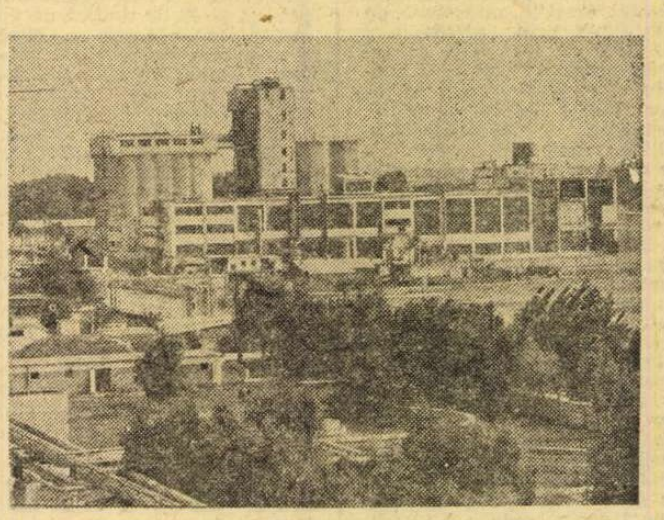

Țăndărei — unul dintre cele mai noi și prospere orașe ale României, beneficiarul unei concepții unice de dezvoltare, caracteristică pentru această epocă.

VIAȚA ROMÂNIEI

ORAȘUL AGROINDUSTRIAL

• La Ianca găsești de toate • Pădurarul — un artist în vînătoare •

(Urmare din pag. 5)

e decît un fel de a da de înțeles că orașul așezat în unghiul de la vărsarea Ialomiței în Dunăre a ținut să trăiască tot pe seama pămîntului, de fapt. Industria s-a ridicat aici ca o soră bună a agriculturii, mai zice primarul, și asupra acestui lucru se cuvine să stăruim măcar pentru a face limpede adevărul că nimic din ceea ce produc fabricile grupate într-o margine a orașului nu parvine, la capătul unor îndelungi așteptări, de pe itinerare intercontinentale, ci sosește în bună parte de pe pămînturile care se văd, cît se văd, chiar din balcoanele celor mai bine de 1 300 de apartamente ridicate pînă astăzi la Țăndărei. Între hotarele Consiliului unic agroindustrial ce-și are sediul chiar în oraș intră cam 30 000 de hectare și mai multe ferme răspîndite prin satele din jur, la Bucu, Valea Ciorii, Gheorghe Lazăr și Ograda iar Vasile Barbu, președintele consiliului, știe că de pe pămînturile acestea industria orașului își ia materia primă ca dintr-o cămară apropiată, nu ca de dincolo de praguri pe care felurite împrejurări le fac ori prea înalte, ori prea adînci. Cît alții au de trecut asemenea praguri, cei din Țăndărei lucrează în plin. Fabrica de zahăr, bunăoară, are o capacitate de 480 tone în 24 de ore și cînd e vremea campaniei de producere a zahărului ea chiar atît produce, 480 de tone în 24 de ore. La fabrica unde se produce ulei din soia și in, ca și la fabrica unde se face drojdie de bere din care cîteva județe din sudul țării își plămădesc pîinea zilnică, despre rentabilitate se vorbește fără ocolișuri prin care cuvintele să încerce mai mult să tacă, decît să limpezească despre ce e vorba. Și nu altfel se întîmplă nici la întreprinderea de produse ceramice, dezvoltată pe urma unui atelier mai vechi de cărămizi și de țiglă, unde materia primă vine tot de pe-aproape, bineînțeles, și nu are cum să vină niciodată cu întîrziere. Încă o întreprindere, de amidon și glucoză, și-a deschis porțile în ultimul trimestru al anului trecut, întregind profilul unei platforme industriale care la Țăndărei nu numai că promite beneficii dar chiar le realizează. Cît privește condițiile în care le realizează, Alexandru Culina crede că ar mai fi ceva de adăugat : orașul care atunci cînd s-a numit pentru prima dată oraș însuma o producție anuală de 47 milioane de lei, a rămas un modest consumator de energie chiar și astăzi, cînd valoarea producției lui industriale trece de un miliard și jumătate. Peste nu prea mult timp, mai spune primarul, valoarea acestei producții va ajunge să fie de vreo 2 miliarde, atunci cînd la Țăndărei se va construi, cum s-a hotărît, și o fabrică de bere. Cum se vede, specificul industriei dezvoltate aici, de la o vreme, va continua să rămînă un semn distinctiv și plin de semnificație al unor decizii și opțiuni economice înțelepte. Cinstit vorbind, ele aparțin forurilor județene sau forurilor centrale de conducere, însă e lesne de înțeles că, pe de altă parte, proiectele prin care s-a urmărit construirea la Țăndărei a unui adevărat oraș agroindustrial au prins ființă prin strădania a vreo 5 000 de muncitori cu calificări nicidecum subite și subțirele ei deprinse, între altele, și pe băncile liceului cu profil, bineînțeles, agroindustrial. Mulți au venit aici de prin satele din jur și ar fi venit oricum, ni se spune, chiar dacă ar fi știut că nu pot găsi un loc de muncă în industrie. Fiindcă ani la rînd n-a mai plouat cît să se satur pămîntul de apă la Țăndărei și prin preajmă, în „triunghiul secetei" din Bărăganul de la gura Ialomiței și totuși două comune, Piua Petrii și Chioara, ce s-a numit mai în vremea din urmă Lunca, au fost desființate în același răstimp din pricina unor inundații care le-a clătinat viața din temelii. Alexandru Culina, primar la Țăndărei de cîțiva ani, este de fel din Lunca și spune că pe locurile unde a copilărit, ca și la Piua Petrii dealtfel, n-a mai rămas cărămidă pe cărămidă, pămîntul a fost arat și semănat cu grîu și porumb. Aici, la Țăndărei, unii dintre consătenii lui au primit apartament la bloc și s-au calificat ca muncitori, așa au ajuns orășeni Ștefania Ghilaș, Florea Gheorghiu, Margareta Ochiuleț, Elena Andrian sau Vasile Pușcașu, însă tot ei, atunci cînd e nevoie, știu să arate că n-au pierdut deprinderea muncilor țărănești, dacă e de cules porumbul ies și ajută la culesul porumbului și asta înseamnă că ei n-au ajuns să privească muncile acelea țărănești din balconul apartamentului și că în acest oraș unde localnicii au propus nu demult construirea unei unități Nufărul, care acum chiar se află în construcție, ei știu prea bine că pămîntul nu murdărește și că petele de pămînt de pe haine nu este nevoie să fie scoase la curățătoria chimică. Și întrucît e departe de noi gîndul de a înnoda cuvinte care să sune ca un bici pe marginea unei căruțe goale, socotim că avem dreptate să spunem despre cei din Țăndărei că ni se par a fi niște oameni iubiți de viitor în măsura în care putem fi siguri că pămîntul lor, din a cărui sevă ei și-au clădit industria, va rodi în fiecare an.

DUMITRU ELIADE

Ce are Brăila, avem și noi

Comuna Ianca din județul Brăila are 6 sate componente : Ianca, Perișoru, Berlescu, Tirle, Filiu, Plopul și Corișenești. În comună trăiesc 12000 de oameni. Viața lor diferă de cea a orășenilor, dar nu prea mult. Distracțiile lor sînt cam aceleași cu cele ale tuturor oamenilor dintr-un orășel, adică se uită la televizor, ascultă radioul, citesc, își fac vizite, unde cu siguranță atacă aceleași subiecte : cum învață copiii, ce-a mai zis cutare, cînd le vine rîndul la mașină, dacă plouă sau nu. Ei mai merg la restaurant, tîrguie ce au nevoie, pun sau scot bani de la C.E.C. Locuind într-o comună cu 3 ceapeuri, fac agricultură chiar și cei care nu sînt de meserie. S-ar putea ca viața într-o comună să aibă și oarecare dezavantaje, însă avantajele nu sînt mai puține. Bunăoară, oamenii muncii din Ianca nu merg la serviciu cu mijloacele de transport în comun, iar dacă au chef să facă o ieșire în mijlocul naturii, nu trebuie să se urce în tren cu hrană rece la pachet, ci fac o plimbare de cîteva minute. Copiii nu se joacă pe străzi aglomerate, în mirosul gazelor de eșapament. Cît despre liniște, ce să mai vorbim ?

Tot ce s-a făcut în Ianca, cu ajutorul statului sau prin munca și contribuția cetățenilor, are un singur scop : oamenii să trăiască din ce în ce mai bine, să aibă tot ce le trebuie la îndemînă, fără să mai fie nevoiți să dea fuga la Brăila pentru te miri ce trebuință. Fiind comună, Cooperativa de producție, achiziție și desfacere a mărfurilor dirijează aproape toată gama de magazine și secții de prestări servicii : 28 de unități comerciale și de alimentație publică și 22 de unități de producție. Președintele ei, Mircea Ștefan, este fără îndoială un om foarte ocupat. În Ianca, funcționează un supermagazin cu structură menaj, încălțăminte și confecții, un complex alimentar cu autoservire și cofetărie. Metalochimice, librărie, electronice, textile, mercerie, C.A.M., pîine și lapte, un magazin de unelte agricole, 3 chioșcuri de dulciuri, un depozit de mobilă și materiale de construcție. Restaurantul și hotelul cu 28 de locuri au încasări de 10 milioane pe an. Secțiile de producție industrială pun la dispoziția cetățenilor pufuleți, sucuri, sifoane, borș. În Ianca sînt ateliere de tîmplărie, plăpumărie, croitorie de damă și bărbați, tricotaje.

Pe bună dreptate, așa cum spune Mircea Ștefan, tot ce are Brăila, au și cei din Ianca. Magazinele sînt bine aprovizionate. La supermagazin se găsesc și haine de nutrii de 52 000 lei și haine de 1 000 lei, costume de 2 800 și de 600, pantofi de la 100 pînă la 400. Pentru posibilitățile fiecăruia. Blocurile de locuințe au magazine la parter. În magazinele alimentare se găsesc de toate, de la pufuleți și gogoși pînă la semipreparate de carne și pește. Fabrica de pîine produce în fiecare zi 4 tone de pîine și o tonă de covrigi. Centrele I.L.F. desfac legume și fructe ca în orice oraș. Oamenii și le produc în mare măsură în curți și loturi personale, însă în Ianca sînt peste o mie de oameni care lucrează în industrie și mulți din ei locuiesc la blocuri. De vreo zece ani s-a început construirea blocurilor de locuințe și pînă astăzi s-au dat în folosință aproape 250 de apartamente. Ele sînt locuite în special de cei care lucrează la Fabrica de zahăr, abatorul de păsări, Întreprinderea de foraj, de cadrele didactice ale celor două licee industriale și ale școlilor generale, de medicii spitalului. Cei de la răchitărie stau mai mult în casele lor cu curte.

Cînd l-am abordat pe Titi Bănică, secretar adjunct al Consiliul popular al comunei, am aflat că Baia comunală urmează a fi racordată la rețeaua de canalizare și apă, blocurile vor fi racordate într-un viitor apropiat la Centrala termică și că răchitării, unde lucrează meșteri pricepuți, își îndeplinește planul la export. Dacă centrul civic nu este încă gata, planurile sînt gîndite cu grijă de mai mult timp și tot ce se construiește în comună se face pentru un viitor care se știe precis cum va arăta.

Ne găsim totuși într-o comună, în care agricultura este ocupația principală a oamenilor. Ceapeurile merg binișor. Ne gîndim la seceta care a fost anul trecut cînd sîntem oarecum zgîrciți în superlative. Pentru a se înlătura pe viitor influențele negative ale secetei, se lucrează de zor la terminarea irigațiilor. Oamenii lucrează și la cîmp și în industrie. Cei care au curți, cresc porci. Unul pentru ei, unul pentru contractare cu statul. Consiliul popular a asigurat și furajele și purceii, conform obligațiilor pe care și le-a luat. Numai pe lîngă restaurant cresc 40 de porci și 6 scroafe de reproducție. Ei nu cresc, bineînțeles, doar cu jumătăți de chiftele și coji de pîine. Trebuie să le asiguri și furaje. Toată populația, indiferent cu ce se îndeletnicește, profesorii, muncitorii și specialiștii de la Fabrica de zahăr, militianul, primarul realizează în fiecare an cel puțin 30 de norme în cadrul ceapeurilor. Cei mai în putere și mai pricepuți își iau terenuri în acord.

Bunăstarea oamenilor din comună depinde în primul rînd de bogăția ei. În comună sînt de toate și viața este la fel ca în orice oraș. Că e comună agroindustrială sau oraș credem că are mai puțină importanță. Important este ca viața să fie cît mai civilizată, mai confortabilă, mai plină. În Ianca se poate învăța și munci. Avînd asigurate locuri de muncă în diverse ramuri de activitate, oamenii nu simt nevoia să plece în alte părți. Au aici de lucru, profesori, ingineri, contabili, medici, meseriași, muncitori și bineînțeles țărani. La alegere. În fond, decretul, care într-un viitor oarecare va numi Ianca oraș, va constata o stare de fapt. Ea, este credem noi, în primăvara acestui an, înfăptuită.

OPREA GEORGESCU

Un oraș privilegiat de natură

Au trecut douăzeci și ceva de ani de cînd ultima plută a coborît pe Bistrița la vale și s-a oprit cine știe unde. După atîta vreme, dacă te uiți cu atenție, te cuprinde mirarea. Cum or fi putut cobori cu pluta pe o albie plină de pietre, cu apă mică, cu cotituri cînd line, cînd scurte și periculoase ? Trebuie că era o meserie destul de grea, practicată numai de cei aflați într-o situație limită, pe care viața îi amenința la partea sa primară — mîncarea. Ideea de-a repune în circulație plutele, cel puțin în bazinul Dornelor nu cu un scop industrial, ci cu unul turistic, de agrement, pare dacă nu ispititoare, cel puțin interesantă. Vatra Dornei e un mic oraș de munte privilegiat de natură. Puține localități înconjurate de munți se bucură de o asemenea priveliște. E o mică țară a pădurilor care coboară pînă la marginea orașului. De jur împrejur stau de veghe un fel de munți dulci care aduc iarna un frig că îți îngheață aburul în dreptul buzelor și te aștepți să-l vezi căzînd la picioarele tale ca un morman de vată. Iar clădirile gălbui, cu chenare albe, așezate după rigorile vechii arhitecturi austro-ungare, dau impresia unei mici stațiuni de munte, care își mai păstrează cazinoul, vilele cu nume pitorești și exotice și o populație silențioasă, de parcă viața ei ar fi o nesfîrșită odihnă. Ici-colo se mai văd semnele unui alt stil arhitectural, iar într-o anumită parte, dominată de blocuri, ai sentimentul că acest oraș trăiește călare pe două secole. *„Aerul și apa minerală de Vatra Dornei au făcut ocolul multor țări. Cu 40 de ani înainte nu oricine își putea permite să vină aici pentru a-și petrece o săptămînă sau două. Acum preocuparea noastră este de a da acestui mic orășel de munte un specific determinat de poziția sa geografică. Vatra Dornei este deja un oraș modern, care nu cunoaște poluarea, care încearcă să valorifice pe deplin resursele locale, de la lemn pînă la pitoresc. Vatra Dornei poate să însemne o stație pilot pentru turismul și economia orășelelor din munții României".* Primarul orașului, Petru Țăranu, este din partea locului, „născut, crescut" și ideea de a valorifica din plin, în folosul oamenilor, tot ce a dat natura îl preocupă în cea mai mare măsură. *„Este o vreme, spunea dînsul, cînd un oraș mic se poate dezvolta ca niciodată, cînd orașele țării au prins un tren pe care multe nu-l prind de două sau de trei ori în întreaga lor existență. De aceea proiectele încearcă să țină pasul cu vremurile".* Faleza Bistriței prin Vatra Dornei va arăta altfel, va fi o alee betonată, aproape de nivelul apei, un fel de bulevard care va traversa orașul împreună cu apa riului. Lîngă primărie se află vechea clădire a muzeului de istorie. Nu peste multă vreme se va deschide Muzeul Dornelor în care, printre o mulțime de piese de valoare, vor fi expuse și cîteva fotografii de epocă și portrete ale unor dorneni din alte vremuri. Toți poartă pieptare cu margini din blană, pălării cu boruri largi și plete răsfrînte pe umeri. Seamănă și cu niște fermieri puternici și neînduplecați și poate că așa au și fost pentru că în istorie nimeni n-a supraviețuit prin lene.

Cîteva hoteluri noi leagă vechiul oraș de o parte din munte. Dacă urci în sus pe apa Bistriței, vrînd-nevrînd drumul te duce spre o fostă proprietate a doi austrieci care în anul 1948 s-au retras cu discreție din existența orașului. Aveau o clădire mică, cu două nivele, în care produceau cel mai celebru caș-caval al tuturor timpurilor. Șvaițerul nu se poate prepara decît din laptele animalelor care trăiesc la munte. Și nu pe toți munții. La altitudini mai mari sau mai mici iese mai prost. Aici iarba este altfel și laptele vacilor este mai gras, nu se aseamănă cu cel al vacilor de la cîmpie sau de pe alți munți. Cei doi austrieci produceau o infimă cantitate de caș-caval în care se aduna tot laptele vacilor din acest bazin. Gheorghe Huiaze a ajuns în aceste locuri în jurul anilor 1950. Tînăr, ferice, cu nostalgia satului său din Munții Pindului, la Vatra Dornei a trăit sentimentul că are parte de un spațiu care se aseamănă cu cel în care îi rămăseseră părinții. Gheorghe Huiaze s-a născut într-un sat din Munții Pindului și a învățat carte la liceul român și a venit la București cum veneau atunci copiii de aromâni care știau limba română și voiau să urmeze facultățile din țară.

La sfîrșitul studiilor Gh. Huiaze a venit la Vatra Dornei și aici a luat în primire mica fabrică de brînzeturi alcătuită dintr-o singură clădire, căreia i-a adăugat mereu cîte ceva. Cînd intri în această clădire descoperi cu ușurință partea ei veche și zidurile noi, lipite lîngă celelalte și apoi depozitele și halele mai noi și liniile tehnologice și secția de brînzeturi topite și un atelier pentru cartoane și cutii pentru brînzeturi. Om cu idei și cu mult spirit practic, acest specialist în industria alimentară a dezvoltat în diferite comune cu o producție mai mare de lapte o serie de micro fabrici care produc caș și cașcaval, obținînd prin asta centre de mare productivitate cu valorificarea pe loc, excluzînd plimbarea laptelui dintr-un loc într-altul. Mulți dintre muncitorii și maiștrii cu care a început la Fabrica de brînzeturi prin anii 1950 au ieșit încet-încet la pensie. Au mai rămas numai cei școliți de director. Și directorul ar trebui să se pensioneze, în fond acest om, un aromân de o nemăsurată frumusețe interioară, și-a făcut pe deplin datoria față de țara în care a poposit din motive de limbă și studii și pe care n-a mai părăsit-o din diferite motive. Trebuie să înțelegeți nostalgiile unui om care și-a părărit satul natal cu 40 de ani în urmă, care nu și-a putut vedea părinții cum intră în pămîntul pietros al Munților Pind. Omul acesta trecut de 60 de ani vrea să se mai întoarcă o singură dată să-și revadă satul natal. Prima lui încercare s-a soldat cu un eșec. Statul grec nu i-a acordat viză de intrare. Ținînd cont de excelentele relații de prietenie dintre președinții celor două țări, ținînd cont și de faptul că omul acesta n-a făcut rău nimănui, toată viața n-a făcut decît ca în numele bunului-simț să întemeieze valori materiale pentru semenii săi, să vorbească frumos în limba română și în limba greacă despre România și Grecia, el rămînînd un aromân onest, care n-a mai avut cu cine vorbi aromâna și a devenit unul din cei mai respectați cetățeni dintr-un oraș de munte, cîștigîndu-și cu vremea reputația unui mare specialist în materie de industrie alimentară, n-ar fi tîrziu, ca pentru ultima oară și ca recompensă pentru o viață exemplară să primească viza de intrare din partea statului grec. O zi pentru o luptă de o viață. S-au pensionat și s-au stins unii dintre colegii tînărului aromân venit la Vatra Dornei prin 1950. Au început să se pensioneze chiar și oamenii formați de el și cu toate acestea Gheorghe Huiaze a rămas pe baricadele unui oraș care nu s-a întins prea mult în căldarea munților dar a crescut în importanță și-n putere.

Pădurile tot vin și tot vin spre orașul acesta. E un sentiment și în același timp un adevăr. Pădurile intră în oraș pe spatele camioanelor și pleacă încărcate în trenuri. La Vatra Dornei a fi vînător și a te ocupa de pădure sau de prelucrarea lemnului sînt îndeletniciri exclusiv bărbătești. Fiecare pădurar e și un artist în materie de vînătoare și un truditor la echilibrul pădurilor. Aici „sînt codri vechi de brazi" și două ocoale silvice, Coșna și Vatra Dornei, poartă grija pădurilor pînă spre virful Munților Călimani. Inginerul Dimitrie Curcă a lucrat o vreme la ocolul silvic și după mulți ani a trecut la U.F.E.T. A exploata lemnul dintr-o pădure nu e un lucru chiar atît de ușor. Trebuie camioane, trebuie tractoare, trebuie cai, dar mai ales trebuie oameni. Sute de mii de metri cubi scoși din cele mai prăpăstioase locuri pot lua proporțiile unei aventuri în adîncul pădurilor. Fiica inginerului Curcă este tot inginer silvic. Este și singura femeie vînătoare din împrejurimi. Vînătoare din obligație profesională, nu din pasiune. Soțul ei, Nicolae Goicea, este unul dintre cei mai pasionați apărători ai lemnului. Vinează perfect. Cîntă la fel. Străbate munții fie călare, fie pe schiuri. Recită impecabil. E în stare să dea din viața lui pentru viața pădurii ca acest oraș să rămînă cu aerul său pur spre care vin oamenii din toată țara. Și cînd poposesc aici descoperă cu uimire că un oraș mic înseamnă cu totul și cu totul altceva decît își imaginaseră ei pînă în acea clipă.

BOGDAN NISIPOIU

Cinsteşte munca şi mare cinste vei avea!

TRIBUNA F.D.U.S.

• O medie de cinci mii de litri pe an • Cine a mai văzut oaie fără ciobani? •

Cum au descoperit cooperatorii din Ovidiu

Izvorul laptelui

Ferma zootehnică a C.A.P. Ovidiu. Deşi lipsesc florile, aleile sînt la fel de bine tălate şi de curate ca în vară, cînd şeful fermei, medicul veterinar Dan Vizireanu, ne declara că „este foarte rentabil să creşti animale, dar zootehnia se face 365 de zile pe an". Nu se mai aud la difuzoare nici Elton John, nici Academica, ci doar îndrumările şefului de fermă. Acum, la jumătatea lui martie, împrejurările sînt şi ele altele. Ferma a obţinut locul I pe ţară la producţia de lapte, fapt care i-a convins şi pe ultimii sceptici că dezvoltarea armonioasă a rasei Holstein nu este deloc incompatibilă cu melodiile formaţiei Bonney M şi că, de fapt, la C.A.P. Ovidiu, oamenii muncesc serios, iubesc animalele şi nu lasă nimic la voia întîmplării în ceea ce priveşte furajarea sau îngrijirea lor.

— Tovarăşe Dan Vizireanu, ce s-a întîmplat în cele şase luni care au trecut de la reportajul nostru din vara anului trecut?

— Ceea ce ne-am propus : o bună producţie de lapte în primul rînd, dar şi multe altele, cum ar fi importante rezultate la lînă şi la animalele de prăsilă.

— Să le luăm pe rînd.

— La lapte, am realizat o medie foarte apropiată de cinci mii de litri şi anume 4 968 litri de la un efectiv de 250 de animale. Rezultatul acesta ne-a confirmat faptul că am gîndit bine. Cînd am trecut la selecţia celor mai bune vaci şi aşezarea lor pe nivele de producţie, am reuşit să separăm în cadrul fermei toate animalele care au trecut de 5 000 de litri. Cunoscîndu-le potenţialul, am făcut o furajare pe fiecare individ în parte. Deci, am dat furaje cu o cantitate importantă de proteină, cu valoare energetică şi substanţă uscată în raport cu producţia fiecărui animal. Mai mult chiar. La noi era şi mai este încă o concepţie, că vaca trebuie pregătită pentru fătare numai cu două-trei luni înainte. Scria şi în cărţi, se învăţa şi la facultate. Discutînd nu demult cu un foarte bun specialist în creşterea taurinelor din ţara noastră, avînd şi experienţa atîtor ani de meserie, mi-am dat seama că vaca trebuie pregătită pentru următoarea lactaţie exact din luna a treia de gestaţie.

— Recapitulaţi în cîteva cuvinte ce îşi propusese să facă ferma în urmă cu trei ani, cînd aţi fost numit aici.

— În 1981 s-a făcut un program foarte clar. Media de lapte era de numai 1 300 litri şi, firesc, ne-am propus s-o mărim. Să facem o selecţie a celor mai bune animale pentru a ajunge fermă de elită şi pentru a vinde material de prăsilă.

— Ce înseamnă acest lucru pentru judeţul Constanţa?

— O producţie mai mare de lapte, un număr de tăuraşi valoroşi care se pot trimite şi altor unităţi, precum şi întreprinderii specializate SEMTEST din Bucureşti. Începînd cu 1984, cu trimestrul 2, mai repede decît speram noi chiar, vom vinde material de prăsilă.

— Care sînt beneficiile fermei în urma vînzării animalelor de prăsilă?

— De la fiecare junincă gestantă avem un beneficiu net de aproximativ 5 000 lei. De la un tăuraş, 20 000 lei, iar de la un berbec, 2 000 lei. Iată ce vom vinde noi în 1984 : 150 juninci, 30 tăuraşi, 300 berbeci. Socoteala o poate face oricine.

— Credeţi că toate unităţile pot obţine animale de prăsilă?

— Nu, dar cine are ambiţia s-o facă o face. Important e să fie cît mai multe. Aşa gîndesc eu. Este important şi pentru unităţi, dar şi pentru valoarea animalelor din ţară.

— De ce dau animalele de la ferma Ovidiu mai mult lapte? Nu cumva pentru că sînt dintr-o rasă renumită?

— Şi din această cauză, dar nu în primul rînd. Au mai fost şi în alte părţi animale de rasă şi, din pricina slabei îngrijiri, furajări etc., şi-au pierdut caracteristicile. Vacile fermei Ovidiu dau mai mult lapte deoarece furajarea o facem individual. Dar asta o poţi realiza cînd cunoşti valoarea animalelor, cînd ele ajung la o anumită valoare. La noi, totul a pornit de la asigurarea bazei furajere. Experienţa din ultimii ani m-a făcut să înţeleg că fără asigurarea unor cantităţi suficiente de furaje, şi nu orice fel de furaje, pentru că paiele şi cocenii sînt furaje, dar fără valoare, ţin animalul în picioare, dar acestea nu pot produce lapte sau carne, ele se pot adăuga furajelor de valoare dar numai atît, deci fără furaje de valoare nu obţii producţii mari. Ne-am orientat către finuri de bună calitate, cu multă proteină. Am făcut tot posibilul ca pămîntul destinat producerii furajelor să fie folosit eficient. L-am irigat, am adus îngrăşăminte naturale şi, mai ales, am respectat timpul optim şi viteza de recoltare. Producerea furajelor presupune o muncă susţinută de la 1 ianuarie la 31 decembrie. Să nu lucrezi în salturi ca să nu ai furaj în saluri. Dacă preşedinţii de cooperative şi inginerii şefi ar avea ca indicatori principali de salarizare şi producţia de furaje, sînt convins că producţiile de lapte şi carne ar creşte foarte mult. Unde există o preocupare de acest fel, rezultatele se văd. Eu ştiu cîteva unităţi la Timiş, la Suceava, lîngă Bucureşti. Cînd este vorba de hrana animalelor trebuie să citeşti tot timpul. Experienţa n-ajunge. Omul care nu citeşte nu se află într-o stare mai bună decît cel ce nu ştie să citească. De pildă, procentul de grăsime din lapte e influenţat de procentul de participare a substanţei uscate din fibroasele întregi, adică din finul întreg. Şi azi, în lume, cînd se vorbeşte de producţiile de lapte, se vorbeşte de cantitatea de unt, adică de cantitatea de grăsime obţinută la o lactaţie încheiată. Ei bine, procentul de substanţă uscată trebuie să se afle între 18 şi 22 la sută. Sub sau peste aceste valori, procentul duce la o scădere a procentului de grăsime.

— Care a fost producţia de lînă în 1983?

— În 1981 se obţineau 4,5 kg lînă tunsă de la o oaie. Anul trecut am scos peste 8,5 kg, iar în acest an sînt convins că vom trece de 9,5 kg lînă tunsă de pe o oaie, în medie.

— Mulţi spun că oaia este mai dificilă decît vaca.

— Nu este adevărat. Sau nu mi se pare mie. Dimpotrivă, la vaci trebuie să lucrezi pe fiecare exemplar, la oi însă o faci pe grupe mai mici. Cînd am plecat la drum, am stabilit valoarea oilor din fermă, în număr de 1 500. Le-am administrat furajele cele mai bune, la discreţie, mai ales la cele tinere, iar în al doilea an am stabilit care oi, după tuns, merită să meargă mai departe. În unele părţi, creşterea efectivelor este înţeleasă greşit, zic eu, fără o selecţie. Rezultatele au fost previzibile. Animalele au degenerat, producţia de lînă a scăzut. Poţi obţine o creştere de efective obţinînd un număr mai mare de miei la o sută de oi. Nimic nu ne opreşte să facem producţii, dar să şi gîndim. Producţie bună înseamnă să scoţi cantităţi mari de produse şi nu să ai animale multe cu producţii mici.

— De la ce pleacă obţinerea unui număr mai mare de miei?

— Tot de la furajare. De la o bună, adecvată furajare. Se uită uneori că oaia ca şi vaca, are un singur rînd de dinţi. Dacă-i dai doar paie şi coceni, îşi strică cerul gurii. Ea poate valorifica furajele întregi (suculente şi finuri). Subliniez, **întregi.** Apucă cu gura furajul, îl bagă în stomac, scoate din nou bolul alimentar şi-l rumegă. Pentru asta are nevoie de furaje şi linişte. Dacă i se dă furaj tocat, funcţiile stomacurilor nu se mai manifestă normal şi nu mai secretă substanţele necesare digestiei furajelor. Ce vreau să spun? Că este anapoda să toci finul. Se risipeşte mult, se consumă energie electrică, se neagă experienţa, se dereglează şi fiziologia rumegătorului. Unii au încercat să pună oaia pe un grătar sub care circulă apa. Au inventat asta gîndindu-se că elimină ciobanii. Cine a mai văzut însă oaie fără ciobani? După furajare, oile au nevoie de condiţii adecvate şi de adăpost. Urmează apoi selecţia.

— Apropo de selecţie, mai seamănă oile care erau la ferma Ovidiu acum trei ani cu cele de azi?

— Nu. Desigur, tot merinos sînt, dar oaia aceea era net inferioară, de vreme ce dădea numai 4,5 kg lînă tunsă în medie. Cu ajutorul colectivului fermei am ajuns să obţinem 8,5 kg de lînă, aşa cum am menţionat mai înainte, 125 de miei la 100 de oi şi să înregistrăm numai 1,1 la sută pierderi prin mortalităţi, sacrificii, cifră cu mult sub limita admisă la specia ovine. Greutatea corporală a crescut foarte mult, în luna februarie a acestui an reuşind să înţărcăm miei la o greutate de 27 kg în medie. Deci, la două luni şi jumătate, trei, se apropie de 30 kg, cu exemplare de pînă la 37 kg, fără să deranjeze starea şi greutatea oilor mame. Aceste performanţe ne permit ca în anul acesta să vindem material de prăsilă, berbeci, a căror producţie se estimează, după data de 1 mai, la o medie de 10,5—11 kg lînă tunsă de la un berbec, în timp ce greutatea va ajunge la 75—80 kg. În acelaşi timp fineţea firului a crescut mult, ca şi randamentul la spălare.

— Ce îşi mai pot dori crescătorii de animale de la ferma C.A.P. Ovidiu?

— Dacă ne-am mulţumi cu atît, în scurtă vreme am pierde mult din tot ce am reuşit. Ne-am propus să formăm un nucleu de oi capabil să transmită, prin materialul de prăsilă vîndut, caracteristici de rasă curată şi să îmbunătăţim nivelul producţiei de lînă şi al numărului de miei, beneficiare fiind cît mai multe unităţi din Dobrogea.

— Ce vîrstă aveţi?

— 41 de ani.

— Ce fel de vîrstă poate fi aceasta?

— Pînă una alta, vîrsta la care încep să fiu sigur pe experienţa mea. E drept, unii sînt siguri pe la 30 de ani, alţii, niciodată. Eu, de pildă, sînt convins că îmbunătăţirea valorii animalelor din ţară este de foarte mare importanţă pentru carnea şi laptele de care avem nevoie. Mă refer şi la animalele din unităţile de stat sau cooperatiste, cît şi la cele ale crescătorilor. Carnea va fi oricînd valută forte. Programul unic de creştere a producţiei agricole în gospodăriile personale ale membrilor cooperativelor agricole de producţie şi în gospodăriile ţăranilor particulari este foarte elocvent în ceea ce priveşte grija conducerii de partid, personal a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pentru dezvoltarea puternică a zootehniei. Mă gîndesc ce ar însemna, ca să dau un exemplu, dacă numai jumătate din familiile comunei Ovidiu ar creşte animale. O vacă poate fi uşor de crescut. De la cultură la şosea există o fişie de cîţiva metri lăţime unde poate să pască. În aceste condiţii, 3 000 litri de lapte ar fi asiguraţi. 2 000 de litri ar rămîne pentru familie şi pentru viţel, iar 1 000 de litri ar fi contractaţi. Gîndiţi-vă ce cîştig ar fi dacă animalul ar fi şi de bună calitate. Pînă la urmă, sînt convins, totul este o chestiune de mentalitate. Cine vrea să crească animale, creşte. Le îngrijeşte ca lumea, ba ar face tot posibilul să-şi procure şi animale de valoare. Dar, din păcate, nici cel mai necăjit om din Ovidiu nu se gîndeşte să-şi înveţe copilul să crească animale. Asta în vreme ce în Olanda, vorbesc de lucruri pe care le cunosc, fermierul îşi opreşte lîngă el băiatul cel mai harnic şi mai inteligent, pentru a-i continua meseria. Importantă este dragostea pentru animale. Ea se cultivă şi prin cointeresare, iar Programul are în acest sens o importanţă excepţională pentru agricultura noastră.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

O reţetă verificată de zootehniştii din Radomireşti de Olt:

Înnobilarea grosierelor

Călcăm pe pămîntul îngheţat precum pe nişte lespezi scîrţîitoare. „Parcă nu ne-am apropia de aprilie, ci de decembrie — îşi varsă focul preşedintele C.A.P. Radomireşti de Olt, Barbu Costache. Lungă şi grea iarnă, aşezată de aproape o jumătate de an şi încă după un an de secetă. Mai ales pentru animale s-a simţit acest greu ! Că dacă le ţii închise atîta amar de timp trebuie să le hrăneşti numai din cămară. De aceea nu ne mai găseam liniştea din pricina lor". Povesteşte. Ajungea seara acasă rupt de oboseală, dar nici acolo, în tihna familiei, nu-şi putea alunga gîndul : „Cum să le trec pragul primăverii fără a-mi împuţina laptele, fără a înregistra scăderi în greutate ? ! Erau aproape 1 400 de bovine, dintre care 650 vaci pentru lapte, care cereau de mîncare."

Nu prea avea motive de nelinişti gospodarul numărul unu al C.A.P. Radomireşti ! Cu tot anul greu din 1983 — an secetos, manifestat în această zonă a secetei poate mai ceva decît prin alte părţi, au adunat pentru această iarnă 850 tone fîn, 6 500 tone siloz (realizat numai din ierburi şi coceni uscaţi cu saramură), 4 000 tone grosiere. Le-a prins grozav de bine faptul că în '83 au reuşit să semene 150 hectare cu lucernă (cu sămînţă din producţia proprie), din care 100 hectare în condiţii de irigare. În sfîrşit, tot în această toamnă au amonizat 350 tone paie. Au avut noroc — numai că norocul e şi cum şi-l face omul — că mai existau încă rezerve de paie din anul '82, deoarece numai cu cele ale anului trecut, atît de puţine, nu ştiu cum ar fi scos-o la capăt. Masa de paie — masa de seară — s-a bucurat de mare succes în rîndul bovinelor, care şi-au arătat mulţumirea sporindu-şi producţia de lapte. Anul trecut au scos 2 000 litri pe cap de vacă furajată. În acest an merg la sigur pe 2 500 litri pe cap de vacă furajată. Pentru că, tot căutînd au reuşit să treacă hopul acestei ierni — îmbunătăţind calitatea furajelor. Avînd stocate multe grosiere, cu valoare nutritivă scăzută, au insistat şi au reuşit să aplice înnobilarea grosierelor. Întreaga acţiune, inclusiv de asigurare a tuturor furajelor, a fost iniţiată şi condusă de Comitetul judeţean al P.C.R. Olt.

De mai bine de trei săptămîni au început hrănirea animalelor cu un supliment proteic pe bază de uree. Cei de la C.A.P.-ul Seaca prepară acest produs. Pentru obişnuirea animalelor cu el li se dă, timp de 10 zile, o doză gradată care începe cu 200 g în prima zi, 400 în a doua şi tot aşa pînă se ajunge la 2 kg în a zecea, după care cifra rămîne constantă. Se amestecă apoi acest supliment concentrat proteic pe bază de uree cu cîte 2 kg de vrej de soia măcinată şi încă 2 kg ciocălăi drojduiţi. Deci cîte o porţie de 6 kg per vacă. Timp de 24 de ore, se ţine acest amestec la dospire, altfel spus, azi se prepară hrana lui mîine. În ce priveşte ciocălăii drojduiţi şi-i prepară singuri : mai întîi şi-i macină, timp în care se pregăteşte şi malaua — un fel de aluat compus din tărîţe şi drojdie. Aceasta este deci masa de dimineaţă. Urmează masa de siloz — cîte 10 kg pe zi, apoi coceni tocaţi şi saramuraţi — cîte 7 kg pe zi şi în sfîrşit masa de paie — 3 kg. Aşa se face că animalele arată înfloritoare, că şi acum, în această imposibilă iarnă, dau cîte 8 kg lapte pe zi de vacă furajată.

În sfîrşit, nu mai intrăm în alte amănunte născute din căutările acestor oameni. Putem rezuma doar că se urmăreşte — şi se reuşeşte — să se folosească pentru cîştigarea proteinelor animalelor cam tot ce se poate folosi (care pînă mai ieri se duceau pe apa simbetei). Alte C.A.P.-uri din judeţ folosesc şi corzile de viţă de vie ce sînt tăiate în primăvară, pe care le macină şi le amestecă cu alte produse. Se dovedeşte o dată în plus că taurina este animalul pentru care se poate valorifica superior producţia secundară din agricultură !

Ceea ce însă ştiu cu toţii gospodarii Oltului este faptul că toate aceste soluţii născute, de ce să n-o spunem, la greu, nu pot substitui lucerna ! Ea trebuie să deţină şi de aci încolo locul prioritar ! Relaţia fericită ar fi următoarea : sporirea suprafeţelor de lucernă şi trifoi în structura suprafeţei de bază furajeră, plus înnobilarea grosierelor ! Or, ei spre susţinerea acestei relaţii tind ! Iar rezultatele nu se lasă aşteptate. Şi iată cum această iarnă foarte grea a adăugat încă o învăţătură în cartea hărniciei lor : neodihna căutărilor unor buni gospodari îşi arată în final roadele !

GEORGETA ŞTEFĂNESCU ■

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

Ideile sănătoase sînt acelea care pot zbura în lume

Nicolae Iorga

● Proteze pentru circuitul sanguin ● Cursa bionicii ● Ureche artificială ●

La Institutul de cercetări textile, o remarcabilă realizare: tricoturi implantabile în organismul uman

Valve pentru inimi la scara realului

...Inginerul Aristide Dodu este un om modest care îl ascunde cît poate mai bine pe un reputat specialist în domeniul tricotajelor, profesia sa de 35 de ani. (Din care, 30 — ca cercetător, 27 — și ca profesor). Cine a citit ori răsfoit Lexiconul tehnic românesc i-a întîlnit de bunăseamă numele, ca autor al capitolului de profil, alcătuit cu aceeași probitate și competență cunoscute din toate lucrările pe care și-a pus semnătura. Două cărți importante — „Tehnologia tricotajelor", „Îndrumar pentru îmbunătățirea calității tricotajelor" —, peste 200 de lucrări științifice publicate în țară și 12 peste hotare, în cele mai prestigioase reviste de specialitate. Cînd i-am poposit în birou, tocmai primise o invitație la Congresul Federației internaționale a specialiștilor în tricotaje, ce se va ține anul acesta la New Delhy, în India. Era adresată „Președintelui Secției România, dr. ing. Aristide Dodu". Nu știe dacă va ajunge la New Delhy, are foarte multe treburi de pus la punct în țară, mai avînd puțină vreme pînă la pensie, dar sigur va trimite o comunicare. E posibil să se refere chiar la cea mai nouă dintre realizările colectivului pe care îl conduce la Institutul de cercetări textile din Capitală, și anume tricoturi pentru medicină implantabile în organismul uman, realizare ce aliniază România între puținele țări din lume ce dețin asemenea materiale de bionică medicală, viitorul chirurgiei și șanse ale vieții. Și care, se înțelege, sînt greu de achiziționat și pe bani foarte grei. Ne exemplifică, arătîndu-ne un fel de miniatură a unui fel de coroană împărătească și care nu este altceva decît suportul unei valve pentru inimi omenești, suport ce costă în jur de 2 300—2 500 dolari. Ne spune că inițiativa nu-i aparține, chiar dacă și-a dorit de mult să-și încerce forțelee, de pe cînd a descoperit primele publicații prin revistele internaționale, era chiar o speranță a vieții sale de a nu ieși la pensie, de a nu se retrage, pînă nu va vedea așa ceva și în România. („Meritäm — zice —, ca țară europeană cu îndelungi și bune tradiții în industria textilă și cu o remarcabilă școală medicală"). Inițiativa aparține unui medic, cunoscutului chirurg și om de știință prof. dr. Ioan Pop D. Popa de la Spitalul clinic „Fundeni" din Capitală. „Care ne-a solicitat colaborarea la realizarea unui suport pentru o valvă biologică — brevetul său — capabil să o susțină și să-i permită funcționarea, deci compatibilă cu organul viu, capabil să rămînă în micul motoraș al vieții ani și ani în șir, fără complicații. O treabă extraordinară, o responsabilitate uriașă. Profesorul efectuate mai multe asemenea intervenții, dar cu suporturi din import, cum spuneam scumpe, greu de procurat și, apoi, era și justificata dorință și mîndrie ca patentul să fie integral al țării".

...Acum, la începutul anului 1984, cînd pătrundem în laboratorul-atelier de microproducție unde se execută asemenea suporturi de valve pentru inimi, cu înfățișare de bloc operator dintr-un spital, în care nu se intră decît în halat alb și cu încălțările înfășurate în șoșoni albi din pînză, există deja confecționere, ca Jana Petrescu, foarte experimentate, care se pot mîndri că au ajuns chiar la virtuozitate în meșteșugul îmbrăcării unui asemenea suport și e o muncă doar cu a electroniștilor comparabilă.

...Pînă aici însă, travaliul cercetării, deși atît de scurt ca timp, s-a lovit de tot soiul de greutăți și baraje, baraje ale necunoscutului și ale lucrului pentru prima oară încercat. Învinse cu tenacitate. A trebuit să avem mai întîi suportul propriu zis din masă plastică. Matrița corespunzătoare, cu forma și dimensiunea corespunzătoare. Apoi masa plastică — de o anumită duritate, rezistență, flexibilitate, puritate. Pentru ca organismul să o accepte, mai mult, să coopereze în a-i asigura omului supraviețuirea. Suportul nu poate fi introdus ca atare, nud, într-o inimă caldă, are nevoie de o îmbrăcăminte care, îmbibîndu-se cu sînge, poate realiza, fără conflicte, impactul. Firește, nu cu un tricot obișnuit ci unul cu caracteristici speciale. Și pentru el deci, au trebuit fire speciale dintr-un polimer special și mașini speciale. Inginerii Aristide Dodu și Aristide Dodu-jurior, (pregătit de tată cu minuție pentru a avea cine să-i continue opera de cercetare în familia lor de tricoteri), zile și nopți au întors pe toate fețele datele problemei tehnice și zile și nopți au făcut calcule și probe. Specialiști fiind și în tehnologii pentru tricotaje au transformat, cu ajutorul maistrului Ion Paul, o mașină mică (pe care cei de la o fabrică din Agnita „împletesc" degetele de la mănuși), încît au obținut o altă mașină capabilă să dea tricotul respectiv. Firele au fost studiate la uzinele de fibre sintetice din Iași și Vaslui, materia lor primă — la Săvinești. S-au schimbat catalizatorii de polimerizare, așa fel încît să fie eliminat orice reziduu de bioxid de titan ori alte metale pe care organismul viu nu le acceptă, respingînd proteza. Odată pus la punct firul, au urmat zeci și zeci de variante de tricoturi ce trebuie să aibă o anumită densitate, grosime, elasticitate, capacitate de mulare etc., etc. Probe de tricot — experiment medical pe animale, și iarăși probe de tricot — experiment medical pe animale... Doctorul Dan Gherghinescu de la aceeași clinică de la „Fundeni" a fost un campion la fel de pasionat și devotat acestei cercetări. Cum inginerii au învățat, nu se putea altfel, medicină, medicul a învățat cîte ceva despre tricoturi, fire și polimeri. Cînd totul a corespuns au urmat numeroase finisaje, arta îmbrăcării suportului — nici o asperitate nu e permisă —, probele de sterilizare. Acum, totul este pus la punct. Un domeniu cîștigat!

Profesorul dr. Ioan Pop D. Popa a sugerat să se facă pasul următor. Și astfel începe o colaborare cu Academia de Științe Medicale, și cu ajutorul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și al Ministerului Industriei Ușoare, în vederea extinderii gamei de materiale textile implantabile în organismul uman. Pentru proteze vasculare, vene și artere artificiale, petice de plastii, întăritoare de cordoane ombilicale, întăritoare de mușchi și alte proteze pentru alte părți și zone ale corpului omenesc. O aventură extraordinară a medicinii și mai ales a ingineriei!

...Astăzi, într-un alt laborator de la ICT am văzut cum mîinile harnice și ochii concentrați ai unor femei execută din niște „tuburi" de tricot, metri și metri de artere albe, flexibile, albe și reci ca zăpezile, dar care încălzite de sînge viu pot salva atîtea vieți! „Sîntem capabili să realizăm — precizează dr. ing. Aristide Dodu — toate diametrele de artere, de la 6 la 32, de milimetri și nu numai liniare ci și bifurcate". Luăm în mînă o asemenea arteră bifurcată și senzația că ținem în palmă o trahee omenească spălată de viață ne copleșește. Dar, trebuie, ne impunem, să ne conectăm și la logica inversă, cum că această materie moartă, inertă, odată inundată de lichidul vieții va trăi, ajutîndu-l pe om să trălască și adevărata minune ni se relevă întreagă.

...Chirurgia cardio-vasculară mondială a atins, se știe, recordul a 16 ani de supraviețuire a unor oameni cărora li s-au „grefat" segmente de vase de sînge artificiale. „Viitorul în medicină aparține bionicii, ne reamintim declarația inginerului Ion Chesa, titularul cursului de aparatură medicală de la Politehnica din București. Cine se va grăbi să aibă materiale și organe artificiale și înlocuitori pentru părți ale organismului omenesc va stăpîni nu numai cea mai avansată dintre chirurgii, nu numai o imensă bogăție, dar și un primat în știință". Iată, și cercetătorii români se grăbesc.

...Dintr-o casetă, mai curînd destinată să poarte bijuterii, inginerul Dodu ne arată chiar o bijuterie pentru medicină. Un fragment de cordon ombilical de copil întărit cu tricot textil. Materia artificială nu poate fi vizibilă decît de un ochi experimentat. „O idee tot a profesorului Pop D. Popa", ține să releve. Ei însă, cei doi cercetători, tată și fiu, au materializat-o. La ce poate folosi? La alte minuni ale chirurgiei, la alte minuni pentru sănătatea noastră. Așadar, cînd copilul vine pe lume, conducta prin care a supt viață din viața mamei sale se recoltează și se păstrează ca pe un trofeu de preț. Fragilitatea acesteia corectată cu asemenea „balene" din tricot textil din fibră plastică poate reajunge în circuitul vieții. Din ea se confecționează proteze pentru circuitul sanguin în cazurile cînd, un vas obstrucționat (boală, accidente) pune în pericol existența pacientului și astfel se deviază traseul sîngelui, ocolind zona bolnavă. Ca și în cazuri de perfuzii și transfuzii, mai ales la bolnavii care trebuie alimentați multă vreme în felul acesta; se implantează atare punte între două vase, printr-o mică operație, și atunci este înțepată proteza, protejînd și scutind de alte suferințe bolnavul. Acest gen de tricot este se înțelege, altceva față de celelalte: și el a trebui studiat și experimentat special.

...De domeniul fantasticului pentru noi, profanii, domeniu foarte concret și necesar școlii noastre de chirurgie, care a fost întotdeauna racordată la nou și la acte cutezătoare în folosul sănătății, realizările de la Institutul de cercetări textile au trezit repede interesul a tot mai mulți specialiști. Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională ORL, în speță, conducătorul acestuia, prof. dr. Dorin Hociotă, a ridicat în fața inginerilor tricoteri ispititoarea propunere de a realiza o ureche internă! O „colomelă", numită în termeni de specialitate, capabilă să înlocuiască cele trei piese principale ale auzului nostru — ciocanul, nicovala și scărița. O proteză de masă plastică îmbrăcată, de asemnea, într-un tricot cu proprietăți caracteristice. Și, de proteze rinoplastice. În caz de accidente ori diferite boli, chirurgia poate înlocui un perete de sinus, o arcadă, pavilionul extern al urechii... S-au efectuat și altădată asemenea operații, protezele fiind din anumite metale rare, extrem de scumpe și tolerate un număr mic de ani de către organism. Tricoturile textile ce îmbracă noile proteze din mase plastice au tocmit rolul de „a le umaniza", de a le ajuta să fie tolerate de țesutul viu, fiind la rîndul lui îmbrăcat în mușchi ori piele luate din alte părți ale corpului.

...A ispitit, de asemenea, interesul neurochirurgilor, al uneia dintre cele mai pretențioase clinici din țară, cea condusă de prof. dr. Constantin Arsenie. Colaboratorul său apropiat, dr Leon Dănăilă a deschis ușa cercetătorilor de la I.C.T., abordînd o colaborare în vederea obținerii unor proteze craniene, a arterelor conice (prin care își primește creierul sîngele) și chiar a unui înlocuitor de meninge. Privim o asemenea mostră și tresărim. N-am văzut niciodată, în afara celor, aproximative, din pozele altlaselor de anatomie și din cîteva angiografii, învelișul creierului nostru. E unul artifical, tot din tricot cu subțirimi de pînză de păianjen, de fapt, un fel de tul impregnat — ni se relatează — cu niște substanțe speciale care îl fac ca, în aer, să devină rigid.

Nu e nimic de science-fiction, sîntem la scara realului.

CICI IORDACHE-ADAM ■

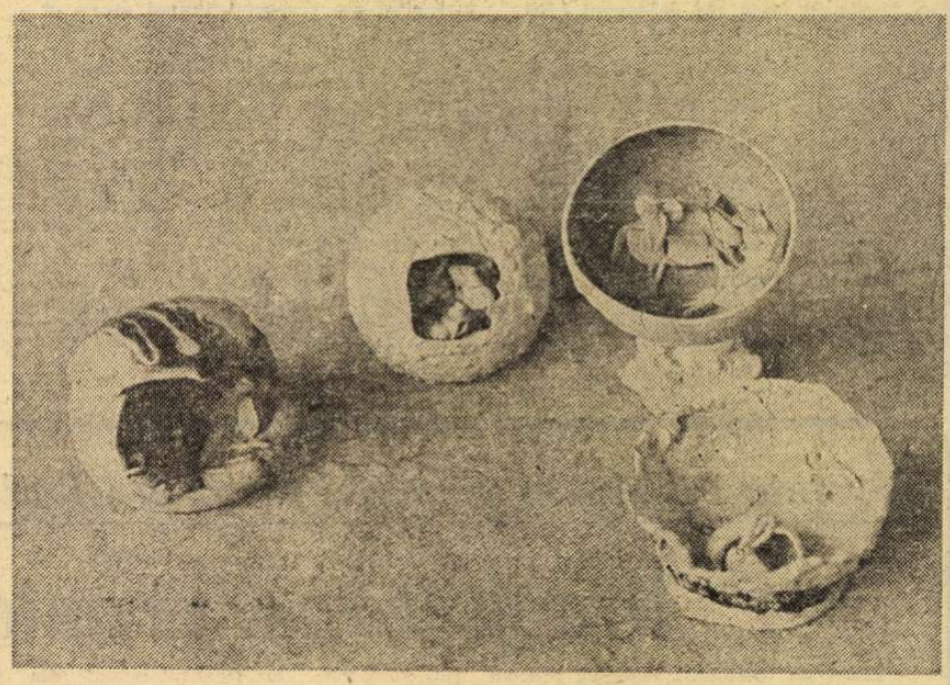

„Premiul dumneavoastră mă onorează"

Am primit simbătă, la redacție, o scrisoare din Africa. Mai precis, din Republica Populară Congo, dintr-o localitate, Mossendjo, pe care zadarnic am căutat-o pe hărți! După ce am deschis plicul, ne-am lămurit că nici n-aveam cum s-o găsim, Mossendjo fiind un sat pierdut în imensitatea pădurii ecuatoriale, de unde ne-a scris unul dintre laureații Premiilor „Flacăra" 1983, profesorul ieșean Laurențiu Palade, aflat acolo (împreună cu soția sa, Lucia, de asemenea inginer agronom) pentru o misiune științifică încredințată de Organizația Națiunilor Unite. Lui Laurențiu Palade vestea decernării unuia din Premiile „Flacăra" 1983, pentru „contribuții excepționale la păstrarea echilibrului naturii", i-a parvenit cu întîrziere și sub forma unui articol decupat din revistă, **„care a umblat mult în spațiu și timp, încheindu-și „maratonul" în pădurea ombrofilă, sub două curcubeie imense, suprapuse, într-o beție fără seamăn de culori și irizații mirifice".**

Activitatea profesorului Palade, personalitate cu mari și recunoscute merite în domeniul arhitecturii peisagistice, al îngrijirii spațiului verde, al economiei forestiere etc., distins anul trecut cu importantul Premiu „Europa" pentru mediul înconjurător, oferit de fundația internațională „Wolfgang Goethe" cu sediul la Basel, în Elveția, ilustrează în mod convingător largile orizonturi și afirmările fără precedent deschise științei românești de „epoca Ceaușescu", cea mai fertilă perioadă, pe toate planurile, din istoria patriei. Laureatul ne-a dat acest semn pentru a-și exprima, cu modestie și căldură, bucuria ce l-a încercat la aflarea veștii: **„Vă mulțumesc sincer și din suflet. Premiul dumneavoastră mă onorează și el ne-a emoționat, pe mine și pe soția mea, pînă la lacrimi. În izolarea de aici, a fost încurajant să simțim, și în acest fel, inimile noastre aproape. Acum lucrăm mai cu spor. Am terminat de redactat, în limba franceză, o carte de 320 de pagini de „Dendrologie tropicală" (arbori din Africa), precum și o alta, în egală măsură folositoare cercetării românești. Nu ne facem decît datoria și sperăm ca peste puțin timp să revenim cu bine acasă".**

Dacă profesorul Palade ne-a scris spre a ne mulțumi, e cazul, considerăm, să-i mulțumim și noi pentru sentimentele înlesnite de scrisoarea sa, pentru frumoasele cuvinte adresate muncii noastre, de soldați devotați ai partidului, urîndu-i totodată multă sănătate și spor la treabă!

Vă mulțumim, profesore Palade, și vă așteptăm acasă, spre a vă înmîna Premiul „Flacăra" 1983!

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

VINERI, 23 martie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

GHEORGHE DUMITRESCU: „Sîntem la înălțimea marilor valori internaționale"

— Gheorghe Dumitrescu, ați fost premiat de revista FLACĂRA pentru creația dumneavoastră muzicală. Ne pare rău că n-ați asistat la festivitatea de premiere. În orice caz, telegrama pe care ne-ați trimis-o ne-a tulburat profund.

— Era cît pe-aci să nu mai avem cum vorbi. Azi însă mă simt mai bine.

— Haideți, pentru început, să trecem în revistă cîteva din lucrările dumneavoastră. Ar fi vorba de operele ION VODĂ CEL CUMPLIT, DECEBAL, RĂSCOALA, FATA CU GAROAFE, MEȘTERUL MANOLE, GENIU PUSTIU, VLAD ȚEPEȘ, ORFEU — de fapt, o variantă, pentru că prima formă ați pierdut-o la cutremur, MAREA IUBIRE, IVAN TURBINCĂ. Apoi, baletul-oratoriu MIORIȚA, baletul-operă LUCEAFĂRUL... Ați mai scris, printre altele, oratorii ca TUDOR VLADIMIRESCU, GRIVIȚA, ZORILE DE AUR, PĂMÎNT DEZROBIT, SOARELE NEATÎRNĂRII, MAREA TRECERE. Lucrați în prezent la un alt oratoriu, MEMENTO MORI, după celebrul poem eminescian. Ați mai compus madrigaluri, lieduri, simfonii... Dar de ce e atît de prezentă în creația dumneavoastră istoria? Ce vă spune ea în calitatea dumneavoastră de compozitor?

— O explicație poate ar fi faptul că am trăit într-un loc cu multe vestigii istorice, în nordul Olteniei, acolo pe unde a trecut Vladimirescu.

— N-ar fi de-ajuns o astfel de explicație.

— Bineînțeles că nu. Să mă mai gîndesc... Da... Poate pentru că se zice că o străbunică de-a noastră a fost sora lui Tudor. O fi așa? N-o fi? Documente n-avem. Zicem și noi ce-am auzit de la cei mai bătrîni.

— Nici acest răspuns nu e mulțumitor.

— Nici n-are cum fi. De ce sînt atît de interesat de istorie? E probabil ceva înrădăcinat în firea mea care m-a făcut să mă aplec asupra paginilor glorioase ale trecutului nostru și să încerc să le găsesc un corespondent muzical.

— Care v-au fost maeștrii în ceea ce privește opera?

— Opera mea este mai mult dramă muzicală populară. Ea are mai mult afinitate cu cea a lui Wagner și mai ales cu cea a lui Musorgski. De la Wagner am luat în special părțile solistice și orchestrale, în care vocea nu mai este principală ci devine mai curînd o declamație, iar de la Musorgski — corul, el însuși un erou de sine stătător. Dar am apelat și la experiența operei italiene, la cantabilitatea ei, introducînd arii melodioase, necesare pentru un respiro după tumultul altor părți, dar și de adîncire a unor sentimente. Prin anii '50 aceste arii mi se cam tăiau fiind socotite o ploconire la adresa individualismului. Numai colectivitatea conta, membrii ei nu se puteau exprima — în concepția unora — decît ca totalitate, nu puteau să-și exprime și ceea ce le era și numai lor însăși specific.

— Nu vi se pare că din punct de vedere muzical avem o întîrziere? Nu credeți că ar fi fost mai normal ca titluri precum acelea pe care le-am citat din lucrările dumneavoastră, sau altele de același fel ale confraților dumneavoastră, să fie compuse de o altă generație?

— Poate. Dar să nu uităm că noi am trăit într-un mediu care multă vreme n-a fost propice culturii. Peste noi au trecut atîtea năvăliri. În timp ce alții construiau catedrale la noi se ridicau biserici de lemn. Noi am fost cei care i-am apărat pe alții. Mai întîi a trebuit să ne apărăm ființa națională și abia cînd s-au așezat lucrurile am început să ne împlinim și pe alte planuri. Desigur, românii, fiind un popor cu simț artistic deosebit de dezvoltat, n-au putut niciodată să trăiască fără artă. Muzica populară, poezia populară s-au păstrat pînă și azi la noi în forme care nu se mai întîlnesc prin alte părți ale Europei, și chiar și prin alte părți ale lumii. Ele ne pot fi o temelie pentru creația noastră cultă. Sigur, nu luînd nu știu ce sîrbă pe care ai auzit-o cine știe pe unde te poți numi și creator și te poți socoti și legat fundamental de tradiție. Raportul acesta dintre tradiția cultă și cultură nu e încă prea bine înțeles, se mai fac destule confuzii din pricina cărora se mai bate pasul pe loc. Dar ar fi probabil plicticos dacă am înțelege cu toții totul deodată.

— Insist: în clipa de față, întîrzierea de care vorbeam nu creează un dezacord între cultura noastră muzicală și cea, să zicem, a Europei?

— Nu.

— Argumentați, vă rog.

— În clipa de față avem o școală muzicală națională cu care se poate mîndri orice țară. Nu sînt simple vorbe de paradă. Nici n-ar fi bine să ne-aruncăm singuri cu praf în ochi închipuindu-ne că sîntem mai grozavi decît sîntem. Dar oricine trebuie să recunoască un fapt: a trecut vremea unor compozitori străini ca Flechtenmacher sau Caudella care au fost chemați în țară la începuturile muzicii noastre culte. Prin Enescu, școala noastră muzicală s-a impus, a dobîndit o recunoaștere internațională. Și nu mă refer la rapsodiile lui, ci la creații geniale ca **Oedip**. Dar, de la Enescu situația s-a schimbat. Au trecut de-atunci cîteva generații de compozitori, instrumentiști, dirijori, fiecare cu specificul ei, dar toate laolaltă însemnînd, într-un interval de timp extraordinar de scurt, o dezvoltare fără precedent a tezaurului nostru muzical.

— Ceea ce vă cer poate fi greu pentru dumneavoastră, deoarece, în răspunsul dumneavoastră vor fi, fatal, unele omisiuni; vă rog totuși să-mi desemnați fiecare generație prin cîțiva reprezentanți de frunte ai ei.

— Bine. Să încerc, cerîndu-mi scuze dinainte pentru faptul că n-am să-i pot numi pe toți. În prima generație s-ar număra Mihail Jora, Sabin Drăgoi, Mihai Andricu, Alexandru Zirra, Zeno Vancea, Apoi ar fi cei din generația mea — Paul Constantinescu, Alfred Mendelsohn, Sigismund Toduță. Cei care au azi în jur de 50 de ani sînt Pascal Bentoiu, Anatol Vieru, Doru Popovici, Theodor Grigoriu, Tiberiu Olah, Cornel Țăranu, Ștefan Niculescu, Aurel Stroe și, din păcate, dispărutii Liviu Glodeanu, Mihai Moldovan. În sfîrșit, să nu-i uităm nici pe cei mai tineri — Șerban Nichifor, Liana Alexandru, Fred Popovici, Nicolae Brînduș, Octavian Nemescu, Sorin Lerescu. După cum vedeți, poate că nu avem tot atîtea valori ca popoarele cu o tradiție muzicală mai veche. Dar nu mă îndoiesc că prin cei mai buni dintre noi sîntem la înălțimea marilor valori internaționale.

— Ați știut de la început pe ce drum să apucați în creația dumneavoastră?

— Nu știu ce cred alții. Dar eu îmi închipui că mi-am făurit destul de devreme un stil al meu, bazat pe folclor ca spiritualitate, nu ca o colecție de citate, și făcînd apel la cele mai autentice achiziții ale limbajului muzical din lume, adaptate, bineînțeles, școlii noastre muzicale.

— Ați avut vreodată impresia că limbajul dumneavoastră muzical e desuet, că nu ar corespunde sensibilității contemporane?

— Eu nu sînt un muzician la cheremul curentelor. Am cunoscut, încă din tinerețe, starea de derută ce se manifesta pe alte meridiane în muzică. Ca urmare a istoriei din acest secol, al ororilor lui s-a compus și se mai compune încă destulă muzică sumbră, alambicată, ajungîndu-se pînă la abstracționism, totul nefiind rodul decît al unui calcul matematic, nimic din căldura sufletului nemaireușind să răzbată în astfel de lu-

(Continuare în pagina 17)

GEORGE ARION ■

Poezii frumoase

G. TOPÎRCEANU

O poezie arhicunoscută, o poezie năzbitioasă, sprințară, veselă, ironică, șăgalnică, ingenioasă, adică **Primăvara,** o veritabilă bijuterie a liricii unuia dintre cei mai populari poeți din literatura noastră.

Primăvara

După-atîta frig și ceață
Iar s-arată soarele.
De-acum nu ne mai îngheață
Nasul și picioarele!

Cu narcișI, cu crini, cu lotuși,
Timpul cald s-apropie.
Primăvara asta totuși
Nu-i decît o copie.

Sub cerdac, sub lăuruscă,
Cum trecură Babele,
A ieșit un pui de muscă
Să-și usuce labele.

Păsările migratoare
Se re-ntorc din tropice.
Gizele depun la soare
Ouă microscopice.

Toată lumea din ogradă
Cîntă fără pauză.
Doi cocoși se iau la sfadă
Nu știu din ce cauză.

Un curcan stă sus,pe-o bîrnă,
Nu vrea să se bucure.
Moțul roșu îi atîrnă
Moale ca un ciucure.

Doar Grivei, bătrînul, n-are
Cu ce roade oasele,
Că de cînd cu postul mare
Toate-i merg de-a-ndoasele.

Pentru cîte-a tras, sărmanul,
Cui să ceară daune?...
Drept sub nasul lui, motanul
A venit să miaune.

Dar acum l-a prins potaia
Și-a-nceput să-l scuture...
Peste toată hărmălaia
Trece-n zbor un fluture.

Pe trotuar, alături saltă,
Două fete vesele...
Zău că-mi vine să-mi las baltă
Toate interesele!

A doua carte cu prieteni

Sub o pălărie de pai de orez

Cînd mă uit atent la Gheorghe Constantinescu (nea Gică îi spunem noi, prietenii, directorului Editurii Sport-Turism) parcă-l văd pe tata, cam la aceeași vîrstă: pălărie de pai de orez trasă hoțește pe ochi, zîmbet sceptic, ironia omului mîncînd struguri atunci cînd vinul e pe jumătate oțet. Nea Gică vine din cîmpia de lîngă Dunăre (între Oltenița și Călărași), dintr-un Orient în balansoar atîrnat de vișini, salcîmi sau meri. În oasele cîmpiei de la ei fierbe tot în clocotiri apa morților și asfințitul e un muget roșu peste grîu. Cîmpia românească, pretutindeni, este o ipoteză roditoare — numai ripile ei sînt faliment și aparțin lupilor. Plastica mărăcinilor, delirul aliorului, suspiciunea zăpezilor, neamestecul primăverii în treburile nunților, adorația magilor ascunși în trunchiul cireșilor, micul imperiu alcătuit din bostană, vie, prepeleac (în clipa cînd ai părăsit scara prepeleacului ai și început să cobori în pămînt), fîntînile — iată motivele care au făcut din Gheorghe Constantinescu un poet ce se exprimă tîrziu între două coperți de carte:

În suflet / mi se preling / stropi de rugină. / Încerc să mă spăl / în apele / cerului. / Îmi potcovesc caii / cu pietre de mărgăritar / și-i gătesc cu frunze de laur. / Mă pregătesc / pentru marele ospăț / al stelelor, / dat în cinstea zeilor.

Divinitatea cîmpiei noastre e scitică întrucît ardoarea existenței întrece răbdarea, o devansează și-i jefuiește colții răi, lăsînd-o să viseze mereu. Și, se știe, cui visează îi înmugurește ușa, cheia de la cămară-i fuge-n buzunarul risipitorului. Iar cîmpia mai înseamnă și multisingurătate — pe-o tavă de abur, susținută de doi stîlpi de fum, un cap de bou, un cap de miel, un cap de țăran — trinitatea zeilor ascunși sub brazda cu grîu; lipsește, după cum se vede, mînzul și asta se va repercuta grav în istorie. Prăsila grîului, a oii și a singurătății apasă pe anii și versurile lui Gheorghe Constantinescu adunate-n obsesia ireversibilei pierderi:

Într-o zi / Deschizînd dulapul / și văzîndu-mi / Hainele spînzurate / M-a cuprins frica. / Mi-am dat seama / Că eu, de fapt, / Mă aflam / În afara lor...

Ce limpede e linia vieții fiecăruia către amurgul ei! Să fie bătrînețea jegul Dumnezeilor îndoielii? A cîrti înseamnă a nu-ți fi trăit timpul la dimensiunile cuvenite? Nu știu, pentru că n-am auzit om, pînă acum, care să nu-mi spună că altfel trebuia să trăiască. Eu cred totuși că o viață cheltuită fără sațiu nu înseamnă frivolitate, ci tinerețe energică... Nea Gică are intuiția vieții sacralizînd sentimentul și mai puțin ideea. Și e drept așa, fiindcă mai întîi sîntem puterea ochiului de a descoperi lumea, a degetelor de-a pipăi și abia mai tîrziu strania putere a conștiinței de a disloca, din zece puncte de vedere aparținînd, toate aceleiași clipe, de a deosebi binele de rău. În definitiv, adevărul se confundă mai mult cu căutarea lui decît cu imaginea ce ne-am făurit-o despre el. Exaltații și în viață și în poezie, ca Gheorghe Constantinescu, sînt totdeauna mai aproape de eșec, dar și de virtutea locuind mereu în celula frumosului din fire. A găsi ce cauți e, adesea, o chestiune de timp; a te sili să înțelegi că n-ai găsit și nici nu se putea să găsești e darul înțeleptului. Mai ales că în școală nu se mai țin lecții diamantine despre iubirea aproapelui. Lumea nu va triumfa însă de-a-ndoaselea, și una din multiplele ei căi de salvare poate fi și poezia ca formă a durerii și a grîului luminînd poala odăilor — grîul din cîmpia Olteniței, a Călărașilor și a Brăilei, care vine spre sate înfrățit cu iarba, cu fluturii, cu amintirile pămîntului, pe sub vîntul galben, pe sub stelele cît pepenii, pe sub nori...

Norii, / Uriașe candelabre / Spînzurate sub bolta cerească / Norii, / Dans misterios / Fascinant / O perpetuă mișcare...

FĂNUȘ NEAGU ■

O sărbătoare pentru Pil

Am un coleg care, în fiecare dimineață, deschide ziarul direct la pagina unde sînt anunțate decesurile. L-am întrebat de ce.

— Ca să văd dacă ne-a mai părăsit vreun confrate, mi-a răspuns el, sec. E bine să fii informat.

Cînd ia în mînă o revistă literară, caută înfrigurat rubrica „Prezențe românești". Se caută pe sine, firește. Și nu se găsește niciodată.

— Ia te uită, strigă el, scîrbit, netalentatul de N.N. a fost tradus în Islanda. Asta-i culmea ! Te pomenești că grafomanul aspiră la „Premiul Nobel"... După care aruncă revista și pleacă. Ziua respectivă e o zi ratată pentru el.

Balzac spunea : „Talentul începe din clipa în care ești în stare să te bucuri sincer pentru succesul meritat al unui confrate". Ce înțelegea titanul prozei franceze, supraomul care scria un roman într-o zi și-o noapte, prin talent ? Generozitate față de confrați, bucuria de a-i ști alături îmbogățind lumina Cetății cu o rază nouă de adevăr și frumusețe, solidaritatea și fraternitatea împătimiților truditori întru spirit și înălțare omenească.

Cu cîteva săptămîni în urmă, marele nostru pictor Constantin Piliuță s-a întors după o călătorie de patru luni în Italia, unde a avut două mari expoziții la Roma. Bucuria revederii adunase în atelierul lui o parte din numeroșii săi prieteni : pictori, sculptori, scriitori, actori, chiar și un fotbalist. Mai întîi am trăit cu toții cîteva clipe de tăcere și înfiorare. De pe afișul uneia din expoziții ne privea ultimul autoportret al artistului. O jumătate de față întunecată, suav hașurată de fumul țigării care se înalță diafan spre nicăieri. Un ochi care privește undeva, spre o depărtare fără orizont. O

frunte cu trei linii ușor îndoite, ca aripile unor păsări care pleacă sau care vin, repetînd fără odihnă ciclul mirific al existenței. Pe partea cealaltă a feței — doar o sprinceană deasă și întunecată ca o pădure acoperită de amurg ; dedesubt, o întindere albă și neprihănită, zona inefabilă a gîndului ce nu se spune, intimitatea niciodată cunoscută a artistului, cu speranțele și disperările sale fără sfîrșit. Apoi, cineva a întrerupt tăcerea și a întrebat (în glumă, firește) :

— Costache, ce ne-ai adus ?

Piliuță a scos la iveală o imensă sacoșă de plastic, doldora cu ziare și reviste.

— Ăsta e singurul bagaj cu care m-am întors, ne-a răspuns el, răsturnînd totul pe o masă.

Erau acolo gîndurile scrise de cronicarii italieni și de alte personalități de primă mînă despre arta compatriotului nostru. Un admirator îi făcuse acest dar înainte de plecare. Costache nu apucase încă să le citească, le-am răsfoit împreună, descifrînd sensurile cu aproximație. „Piliuță e un sicuro poeta dell' immaginazione, che traduce in una visione tutta sua la memoria..." „Piliuță e considerato uno fra i maggiori reppresentanti dell' arte romena contemporanea" („L'Oroscop"), „Piliuță, e tra i primi artisti romeni che ha esposto le sue opere in gran parte del mondo" („Balcanica"). „Un linguaggio particolare che sintetizza, in pochi tratti, tutta la poetica dell'artista fatta di misurate modulazioni atmosferiche che vanno dal bianco al grigio" („Il Poliedro"). Numeroase alte articole elogioase găsim în marile cotidiane „l'Unita", „Il Popolo", „Paese sera", „Avanti !", în „Il Giornale d'Italia" și altele. Nu s-au spus, apoi, cuvinte mari, fiecare dintre noi sărbătorind izbînda prietenului în sinea sa, cu decență și delicatețe. Dar eram cu toții profund emoționați. Autorul celor mai frumoase flori din pictura românească de după Tonitza ni se arăta același pe care îl știam dintotdeauna : nu ne-a vorbit nici un cuvînt despre el. Ne-a vorbit despre drumurile artei noastre în lume, despre nevoia ca aceasta să fie mai bine cunoscută și răspîndită, despre șansa ei în universalitate.

O șansă pe care culoarea lui — suavă, pură, încărcată de o poezie melancolică — o servește cu strălucire și credință de aproape treizeci de ani.

ION BAIEȘU

CRITICA

Lectura la pas

Oarecum curioasă este apariția simultană a două studii despre Emil Botta, poetul și actorul cu biografie intrucitva nervaliană, posedat de himeră și obsedat, ca și Kierkegaard, de jocul polinimiei. Curios nu este interesul arătat scriitorului, altfel bine primit de către critică atît la momentul debutului, cît și în clipa revenirii lui după o lungă tăcere deliberată. Emil Botta n-a fost nici o clipă un nedreptățit (să ne amintim elogiile lui Eugen Ionescu și ale lui Arghezi, la început, ori comentariile lui Nicolae Manolescu, Mircea Iorgulescu, Crohmălniceanu, Grigurcu și Eugen Simion, în zilele noastre), așadar apariția a două studii deodată nu are semnificația unui act recuperator. Mai degrabă e la mijloc tentația unei noi lecturi, care a stimulat interesul critic și care a dus la o reafirmare a valorii, incontestabile, în gesturi mai concludente : un eseu al lui Radu Călin Cristea **(Emil Botta. Despre frontierele inocenței)** și o monografie a Doinei Uricariu **(Apocrife despre Emil Botta).** Cu aceste două cărți, posteritatea critică a celui care a scris **Întunecatul April** a intrat pe un drum spectaculos.

Apocrife despre Emil Botta („Cartea Românească", 1984) este cea mai completă cercetare a operei scriitorului și e probabil că va rămîne multă vreme un etalon. Deopotrivă eseu și studiu istorico-literar, analiză ontologică și studiu al variantelor (în linia, promovată la noi, de Marian Papahagi), cartea Doinei Uricariu ajunge să plătească adesea tribut propriilor virtuți : prețiozitate și impresie de epatare din pricina analogiilor excesive, monotonie din cauza detaliilor stufoase, diluare analitică datorită comentariului perifrastic. Autoarea înaintează încet cu observațiile, pînă întoarce pagina trece timp. Minuția pune mereu piedică inteligenței. Textul e urmărit îndeaproape, la pas, cu o scrupulozitate iritantă. Acestea fiind punctele vulnerabile ale monografiei, ce vin dintr-un orgoliu al completitudinii și din ambiția exemplarității, nu se poate trece cu vederea peste valoarea propriu-zisă a interpretării, care constă în dezvăluirea unei noi perspective de abordare a operei lui Emil Botta. Fie că e vorba de publicistica, eseurile, proza ori poezia acestui scriitor, autoarea monografiei caută mereu unghiul comun al ideației, imaginea unificatoare a operei, prin desfolierea, bruscarea și jupuirea textului. Evlavia și prosternarea critică sînt refuzate orgolios, fără infatuare însă. Tehnica este cea a ecorseului : „În fond înțelegerea lecturii ca **écorché**, ca **apocrif** și ca **interpolare** (orice text critic reliefează autenticitatea operei prin nenumărate interpolări în textul autentic), realizează statutul actului critic de text contestator și contestabil. El este însă ca orice **apocrif** manifestarea unei credințe încă necanonizate, un **fals** credo ce-ar putea fi declarat autentic în măsura în care lectura se canonizează și lecția de anatomie se învață". Acest fel de a citi nu e fără legătură cu însăși fizionomia textului analizat, în măruntaiele căruia se poate desluși o acerbă înfruntare a normelor existenței, a canoanelor ei mistificatoare. Actul critic și opera asupra căreia acesta se exercită se determină reciproc, într-o simbioză fascinantă, precum coralul și melcul Pagurus.

Interpretarea coboară din existențialism, mai cu seamă din Kierkegaard. Doina Uricariu găsește chiar frapante similitudini între felul de a gîndi al scriitorului român și cel al filosofului danez, ce ar consta în pasiunea comună pentru pseudonimie și în afirmarea conjuncției între melancolie și frivolitate, acestea din urmă, stări extreme care, sub diferite forme, figurează un traiect existențial deopotrivă tragic și spectaculos. În totul, măștile, „carnavalul de euri", polimorfismul atitudinilor ar fi o recuperare a autenticității ființei („relevarea autenticului și naturii umane"), dar și un fel de a fi în lume, ceea ce, pe urmele lui Heidegger, poate însemna indeterminare, zbatere întru ființă, căutare a identității. O formă de ilustrare a acestei tentative este, după părerea Doinei Uricariu, carnavalescul (studiat amănunțit în poezie), adesea amplificat pînă la dimensiunile „colocviului cosmic", întrucît semnificația carnavalului nu este alta decît restaurarea „omului real" (Bahtin). Corectă în idee, analogia aceasta lasă totuși loc pentru unele îndoieli. Cred că spectacolul poetic bottian este rareori „obiectivat", fiind mai degrabă o proiecție lirică bine regizată. Simultaneitatea eurilor cu greu poate fi ignorată. O părere.

Subtextul interpretării Doinei Uricariu e, întîi de toate, polemic și vrea să fie o negare critică a opiniei încetățenite (devenite clișeu) despre teatralitatea poeziei lui Emil Botta. Prin pertinența observațiilor, indiscutabil profunde, prin rigoarea demonstrației, competente și convingătoare, și prin noutatea căii de analiză, **Apocrife despre Emil Botta** ne oferă o imagine evident schimbată despre scriitorul în cauză. Inteligența critică are suficientă forță persuasivă. Tocmai de aceea, mi s-a părut de prisos patetismul din unele capitole, care e un fel de a vorbi peste umăr. Altfel, monografia Doinei Uricariu este un reper în jurul căruia toți exegeții care se vor ocupa de Emil Botta vor trebui să se învîrtească, indiferent de vanitățile care le vor da tîrcoale.

RADU G. ȚEPOSU

PROZA

Un debut de excepție

O pînă acum doar modestă (deși penetrantă !) ziaristă a unui organ județean de presă din Banat, **Ildico Achimescu** debutează — relativ tîrziu — cu un **roman ; „UN OM CU NUMELE MEU"** (Editura „Facla"). Abia depășind 150 de pagini de text, scris cu inteligență, umor, cu pătrunzătoare observație socială — romanul acesta se referă la cîteva momente ce au marcat construcția socialistă la noi în țară. Ildico Achimescu s-a încumetat — și a reușit să o facă fără șovăiri — a trece dezinvolt și fără regrete peste propria-i biografie (folosită dealtfel din belșug și mai ales spumos în text), eroina cărții — personaj fermecător și nu întîmplător purtînd porecla „Gavroche" — fiind **mai ales** martor al unor evenimente, întîmplări, situații ce ținînd de domeniul trecut, în cea mai mare măsură, ne avertizează asupra **prezentului.**

Proză deloc feministă — deși **feminină** prin excelență — cartea lui Ildico Achimescu surprinde prin forță : prin forța construcției (absolut remarcabilă, aici, pentru un debutant !), cît și prin cea a detaliului, a observației de amănunt ; cartea acestei surprinzătoare scriitoare se încheagă, poate, mai ales, din amănunte. Trecerile de la relatarea practicată la persoana I, la relatarea seacă, făcută cu aplomb, a altor personaje, nu sparg, ci, dimpotrivă, constituie, contribuie la demistificarea, mai exact la **cunoașterea** eroinei romanului.

Practic, în acest volum nu există personaje secundare ; tipologiile sînt sigur, ferm conturate, chiar și numai din cîteva fraze (vezi de pildă ineditul, sinistrul, dulcele personaj Tante Aghate !). Este evident însă că toate aceste personaje sînt plăsmuite cu causticitatea și ura grea a autoarei, cu ura profundă a unui spirit cinstit împotriva prostiei, lichelismului, de toate nuanțele, demagogiei imbecile și periculoase mai ales — atunci cînd e cazul ; cînd nu, candoarea și mila — în fel de proprii autoarei — nasc acele personaje oarecum anonime dar superbe în traiectoria lor socială și mai ales capabile să sprijine un individ numai temporar înfrînt.

Condiția (și îndatoririle) ziaristului contemporan, copilăria, dragostea, prietenia, situația emigrantului, violența, lupta, toleranța — iată numai cîteva teme, cîteva date ale unei proze în care schimbarea de planuri, sau inversarea factorului timp, nu sînt făcute de dragul unei alternări neapărat spectaculoase și de care proza modernă a abuzat pînă la sațietate. La Ildico Achimescu toate acestea devin din însuși fluxul memoriei eroinei, care își mărturisește astfel în scris principala, fantastic de puternica sa calitate umană — Speranța.

HORIA PĂTRAȘCU

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Vineri, 23 martie 1984 — **Brad (Gura Barza)**, Casa de cultură, ora 18 și de aici încep riscurile pe care, din dragoste pentru spectatorii noștri, ni le asumăm.

Organizatorii de la Petroșani ne-au precizat că le este total imposibil să se gîndească la unul, două sau trei spectacole în sală, atît de mare e numărul de cereri. De aceea, ne-au solicitat organizarea manifestării Cenaclului Flacăra de la Petroșani în aer liber, după cum urmează :

Simbătă, 24 martie 1984 — **Petroșani**, stadionul „Jiul", ora 14.

De asemenea, în județul Sibiu organizatorii locali ne-au rugat, avînd în vedere numărul mare de cereri, să susținem spectacolul de la Sibiu în aer liber. Deci :

Duminică, 25 martie, 1984 — **Sibiu**, stadionul „Șoimii", ora 14.

Dacă timpul va fi contrar oricărei voințe omenești, vom desfășura la Sibiu 4 spectacole la Casa de cultură a sindicatelor.

Dar iată programul :

Marți, 27 martie 1984 — **Mediaș**, Casa de cultură, ora 18.
Miercuri, 28 martie 1984 — **Cisnădie**, Casa de cultură, ora 18.
Joi, 29 martie 1984 — **Rm. Vilcea**, Sala Sporturilor, ora 18.
Vineri, 30 martie 1984 — **Rm. Vilcea**, Sala Sporturilor, ora 18.

Răspunzînd solicitărilor tinerilor din Gorj, ne-am adresat autorităților locale, dar ni s-a comunicat că în organizarea spectacolului sînt probleme cu energia electrică. Ne pare rău, trecem mai departe.

De asemenea, intenționăm pentru următoarele zile să susținem manifestări ale Cenaclului Flacăra după următorul program :

Simbătă, 31 martie 1984 — **Craiova**, Sala Sporturilor, ora 18.
Luni, 2 aprilie 1984 — **Pitești**, Sala Sporturilor, ora 18.
Marți, 3 aprilie 1984 — **Tîrgoviște**, Sala Sporturilor, ora 18.

După excelentele spectacole de pe stadionul Republicii din toamnă, abia așteptăm să ne reîntîlnim cu publicul bucureștean, dar ni s-a comunicat de către cei în drept că în 31 martie Sala polivalentă este ocupată. Cenaclul Flacăra propune totuși un spectacol la București pe 7 aprilie 1984, la ora 18, la Sala Polivalentă.

CAP LIMPEDE

● **Traduceri.** O pasionantă antologie de proză fantastică americană, în două volume **(Himera și Ochii panterei)**, a ieșit nu de multă vreme la Editura **Minerva.** Autoarea antologiei și traducerii este Maria-Ana Tupan care semnează și o competentă prefață despre dialectica fantasticului, în cel mai curat spirit critic. Bine întocmită, cu note și scurte schițe bio-bibliografice, antologia nu este doar un prilej de lectură pentru pasionații genului, ci și un util instrument de lucru pentru exegeți. Nathaniel Hawthorne, Edgar Allan Poe, Fitz-James O'Brien, Herman Melville, Henry James, Howard Phillips Lovecraft sînt cîțiva din autorii ale căror cărți de vizită nu mai necesită comentarii. ● Un alt gen de succes care și-a sporit bibliografia este romanul

polițist. Sanda Baciu traduce din suedeză **Natură moartă pentru flașnetă mecanică** de Jan Martenson, roman cu suspans, enigme, tensiune și tot ceea ce trebuie să aibă un **polițist.** În traducerea Sandei Baciu, cartea scriitorului suedez are alertețe, cursivitate și, nu în ultimul rînd, expresivitate. O reușită care anunță un competent traducător din literatura nordică. **(Radu G. Țeposu)**

● **Filmul pe platformele industriei.** O veche și, ca să zicem așa, cunoscută „specialistă" în metode și tehnici eficiente de difuzare a filmului este Întreprinderea cinematografică Vrancea (director : Alecu Gavrilescu), deținătoare de prestigioase recunoașteri în branșă. Cea mai nouă inițiativă a întreprinderii focșănene, fruct al unor cercetări socio-culturale atente, a dus, aflăm, la

● **Propunere.** În orașul Ploiești, pe strada Buciumului, nr. 1, aproape de ieșirea spre Vălenii de Munte, se află casa în care s-a născut poetul Nichita Stănescu, scriitorul de a cărui operă se leagă destinul poeziei române contemporane din ultimul pătrar de veac. În această casă, construită temeinic și cu evident gust de către tatăl poetului, Christea M. Stănescu, mai locuiesc azi mama scriitorului, Tatiana, și sora sa cea mai mică, Cristina. Împrejmuită de o curte largă, reconfortantă, „cu reci gutui", cum zice chiar Nichita într-o poezie, casa a rămas unul din locurile de suflet ale poetului dispărut la 13 decembrie 1983. Cum locuința în care a copilărit Nichita Stănescu este singura care ar putea strînge amintirile acestui destin de excepție pentru literatura noastră, aici găsindu-se încă multe din lucrurile care i-au aparținut, nimic mai firesc ar fi ca această casă cu totul plăcută să devină una memorială, care să perpetueze în timp amintirea scriitorului. În acest fel, s-ar putea strînge aici și alte lucruri de care se leagă copilăria și adolescența poetului, precum pianul, aflat la rude, în urma naționalizării, ori altele pe care le deține sora sa din București, Mariana Stănescu. Rudele lui Nichita Stănescu, în primul rînd mama și sora care locuiesc încă pe strada Buciumului, sînt, evident, de acord ca să transforme casa într-una memorială, găsind în acest gest una din cele mai puternice dovezi de prețuire. Mai rămîne doar ca propunerea, făcută deja de revista **România pitorească**, să devină realitate și nu mică ar fi bucuria iubitorilor de poezie ca într-una din zile să poată zări pe fațada casei din strada Buciumului nr. 1 o placă pe care să scrie **Casa memorială Nichita Stănescu.** Autorul atîtor volume de poezie, laureat al premiului „Herder" și al „Cununii de aur", merită această recunoștință.

CUGET, DECI EXIST

Dimensiunea românească a sensibilității estetice

Nu demult, Editura Academiei R.S.R. a scos de sub teascurile sale volumul **Sensibilitatea estetică românească** a cunoscutului cercetător în domeniul esteticii, Grigore Smeu. Conștient de importanța temei, dar și de dificultățile pe care le are de trecut, autorul nu pornește de la un concept fix al sensibilității estetice românești, ci de la unul în devenire. El își definește calea astfel : „cea a analizei unui proces de constituire și afirmare a sensibilității estetice a poporului nostru, prin una din structurile sale personalizante, cu un relief deosebit de nuanțat." (p. 9). Cele șase capitole ale cărții ne poartă spre miezul demonstrației specificului sensibilității românești în domeniul esteticului. Iată-le : I. Morfologia seducției estetice ; II. Atracția naturii — proliferare a nuanțelor ; III. Seducția începutului și a deschiderii ; IV. Lumea ca spectacol ; V. Proiecția mitologică ; VI. Modificări contemporane în structura seducției estetice. În legătură cu dinamica valorilor, autorul observă : „Creația culturală, cu valorile-i esențiale, e totdeauna o oglindă fidelă, în care un popor poate privi propriul profil spiritual. E vorba însă de o astfel de oglindă ale cărei ape vibrează necontenit, solicitînd privirea celui ce-și află acolo profilul nu numai în sens pur contemplativ, ci și dinamic, formativ, corectîndu-și imaginea dacă e nevoie". (ibidem, p. 10) Noțiunea de **seducție estetică** este caracterizată de autor ca „acea intruchipare particulară a sensibilității estetice, în perspectiva căreia nucleul **atracției irezistibile** îl constituie caracterul insinuant al perceperii reverberațiilor asociativ-sincretice între senzorial, afectiv și rațional." (ibidem, p. 38). Precizăm că autorul respinge încercările de absolutizare a seducției estetice. Una din ipostazele cele mai pline de relief ale sensibilității românești o constituie, după autor, atracția irezistibilă spre natură. Pornind de la afirmația lui Ath. Joja, care considera „caracteristică pentru psihologia românului apolinizarea fondului dionisiac, disciplinarea și inflexiunea patosului violent la exigențele formei și măsurii" autorul conchide că ne aflăm în fața atracției apolinice „structurată ca atare nu în sensul unui capriciu pur subiectiv, ci modelată istoric de contactul statornic al poporului cu configurația obiectivă a unei naturi generoase, lipsită de apa moartă a monotoniei, dar și de excesul dionisiac, de acele dinamici demonice, rebarbative ale reliefului, care mai degrabă inhibă sensibilitatea decît o atrag." (ibidem, p. 61). Două caracteristici ale seducției estetice a naturii desprinde autorul : 1. seducția în limitele umanului controlabil de către resursele conștiinței ; 2. seducția globalității, a armoniilor integratoare. Creațiile majore probează ipotezele autorului. În legătură cu modificările contemporane în structura seducției estetice, se subliniază că : „unele dintre aceste modificări — dezvoltarea seducției raționalului, de pildă — constituie, din capul locului un factor de regenerare și de vigoare spirituală. Apoi că modificările... declanșate de un timp istoric relativ recent, nu anihilează integral ceea ce s-a stratificat milenar ca specificitate a spiritualității poporului." (ibidem, p. 143). Sensibilitatea estetică specifică este numai o parte, numai o față a dialecticii spiritualității românești, a ireductibilității ei, a capacității ei de a se automodela. Volumul se înscrie ca o contribuție de referință la analiza dimensiunii românești a sensibilității estetice. În esență, la analiza unei laturi constitutive a spiritualității românești în contextul spiritualității universale.

ION STROIE ■

PLASTICA

În plină formare

Temerară și binevenită ni se pare a fi expoziția tînărului sculptor **Doru Drăguşin**, găzduită de Galeria **Galateea**, expoziție în care sînt date la iveală cîteva din căutările sale din ultimii doi ani, timp în care sculptorul, beneficiind de bursa Aman, a lucrat, după cum se vede, intens, febril și inspirat, urmărind cu tenacitate întruparea în piatră, cu precădere în marmură, imaginea, în multiple ipostaze, a corpului uman. Li se adaugă acestor distincte forme, interpretate pînă-n zona abia perceptibilă a abstractului, cîteva piese în care sculptorul se-arată a fi preocupat de jocul geometric al luminii captate-n interiorul marmurei prin prelucrarea suprafețelor în tehnica basoreliefului. Totodată, ca să punem punct acestui succint inventar tematic, alte cîteva lucrări au o pronunțată alură arheologică, sugerind un capiteliu de coloană sau un înscris bizar, mai mult un fel de ornament abia incizat sau ros de timp, pe o piatră parcă ruptă dintr-un edificiu antic. Așadar, o lume în care definitorii sînt pe de o parte instaurarea unor simboluri-forme care, ca niște peceți, să-l reprezinte și să-l individualizeze pe acest tînăr sculptor aflat încă în căutarea unui limbaj propriu, și, pe de altă parte, evidențierea meșteșugului în sine pe care-l deține, la ora actuală, Doru Drăguşin. În legătură cu acest meșteșug, n-ar fi poate lipsit de interes să amintim că, student fiind, Doru Drăguşin a avut curajul de a „reconstitui", după o minuțioasă documentare, o prețioasă lucrare pe care autorul ei, Gheorghe Anghel, a distrus-o. Este vorba de o maiestuoasă statuie reprezentîndu-l pe Luchian. Acum trei ani, subscriind opiniei celor ce-au văzut-o expusă, ca „o posibilă reconstituire a unei capodopere", am militat pentru definitivarea acestui monument, aflat încă în ghips, care ar putea împodobi, cu o tulburătoare frumusețe, aidoma Luceafărului din fața Ateneului, un anume parc al Bucureștiului. Meșteșugul învățat atunci, urmînd lecția unuia din cei mai mari sculptori români, se străvede limpede acum în expoziția despre care vorbim. Și dacă lumea de gînduri, universul propriu-zis al tînărului sculptor, este încă în plină formare semnele sale putînd fi, de-acum încolo, cele de față sau putînd evolua în cu totul și cu totul alte direcții, în ceea ce privește „meseria" etalată de sculptor, ea se arată a fi pe un drum ferm, cu reușite ce atrag atenția și impun.

VICTOR NIȚĂ ■

FILM

O foarte bună comedie cinematografică

O foarte reușită comedie, dar cu un final cel puțin bizar.

...Un tînăr și frumușel ziarist (**Emil Hossu**), un incoruptibil om de presă — stopat însă de fricosul său redactor șef — pornește, deși cam imprecis argumentat !, într-o anchetă pe cont propriu urmărind demascarea unei bande de iliciți ; vom înțelege abia în final că a fost secondat de miliția economică (nu v-am povestit filmul, ci schema !). Firește, iliciții vor fi demascați. Firește, justiția va fi necruțătoare. Firește, dreptatea învinge, așadar cei doi „pozitivi", ziaristul și năbădăioasa sa logodnică, se vor căsători : flori, pupic, final... Bun. Printre iliciții prinși însă în cele din urmă în capcană (mai exact, și din păcate, ei se prind parcă singuri, cu o naivitate și candoare incredibile pentru niște oameni versați !), unul — **aristocratul**, magistral interpretat de Gheorghe Dinică — se sinucide. Ei bine, mă tem că din acest moment — deși nu mai sînt decît cîteva minute pînă la terminarea proiecției — filmul iese din matca sa comică (poate că **tragicomică** ar fi termenul cel mai potrivit), devenind, surprinzător, bizar, repet, o lecție de morală ostentativ enunțată și de un pueril și de neînțeles didacticism !? Rețineți „aria" acuzatoare a ziaristului din finalul pertecerii și cred că îmi veți da dreptate.

...Nu sînt în deplină cunoștință de cauză, dar am simțit că Titus Popovici și-a construit scenariul pornind de la un fapt real : cazul Ștefănescu. Caz deosebit de grav, comentat la timpul său de presa noastră și implicînd responsabilități surprinzătoare. Trei sferturi din filmul „SECRETUL LUI BACHUS" urmărește — analizînd la rece — destinul acestui straniu personaj care a dat mult de gîndit nu numai justiției, ci și medicilor psihiatri. Ștefan Mihăilescu Brăila recompune magistral acest posibil escroc, iar regizorul **Geo Saizescu**, inteligent, i-a dat actorului „mînă liberă" (rețineți vă rog măcar două scene ale acestei uluitoare interpretări : cea în care Brăila își mărturisește dragostea față de bondoaca sa fiică — foarte bună în rol **Carmen Zecheru** ! — sau momentul comenzii pentru repararea liftului). Fauna detractorilor este analizată cu tăișul bisturiului, un bisturiu acid, sîntem în zona comediei, nu ? — dincolo de unele facilități acordate gustului public (și care uneori nu „fac rău" într-o comedie !), **seriozitatea** este tonul în care, paradoxal, se impune această comedie. Și e foarte bine !

Nu mai e bine însă cînd, în final — parcă printr-o lipitură, printr-o decizie absconsă a autorilor — „drama" acestei comedii devine o „comedie" a dramei : lîngă un cadavru, fie el și al unui sinucigaș, discursul lozincard devine grotesc. Și e păcat, pentru că, dincolo de asta, „SECRETUL LUI BACHUS" este, incontestabil, una dintre cele mai bune comedii românești.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Argument

Teatrul fără cortină

Spectacolul e dirijat de Miriam Răducanu care a mai experimentat pe scenele Bucureștilor agest gen de reprezentație liberă, deschisă tuturor formulelor de exprimare în primul rînd vizuală, plastică. Dar aruncă în arenă balerini, oameni obișnuiți cu dantelăriile coregrafice și, uneori, artificiali. De data aceasta experimentul are un caracter șocant pentru că renunță la trupa de balet și pune actorii să se exprime total în fața publicului, îi dezleagă de sechelele rigide ale vechilor modalități, convenționale de manifestare în scenă, îi eliberează de prejudecăți privind genul lor, stilul lor deja format, arhetipal, și-i pune să construiască un spectacol ca o sculptură cinetică, adică în continuă mișcare și transfigurare.

Folosim prilejul fericit oferit de Teatrul Bulandra prin acest spectacol pentru a ridica o problemă specifică teatrului contemporan și anume aceea a manifestării prin experiment. Cele mai multe teatre bucureștene, precum și unele din provincie, și-au creat săli studio destinate de la început spectacolelor cu caracter de prospectare, de tatonare a unor modalități de teatru, de exprimare pe scenă într-un cadru mai mult sau mai puțin intim dar în orice caz cu sens premeditat și avertizat experimental. Teatrul Bulandra, prin Sala Studio de la Grădina Icoanei, sală gîndită, proiectată și chiar lucrată de Liviu Ciulei, și-a pierdut uneori, de-a lungul timpului, profilul experimental și a devenit o sală obișnuită precum cea din Schitu Măgureanu unde se pun în scenă spectacolele din repertoriul obișnuit, ca să zicem așa : „în dulcele stil clasic". De cîtva timp Teatrul Bulandra repune în circulație sala sa studio ca sală destinată experimentului teatral, lucru confirmat și de **Tartuffe** și **Cabala bigoților** și de spectacolul **De Occisio Gregorii** dar mai ales de această **O lume pe scenă** unde actori pe care îi cunoaștem în alte ipostaze, rutinați uneori într-un anume gen de roluri și cu anume tipar, se desfășoară accelerat, în limitele unui singur spectacol, ca într-o întreagă viață pe scenă. Experimentul, așa cum îl concepe Miriam Răducanu, este o lecție de teatru. Seamănă cu o lecție de mișcare scenică de la un institut de teatru. Trădează trucurile de laborator teatral pe care spectatorii nu sînt obișnuiți să le vadă și antrenează publicul la o atitudine activă. Îl pune adică în intenția de a se urca pe scenă și a completa ansamblul de actori. De aceea, un astfel de spectacol poate fi considerat ca un spectacol deschis. Deschis este și din alte puncte de vedere pentru că poate fi îmbogățit și transformat pe parcurs. Revenind însă la nevoia de experiment care se resimte acut în ultima vreme în teatrul nostru, ne gîndim că trebuie să repunem în drepturile lor sălile studio sau sălile atelier ale teatrelor, pentru a reanima, a reimprospăta formulele de exprimare actoricească, regizorală și scenografică. Trăim un moment dificil, neconvingător la nivelul exprimării spectacolului față de alte perioade, în care teatrul trăia mai ales prin inedițul și fosforescența ideilor regizorale. E adevărat că marii regizori de teatru din generația matură s-au îndepărtat treptat de scenele noastre și lucrează mai mult pe alte meridiane, dar au rămas în teatre elevii lor, dintre care unii demni continuatori ai unei tradiții fericite în ce privește direcția de scenă. Or, rolul studiourilor, al sălilor atelier tocmai acesta trebuie să fie : să ofere tinerilor oameni de teatru prilejul de a experimenta, de a da friu liber imaginației, de a se exprima pe sine într-o tulburătoare varietate de stiluri, dezlegată de inhibiții birocratice și de cenzuri exagerate. În felul acesta sălile studio ale teatrelor pot lansa noi valori și pot deschide noi orizonturi, noi perspective, pot atrage atenția asupra unor noi puncte de vedere privind actul teatral.

Pretextul acestei intervenții, acestui argument, ni l-a oferit de această dată spectacolul **O lume pe scenă** în care actori precum Gina Patrichi, Victor Rebengiuc, Mariana Mihuț, Constantin Brînzea, Mirela Gorea, Michaela Caracaș, Michaela Gagiu atrag atenția asupra impresionantei lor disponibilități, asupra extraordinarei lor mobilități și modalități de exprimare artistică. Exercițiul lor de dans, ritm, mișcare scenică, panto nimă, poezie, lumină și culoare reprezintă un antrenament subtil, care atinge imponderabilul în cele mai multe momente ale spectacolului, un antrenament pentru viitorul carierei lor în spațiul teatrului. Astfel, **O lume pe scenă** relansează un om de teatru care gîndește original reprezentația și actorul, care știe să extragă și să pună în valoare cu sensibilitate și profundă încărcătură de sensuri, gestul uman prin acest teatral. Acest om de teatru se numește Miriam Răducanu. În același timp, ansamblul de actori care lucrează sub îndrumarea sa își poate șlefui propriile calități, demonstrînd publicului că dincolo de convenție în teatru operează o relație mai directă și mai caldă cu sala, că actul teatral reprezintă o redescoperire continuă a celor mai expresive mijloace de comunicare racordate la exigențele lumii moderne. Spectacolul merită, deci, văzut și din prespectiva faptului că repune în drepturile sale experimentul în arta scenei.

ADRIAN DOHOTARU ■

ideea, demnă de salutat, a mutării centrului de greutate al muncii cu filmul în cluburi muncitorești. Este vorba de amenajarea, deocamdată cu titlu experimental, a unor microcinematografe (de fapt, niște unități-pilot, de încercare a „ideii") în incintele Întreprinderii de scule și elemente hidraulice, Întreprinderii de confecții, Trustului de construcții-montaj, Fabricii de vase emailate, Întreprinderii de lină pieptănată, toate din Focșani. Programele cinematografice se anunță complexe, antrenînd, pe lîngă proiectarea de filme, simpozioane cu participarea unor specialiști, dezbateri cultural-artistice etc. **(I.P.)**.

Încă se mai poate salva Casa Urecheștilor

Pe profesorul Vasile Aioanei l-am cunoscut în tren. Și, fiindcă la acea oră matinală la Ceplenița nu mă aștepta nimeni, profesorul s-a oferit să-mi fie ghid. Cu ajutorul lui am ajuns la așanumita casă a Urecheștilor...

Pe scurt, datele se prezintă astfel : în a doua jumătate a domniei sale, Alexandru Lăpușneanu dăruiește Sălișteа Cepleniței, cum este cunoscută zona, lui Nestor Ureche. Documentele arată că încă din anul 1565 casa era terminată. O casă mare, cu etaj, cu multe încăperi, cu ziduri groase, cu balcoane și terasă, cu un parc imens și ziduri mari de piatră ce înconjurau întregul domeniu. Desigur, prin veacuri, Casa Urecheștilor — cum a fost denumită — a avut și alți proprietari ajungînd chiar și în custodia mănăstirii Sucevița. Important este însă să vedem ce s-a întîmplat în zilele noastre cu domeniul Urecheștilor. Casa, o bijuterie arhitectonică — considerată una din cele mai vechi clădiri păstrate în Moldova — cu un stil specific locului, a fost folosită o vreme ca școală. Dar asta pînă în anul 1972 cînd s-a construit un nou local de școală ceva mai jos, către inima comunei. De atunci, din clipa în care în Casa Urecheștilor nu s-a mai auzit zgomotul clopoțelului vestitor de învățătură, construcția a început să se topească precum o lumînare în văzul tuturor. Doar la etaj a mai funcționat pînă acum cîteva luni biblioteca comunală. Dar parterului nu i s-a mai găsit mult timp nici un rost. Apoi, niște „oameni cu multe idei" s-au gîndit să-i dea totuși o folosință. Un timp parterul a fost depozit. C.A.P.-ul din localitate transformase totul într-un fel de siloz. Asta pînă cînd cooperativa de consum din localitate a venit cu o altă idee : aceea de a face la parter o ciupercărie. S-au făcut cîteva rafturi și a început să se aducă pămînt și bălegar. În ciuda tuturor eforturilor nu s-a recoltat, după spusele martorilor, nici un kilogram de ciuperci.

La dispensarul medical, vecin cu clădirea Urecheștilor, unde am intrat preț de cîteva minute pentru a ne încălzi, am întîlnit pe doctorița Florentina Popescu și pe sora medicală Elena Uglea. Aceasta din urmă este de loc din Ceplenița și își amintește cu nostalgie de tinerețe : „Periodic în această clădire se organizau pentru tineri baluri. Baluri și spectacole care își aveau faima lor : foarte mulți tineri din împrejurimi veneau pînă aici. De asemenea în jurul casei era un parc de o rară frumusețe, cu bănci și statui. Și ca un făcut, îmi amintesc — eram de serviciu — într-o zi de vineri, în 20 ianuarie a acestui an, Casa Urecheștilor a luat foc. Acolo unde era biblioteca. Și a ars leneș, întregul etaj, pînă înspre ziuă cînd au venit oamenii — cu mic și mare — și pompierii de au oprit flăcările.

În momentul de față Casa Urecheștilor arată ca o epavă. Oamenii locului, se văd urmele, au luat ceea ce le era de folosință. Și piatră de la ziduri și timplăria care a mai scăpat de flăcări și tablă și chiar siguranțele de la tablourile electrice. De cărți, se pare, nu prea s-a atins nimenea. Volumele scăpate de foc zac prin stratul de zăpadă...

Secretarul adjunct cu problemele de propagandă și cultură al comitetului comunal de partid se numește Virgil Pintilie. Este un om al locului, un tînăr destoinic și inimos. Pe lîngă faptul că pe aici a copilărit și lucrarea de diplomă i-a fost legată de Casa Urecheștilor. Dar toate acestea nu sînt suficiente pentru a salva clădirea. Nu drumurile pe la județ pot clarifica situația. Ci, credem noi, în primul rînd munca și efortul celor din Cepleniță. Fiindcă, se știe: cînd ai o bijuterie în mîna ta nu chemi vecinii să o lustruiască. Așa că, fără să mai lungim vorba, localnicii, așa cum s-au lăudat atîta timp cu frumoasa Casă a Urecheștilor, trebuie să fie primii care să dea clădirii o mînă de ajutor. Fiindcă ei au moștenit-o și, se înțelege, au datoria s-o transmită urmașilor.

SORIN POSTOLACHE ■

Președintele Nicolae Ceaușescu ne reamintește un adevăr din care s-a născut lumea:

„Nu poate fi nimic mai de preț pentru o femeie decît să fie mamă"

● Un om cu clopul pe sprinceană mîngîie muntele cu privirea ● Mobilul unei extraordinare natalități: continuitatea! ●

Mame și copii, în Ieud

Ieudul e un sat pe Valea Marei. Cu un capăt stă proptit în acest riu cu nume de fată, cu celălalt atinge poalele unui munte. Și e atît de lung, încît îți pare un pod care duce la cer. Ait riu, mai mic, tot Ieud se cheamă, a sătuc albiș în lungul așezării și își susură nemurirea. Alături e Bogdan, vatra din care a plecat voievodul cu același nume, să descalece în Moldova lui Dragoș. Tot la Ieud s-a descoperit și celebrul manuscris sau codice cum i se mai spune, document care, alături de Scrisoarea lui Neacșu, atestă vechimea scrierii românești, dar care continuă să nască dispute în legătură cu vechimea lui. Numai și din aceste motive putem deduce că Ieudul e o lume străveche. De cînd ? Poate din preistorie, din vremea pelasgilor hyperborei ? Un cercetător susține că satul a împrumutat numele de la riul care durează alături : Ieud înseamnă, în indoeuropeană, apă nelinistită.

Dar faptul care m-a încărcat de emoție la Ieud a fost și rămîne dragostea (cultul aș putea spune) ieudenilor pentru prunci, pentru **coconi.** La primăria Ieudului există o evidență a mamelor care primesc ajutoare pentru faptul că au născut, cresc și ingrijesc mulți copii. Am consultat această listă cu ajutorul profesoarei Anuța David. Sînt aici 186 mame, unele născînd și ingrijind pînă la 16 copii. Douăsprezece mame primesc cîte 500 lei lunar pentru că au peste zece copii sub 18 ani. Alte cincizeci și două de mame primesc cîte 350 lei, pentru că au între opt și zece copii. Urmează alte 121 de mame, în majoritate tinere, care primesc cîte 200 lei, pentru că au născut și ingrijesc între cinci și șapte copii sub 18 ani.

Las cifrele deoparte și mă întreb : care e mobilul acestei extraordinare natalități ? Teoreticienii sau alți specialiști în materie susțin că natalitatea e crescută acolo unde există subdezvoltare. La Ieud, nu pledez pro domo, nu poate fi vorba de așa ceva. Oamenii care au mulți copii au și multe animale, au terenuri întinse, păsuni pe munți, stupi și cîte altele. Iată doar un exemplu : discut, sus, la strungă, cu soții Ioana și Grigore Chindriș Bocrițâ. Bărbatul are 54 ani, femeia 46. Au 13 copii în viață, cel mic are trei ani, cel mare, o fată, pe nume Ioana, are 30 de ani, e căsătorită și, la rîndul ei, are și dînsa cinci copii. Cei 13 frați și surori, m-a interesat lucrul acesta, poartă următoarele nume : Ioana, Anuța, Mărcuța, Gase, Pălagă, Ileana, Ierinâ, Parasca, Maria, Gavrilă, Grigore, Ion, Vasile. Pe cel de-al 13-lea copil Ioana Chindriș l-a născut cînd avea 46 ani. Atunci avea însă și tensiunea mărită, așa mi-au zis doctorii, și i-a recomandat, ne mărturisește rizînd, că „e pericol". N-am luat în deridere sfatul medicului de a renunța la sarcină, dar eu mi-am luat inima în dinți și am născut : pe Vasilică, uite în de colo. De atunci, din ultima naștere n-am mai știut ce e tensiunea".

— Cu ce cregeți atîția copii ? îl întreb pe Chindriș.

Omul înverte o secure în mînă, așa parcă s-ar juca, își lasă clopul puțin pe sprinceana dreaptă și mă privește bănuitor. Mă tem dacă n-am fost cumva prea direct, poate chiar lipsit de tact cu Chindriș, acest tată mîndru a 13 copii.

— Apăi, zice el cu un aer superior, avem cu ce-i hrăni și îmbrăca. Sănătoși sînt, munca le place atît cît poate copilul, dar pe măsură ce cresc îi cunosc tot mai bine rostul și se luptă cu ea precum cu urcatul muntelui ăsta.

„Avem cu ce" înseamnă, mai dincolo de vorba strînsă a lui Chindriș, peste 150 de oi cu mielul alături, cîtiva porci care se plictisesc prin jurul stînii, cîteva vite mari, păsări, casă mare, în care să încapă toți puncii și chiar nepotii, hectare de păsuni și fînețuri, altele. Nu facem noi acum inventarul averii familiei lui Chindriș, om muncitor și statornic în cinstea lui, care contractează sute de kilograme de carne, brînză și lînă cu statul, dar averea lui e și averea acestor copii care, cu mic cu mare, muncesc umăr la umăr alături de părinții lor și de cei mari. Cultul muncii este deviza sub care ei cresc și muncesc, izvorul bucuriilor lor de copii și de părinți.

Teoreticienii de ici de colo, mai spun, ne întoarcem din nou la ei, că natalitatea este crescută acolo unde oamenii sînt sus-constatat, limba română foarte bine.

Unde sînt mulți copii, norocul e mai mare, zice ieudeanul. Am căutat să înțeleg acest fel de a gîndi al lui și nu e vorba aici de o insumare a noroculul. Înțelesuîi acestor vorbe crește în sensul forței educaționale a copiilor prin muncă.

Maria Grigor a născut 14 copii. Ultimul a terminat de curînd clasa a opta. De mici au fost învățați să muncească, să iubească natura, să cunoască bine pămîntul. A doua școală a copiilor mei a fost și este muntele ăsta pe care ne aflăm noi acum : aici, unde ne crește animalele, au învățat și ei să muncească. Dacă avem copii mulți, înseamnă că avem neamuri mai multe și ce-e mai frumos pe pămîntul ăsta decît să fii înconjurat de neamuri ?" Chindriș are dreptate. Și ca să existe cît mai multe neamuri, e nevoie de cît mai mulți copii. Un cod legic nescris, un fel de cutumă, de obicei al pămîntului adică, consfințește un fapt : familia de bază e familia cu mulți puncuți sau coconi. Această familie este cea mai stimată în sat, este familia de frunte, pentru că o familie cu coconi mulți este mai totdeauna și o familie înstărită. Abolirea de la familie, în Ieud, este considerată ca o manifestare antiumană, condamnată, se înțelege, de obște. Urmare acestor norme etico-morale, în Ieud nu există divorțuri și nici copii abandonați. O astfel de faptă este aici de neînchipuit. M-am interesat, totuși, ce se întîmplă cînd doi oameni nu se înțeleg ? Mi s-a răspuns : convietuiesc împreună și luptă pentru realizarea i și creșterea copiilor. Morala asta, durabilă, vine dintr-o adîncă tradiție, iar dragostea pentru copii se întîlnește ca o expresie omniprezentă, mai ales în creația populară : în cîntec, în basm, în strigătură, în obiceiuri. O colindă zice : „Domnul să îți crească puncii / și să-ți înmulțească junci". Cînd o boală din naștere sau dobîndită o privează pe femeie de copii, femeia e marcată de o majoră neîmplinire toată viața. Sterilitatea se tratează aici prin medici, dar și prin aportul unor plante medicinale știute de femei din timpuri imemoriale. Iar preocuparea pentru un copil ipen, adică integru și frumos este asiduă din partea mamei. După ce naște, mama manifestă grijă deosebită pentru înfrumusețarea copilului : îi face groșiță în obraji, în bărbie, îi stringe nasul să nu fie cîrn, îl înfașă, îi stringe bine picioarele și mîinile să nu crească strîmbe. La Ieud nu există nici avorturi. Dacă o femeie săvîrșește cumva o astfel de faptă este condamnată de obște. O pictură murală, pe peretele unei construcții mai vechi din Ieud, înfățișează o femeie care nu vrea să aibă coconi : din sînii ei sug doi șerpi. Sigur, acestea sînt reprezentări ale unor credințe mai de demult, dar ele vorbesc despre o realitate niciodată uitată la Ieud : dragostea pentru pruncuți. Lirica populară zice : „Poți avea bani și moșie / fără prunci casa-i pustie". Adevărul acesta este nemuritor. O familie fără copii e asemuită aici cu un pom fără roade, deși vina nu este totdeauna a ei. În timpul nunții sînt obiceiuri care anticipează nașterea : mireasa pune atîtea degete pe ancadramentul ușii cîți copii dorește să aibă. Realitatea a dovedit însă că unor mirese nu le-au ajuns degetele de la două mîini, fiindcă au născut pînă la 16 copii. Nu știu cîte degete o fi pus Anuța lui Ion Buftea pe ancadramentul ușii cînd a fost mireasă, dar ea a născut nu mai puțin de 14 copii. Din 14, doar o fată e căsătorită, ceilalți sînt toți la școală. Fiindcă ieudeanul nu concepe ca pruncul lui să nu fie școlit. Respectul lui pentru prunci, pentru coconi nu cuprinde numai faptul de a avea copii, ci de a avea copii ipeni, adică integri, și totodată învățați, chiar și atunci cînd învățătura nu-l smulge de lîngă casă. Respectul ăsta, îmi spunea profesorul Pamfil Bîlț, cercetător prin această zonă a Maramureșului, este de esență și de tradiție nobiliară străveche, e un fel de transmitere a acestui rang de noblețe la urmași. Copilul ieudeanului e mai înainte de toate cocon și apoi copil. Și e o frumusețe adîncă aici, în tîlcuirea acestei opțiuni, pe care nu vrem s-o teoretizăm acum.

Duminica, pe ulițele Ieudului, i-am văzut, împreună cu poetul Ion Gheorghe, pe acești coconi, fete și băieți. I-am văzut la serbările lor școlare. Asistam parcă la niște practice ale frumuseții. Fetele păreau că sînt înfășurate în niște curcubee și grupițele din obrajii lor îmbujorați trimiteau înspre noi fulgere dulci și păsărilyră. Cîntau și jucau cum or fi cîntat și jucat și mamele mamelor lor. Peciorii, imberbi încă, loveau cîrmele cu palmele și răspundeau cu alte strigături la strigările fetelor. Băteau podelele, mîinile se prindeau și se desprindeau ca într-un zbor de durată. Strigătura devenea un fel de liant între cînec și mișcare, un dialog viu care povestește despre viață, dragoste și muncă. Strigătura laudă pe omul frumos și vrednic, ceartă pe cel leneș și urît la suflet. Astfel jocul devine instrument de morală, de educație, de instructie chiar. Dar cel mai mult este strigat dorul : „Pentru mîndra din Ieud / trec prin apă nu mă ud / Pentru mîndra din Botiza / de trei ori am trecut Iza". Și trupurile continuă să salte și să coboare, desemnîndu-se astfel două sensuri majore : înălțarea și coborîrea, și amintindu-ne totodată că dansul poate esențializa pînă la abstractizare, iar corpul cuprins în virtejul jocului începe să viseze zborul etern. Și în mijlocul acestor copii-păsări vedeam tot timpul doi dascăli, ei fiind (nu numai simbolizînd) ordinea absolută, ordia acestui cosmos mic de pe scena Ieudului. Se numese Derneta și Petre Dunca, profesori amîndoi, inițiatorii serbărilor de aici, din fiecare an, și datorită cărora m-am aflat și eu la Ieud.

Îi rog acum să primească această mulțumire tîrzie...

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

O casă bogată

La Maieru, trăiesc poate cele mai numeroase familii din țară, familii cu cinci, case pînă la zece sau doisprezece copii. Maieru de lîngă Bistrița Năsăud nu e cea mai bogată comună din țară, nu are cel mai bun pămînt de roade, dar e bogată în tradiții, în viață spirituală și în mostenitori ai lumii noi. La Maieru, oamenii trăiesc simplu, în pîine bună și în pîine civilizație, în armonie și bună înțelegere, siguri că viitorul e al lor prin copiii lor, dintotdeauna, din fotografie, cei opt copii, opt universuri în devenire ai familiei Veronica și Ioan Candale).

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

Radiosensibilizarea biofizică

● Concepția doctorului Vlădescu, confirmată experimental și clinic ●

Nu exagerăm cu nimic afirmînd că articolul nostru din 13 ianuarie, „Un important moment românesc în bătălia împotriva cancerului" („Flacăra" nr. 2/1984, pag. 17), a stîrnit un mare interes. Dacă revenim azi asupra temei, asupra conceptiei originale elaborate de doctorul în biologie Constantin Vlădescu de la I.C.C.F., o facem nu doar spre a răspunde solicitărilor cititorilor, ci și pentru că am intrat în posesia unor date noi, unor probe concludente privind eficiența aplicării Vladiiradului (medicamentul brevetat de C. V. în temeiul conceptiei amintite) în tratamentul unor forme de cancer, dovezile științifice pe care le vom folosi plasîndu-se, vă veți convinge imediat, în afara oricăror dubii, a oricăror interpretări.

Se cuvine însă, pînă la aducerea probelor mele la zi, să reamintim că, pînă la Vlădescu, se acceptau două modalități fundamentale de radiosensibilizare, chimică (prin intermediul citostaticelor) și fizică (prin hipertermie, prin radiații cu transfer liniar de energie mare). Cercetătorul român a propus și argumentat o a treia modalitate, mai directă și mai eficientă, pe care a numit-o biofizică, ea fiind capabilă să asigure creșterea gradului de oxigenare a tumorii la nivel metabolic, fără a antrena efecte toxice în țesuturile normale. Problema, deși abordată dintr-un unghi inedit de doctorul Vlădescu, nu e nouă. Odată cu descoperirea celulelor cu deficit de oxigen de către Gray, în 1953, s-au explicat și eșecurile radioterapiei convenționale în tratamentul tumorilor hipoxice. S-au încercat diverse metode de radiosensibilizare a acestor tumori, urmărindu-se diminuarea efectelor resimțite de țesuturile normale înconjurătoare. După introducerea citostaticelor, fiecare dintre acestea a fost testat, în cadul unor tratamente combinate, și într-o schemă de radioterapie, metoda (combinării) utilizîndu-se și astăzi, în unele cazuri cu rezultate bune. Numai că, datorită efectelor secundare induse de citostaticele administrate în doze mari, cele mai în măsură să le asigure eficacitatea, aplicarea metodei în practică a întîlnit limite și, deopotrivă, rezerve. Drept urmare, în ultimii 10—15 ani, specialiștii și-au îndreptat atenția mai ales spre găsirea unor clase de compuși chimici care să aibă selectivitate pentru țesutul tumoral, să nu fie toxice în dozele socotite eficace și să pătrundă în țesutul tumoral necrozat. Primul dintre produși căruia i s-au descoperit astfel de proprietăți a fost Flagilul (Metronidazolul), utilizat indeobște în tricomoniază. Plecîndu-se de la structura lui chimică, s-a ajuns, după asidue cercetări de laborator (Statele Unite, Japonia, Anglia, etc.), la un medicament net superior, la Misonidazol. Numai că, în ciuda răspîndirii lui neobișnuite (s-au organizat pînă acum două simpozioane internaționale, rezultatele cărora centralizate la Grupul de terapie oncologică prin radiații din S.U.A. etc.), s-a observat că Misonidazolul antrenează efecte secundare majore, între care neuropatie periferică și tocicitoxicitate. Nemulțumiți de cercetătorii de pretutindeni s-au îndreptat spre alte direcții, pe acest drum, al căutărilor încununate de succes, aparînd Vladilradul, medicament original românesc, în stare să determine creșterea oxigenului și, totodată, o consecință, să asigure radiosensibilizarea celulelor, fără a produce efecte secundare.

Recunoscînd că, din punct de vedere cronologic, medicamentul său e ulterior Misonidazolului (deși se cade să avem în vedere faptul numai simbolizînd ordinea absolută, osia acestui cosmos mic de pe scena Ieudului. Se numese Derneta și Petre Dunca, profesori amîndoi, inițiatorii serbărilor de aici, din fiecare an, și datorită căror m-am aflat și eu la Ieud.

Îi rog acum să primească această mulțumire tîrzie...

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Vladilrad: noi dovezi științifice

interes și în străinătate. Lucrarea despre Vladilrad („Biophysical Radiosensitization"), apărută în numărul 23/1983 al revistei vest-germane „Radiation and Environmental Biophysics), a fost solicitată de la Santiago de Chile la Bombay, de la Washington la Varșovia, de la Tokio la Teheran etc., etc., profesori de reputație mondială, ca americanul Heimbrook (de la Yale University School of Medicine) sau japonezul Sugahara (de la Spitalul național din Kyoto), arătîndu-se surprinși de cutezanța și noutatea cercetării românești.

Cum era și firesc, produsul a pătruns, chiar dacă experimental, și în spitale, cele dintîi rezultate, concrete, palpabile, dovedindu-se mai mult decît încurajatoare. De pildă, același profesor clujean Dumitru Rădulescu, secondat de șef de lucrări dr. Margareta Kovacs, a administrat Vladilrad, în paralel cu iradierea convențională, în 15 cazuri de neoplasm mamar stadiul III B și IV (diagnostic confirmat clinico-radiologic și histologic) și în două de cancer laringian. Nu vom descrie metodologia aplicată (există 3 referate în acest sens, ele pot fi consultate oricînd), ci ne vom referi direct la concluzii : s-au obținut rezultate satisfăcătoare pe 12 cazuri de neoplasm mamar, la care volumul tumoral a scăzut în proporție de 30—50 la sută. S-a observat totodată, reducerea edemului cutanat (retrocedarea aspectului „coajă de portocală") și peritumoral. La cele două cazuri cu cancer laringian, s-a constatat diminuarea tumorii cu aproximativ 60 la sută față de extinderea inițială. Atît cancerele laringiene cît și 12 din cele 15 cancere mamare (nota bene : aflate în stări definitiv compromise, fără mari șanse de supraviețuire) au fost convertite în forme operabile, la care malignitatea a fost confirmată histopatologic.

Deși abia la început (din 15 XI 1983), testarea Vladilradului efectuată în cadrul Laboratorului de telecobalt a Spitalului județean Constanța de dr. Valentin Dumitru și fizician Elena Iacovici a permis, în două situații, înregistrarea unor efecte pozitive, cu mențiunea că bolnavii C. O. și S. P., cu cancere pulmonare stadiul III, n-au folosit în cursul iradierii nici un alt produs medicamentos în afara celui creat de dr. Constantin Vlădescu. La 18 I 1984, C. O. (formațiuni nodulare în pulmonul drept și pe lobul pulmonului sting, tuse, transpirație abundentă, etc.) se prezenta cu opacități dispărute și cu un cîștig ponderal de 1 kg. În cazul lui S. P., rezultatele obținute au fost și mai marcante : bolnavul (opacitate de 8—9 centimetri în treimea superioară a pulmonului drept, stare generală proastă, gastro-duodenită acută, insomnie, dureri, tuse, etc.) a revenit la o stare generală normală. A cîștigat în greutate 4 kg. Radiologic, tumora a dispărut complet.

Un experiment asemănător s-a desfășurat (și continuă) în Serviciul de cobaloterapie al Spitalului județean Brașov, unde dr. Virginia Modiga și fizician Gheorghe Abușan au tratat cu Vladilrad, în intervalul 1 octombrie 1983 — 15 martie 1984, 7 neoplasme mamare, două de col uterin, unul ovarian și unul vulvar. Rezultatele obținute în cancerele mamare (toate stadiul III și IV), tratate postoperator sau radical, au fost superioare la lotul cărula i s-a administrat Vladilrad față de lotul martor, unele din ele fiind chiar remarcabile. De pildă : A.F., 48 de ani, carcinom al sinului sting operat, prezenta tumori multiple recidivate pe cicatrice operatorie, dure, aderente, cu aspect violaceu și în curs de necrozare, ganglionii axilari drepți, duri și fixați, producînd dureri și antrenînd imobilitatea brațului. După aplicarea tratamentului cu Vladilrad, concomitent cu iradierea, tumorile au scăzut rapid, după numai două săptămîni bolnava putînd să miște din nou brațul sting. După alte trei săptămîni, starea generală s-a îmbunătățit net, tumorile dispărînd sau aplatizîndu-se, reducîndu-se ca volum cu aproximativ 80 la sută. A. F. s-a reechilibrat psihic și a cîștigat 3 kg. Alt caz : M. A., 53 de ani cu diagnostic de neoplasm vulvar (anatomo-patologic, carcinom epidermoid, nekeratozic), sub forma unei tumori ulcerate dezvoltate pe o mai veche ruptură de perineu. Din motive personale, bolnava a întrerupt tratamentul radiologic asociat (3 000 R Rxterapie profundă și 40 Gy cobaloterapie pe ganglionii inghinali plus Vladilrad), continuînd să ia Vladilrad ambulatoriu. Cînd a revenit la control, după o lună, s-a constatat dispariția completă a tumorii și refacerea tegumentelor. De remarcat că, pe toată durata tratamentului cu Vladilrad, probele biologice n-au fost alterate, comparativ cu lotul martor. La bolnavii cu neoplasme ulcerate, reepitelizarea s-a produs mai rapid, în paralel cu diminuarea accelerată a volumului tumoral.

Înainte de a vă înfățișa, într-un număr viitor, „dosarul" dr. Rodica Constantinescu, cel mai elocvent dintre toate, cuprinzînd o cazuistică variată și convingătoare, trebuie să subliniem că, pentru această etapă a testării, cercetările clinice întreprinse atestă că Vladilradul nu este toxic, e bine tolerat și relevă efecte superioare (sau cel puțin egale) altor scheme de tratament. Pe lîngă toate aceste avantaje, cel terapeutic fiind precumpănitor, produsul doctorului Vlădescu mai are unul : poate fi realizat în țară, fără a se recurge la importuri. Dar despre toate acestea, ca și despre lupta Vladilradului cu o anume mentalitate, cu altă ocazie.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

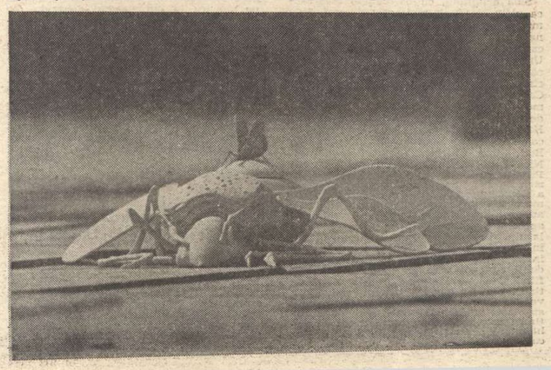

Odată cu țara, zecile de mii de tineri care participă la Cenaclul Flacăra îl sărbătoresc pe președintele Nicolae Ceaușescu, de a cărui supremă misiune se leagă însăși existența noastră, a tuturor

Cu tinerească ardoare, ridicînd la cea mai înaltă vibrație sentimentele închinate țării, partidului și ilustrului lor cîrmaci, Cenaclul Flacăra și zecile de mii de spectatori ai săi, înfrățiți în acordurile înălțătoare ale muzicii tinere și în rimele de preț ale versului patriotic, l-au omagiat, în aceste zile, pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, celebrîndu-i din prea plinul inimilor cei peste 50 de ani de eroică activitate revoluționară, cei 30 de ani de înalte misiuni în conducerea partidului, cele aproape două decenii de la alegerea sa în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român și cei 10 ani de cînd a fost investit cu magistratura supremă în stat, ca întîiul președinte al Republicii Socialiste România. De la Oradea la orașul Dr. Petru Groza, de la Arad la Bistrița, de la Baia Mare la Cluj-Napoca, de la Zalău la Botoșani, de la Săveni la Ip și Trăznea, de la Deva la Hunedoara, cîntecul și cuvîntul, izbucnite din piepturi încărcate de dragoste și recunoștință, l-au avut ca Erou pe cel mai iubit fiu al neamului, înclinîndu-se lui ca în fața celui mai luminos simbol al patriei și al marii noastre istorii. Toate manifestările Cenaclului, cu întreaga lor încărcătură spirituală, cu respirația fierbinte a sălilor înțesate de tineri, s-au constituit, în aceste zile, într-un vibrant și perpetuu omagiu adus celui care, primul în cronica României, a descătușat creația, talentele și harurile poporului, impulsionînd și diriguind afirmarea lor liberă, într-o țară frumoasă și liberă.

Noi, corăbierii, credem în cîrmaci!

La mulți ani cu sănătate pentru frumusețea și veșnicia țării

Localitatea : **Săveni, județul Botoșani (un oraș care își dorește două lucruri importante : cale ferată și fabrică de zahăr, terasamentul necesar liniei ferate fiind făcut în bună măsură de vreo 60 de ani, iar sfeclă producîndu-se în zonă din belșug pentru a justifica industrializarea ei la Săveni, așa cum ne spunea primarul Constantin Buzilă), sala Casei de cultură, 7 martie 1984, ora 19.**

Număr de spectatori : **1 000.**

Atmosfera : **de uimire și de bucurie la această primă întîlnire cu Cenaclul Flacăra.**

Noutăți : **a debutat Liliana Gafencu — 23 de ani, registrator medical la Spitalul Săveni.**

Calitatea spectacolului : **excelentă.**

Aportul organizatorilor : **admirabil. Dumitru Erdic, secretarul Comitetului orășenesc U.T.C., a fost în fruntea celor ce au asigurat condițiile unui spectacol frumos.**

Sala arhiplină, cu balcoanele încărcate ca niște cireși în mai, grei de rod, primește cu imensă bucurie cîntecele cenaclului și reia refrenele într-un cor care cîntă cu o dezinvoltură neașteptată. Unui asemenea public, de o deosebită căldură a receptării, își dăruiesc pe rînd cîntecele și talentul Cristian Buică, apoi Camelia Daj, Adrian Jacotă, Arpad Domokoș, Dinu Olărașu, Marius Bațu, trupa de hard rock a lui Adrian Ilie (Anton Hașiaș, Dan Bittman, Nic Dinescu), Nicolae Cenan, Emilian Onciu, Octavian Bud, Ion Chiriac, Valentin Moldovan, Nica Zaharia, Tatiana Filipoiu și Magda Pușkaș, Ducu Bertzi, Vasile Șeicaru, Viorica Bursuc (începînd de azi, componentă a Cenaclului Flacăra, o voce cu totul remarcabilă, interpretînd — între altele — admirabil, „Ordinea de zi", incredibil de aproape de modelul interpretativ al titularului și amintindu-l pe acesta nu numai în modulațiile vocii dar, prin voința coincidențelor sorții, pînă și prin pașii prudenți cu care vine la microfon, ajutată, fiind și ea nevăzătoare. În sala plină de tineri sînt și oameni bătrîni, orașul a venit și din curiozitate poate la primul spectacol al cenaclului dat aici, dar mulțimea este prinsă cu tot sufletul în arhitectura acestui edificiu de artă care se construiește sub ochii lor, pentru ei, implicîndu-i și lăsîndu-i să participe la „zidire", alcătuită nu numai din muzică și poezie dar chiar din acești oameni cu sensibilitatea lor și cu bucuria de a participa la un lucru nou care îi face fericiți. După recitalul excepțional al lui Vali Șerban, grupul Partaj interpretează „Cireșul", împreună cu întreaga mulțime care răspunde, mai întîi din balcoane, succesiv, în grupuri de voci care înconjoară sala, apoi împreună; realizînd un cor circular parcă în jurul unui magnific cireș, ea, sala întreagă, cu balcoanele încărcate de tineri ale căror haine sînt dominate de roșu închipuind un cireș fabulos. Ștefan Hrușcă își încheie recitalul într-un triumf declanșat de „Clopotul Reîntregirii". Alexandru Zărnescu interpretează cu Adrian Păunescu cîntecul lor „Dor de Eminescu" într-o emoție rară a sălii care cîntă, parcă trimițînd o scrisoare la Ipotești. Recitalul lui Cristian Minculescu este fragmentat la intrarea în ziua de 8 martie de cîntecul „La mulți ani cu sănătate" dăruit tuturor femininelor din sală și tuturor femininelor lumii. Vali Gerea delectează mulțimea care se înșiruie o fastuoasă salbă de șlagăre românești și internaționale punctată pe alocuri, în entuziasmul general, de „Trenule, mașină mică", „Treceți batalioane române Carpații", „Iancu la Țebea", „Trăiască România", „Jurămînt la Putna", „Cîntecul lui Ștefan cel Mare", „Lancea lui Horea", „La o cană cu vin", „O șansă păcii", „Să fie pace în lume". Urmează „Repetabila povară", „Carte poștală veche", „Manifest pentru sănătatea pămîntului", recitate de autor într-o liniște și o emoție incredibile. Moment răsplătit nu doar cu aplauze dar și cu un gest emoționant al sălii care din ovații izbucnește în „Să fie pace în lume" cîntat răscolitor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Călători în patrulaterul divin Eminescu, Enescu, Luchian, Iorga

Localitatea : **Botoșani, 8 martie 1984, ora 15, Întreprinderea „Electrocontact", și ora 21 și 45 de minute, Casa tineretului.**

Număr de spectatori : **5 000 la „Electrocontact" și 1 000 la Casa tineretului.**

Atmosfera : **la primul spectacol, de sărbătoare într-o fabrică : la spectacolul al doilea, atmosfera normală pentru noi adică de revărsare a tinereții și entuziasmului.**

Noutăți : **au debutat în cenaclu Daniela Sadovei — 17 ani, elevă, clasa a XII-a, Liceul „Electrocontact", și Liliana Tarint — 20 de ani.**

Calitatea spectacolelor : **foarte, foarte bună.**

Aportul organizatorilor : **emoționant acela al directorului Întreprinderii „Electrocontact", ing. Emil Mihai Alexa, căruia i-au stat alături președintele C.O.M., maistrul Dumitru Prodan, și secretarul comitetului U.T.C. din întreprindere, Aurel Honcaru.**

Peste cinci mii de muncitori și ingineri formează publicul. În spatele lor, ferite, se află utilajele. Ne aflăm la etajul întîi și pe ferestre se vede orașul. Un public extrem de cald întîmpină apariția Cenaclului Flacăra. Intimitatea și căldura cu care sîntem primiți în această hală ne fac să ne simțim ca în pridvorul unei case blinde de la țară în care te întorci din cînd în cînd și care te așteaptă odihnitor să-ți rotești privirea peste sat și peste amintiri. Cîntecele Vioricăi Bursuc încep una din cele mai frumoase întîmplări de muzică și poezie. Arpad Domokoș, cîntînd aici, rotunjește, prin el însuși și prin arta pe care o slujește, o întruchipare concretă a osmozei ce face din România de azi o țară liberă cu oameni liberi, el, Arpad, cetățean român de origine maghiară din Miercurea Ciuc, un tînăr în plină — și sprijinită cald — realizare artistică, interpretînd în inima Moldovei, reluat de cinci mii de muncitori, compoziția sa „Oltenii lui Tudor" pe versuri de George Coșbuc. Se răspunde apoi biletelor primite din sală. Dacă Cenaclul Flacăra a cucerit publicul începînd cu sălile mici ale primilor ani și ajungînd la marile săli polivalente și la stadioane de zeci de mii de oameni, de azi începe o nouă secvență în istoria sa : săvîrșirea actului artistic în perimetrul nemijlocit al muncii, în incinta fabricilor. Generozitatea dăruirii care este una din grinzile de rezistență ale acestui edificiu de artă poate funcționa strălucit mai ales în astfel de spectacole, acasă la muncitori pe care îi deconectează și le reîmprospătează pofta de viață și de muncă măcar cît un meci cu miză mare pe care echipa de fotbal preferată l-ar cîștiga sub ochii lor.

„Trăiască România" se cîntă cu acest fantastic cor de muncitori într-o atmosferă apoteotică și se prelungește cu versuri scrise pe loc și pe care autorul le recită la microfon, iar mulțimea și întreg cenaclul le cîntă :

„Așa să-mi fie gîndul, precum îmi este slova.
Trăiască Botoșanii, trăiască-n veci Moldova.
Și-această hală unde cîntînd acum cu toții.
Ea aparține, toată Cîmpiei Libertății.
Și Putna e aicea, și Țebea, și Islazul.
La Botoșani spre țară ni se înalță glasul.
Vă mulțumim că-n hală întemeiați Cîmpia.
Trăiască Ceaușescu, trăiască România".

Cînd poetul recită „Istorie" aplauzele aprind hala. Se întîmplă chiar ceea ce n-am mai văzut : se strigă insistent bis. Bis, la poezie ! Este o culme a aprecierii, absolut spontane, suprem omagiu adus Poeziei de o mulțime de mii de muncitori în acest veac al tuturor supremațiilor industriale. „Carte poștală veche" este recitită sub imperiul lacrimei. Urmează cîntecul „O singură Putnă", urmat de „Trimit testament", „Activiștii de popor" și „Doina lui Lucaci". Piesa „Niciodată" a lui Octavian Bud (versuri A.P.) nu s-a cîntat niciunde, de cînd a fost lansată, atît de frumos și de emoționant de o mulțime ca în această hală de montaj greu de la „Electrocontact". Emoția, și bucuria, și lumina artei ne inundă pe toți.

Spectacolul de la Casa tineretului se deschide cu cîntece interpretate de Mirela Atudorei — un talent descoperit de A.P., la Piatra Neamț, într-unul din spectacolele din seria „Antena vă aparține" și care apoi a debutat în Cenaclul Flacăra — care revine acum acolo unde era firesc de mult să se găsească : pe scena care a lansat-o propriu-zis și a început să-i consacre talentul. Reține din întregul spectacolului cîteva momente deosebite. Acela în care trupa Flapo cîntă Beatles la Botoșani (la una din piese Romeo Beianu este simultan baterist și solist vocal, cu un microfon al cărui stativ devine colegul lui de cameră Nicu Cenan). La recitalul lui Ștefan Hrușcă este — și de această dată — admirabilă intrarea lui Vasile Șeicaru și a lui Marius Bațu pe refrene (microfoanele laterale) ca niște umbre de frați care nu vor să se vadă, vor doar să facă ceva pentru fratele lor de artă cînd el arde pe rugul înflorat al muzicii de miez de suflet pe care a scris-o și pe care-o cîntă, fără să-i vadă, dar simțindu-i lîngă aripile lui de zbor luat la ochi de micro-

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

foane. Cît timp se va cînta „Trăiască România" și „Iancu la Țebea", Adrian Păunescu răspunde cererii formulate de un spectator și scrie un sonet despre roboți. L-a intitulat „Antirobot".

„O șansă păcii" se cîntă extraordinar. Recitarea „Manifest pentru sănătatea pămîntului", încheie spectacolul, sau o zi de 13 ore de muncă pentru cenaclu.

Străveche vatră de istorie și cultură românească

Localitatea : **Bistrița, 9 martie 1984, ora 18, Sala polivalentă.**

Număr de spectatori : **5 000.**

Atmosfera : **de mare entuziasm tineresc.**

Noutăți : **Mirela Atudorei lansează noul ei cîntec „Fîntîni" (versuri A. P.). Revin pe scena cenaclului localnicii Eugenia Mușat și Dana Chereches — amîndouă în vîrstă de 16 ani, prima în clasa a X-a L, a doua într-a X-a G, la Liceul „Liviu Rebreanu", Anton Oproaie — 22 de ani, strungar, Gheorghe Ani — 25 de ani, pictor de firme (premiul întîi între soliștii de folk la „Baladele Dunării" în acest an), George Munteanu — 30 de ani, sculptor în lemn la C.P.L. Bistrița, și grupul numit pe loc ȘCOALA NORMALĂ : Daniela Arseniu și Adela Svoboda — ambele de 18 ani, colege de clasă într-a XII-a A la Liceul pedagogic Năsăud. Pentru calitățile lor vocale, componistice și scenice acestea din urmă vor cînta în cenaclu în spectacolele de la Baia Mare și Cluj-Napoca.**

Calitatea spectacolului : **splendidă.**

Aportul organizatorilor : **cu totul remarcabil, din partea întregului activ al județenei U.T.C. și nu numai.**

Ajungem la Bistrița numai bine ca să înceapă spectacolul la timp. Deschide Valentin Moldovan, tînărul strungar băimărean (Marele Premiu al Festivalului „Baladele Dunării" de la Galați), o voce extraordinară, care cucerește publicul de la început. Absolut remarcabil recitalul de poezie al actorului Mihail Stan, prin flacăra de dăruire, competență și profesionalitate. Vali Șerban este într-o formă de zile (citiți nopți) mari, care ține sala sub emoție prin însușiri de mare interpret. După o pauză se reia cu „Iancu la Țebea" urmat de „Trăiască România" cîntat într-un triumf imens de toată sala. Un bilet întreabă de ce a fost luat cu japca Cristian Minculescu de la IRIS, ca să se distrugă trupa. Cristi e invitat direct la microfon și răspunde el : nu numai că a venit de bună voie și nesilit de nimeni, dar nu poate ascunde legătura de suflet statornicită între el și cenaclul care l-a ajutat în momente cruciale, cînd nu-l mai ajuta nimeni și nu se mai miza pe el în cursa soliștilor de folk. Apoi mărturisește : „simt nevoia unei prezențe tinerești, am nevoie de asta, trupa **Totuși** este mediul care îmi convine și mi se potrivește".

Din întreaga arhitectură a spectacolului armonios și suplu alcătuit, mă opresc de această dată la Tatiana (Stepa) Filipoiu — această tînără de o rară sensibilitate, o voce excepțională (21 de ani la 21 aprilie 1984, nu acceptă să zici că are 20 ; hotărît, fata asta care n-a iubit pînă acum decît pianul, trebuia să fie băiat) și despre care, fără să observăm, de cele mai multe ori, vorbim doar în treacăt în cronici, menționînd-o alături de prietena ei Magda Pușkaș, în componența grupului **Partaj**. Acest grup a apărut cu acest nume în octombrie 1983 în județul în care sîntem azi, la Năsăud. Piesa „Partaj" era cîntată de cele două interprete încă din septembrie sub numele fostului grup ECOUL cu care se făcuse cunoscută Magda. Tatiana cînta împreună cu aceasta în cenaclu încă din aprilie anul trecut. O muncitoare fruntașă la Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș se afirma în cenaclu așa cum s-a întîmplat cu atîtea valori descoperite și scoase din anonimat.

Finalul spectacolului este al lui Ștefan Hrușcă.

O seară înaltă cu adîncimi de poezie

Localitatea : **Baia Mare, 10 martie 1984, ora 18, Sala sporturilor.**

Număr de spectatori : **10 000.**

Atmosfera : **dintre cele plastic denumite „deal-vale".**

Noutăți : **au revenit pentru o seară : Florin Săsărman — 22 de ani, student (acompaniat la chitară de Constantin Cristescu — 24 de ani, strungar), grupul BICORALIS : Atila Szabo — 22 de ani, primitor-distribuitor la Întreprinderea mecanică de reparații auto și utilaj de transport, și Maria Glagola — 20 de ani, absolventă de liceu, în căutare de lucru (o fată necăjită și talentată pe care omul de spirit și de rară sensibilitate și competență în munca sa care este tovarășul Isailă Pap, primarul municipiului — care după ce a transformat pe cuart, ceasul din turnul de peste drum de primărie și a deschis o florărie cu casă de comenzi a consiliului popular, a început deja realizarea, după riguroase planuri inginerești, a unui vast proiect de zone verzi ce va fi un veritabil plămîn prin care să respire orașul aer mai curat — ne-a asigurat că o va ajuta părintește să se încadreze și să-și desăvîrșească talentul interpretativ și componistic). Au debutat în cenaclu : grupul CUART, din care, în afară de Florin Săsărman și Constantin Cristescu, mai fac parte Petru Maior — 26 de ani, instalator de calorifere, Dorel Moldovan — 23 de ani, strungar, și Radu Rață — 23 de ani, turnător-topitor.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Aportul organizatorilor : **excelent.**

Aici, la Baia Mare, primele cîntece sînt „Iancu la Țebea", „Trăiască România" și „O șansă păcii". Pe peretele din fața scenei e desfășurat cu fast un Tricolor sub care scrie cu mari litere albe : DEZARMARE PACE. Primul recital de enorm succes este al strungarului băimărean Valentin Moldovan. Apoi, Carmen Antal, plecată din București după ore, interpretează cu voce mai frumoasă, mai limpede parcă decît oricînd cîntecele cu care cucerește mereu auditoriul. Un amplu recital susține trupa Totuși, condusă de Andrei Păunescu. Și Ioana și Nic Dinescu și Cristian Minculescu sînt într-o formă extraordinară. Ducu Bertzi cîntă ca acasă. E acasă maramureșeanul și se vede bine. Actorul Mihail Stan stăpînește microfonul ca să se-nfățișeze rob cu el la curțile de dor ale poeziei. Ștefan Hrușcă, al treilea maramureșean, face sala să cînte atît de frumos „Rugă pentru părinți", încît aici se înregistrează superlativul exprimării acestui poem, care, de această dată — ca un premiu de tandrete acordat publicului de către poet — se încheie prin prelungiri. Urmează „Manifest pentru sănătatea pămîntului" și „Repetabila povară" recitate de autor. „În serviciul dumneavoastră" este unul din marile succese. Grupul Partaj definit în mod inspirat „cel mai luminos grup din muzica noastră tînără" își merită acest nume. „Lancea lui Horea" este învățat și cîntat de încă o sală, de încă un oraș. Cel mai solicitat cîntec al serii de la Baia Mare este, totuși, „Ioane, Ioane" interpretat de Nica Zaharia.

„Trăiască România !" din zece mii de piepturi

Localitatea : **Cluj-Napoca, 11 martie 1984, ora 18, Sala sporturilor.**

Număr de spectatori : **10 000.**

Atmosfera : **de mare entuziasm, de competență receptare a muzicii și poeziei propuse de scenă.**

Noutăți : **din 42 de grupuri și soliști cîți a ascultat A. P. în culise, au urcat pe scenă : grupul HELLION (debut) : Rareș Totu — 18 ani, student, Marius Precup — 20 de ani, Lazăr Istvan — 23 de ani, Mihai Wolff — 24 de ani, Ovidiu Stîngă — 20 de ani, toți patru liber profesioniști atestați, încadrați în formația Teatrului Național din Cluj-Napoca, grupul MONOID (debut, excepție făcînd doar Sanda Lăcătușu — 18 ani, care a mai cîntat în cenaclu) : Sașa Lăcătușu — 22 de ani, muncitor, Loko Jimi — 21 de ani, muncitor, Octavian Andreescu — 22 de ani, muncitor, apoi Marcel Cadar (debut) — 27 de ani, metodist la Casa de cultură municipală, Mircea Orza (debut) — 26 de ani, profesor de sculptură la Casa pionierilor, grupul RIVAL (debut) ; Kovacs Laszlo, Marosi Laszlo, Iakab Robert — toți de 16 ani și în clasa a X-a, Lenard Yogi — 17 ani, clasa a XI-a, încă o revenire : Iuri Galiș — 22 de ani, student, grupul REVOX (debut) : Călin Apostol — 27 de ani, analist la un oficiu de calcul, Sorin Cimpean — 24 de ani, Lucian Revnic — 23 de ani, și Szeker Marius — 24 de ani, toți trei studenți, încă două reveniri : Călin Nemeș — 23 de ani, muncitor, și Anca Ranga — 17 ani, clasa a XI-a, cei ce urmează fiind la prima lor apariție pe scena cenaclului : Tiberiu Pop — 20 de ani, student, Elena Bucur — 20 de ani, educatoare, Alina Bereș — 21 de ani, desenator tehnic.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Aportul organizatorilor : **competent și exact. Întregul activ a muncit, în frunte cu tovarășa Ioana Bolba Mateescu, prim-secretar al Comitetului județean Cluj al U.T.C., și tovarășii Ioan Presecan, secretar cu probleme de tineret muncitoresc, și Dorin Micu, șeful secției gospodărie.**

Sala de la Cluj-Napoca arată mai frumos decît oricînd, încărcată pînă la refuz de tinerii prieteni ai cenaclului. „Trăiască România" e cîntat din 10 000 de piepturi extraordinar de frumos. La „Jurămînt la Putna" atmosfera e divină. Entuziasmul e menținut cu „O șansă păcii" și „Treceți batalioane române Carpații". Ploieșteanca Maria Tănase interpretează admirabil vechiul cîntec „Foaie verde nucă sacă". În prezentarea grupului Partaj, conducătorul cenaclului subliniază frăția totală din acest grup (o româncă — Tatiana și o maghiară — Magda, azi într-una din marile ei zile după cum cîntă), frăție și de ideal și de talent. Cineva din sală scrie : cenaclul este pentru a 25-a oară la Cluj-Napoca. Noi nu știam. Iată că oamenii nu uită. Și numără. Recitalul trupei Totuși e unul din marile succese. Dublul de cîntec și pantomimă Cristi Minculescu și Andrei Păunescu e deja bine legat. Actorul Mihail Stan vine în două rînduri la microfon, cerut de publicul care-l adoră. Ducu Bertzi e și el în vervă. Valeriu Penișoară, Valentin Moldovan, Carmen Antal, Viorica Bursuc fac alte mari succese. Spectacolul curge, cu suișuri și coborîșuri, dar e frumos și se încheie cu o funie de șlagăre românești și internaționale. La Cluj-Napoca au fost și momente mai grele, a fost cald. A fost, totuși, un spectacol foarte bun.

În fața oamenilor și a țării

Localitate : **Treznea, județul Sălaj, 13 martie, 1984, ora 17, la monumentul ridicat în amintirea celor 87 de români din acest sat uciși în chip bestial de trupele fascisto-horthyste în septembrie 1940.**

Spectatori : **cîteva zeci de oameni din sat strînși la poalele dîmbului pe care se înalță monumentul. Și membrii cenaclului. Și cei cîțiva organizatori între care : Ioan Olteanu, instructor al C.C. al U.T.C., Traian Antal, secretar cu probleme organizatorice al Comitetului județean Sălaj al U.T.C., Filonaș Chiș, președintele Consiliului de tineret muncitoresc de la județeana U.T.C., și Ludovic Kaisser, șeful secției gospodărie. Evident, este prezent dr. Ioan Pușcaș fiu al acestui sat și al durerilor lui, pe care l-am întîlnit mai devreme la Fîntîna lui Simion Bărnuțiu, numită astfel această fostă fîntînă cu cumpănă — azi cișmea, însoțită de un monument — de la 28 mai 1864, cînd cărturarul patriot care, bolnav, mergea acasă, în Bocșa Sălajului, satul lui natal, a băut acolo apă cu puțin înainte de a muri. Locul acesta a devenit sacru — cu fîntîna lui — pentru români, pentru întregul Ardeal, căruia i-a închinat viața, și lupta, și opera sa.**

Cel mai mare spectacol de sală

Localitatea : **Zalău, 13 martie 1984, ora 19 și 10 minute, Sala sporturilor.**

Număr de spectatori : 6 000.

Atmosfera : **de extraordinară receptare a muzicii și poeziei. A fost, de departe, cel mai bun spectacol al nostru la Zalău.**

Noutăți : **din 32 de aspiranți pe care i-a ascultat A.P. a urcat pe scenă doar localnicul Tiberiu Pop, student la Cluj-Napoca, acela care debutase în spectacolul de acolo.**

Calitatea spectacolului : **cu totul și cu totul excepțională.**

Aportul organizatorilor : **foarte, foarte bun.**

Lîngă memoria unui proaspăt monument

Localitatea : **Ip, județul Sălaj, 14 martie 1984, ora 16.**

Spectatori : **cîteva sute de săteni adunați în fața monumentului, care amintește pe cei 157 de uciși, victime ale barbariilor comise în septembrie 1940 de fasciștii horthyști. La monumentul din centrul satului i-am întîlnit între alții pe inspectorul școlar de la județ, Dumitru Bârjac, primarul comunei, Nicolae Pop, și profesorul de istorie Grațian Porțan, director la școala de aici.**

Andrei Păunescu și Adrian Păunescu au recitat poezii dedicate celor 157 de uciși. S-au cîntat cîntece de patrie, s-au cîntat cîntece de pace.

Tineri români și de alte naționalități întruchipînd idealurile de fraternitate, egalitate și libertate

Localități : **Oradea, 14 și 15 martie 1984, ora 18, Sala sporturilor ; Dr. Petru Groza, 16 martie, orele 16, apoi 21 și 45 de minute, Sala sporturilor și culturii (nounoută), o mîndrie a orașului, a doua ca mărime din Bihor ; Arad, 17 și 18 martie, ora 18, Sala sporturilor, 19 martie, ora 13 și 45 de minute, în fața Hotelului Astoria.**

Număr de spectatori : **la Oradea 19 000 în ambele zile, la Dr. Petru Groza 8 000 în total, iar la Arad 10 000 la primul spectacol, 9 000 al doilea și 600 în fața Hotelului Astoria.**

Atmosfera : **de entuziasm tineresc, de mare generozitate a dăruirii și receptării.**

Noutăți : **la Oradea a fost lansat un nou cîntec „Antipartaj" (versuri A. P.) al Grupului PARTAJ, au revenit pe scena cenaclului Liliana Ioniță — 14 ani, și Mariana Lucuț — 18 ani, Mihaela Olteanu — 5 ani care a cîntat excepțional „Rugă pentru părinți", într-o liniște emoționantă, Monica Muscă — 6 ani și jumătate, și Monica Urs, 21 de ani, vînzătoare la un magazin, elevii Florin Boldiș — 18 ani, și Emilia Roșca — 15 ani, apoi Manolis Kourous — 19 ani, muncitor; la Dr. Petru Groza au debutat : Serina Bala — 32 de ani, laborantă chimistă, frații Gavra din comuna Drăgănești (Emilia — 15 ani, elevă, și Cornel — 23 de ani, electronist, automatizări), Nicu Pîrtea — 23 de ani, mecanic auto, Mircea Tureanu — 29 de ani, subinginer topograf ; la Arad a revenit Simona Florea, 16 ani, elevă, și au debutat Cristian Pascaru și Călin Maier, 18 ani, elevi, soții Julian (Lili — 23 de ani, minuitor de valori la P.T.T.R., și Daniel — 26 de ani — electrician), Emil Crăciun, 27 de ani, agent de asigurări ADAS, Mirela Cohan, 19 ani, muncitoare, Mona Violeta Boldor, 12 ani, elevă, Grupul PROTOTIP din Timișoara : Adrian Iova — 24 de ani, lăcătuș, Toma Iakab — 24 de ani, electromecanic, Doru Giurgiu, 29 de ani, inginer constructor, și fratele său Dan Giurgiu, 28 de ani, mecanic.**

Calitatea spectacolelor : **toate foarte bune.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun peste tot.**

Durata : **la Oradea 8 ore, apoi 9 ore ; la Dr. Petru Groza 11 ore în total ; la Arad 9 ore și 40 de minute și 7 ore și jumătate în Sala sporturilor, iar în fața Hotelului Astoria o oră.**

Adunînd și scăzînd cele bune și cele rele, la Oradea au fost spectacole excepționale, cel de al doilea dominînd prin valoarea și intensitatea participării. Dialogul scenei cu sala arhiplină, devenită cor fabulos la toate refrenele și la întregi cîntece de patrie și de pace, dialogul acesta a dat nota definitorie a comunicării cu un public clocotitor de tinerețe, de spirit revoluționar și de credință în valorile patriei, în șansele păcii.

La Dr. Petru Groza — un oraș de 10 000 de suflete, cu 14 000 de muncitori — publicul, de o căldură nemaipomenită a participării și de o rară competență a receptării valorilor artei, a impus bătrînul Știel pe linia de campioni ai tinereții între cei mai fervenți prieteni ai cenaclului.

Aradul, prin cele două spectacole din Sala sporturilor, a reușit performanța — aproape de necrezut — de a egala Iașiul printr-o uriașă capacitate de participare la marile cîntece de patrie și pace ale cenaclului și printr-o copleșitoare căldură a receptării în momentele de profunzime. Aici a fost spectacolul 1 250.

Au avut loc și două ședințe de lucru ale cenaclului.

Hunedorenii cîntă pentru țară și președintele ei

Localități : **Deva, 19 martie 1984, ora 18,50 (din cauza organizatorilor de sală, care au întîrziat începerea spectacolului, ca să înalțe scena prea joasă, care nu permitea desfășurarea corespunzătoare a comunicării cu publicul) ; Sala sporturilor, Hunedoara, 21 martie 1984, ora 18, Clubul „Siderurgistul".**

Număr de spectatori : **4 000 la Deva ; 3 000 la Hunedoara.**

Atmosfera : **În ambele spectacole un uriaș entuziasm tineresc, mai ales la cîntecele de pace și țară reluate în coruri imense de mii de tineri elevi și oameni ai muncii, care cîntă într-un vulcan de spirit revoluționar „Trăiască România, / Trăiască Tricolorul, / Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul". În aceste zile în care Cenaclul Flacăra, împreună cu întreaga țară îl sărbătorește pe tovarășul Nicolae Ceaușescu la mai mult de o jumătate de secol de activitate revoluționară, 30 de ani de înalte misiuni în conducerea partidului, aproape două decenii de la alegerea sa în funcția de Secretar General al Partidului Comunist Român și 10 ani de cînd a fost investit cu funcția supremă în stat, de Președinte al Republicii.**

Noutăți : **la Deva au debutat Olivia Rotaru — 21 de ani, controlor C.T.C. laborator la Trustul de construcții Hunedoara, Lucian Andrei Cimpean — 7 ani, clasa a I-a, Sc. gen. nr. 8 Deva, (învățătoare, Ana Hențiu), cîntînd nemaipomenit „Colindul Ardealului", Mioara Todosiu — 15 ani, clasa a X-a, Liceul pedagogic, și colegele ei de clasă Adela Popescu de aceeași vîrstă, Grupul GHINION din Brad : Adriana Martin, Marilena Elena Kiss și Iuliana Dorina Culda, toate de 16 ani.**

Au debutat Costel Sava — 22 de ani, oțelar, Sanda Bădău — 23 de ani, soră medicală la Spitalul municipal Hunedoara, nevăzătoare, cîntînd admirabil compoziția lui Majai Gyözö „Totuși iubirea", tocmai azi cînd aflăm că autorul cîntecului este internat într-un spital din Moldova cu pneumonie, sub îngrijirea doctorilor, a camarazilor și șefilor săi, care fac totul pentru a-l restabili cît mai urgent, și Adriana Savin — 4 ani cîntînd senzațional, mai întîi singură, apoi cu întreg cenaclul și cu toată sala „În Țara Moților noi am venit".

Calitatea spectacolelor : **foarte bun la Deva, excepțional la Hunedoara, unde absolut totul a fost formidabil.**

Aport organizatoric : **foarte bun din partea întregului activ al județenei U.T.C.**

Durata : **8 ore și 40 de minute la Deva și 8 ore la Hunedoara.**

Publicul din Deva își face singur un mare spectacol, împreună cu membrii cenaclului, prin participarea admirabilă la faptul de artă.

În seara zilei de miercuri, 21 martie, într-o atmosferă fantastică publicul cîntă, prelungind piesa lui Valeriu Penișoară „Cîntec pentru tricolori" astfel : „Acum Hunedoara cu inima cîntă / Aceste cuvinte fierbinți : / Hai, hai, România, / Și, Bravo, Dinamo, Un fotbal întreg reprezinți".

La Hunedoara domină marea generozitate și bunul simț al unui public de muncitori care sărbătoresc în cîntec și entuziasm revoluționar valorile patriei, cea mai de preț valoare — independența națională și pe garantul libertății noastre, Președintele Nicolae Ceaușescu, simbolic identificat în cîntecele cenaclului și în conștiința tineretului din România cu ideea de libertate, cu independența noastră națională și cu lupta pentru a da o șansă păcii pe planeta Pămînt.

„Trăiască România", „Clopotul Reîntregirii", iar la miezul nopții, în clipa echinocțiului de primăvară „Dor de Eminescu", e cîntat de corul fantastic al muncitorilor din Hunedoara într-o lecție magnifică de literatură română. Se realizează aici momente unice, momente pe care, dacă radioul și televiziunea le-ar înregistra, ar înregistra geniul muncitorimii române. În clipa în care închei transmiterea celor de mai sus, ni se aduce din scenă un bilet primit de către conducătorul cenaclului : „Țin să vă anunț cu bucurie că adineaoară, la maternitatea de peste drum de sala în care se desfășoară spectacolul cenaclului, mi-a născut nevasta un băiat de 2,5 kg, care va purta numele Adrian Daneriuc".

În spectacolul de la Hunedoara, un cîntec nou al eroismului românesc, „Lancea lui Horea", la cererea sălii de cinci ori.

DORIN GHERGHINESCU

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 1 236, 1 237, 1 238, 1 239, 1 240, 1 241, 1 242, 1 243, 1 244, 1 245, 1 246, 1 247, 1 248, 1 249, 1 250, 1 251, 1 252, 1 253, 1 254.1 254, 1 255, 1 256.

Un muzeu in labirint

Utopia clipei

Monet. Autoportret

1. Ortega y Gasset a demonstrat că lectura este o utopie. E imposibil, a arătat el, să înțelegem tot ce vrea să spună un text. Va rămîne totdeauna un reziduu „ilizibil", deși înțelegem uneori lucruri pe care autorul nu vroia să le spună și totuși le-a spus.

Numai că tocmai această utopie a lecturii ne dă șansa de a putea reciti la nesfîrșit o carte, descoperind de fiecare dată în ea ceva nou. Dacă lucrurile n-ar sta astfel, fiecare lectură s-ar asemăna, probabil, în final cu o crimă ; odată ajunși la ultima filă, cartea ar muri pentru noi, după ce și-a oferit toate sensurile. Și la ce-am mai păstra-o ? Ca relicvă a unei emoții defuncte, irepetabile ? In urma noastră ar spori, odată cu numărul cărților citite, numărul cărților pierdute, căci, vai, fiecare lectură ar fi o împlinire și o despărțire definitivă. Am trăi într-o cultură de lecturi unice care ne-ar copleși cu mormintele ei și ne-am dori, poate, atunci o memorie virgină, dinainte de desfătările primei cărți citite, așa cum Monet își dorea o privire virgină. Slavă zeilor, lectura este o utopie. Altfel, bibliotecile s-ar transforma în osuare.

Dar nu este oare și „lectura" lucrurilor o utopie? Ce altceva crede Monet cînd pictează de cincisprezece ori aceeași fațadă a catedralei din Rouen sau de tot atîtea ori aceeași căpiță de fin, decît că niciodată nu înțelegem întreg sensul unei imagini, totdeauna rămîne un reziduu „ilizibil" ?

2. Îi asigur pe cei care m-ar bănui de vreo maliție cînd mărturisesc că sînt tentat, și nu rareori, să fac elogiul „ignoranței" că se înșală. Ispita respectivă e cît se poate de serioasă. Bineînțeles, nu e vorba de ignoranța paradisiacă a săracului cu duhul și cu atît mai puțin de ignoranța obtuză, agresivă a semidoctului. Mă gîndesc la o „ignoranță" — cum să-i spun altfel ? — încă și mai greu de cucerit decît erudiția și la surisul cu care Socrate va fi murmurat, aparent smerit: „Știu că nu știu nimic". Nu, nu e o butadă. Pentru cel care-și contemplă cunoștințele cu o blajină suficiență, urcușul s-a terminat, setea a eșuat în vanitate. În schimb, pentru cel care înțelege cît de relative sînt cunoștințele sale, absolutul mai este încă posibil. A ști ce nu știi este o mare șansă de a ști într-o zi. Poate nu întîmplător porunca pe care Mefisto o adresează de mai multe ori lui Faust este : „Oprește-te !"

Impresioniștii n-au vrut să asculte această poruncă a lui Mefisto. Ei s-au ferit de capcanele încremenirii într-un sistem. Vroiau să-și păstreze libertatea de a soma fiecare peisaj, fiecare „impresie". În fond, visul lor secret era probabil să transforme pictura într-o aventură mereu nouă; și singura lor greșeală a fost, poate, că au transformat chiar această rătăcire în sistem.

3. Eternitatea? Eternitatea pe care a visat-o arta totdeauna ? Această eternitate nu mai există, s-ar zice, pentru impresioniști. Ceea ce alții au urmărit să cucerească printr-un lung asediu, ei vor să înhațe imediat. Își duc șevaletul în pădure, pe malul mării sau în fața catedralei din Rouen și pictează ceea ce văd. Analizează o rază de soare. Descompun o clipă. Nu „odinioară", nici „în viitor", ci „acum" ; nu „cîndva", ci „imediat" ; iată ce îndemnuri conține această estetică a urgenței care caută adevărul în timpul cel mai apropiat, cel mai fierbinte, care respiră, care tresare, a cărui sămînță plesnește, al cărui fruct crapă ori se coace, clipa care deschide aripile și zboară, clipa care pîlpîie, care fumegă, care foșnește, care palpită, care suspină născîndu-se, care cîntă, care trece, care a și murit. Nu e timp de filosofie, pare a gîndi pictorul impresionist. Voi medita mai tîrziu. Deocamdată, trebuie să prind această clipă care are, ca și Proteu, defectul sau vocația de a nu se lăsa prinsă.

Din întreaga eternitate, el își alege ținta aparent cea mai ușoară, cea mai apropiată : cea care tocmai trece prin fața ochilor săi. Dar, atenție, să nu ne grăbim cu o concluzie. În această clipă totul începe și totul sfîrșește. Ea e singura în care timpul e viu și tot singura care nu ocolește, ca eternitatea, o problemă atît de spinoasă ca moartea ; trăim cu fața la adevăr și la moarte, dar abia astfel viața freamătă în toată grandioasa ei deznădejde și își strigă, neistovită, pasiunea. Pictorul impresionist nu e, la urma urmei, nici răbdător, nici zorit. Trebuie să vineze clipa destul de repede, înainte ca ea să se destrame. Altfel va trebui să și-o aducă aminte. Dar nici nu vrea s-o picteze înainte ca ea să vină. Atunci ar trebui s-o viseze. Or, el vrea **să vadă**, să facă prezentul locuibil. Prezentul care ne scapă mereu. Avem trecutul la îndemînă, pentru că putem scruta cît vrem o amintire. Avem viitorul, pentru că îl putem visa mereu. Singurul care ne scapă, care ne curge printre degete, este tocmai timpul pe care credem că-l posedăm, prezentul. La drept vorbind, impresionismul își fixează o miză mai mare decît eternitatea : clipa. Grecii au făcut eternitatea captivă în Parthenon, dar cum să prinzi vie clipa și s-o arunci în cușcă ? Pînă s-o prinzi, ea a și trecut. Trebuie să te așezi la pîndă din nou. În plus, trebuie să ai mereu sufletul proaspăt și ochiul inocent, ceea ce e și mai dificil. Dovadă că Monet a vrut să se fi născut orb și să-și fi căpătat mai tîrziu vederea.

Dar clipa prinsă și făcută prizonieră într-un tablou nu e tot o formă de eternitate ? Mă tem că utopia clipei ascunde tot utopia eternității. Și că în reflexele efemere ale unei impresii sfîrșim prin a ne lovi de aceeași obsesie inevitabilă care e, probabil, păcatul originar al artei.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Gib I. Mihăescu

Luna viitoare, mai exact spus la 23 aprilie, se vor împlini nouă decenii de la nașterea lui Gib I. Mihăescu, iar în 1985 ce urmează, în ziua de 17 octombrie, se va rotunji o jumătate de veac de cînd neîndestulatul, neiertătorul și neobositul Charon, cu luntrea lui — care nu cunoaște nici piedici și nici întoarceri —, l-a transferat de cealaltă parte a Acheronului. Scriu negru pe alb : **50 de ani** care stau să bată la grelele porți ale timpului scurs și mi se pare de necrezut că au putut să treacă atît de vertiginos, ca un zbor de vrabie speriată parcă, și ca o săgeată slobozită dintr-un arc, și să-mi rămînă totuși — în pofida imuabilei și neschimbătoarei realități — sentimentul că plecarea lui grăbită din mijlocul nostru s-a petrecut mai deunăzi. Și nu știu de ce mă trezesc murmurînd dumnezeiescul distih arghezian : „Atîta amar de ani e de atunci ! / Glicină tu, — tu florile-ți arunci..."

Sărmanul, modestul și sfielnicul Gib, incomparabilul om și coleg de redacție, care ne potolea cu judecățile-i cumpănite și cu bunătatea lui inepuizabilă în reacțiile și revoltele ușor inflamabile ale tinereții noastre zvăpăiate, care ne încuraja cu stăruință, cu grijă și delicatețe și care — cu firul vieții tăiat la 41 de ani — n-a mai avut răgazul să ne dea completarea operei ce se aștepta de la marea lui sensibilitate, de la ascuțitul lui har de observație și de la viguros-sul lui talent scriitoricesc.

A debutat în literatură cu nuvela **Linia întîi** la „Luceafărul" în 1919 — vechea revistă de la Budapesta și de la Sibiu, care reapare biluna-nar la București după primul război mondial, sub direcția lui Octavian C. Tăslăoanu — iar editorial își începe carierea cu două cărți, ambele scoase la „Scrisul Românesc" din Craiova, în 1928 : volumul de nuvele **La Grandiflora** și piesa **Pavilionul cu umbre,** care fusese încununată cu premiul „Asociației criticilor dramatici" încă din 1926, înainte de a se reprezenta. Se succed apoi : **Vedenia** — tot nuvele — și romanele **Brațul Andromedei, Femeia de ciocolată, Zilele și nopțile unui student întîrziat, Donna Alba etc.**

Asta e zestrea de spirit pe care ne-a lăsat-o ; și toată proza lui e alcătuită obsesiv din explorarea apelor miloase ale subconștientului uman și cu fiecare pagină scrisă parcă ar cădea cîte o stea ca să despice întunericul din noi și să-l lumineze o clipă. Și mai însemn cîteva amănunte legate de **Pavilionul cu umbre,** care nu au cum să mai fie știute de tineretul de azi.

Piesa s-a reprezentat pentru prima oară pe scena Teatrului Național din București în seara de 3 martie 1928 în regia lui Soare Z. Soare, director al teatrului fiind scriitorul Corneliu Moldovanu. Distribuția era excepțională. Rolul principal l-a interpretat Marioara Ventura, iar dublura ei — fiindcă Ventura era societară a Comediei Franceze și trebuia să joace și la Paris în repertoriul în care fusese repartizată — a fost asigurată de marea noastră actriță Aura Almăjan-Buzescu. Celelalte roluri masculine și feminine au fost încredințate actorilor Romald Bulfinsky, A. Pop Martian, Eugenia Zaharia, G. Calboreanu, Grigore Mărculescu, H. Polizu și Alexandrina Gusty.

Succesul a fost eclatant. Și Marioara Ventura va pleca după aceea cu spectacolul într-un turneu triumfal în toate orașele principale ale țării ; iar Gib Mihăescu, atent și recunoscător, cînd își tipărește piesa, pe pagina de gardă, imprimă următoarea dedicație : **„Domnișoarei Marioara Ventura, care a făcut să răsune sub degetele puterii sale vrăjite, pînă la supremele înălțimi și intensități, vagile acorduri de ris și de amar, închise în slovele de față, închină această carte, autorul".**

Și-mi mărturisesc mirarea că în anii noștri nici o conducere de teatru nu s-a gîndit să repună **Pavilionul** pe afiș, fiindcă am convingerea certă că lucrarea ar interesa și ar plăcea. Și în aceeași ordine de idei, după știința mea, în biblioteca și arhiva Teatrului Național ar trebui să se mai găsească două-trei piese de-ale lui Gib Mihăescu, care au fost scrise și n-au mai apucat să fie jucate, dacă eventual nu vor fi căzut pradă flăcărilor ignobilului bombardament hitlerist din preajma eliberării, cînd a fost incendiată și s-a distrus vechea clădire a Naționalului.

Dar cititorul neștiutor, încheind puținele mele șiruri, are dreptul să întrebe ce a determinat finalul negru și neașteptat al lui Gib Mihăescu la 41 de ani ? Răspund : o imprudență. Avusese în tinerețe un proces pulmonar care se aranjase și, fără să consulte vreun medic, crezînd că nu riscă nimic, s-a dus la mare, expunîndu-se soarelui, cîteva săptămîni, ore întregi în fiecare zi. A fost destul. Vechiul beteșug s-a redeschis cu o virulență sporită și dușmănoasă și asta a dus la tragicul și precipitatul deznodămînt, spre nevindecabilul regret al prietenilor și al tuturor acelora care l-au cunoscut și apropiat.

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Măreție

Degeaba amîn, degeaba îmi imaginez că voi găsi o dimineață liniștită în care să pot închega cîteva fraze coerente despre această carte. Ea a rămas pe noptiera lui taică-meu și a fost ultima pe care a citit-o, el care-l cunoscuse pe Gherea și fusese prieten cu fiul lui, Ionel (Ioan D. Gherea). Apucase să termine **Viața lui C. Dobrogeanu-Gherea** de Z. Ornea și să-mi spună ce mult i-a plăcut. Apucase să termine Viața...

Între timp, criticul a tipărit și **Opera lui C. Dobrogeanu-Gherea,** iar eu — superstiție? — nu îndrăznesc să mă apuc s-o citesc. Pe noptiera lui taică-meu, cartea cealaltă. Pe masa mea, recent apărutul volum **Scriitori români de azi, III,** de Eugen Simion. Să încerc să scriu fără a scrie... Să dau două citate — și să spun apoi ce înțeleg eu prin cuvîntul „măreție".

Primul citat e din cartea marelui critic Eugen Simion ; criticul comentează o afirmație a confratelui său Mircea Iorgulescu, a cărui activitate o apreciază în mod deosebit : „Mircea Iorgulescu scrie, de pildă, că Z. Ornea este astăzi «singurul cercetător specializat și consacrat unei activități nu îndeajuns de prețuită». E vorba de principalele curente de gîndire din cultura românească antebelică. Putem fi de acord că Z. Ornea este un cercetător eminent în sfera ideologiei literare, dar că ar fi **singurul cercetător** mă îndoiesc, sincer vorbind. Nici nu i-ar sta bine să fie singurul, căci, de ar fi așa, unde ar fi atunci spiritul de emulație, competiția între egali?" Să observăm că, luînd în discuție o judecată de si-

tuare (superlativă numai în fond : „singurul"), Eugen Simion o înlocuiește cu una mult mai elogioasă, cu atît mai credibilă cu cît vine din partea unui critic care evită vorbele răsunătoare : „eminentul", judecată de valoare superlativă și în fond și în formă.

Al doilea citat : „Gherea avea motive de îngrijorare speciale. Maiorescu, împotriva căruia se ridi-

case în două rînduri, cu două studii care îl supăraseră pe criticul **Junimii,** era ad-interim la Domenii, minister de care depindea întreaga administrație C.F.R. În această calitate putea, printr-o simplă dispoziție, în cazul cel mai fericit, să-i anuleze concesiunea restaurantului din gara Ploiești, lăsîndu-l pe drumuri. Dar putea invoca și legea specială a expulzărilor (din 1881) în virtutea căreia s-ar fi trezit peste noapte silit să părăsească țara. (...) Chiar a doua zi, Gherea a cerut și a obținut audiența. (...) Maiorescu, exemplar în civilitatea comportării, l-a asigurat că o asemenea măsură nu va fi adoptată și că își poate vedea liniștit de treburile sale la restaurantul din gara Ploiești. Cît privește articolele polemice ale lui Gherea și-a îngăduit să observe că l-a contrariat numai aprecierea din **Către dl. Maiorescu** care afirma că **spiritus rector** al **Junimii** a procedat avocățește în pledoariile sale pentru Caragiale și Alecsandri. După această convorbire de o rară, exemplară urbanitate, Gherea — liniștit acum — a meditat îndelung la sumarul volumului său. Nu numai că a eliminat — cum am mai observat — lungul pasaj cu pricina, dar a renunțat să includă studiul din 1886 în sumarul volumului I din **Studii critice.** (...) Să observăm, în treacăt, nu fără îndreptățită nostalgie, civilitatea senină care guverna acum un secol disputele literare!" (Z. Ornea : **Viața lui C. Dobrogeanu-Gherea)**

...Și să mai observăm, în treacăt, ce cuvînt se repetă în acest al doilea citat : cuvîntul „liniștit". Gherea poate fi liniștit : are de-a face cu un om normal, adică măreț, măreția fiind starea normală a omului, iar lipsa măreției o gravă anomalie. E vorba de doi adversari — adversari neîmpăcați, și neîmpăcați vor rămîne — dar lupta pe terenul ideilor se duce. Cum o să te gîndești să-l lași pe cineva fără pîine numai pentru că nu e de acord cu tine? Normală, adică măreață, adică înduioșător de umană e și acea mică discuție despre un cuvînt jignitor. Nici ea chiar atît de mică pe cît pare. Pentru că e vorba de o controversă, de o confruntare a argumentelor. De un duel. Iar ofensa nu are ce căuta pe terenul aseptic al încrucișării strălucitoarelor florete. Așa cum nu au ce căuta calculele meschine despre autorități și refuzuri și expulzări... Dacă la asemenea lucruri ar ajunge să se gîndească un mare cărturar, un geniu ca Titu Maiorescu, atunci în cugetul cui și-ar mai găsi refugiu măreția ?

FLORIN MUGUR

Desene pe asfalt

Și totuși... primăvara

Să fie vinovați poeții ?

Se poate, ei sînt totdeauna vinovați de cîte ceva și sînt nespus de puține erorile ce li se iartă...

Iată una : ei desfoliază. fastuos. desenele toamnei, laudă poama verii îndeobște strînsă în cupe, ei evocă zăpezile arhaice ale iernilor dar primăvara ei nu se pricep s-o cînte așa cum s-ar cuveni !

Fiindcă, în fiecare nou an trăit de ei, inima le bate ca sub capace tencuite în argint ; sînt tulburați de mirabila mărire a Măriei-Sale, Ziua, pare că pentru prima oară țin între degete florile dintîi, părelnice, și tot pentru prima oară devin hangii la care poposesc păsările deltelor primordiale.

Și li se pare că între versul arat pe filă și chiar brazda arată a pămîntului ce va să rodească e o legătură indestructibilă. Ei devin presimțire a grîului și a fructelor, ei leagă lujerele rodirii și sînt un trunchi fraged pe care urmează a se înălța, cu chip de frunză, iubirea...

Distilériile subtile ale iernii fac din pămînt un inefabil mortar (e vremea meșteșugului zidăresc, așadar !) și lemnul dulce se sporește cu încă un cerc în pădurile ce sînt și bărbi de zei dar și brațe, milioane de brațe ridicate spre cer pentru a corecta mersul orelor, lunecarea sevelor, ivirea luminii. Părelnicia capătă contur, fluiditatea devine materială ; visul și cîntecul pot fi captate. Ne putem încă îmbăta cu himerele vegetale ale devenirii.

E primăvară.

Tîrzie ?

Devreme ?

Primăvara, oricît am certa-o, nu e niciodată tîrzie. O vedem și nu e ! Se poate. N-o vedem și există. Și asta se poate.

A crede în primăvară înseamnă a crede în forța germinativă a bobului de grîu dar și a încredere în oameni și omenie. În mai-binele obștii, în posibilitatea de a instăpîni dreptatea socială și pacea. Și, în ultimul prim rînd, iubirea.

Da. E primăvară. Sîntem ori nu mai sîntem tineri, e primăvară. Iubim ori nu, e primăvară.

Ghioceii sînt smalț de Murano.

Toate sălciile bulevardelor sînt, desigur, făurite de lutieri din Cremona.

Lacurile sînt oglinzi venete.

Se poate.

Dar albastrul ? Albastrul e de Voroneț. Sîntem zugrăviți de pofte cum sînt căruțele de Brăila scrise cu nuferi și Chire Chiraline. Inima bate ca o pîine transilvană. Ne simțim sufletul piersicit de jindul dobrogenesc al întîlnirii cu marea. Marea noastră cu apă dulce.

Ne simțim statura ca a stîlpilor din Hobița lui Costandin-Meșterul.

E primăvară.

Primăvară românească.

Primăvară — a muncii rodnice și a speranței.

A dragostei.

Liniște : răsar ierburi nicicînd răsărite !

Primăvara ne apropie de transparențele ei cum — spunea Eminescu — „soarele soarbe un nour de aur din marea de amar" și ne învăluie cum spunea Bacovia, în „verde crud, verde crud / vis de-albastru și de-azur..."

GHEORGHE TOMOZEI

atelier literar

de G. Dumitrescu

Cristina Olteanu : Sînt premise favorabile, mai ales în acurateţea gîndirii; versurile tind prea mult spre cerebralizare, deşi nu lipsesc sunetele poeziei. Trebuie să continuaţi pînă la capăt experienţa, încă nu se poate şti ce va urma.

N. Fulga : Cînd nu alunecă spre clişee şi convenţionalisme epigonic-tradiţionaliste, lucrurile rămîn în sfera adevăratei poezii : „Seceta", „Tata", „Îl caut", poate şi „Tulburător colind" (dar de unde **troica ?** — dacă „aicea în Carpaţi" nu prea se obişnuieşte !?...).

Mirona : Sînt şi acum lucruri bune în paginile dv., şi e bine să continuaţi aceste exerciţii, ţinînd seama însă că prioritatea absolută trebuie acordată lecturii, studiului multilateral, şcolii, adică pregătirii dv. cît mai temeinice ca om şi ca intelectual. Fără de care, nici aptitudinile literare nu vor avea şanse să se maturizeze, să se împlinească. Din cînd în cînd, mai daţi-ne cîte o veste.

S.V. Adrian : Sînt unele semne bune, în pagini inegale, încă şovăitoare. Judecînd mai ales după „Atavism", „Joc de cărţi", „Mai", sînt de aşteptat lucruri din ce în ce mai bune. (Pe viitor, mai citeţ !).

Gh. Dumitrescu : Slabe, neinspirate, „făcute".

C. Ionescu : O serie de pagini în spor de substanţă : „Cînd plugul", „Telegramă", „Scrisoare", „Toamnă", „Apel".

E. Chelaru : Puţine lucruri demne de menţionat (nu fără ezitări şi oarecare îndulgenţă !) : „Zvon", „Pe scurt", „Oportună", „Pe de rost", „Pulsul". În rest, inerţie, făcătură, semne de plafonare (lucruri mereu repetate, un bagaj de cuvinte, motive şi mijloace din ce în ce mai sărace, mai uzate respiraţie scurtă, etc. Trebuie să mai deschidem cîte-o carte, din cînd în cînd, să vedem ce s-a mai scris prin lume, ce se mai scrie, cum se mai scrie !...

Adr. Filişan : Desigur !

E. Vinski : În nota obişnuită, poate ceva mai palide, uşor depigmentate. (Ceva mai bine, în „Păcat", „Secvenţe" 2). Desigur, eforturile şi frămîntările dv. se află în altă zonă, odată cu apropierea decisivei încercări. Vă dorim succes !

A. G. Victor : Scrisoarea e judicioasă, dar versurile rămîn, în general, fără înţeles, fără comunicare, incoerente, aberante. E un drum greşit.

V. Antonie : N-am putut descifra în întregime şi cu deplină siguranţă, textele dv. (prezentate într-un mod nu tocmai civilizat) ; ce-am putut înţelege ne-a lăsat o impresie mult mai puţin favorabilă ca data trecută : lucruri cam împrăştiate, neglijente, nefinisate cu toată exigenţa.

Viviana Antoniu : În general, lucruri mai bune decît cele anterioare : „Prea", „Mărturisire", „Dorinţă" (încă nefinisată), „El" (care pare neterminată), „Efemeride" (cu un sens simbolic care nu prea „operează"), „Malformaţie" (care coboară, în final, într-un plan prea material, prozaic cu „rodnica faptă" etc.). Unele (cum sugerează şi parantezele de mai sus) rămîn încă tulburi, indecise, cu goluri sau, dimpotrivă, cu umpluturi parazitare, ori cu ineficienţe ale expresiei, care transcrie doar parţial, sau chiar marginal, gîndul şi simţirea, de unde senzaţia de minus, de neîmplinire. Oricum, lucrurile merg pe un drum prielnic, ceea ce ne face să răspundem cu plăcere şi optimism apelului din scrisoare (la viitoarea adăugaţi şi cîteva date despre dv.).

W. Kramps : Aproape toate sînt demne de atenţie („Pînă la tine" mai trebuie scuturată de praful banalităţilor facile şi dulcege. Măcar de dragul finalului !).

Gh. Coconaşu : Unele pagini lasă să se întrevadă oarecari înclinaţii lirice („Horea", „Parcul anotimpurilor"), dar lucrurile sînt tratate, în general, cu prea multă uşurinţă şi superficialitate, ca să poată ajunge la rezultate demne de interes.

V. Baghiu : Mai slabe ca data trecută, dar explicaţia se află, desigur, în „marea treaptă", care se apropie. Vă aşteptăm „după", cu o veste bună şi cu pagini mai împlinite.

Demeny : Pe linia precedentelor, un fel de gravuri în iască... Ceva mai aproape, „Lecţia de adio", „Ultima poezie".

A. Albu : Se păstrează încă o evoluţie bună : „Mai departe", „E timpul", „Folositoare", „Gînduri de rămas", „Tristeţile" (de la jumătate încolo, lungită şi încărcată cam fără rost).

Ieronimus 45, Margot, Blue, V. Fruntişanu, Melania Bădic, Cornelia Stoica, E. Dănuţ, Amphora, Ana Maria, D. M. Horopciuc, G. Dziminski, Daniela Cristache, Marius Cristea, Marieta Rădoi, Daniela Ungur, M. Apostolache, Miezul Ţăcerilor, John Flacără, Adelaide — Tg. M., Dan Ozin, Carmen Dumitriu, Constanţa Barbu, Şamali Şefchi, Valentina Radu, Silvia Călin, M. Vilvoi, Fl. Manea, A. Liviu : E ceva, încă nu de ajuns. Continuaţi.

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

GEO DUMITRESCU ■

ERATĂ

Şirul de nume de la finele „Poştei" din numărul trecut a rămas, dintr-o eroare de paginaţie, fără răspuns. Acesta este : „Încercări de nivel modest".

AUD

Aud cum se taie subţire
iarba trezită în rouă şi soare
Aud şi nu mă mai satur
de cîntecul coasei primenitoare

pentru această frumoasă iubire
ce a murit şi reînviat
pentru tîrziul de-acum şi cel depărtat
sub steaua care arde-n nemurire

pentru tot ce e, a fost, va fi
obsedată de o spaimă rea
pentru lumea ce-a încărunţit şi ea
cu o tîmplă în noapte şi cu una-n zi

Aud... aud... tot mai apropiata lovire
iarba căzînd înalţă valuri de iubire !

AUREL ALBU

PE LIMBA VISULUI

Toate poeziile există
În limba română,
Tot ce simţi şi nu minţi,
Are zimţi ;
Intră-n limba română,
Dacă nu greşeşti în faţa ei
Limba română nu doare,
În ea avem fii şi părinţi
Şi milenii de soare.
Aminte-mi aduc numa-n limba română
De satul, copilul ce am fost,
Ce mult rost
Au acestea în limba română.

VIOREL FLOROIU

NU MĂ INTERESEAZĂ

Nu mă interesează Fraza
Ci cuvîntul
La izvoarele zborului
Stă Avîntul
Din cerc reţin punctul
Metafora mumă
Din arbore Fructul
Lumina din lună

OLGA DAMIAN

DEODATA

Lăsaţi-l pînă la capăt singur
pe cel care
nu e în stare
căruia iarba
îi moare sub tălpi
grădinile inimii lui
desfrunzite
bucuraţi-vă pajişti
otrăviţi depărtările
din inima lui şi
inima-i bate
din ce în ce mai alb
obrazul i se face
tot mai absent
din neînţelegere
noaptea mai pilpîie
pe acoperişuri
dezamăgita lui umbră
care încet
cuprinde oraşul
şi-l preface deodată
în seară.

IRMA SANDU

DEDICAŢIE

„Să nu-ţi faci chip cioplit" şi totuşi
Te modelez cu dragoste în vis
Pe apa somnului multimi de lotuşi
Aclamă gîndul ce ţi s-a deschis

E un prinos firesc — şi mi se pare
C-ar fi păcat să-l ferec sub obroc
Cînd vorbele de duh scînteietoare
Iluminează vechiul nenoroc

De farmecul fără egal al minţii
M-apropii şi mă reazăm şi rămîn
Fereşte-mă de spectrul suferinţii
Cu glasul calm pe linişte stăpîn

Iar dacă dincolo de bunătate
Şi de lumina clară din priviri
Mă cheamă presimţiri mai vinovate
Către tîrzii şi simple împliniri

Rămîne numai gustul refulării
Ca firul amărui de calomfir
Simbol ivit în marginea cărării
Din care-n noaptea asta te aspir.

VIRGINIA SOARE

MĂREŢ MOMENTUL

Trebuie să fi fost măreţ momentul
cînd s-a născut prima femeie
trebuie să fi fost un fenomen
cu multe irizări
o explozie frumoasă în sînul substanţei
şi lucrurile mergeau neapărat spre bine
după ce materia s-a îmblînzit
din adîncul ei a ieşit corpul mic şi alunecos
care a văzut femeia zdrobită de chinul matern
femeia care a adus căldura
sora şi iubita sau bunăoară
mireasa hindusă acoperită cu frunze
peste trupul gol
femeia care a inventat poezia
şi care în general are în grijă
grădinile pămîntului
femeia cu mîinile pierdute în mare
şi care intră încet în istoria artei mondiale.

IOAN SUCIU MOIŞA

PLEDOARIE PRO DOMO

Un cuvînt nu este doar un semn de
început ci şi o sacră trebuinţă de-a fi.
Un cuvînt nu înseamnă doar abolirea
tăcerii prin sunet ci şi convertirea, mai mult,
sublimarea acesteia-n gînd.
Un cuvînt este un orgoliu, un fel de cuţit
înfipt în pîntecul soartei
un cuvînt e o gheară, primordial exerciţiu
şi un năstruşnic zar aruncat întîmplării.
Un cuvînt este moartea privită
în ochi şi chemată pe nume
dar mai mult ca orice
un cuvînt e semn de-nceput
şi o sacră trebuinţă de-a fi.

CRISTIAN NEGULESCU

GH. DUMITRESCU:

(Urmare din pagina 9)

crări. În definitiv, totul e o fugă de uman, socotit poate vinovat de ce se petrece rău în lume, uitîndu-se că totuşi în om, în umanismul lui, stă salvarea.

— Eroul lui Thomas Mann, Adrian Leverkühn din DOCTOR FAUSTUS, exprimă cel mai bine o asemenea stare de însingurare a artistului într-o creaţie rece, lipsită de dorinţa de a comunica.

— Da. Dar dacă o astfel de tentativă îşi are dramatismul şi măreţia ei, fiind vorba totuşi de nişte căutări — fie ele şi sortite eşecului —, dar de la înălţimea unor principii clare, n-am să fiu însă niciodată luat părtaş la toate extravaganţele care se mai fac în numele muzicii. Am ascultat, de pildă, la Paris, un aşa zis Concert în do în care interpreta a cîntat minute în şir doar o singură notă — do — pînă cînd publicul exasperat a alungat-o, bombardînd-o cu portocale.

— Păcat de portocale.

— Cu siguranţă. Ei bine, astfel de inovaţii nu mă interesează şi le socotesc o jignire adusă muzicii.

— Dar atunci ce înţelegeţi dumneavoastră prin inovaţie în muzică ?

— Paradoxal, inovaţia în muzică se bazează pe tradiţie. Nu vreau s-o fac pe atoateştiutorul, dar eu cred că trebuie să existe un bun-simţ care să-ţi dicteze pînă unde ai voie să înnoieşti limbajul muzical şi să-ţi şi arate dacă ai izbutit sau nu. Muzica nu începe de fiecare dată cînd se naşte un compozitor. Ar fi înfricoşător să faci tabula rasa din tot ce s-a compus pînă la tine ca să existi numai tu. Există lucruri eterne, ce nu pot fi distruse şi asigură mersul înainte al muzicii. Orgoliul de a fi singur se plăteşte cu aceea de a nu fi nimic.

— Şi totuşi, nici un creator, în orice domeniu s-ar exprima, nu poate să nu-şi închipuie — măcar o clipă — că el este un întemeietor.

— De acord. Dar de-aici pînă la a-ţi închipui că numai tu ai dreptul să decizi destinele muzicii e cale lungă.

— Dumneavoastră cum vă daţi seama că n-aţi căzut în impostură ?

— Cred că verificarea cea mai bună e cea din partea publicului. Însă aş vrea să mai revin la muzica secolului XX. N-aş vrea să se înţeleagă că sînt un duşman al modernităţii. Cred cu toată convingerea că Stravinski, Şostakovici, Britten, Bartok, Prokofiev au adus o contribuţie substanţială la înnoirea limbajului muzical actual.

— Dar mi-aţi putea da şi cîteva nume de contemporani ?

— Să văd... Nu. Mai bine nu. Aici lucrurile încă nu sînt pe deplin aşezate.

— Aţi scris lucrări circumscrise interesului nostru naţional. Dar cum aţi reuşit dumneavoastră să nu rămîneţi totuşi conjunctural ?

— „De vrei să ştii viitorul, te întoarce în trecut" — spune Eminescu. Ceea ce am tratat eu n-au fost nişte descoperiri arheologice, ci sînt legate de ideile mari ale noastre şi ale altora. Idei ca dorinţa de libertate socială şi naţională, de demnitate umană. Idei permanente. Şi, ca să-ţi răspund mai exact la întrebare, trebuie să-ţi spun că n-am scris niciodată la comandă, deşi nu e nimic ruşinos în asta — însă cine să-ţi comande o lucrare ? Am compus lucrări care slăvesc eroi ai neamului, idei scumpe naţiunii noastre, dintr-o dorinţă intimă. Nu pot să uit nici azi cît am avut de suferit din pricina oratoriului **Tudor Vladimirescu,** socotită în epocă o lucrare care propaga naţionalismul. Cum adică, spuneau unii, al căror nume nu l-am uitat, dar pe care nu vreau să-l pomenesc pentru a nu le perpetua numele, cum adică, ce înseamnă asta „Tudor, Tudor domn român ?" Domn român ? Afară cu o astfel de lucrare. Norocul meu a însemnat preşedintele de azi al României. În calitatea pe care o avea prin anii '50 tovarăşul Nicolae Ceauşescu a sprijinit aducerea la cunoştinţa publicului a acestei lucrări.

— Ce impresie vă face felul în care e promovată muzica românească ?

— După opinia mea, nu în măsura în care s-ar cuveni. Alţii n-au atîtea valori dar ştiu extraordinar de bine să facă propagandă muzicii lor atît la ei acasă cît şi în străinătate. Să luăm, de pildă, cazul Operei. Cum de şi-a pierdut ea publicul ? De ce nu mai vine la o lucrare românească decît o mînă de oameni ? Îmi aduc aminte că **Ion Vodă cel Cumplit** s-a reprezentat de 200 de ori cu săli pline. Astăzi însă... Din punct de vedere artistic montările nu mai sînt la înălţime şi spectatorii simt imediat asta. Nici propaganda nu se mai face ca altădată. Apoi, nu ştiu cum de s-a ajuns la noi să se inculce o anumită neîncredere faţă de gen, socotit perimat în contextul fenomenului artistic contemporan. Ce prostie! O mare vină o poartă şi şcoala noastră care nu mai acordă atenţie pregătirii muzicale a tinerilor. Mai ales Opera cere o instruire prealabilă, fără de care tot ce se petrece pe scenă poate deveni, aşa cum zic unii, **ridicol.** Mai sînt **şi toate** curentele care s-au perindat val după val, fiecare închipuindu-şi că reprezintă suma sumelor în materie de muzică.

— Să nu uităm că şi în teatru s-au perindat astfel de curente însă sălile noastre de spectacol sînt şi azi asaltate de public. Şi, ceea ce e deosebit de semnificativ, piesa românească, în special cea de actualitate, e căutată.

— Da. Dar în cazul teatrului e mai uşor. El e o artă a cuvîntului, la care accesul e mai lesnicios, nefiind nevoie pentru el de o pregătire atît de specială ca în cazul limbajului muzical. Da, şi la noi, la Ateneu sau la Operă, sînt spectatori mai mulţi atunci cînd se cîntă o lucrare străină, sau cînd cîntă un străin. S-a ajuns la un snobism îngrozitor. Dar oare spectatorii sînt principalii vinovaţi ? Cine i-a informat pe ei că şi la noi există o şcoală muzicală demnă de tot respectul ? Cine le-a explicat că înnoirile din domeniul muzicii nu sînt nişte capcane întinse ascultătorilor de nişte farsori ?

— Aţi scris lucrări de respiraţie largă, aţi scris şi altele de interiorizare. Cum vă explicaţi ?

— Sufletul omului e foarte divers : vibrează în diferite feluri. Pentru a crea o imagine veridică a lui trebuie să te fereşti să cazi în păcatul unilateralizării.

— Ultima dumneavoastră audiţie de la Ateneu se numeşte CLOPOTELE. De ce ?

— E vorba de Simfonia a V-a. Este scrisă în amintirea băiatului meu, Tudor, care, după cum ştii, a murit la cutremur, şi care promitea să fie un bun pianist şi un bun compozitor.

— Era excepţional !

— Ar fi avut 26 de ani dacă... Dar să lăsăm această durere a mea şi a soţiei mele. Noi am ajuns să avem două feţe : una pentru momentele cînd venim în contact cu alţii şi alta pentru clipele cînd rămînem singuri. Nu ne place să ne lamentăm în public. Nici măcar în această simfonie durerea nu e strict particulară. Lucrarea am conceput-o în patru părţi. În prima e o reflectare a înfruntării între viaţă şi ceea ce ameninţă s-o distrugă. A doua e o reprezentare a refugiului pe care şi-l găseşte omul în sine în căutarea unei soluţii. În cea de a treia, forţele răului reuşesc să biruie pentru o vreme. În sfîrşit, cea de-a patra parte, luminoasă, înseamnă o descătuşare din tenebre şi oprimare a omului care se devotează semenilor săi. În fond, nimic nou sub soare. E vorba de o dezbatere de tip faustic, realizată în viziunea mea, pornind de la o întîmplare strict particulară.

— În casa dumneavoastră e o liniştе aparentă. În cuier — o şapcă a unui tînăr. Pe un scaun — o haină, o cămaşă şi o cravată viu colorată care cu siguranţă aparţin aceluiaşi tînăr. O mulţime de tablouri semnate de mari maeştri — Luchian, Tonitza, Petraşcu sînt pe pereţi. Dar, la o privire mai atentă cineva descoperă obiecte disparate, frînturi de candelabre, ochelari sparţi, porţelanuri ciobite, jucării strivite... Nu, nu e vorba de capriciul unui colecţionar. Afli curînd că hainele şterse cu atîta grijă nu vor mai fi îmbrăcate niciodată, că tablourile sînt de fapt sfîşiate iar că ochelarii sparţi au aparţinut unui tînăr care cînta la pian în seara zilei de 4 martie 1977... Şi mai descoperi doi oameni în negru care veghează cu demnitate în acest lăcaş. Cum de reuşiţi, de-atunci şi pînă azi, Gheorghe Dumitrescu, să vă convertiţi durerea nu în lucrări sumbre ci, dimpotrivă, în unele pline de seninătate şi de lumină, care glorifică biruinţa omului ?

— Fiindcă asta e concepţia mea despre viaţă : fiecare îşi are destinul lui pe care trebuie să şi-l îndeplinească. Nici un accident nu-l poate sili să abdice de la menirea lui. Din 1977 şi pînă azi am scris mai mult şi poate că acestea sînt cele mai profunde lucrări ale mele. Am vrut să răzbun această întîmplare nenorocită care s-a abătut asupra noastră. De la Tudor mi-au rămas mai multe compoziţii, mai multe imprimări... De obicei, fiul duce mai departe ceea ce n-a făcut tatăl. A fost să fie ca la mine cu să-mi continui fiul. Atîta cît va mai fi suflare în trupul meu, mă simt dator să lupt şi pentru el.

În acest număr reproduceri după lucrările lui DUMITRACHE. GHERGHINA

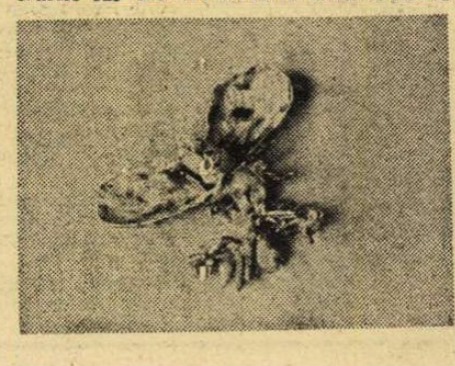

UN ADEVĂR CU MARI IMPLICAȚII ECONOMICE

NATURA — SURSA

• O promisiune care ne bucură: la vară multe băuturi răcoritoare •

Un pahar de suc natural: un strop de sănătate!

Sînt ani buni de cînd sucurile răcoritoare pe bază de materii prime indigene continuă să rămînă o simplă promisiune, în pofida unor inițiative lăudabile și mai ales a unor proiecte repetate. La ora actuală, cum bine se știe, sortimentele de răcoritoare puse la dispoziția publicului larg sînt puține și nu rareori de calitate îndoielnică. Tocmai de aceea cumpărătorii continuă să caute produsele similare sosite din străinătate, sau pe cele preparate cu esențe, concentrate și coloranți aduși din import.

Programul de dezvoltare și diversificare a producției de răcoritoare a făcut de curînd obiectul a două întruniri de specialitate, desfășurate sub auspiciile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și a Institutului de cercetare și proiectare pentru valorificarea și industrializarea legumelor și fructelor. Pentru informarea cititorilor noștri, reținem pentru început aceste cîteva date de sinteză : producția de răcoritoare, pe bază de produse indigene, va însuma pînă la sfîrșitul acestui an circa 8 400 hl, urmînd ca la nivelul anului 1985 să se ajungă la un consum de 53,5 litri pe cap de locuitor, sau ceea ce reprezintă un total de 12 500 hl. Comparativ cu producția anului 1980, cînd industria alimentară a realizat, folosind materii prime autohtone, doar 4 676 litri de răcoritoare, cea din anul 1985 urmează să crească de 245 de ori.

Sub raport economic, această impresionantă dezvoltare și diversificare se recomandă prin cîteva avantaje certe. Vom nota în primul rînd faptul că, în acest scop, se vor utiliza pe scară industrială produse naturale indigene nefolosite sau insuficient valorificate pînă în prezent (fructe de livadă, fructe de pădure, plante medicinale). De reținut apoi că, odată cu creșterea producției naționale de răcoritoare, se va diminua treptat efortul valutar necesar aducerii din import a unor esențe și concentrate, necesare realizării băuturilor de tip Pepsi-Cola, Quik-Cola, apei tonice și unor sucuri din citrice. Se preconizează astfel ca sucurile concentrate rezultate pe această bază să scadă de la 1,074 mii tone (1983) la 0,230 mii tone (1985).

Din punct de vedere alimentar, produsele omologate se disting prin variate calități organoleptice, precum și prin ridicata lor valoare nutritivă. Ele vor fi obținute, așa cum vom arăta de îndată, direct din legume și fructe, beneficiind de dulceața naturală a acestora, adaosul de zahăr rafinat deținînd doar un procent de 2 la sută.

În sfîrșit, sînt de părere specialiștii, se pot face și unele estimări în legătură cu rolul social al băuturilor răcoritoare. Este de presupus și de sperat că ele vor crea noi deprinderi în unitățile de alimentație publică, substituind cel puțin în parte consumul de băuturi alcoolice.

Dar să dăm cuvîntul celor care se ocupă cu prepararea și sortimentarul mult așteptatelor licori.

Problema centrală: calitatea

Ideea realizării unui cadru adecvat colaborării și cooperării interdisciplinare în problematica băuturilor răcoritoare aparține Întreprinderii județene de legume și fructe Brașov. Evident că intențiile de a crea un sinergism eficient între specialiști din diferite domenii, dar implicați în laboriosul proces al obținerii producțiilor de băuturi răcoritoare și concentrate naturale — de la cercetător la tehnolog, de la producție la desfacere — se regăsesc în preocupări comune de interes. Simpozionul intitulat „Contribuții referitoare la producția băuturilor răcoritoare și a concentratelor pentru aceste produse" s-a bucurat de larga participare a unor reprezentanți din Direcția generală economică a horticulturii, I.L.F. și a Institutului de cercetări și proiectări pentru valorificarea și industrializarea legumelor și fructelor. Și-au dat de asemenea concursul unități ale industriei de răcoritoare, Chimia bolilor de nutriție, Institutul național de gerontologie și geriatrie, Facultatea de chimie alimentară a Universității din Galați, Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor, Universitatea din Brașov. Nu întîmplător au fost invitați factori de conducere și control, specialiști din sisteme diferite. Reunirea lor în cadrul acestui simpozion a prilejuit o comunicare directă legată de subiectul în sine, dar și de rezolvarea unor neajunsuri care mai persistă.

Numărînd șase ani de existență ca industrie specializată în băuturi răcoritoare și concentrate naturale, I.J.L.F. Brașov este unul dintre cei mai puternici furnizori de concentrate din țară. Cele șaptesprezece sortimente de concentrate prezentate la standul expozițional au întrunit, cum se spune, sufragiile specialiștilor și ale fabricanților de băuturi răcoritoare. Au fost semnate pe această bază contracte ferme între comerț și unitățile producătoare. Prin intrarea în funcțiune a secției la parametrii proiectați, în trimestrul doi al acestui an vor fi livrate întregii țări circa 5 000 de tone concentrate și poate chiar dublul acestei cantități. „Capacitate avem, bază materială avem, ne informează șeful acestei secții, inginerul Șerban Rădulescu, Flora spontană din județul nostru și din cele limitrofe constituie un nesecat izvor de vitamine și săruri. În mod deosebit, cătina albă. Cu ajutorul cercetătorilor de la Universitatea din Galați, sîntem edificați total asupra valorilor excepționale ale acestei plante, de conținutul bogat în vitamina C și fier. Cum componentele fructului, rămase după extragerea sucului, nu-și găsesc întrebuințare, ne-am gîndit să le asociem sucului de tomate în amestec cu rădăcini și frunze din culturile plantelor rădăcinoase. Ele se vor regăsi în formula de nectaruri și sucuri fibroase. Le anunțăm ca premieră în acest domeniu. De fapt sucul de roșii este prezent și în standul expozițional sub două variante : unul picant și altul desert. El constituie de altfel o sursă ieftină de materii prime și cu valori nutritive deosebite".

Este, de altfel, o caracteristică a oamenilor de știință și specialiștilor în domeniu de a persevera în studiu sistematic și susținut privind efectele social-economice, psihologice, medico-educaționale ale consumului de băuturi răcoritoare. O comunicare interesantă privind „Implicațiile carotenelor în medicina profilactică" a fost susținută de dr. Florin Felecan, șef de lucrări la Universitatea Brașov. Chiar în această vară, stația de cercetare, înființată la C.A.P. Cristian, va întreprinde studii metodologice de testare și diagnosticare a unui fortifiant al betacarotenului (caroten F) cu efecte în prevenirea maladiilor canceroase.

Cu toate că în relația „cercetare — dezvoltare — produs", industria de băuturi răcoritoare a promovat constant îmbinarea preocupărilor curente cu cele de perspectivă, și în pofida diversificării sucurilor răcoritoare, calitatea necorespunzătoare a unor sortimente a diminuat în ultima vreme cererea comerțului pentru această categorie de produse alimentare. „Problema calității băuturilor" a subliniat dr. ing. Eugen Rotaru, de la I.G.S.C.C.P. trebuie să înceapă încă din faza de prelucrare a materiilor prime, de la recoltarea și transportarea lor.

Concentratele și băuturile ce vor fi lansate pe piață în acești ultimi ani ai cincinalului vor folosi, într-un procent de 94,4 la sută, numai materiile prime indigene. „Înlocuirea importului și promovarea materiilor prime indigene necesare în industria sucurilor și băuturilor răcoritoare, a arătat în referatul său inginera Maria Pele de la I.C.P.V.I.L.F. București, reclamă între altele, un proces tehnologic de realizare a unor enzime pectolitice cu efect în limpezirea sucului concentrat de fructe. Preparatele obținute au fost testate pe suc de mere în faza de laborator.

Profesorul univ. dr. Brad Segal, de la Facultatea de chimie alimentară din Galați, afirmă că majoritatea aromelor naturale sînt legate de factorul psihologic al consumatorului. Preocupările colectivului pe care-l conduce sînt orientate tocmai de aceea în producerea aromelor identice cu aroma fructului respectiv. În aria de interes pentru utilizarea unor substanțe îndulcitoare naturale (fructoza) se înscriu și cele ale cercetătorilor de la Institutul de cercetare pentru industrializarea sfeclei-de-zahăr. Din rădăcinile de cicoare ce conțin un procent de 28 la sută fructoză s-a obținut un extras sub formă lichidă și de pulbere solubilă.

O ecuație de mare interes : **pămînt — sol — floră — om** a supus-o spre rezolvare dr. ing. Gh. Lazăr, de la I.P.I.L.F. Tecuci. Tema abordată „Flora spontană din județele Vrancea și Galați cu uzanță în crearea surselor pentru concentrate folosite în industria băuturilor răcoritoare" s-a constituit într-o pledoarie pentru organizarea unui sistem de producție și valorificarea acestor ecosisteme de floră spontană. „Pare curios că, deși cele două județe sînt megiețe, configurația lor vegetală a florei spontane este diferită. Diferențiate ca sol, precipitații, relief, și plantele au o structură deosebită. La Galați întîlnim menta, pelinul, măceșul, păducelul, mărul pădureț, țeiul ; în Vrancea, afinul roșu, murul, vișinul de pădure. Concomitent cu creșterea suprafețelor și îmbunătățirea celor existente aș propune elaborarea unui program de industrializare a concentratelor, secțiile existente la Panciu fiind insuficiente". Și silvicultorii au reușit să impună atenției produsele secundare ale fructelor de pădure, foarte valoroase prin conținutul lor de carotinoide, uleiuri și coloranți naturali cu personalitate în savoare și arome. La Facultatea de silvicultură din Brașov se află în stadiu de finisare un nou sortiment „Rozavit", suc din fructe de măceș, opalescent, foarte bogat în vitamina C.

Fazele unui proces tehnologic se derulează succesiv de la prepararea siropului de zahăr pînă la ambalarea și depozitarea produsului, trecînd prin procesele de cupajare cu concentrate, arome, acid citric de tratare a apei, de răcire și impregnare cu dioxid de carbon, ca apoi să se treacă la operația de spălare și de îmbuteliere a sticlelor. Aparent simple, la prima vedere, fazele unui proces de producție reflectă raportul intim de interconditionare și sesizează defecțiunile apărute pe o anumită secvență tehnologică cu urmări în însăși calitatea produsului. În răstimpul celor trei zile de dezbateri și comunicări, sentimentul că s-a spus totul în materie de băuturi răcoritoare nu a lipsit. Dar rămîne totuși întrebarea : cînd vom avea în magazine toate aceste mult lăudate băuturi răcoritoare din legume și fructe ?

MARIA BOGDAN ■

În curînd, o gamă variată

Prima comunicare a avut loc în cadrul Sesiunii științifice a Institutului de cercetări și proiectări pentru valorificarea și industrializarea legumelor și fructelor, desfășurată cu o lună în urmă la Academia de științe agricole și silvice. În rîndurile care urmează vom prezenta un rezumat al referatului susținut cu acest prilej de inginerii Elena Mirea și Mihai Novăceanu împreună cu biochimistul Maria Pele.

Începînd cu acest an, întreaga cantitate de sucuri va fi obținută pe bază de legume și fructe proaspete. Este vorba cu alte cuvinte de un produs **absolut** natural. În acest scop vor fi utilizate fructele de livadă (mere, pere, cireșe, caise, piersici, gutui, prune, căpșuni), sau fructele de pădure și de arbuști fructiferi (coacăze, zmeură, mure, cireșe amare, cătină). O variată gamă de răcoritoare se va realiza pe baza sucului natural de struguri, mere și coacăze, în adaos cu arome extrase din plante medicinale și aromate. Cercetătorii institutului amintit se aliniază astfel unei tendințe mondiale de înlocuire a pigmenților și aromelor sintetice prin produse naturale. Se preconizează în acest sens folosirea maceratului sau uleiului de busuioc, coriandru, ienupăr, fenicul, chimion, coada șoricelului, isop, măghiran, pelin, spin, stînjenel, sulfină, vinariță, brad, mătăciune, mentă. Vom nota totodată că la aceste sortimente (realizate deci pe bază de suc de struguri, mere, coacăze), va fi necesar — așa cum am arătat și cîteva rînduri mai sus — un adaos de zahăr de numai 2 la sută, deoarece mustul are suficientă dulceață naturală.

Prin cupaje variate se va putea obține de asemenea suc de struguri cu aromă de zmeură, simburi de caise, de lămîie. Specialiștii institutului au realizat în același timp și o excelentă apă tonică „Amarina", ce se recomandă prin proprietăți asemănătoare celei aduse din import și pe care de altfel o va înlocui în totalitate pînă în 1985.

S-au efectuat și cîteva studii pentru obținerea aromelor sintetice, specialiști din București și Cluj-Napoca izbutind să elaboreze tehnologia de realizare a aromei de zmeură, ananas și banane. Au existat de asemenea preocupări pentru obținerea colorantului galben (caroten) și celui roșu de tip antocianic.

În magazine — sîntem informați — vor apărea deopotrivă și sucuri de legume și rădăcinoase, între care, de morcovi, țelină, păstîrnac și sfeclă roșie. Mai amintim sortimentul CARO, realizat pe bază de morcovi și concentrat de mere și Nectarul de legume prin asocierea sfeclei roșii cu diverse rădăcinoase. Studii finalizate propun de asemenea introducerea în fabricație a colorantului roșu din sfeclă roșie, a pigmenților carotenoizi și înlocuirea parțială a zahărului cu sirop de porumb și sorg.

Vă mărturisim că am participat la degustarea acestor noi sortimente de sucuri din legume și fructe și vă putem încredința că sînt excelente și cu nimic inferioare băuturilor de tip Cola și Cico.

LIVIU TIMBUS ■

Cîteva măsuri prioritare

● Asigurarea permanentă a calității concentratelor indigene și îmbunătățirea lor continuă la toate unitățile de producție ce vor intra în funcțiune în 1984 — Brașov, București, Bălculești, Rîmnicu Sărat, Carei.

● Dotarea corespunzătoare a laboratoarelor de analiză și încadrarea cu personal de specialitate (chimiști și microbiologi) atît la unitățile furnizoare de concentrate cît și la unitățile beneficiare care produc băuturi răcoritoare.

● Extinderea unor unități proprii sau de cooperare cu M.A.I.A., CENTROCOOP, Cooperație, de recondiționare a unor piese de schimb, reparații și operații tip „service", existente în prezent pentru compresoare și instalații frigotehnice, utilaje de îmbuteliere din dotarea unităților de producție.

● Asigurarea nivelului calitativ unitar al concentratelor și băuturilor răcoritoare după tehnologii unice de fabricație aplicate în toate sistemele de producție : M.A.I.A., CENTROCOOP, Silvic, Plafar, Consilii populare etc.

● Realizarea și livrarea ritmică a unei producții de capsule și masă de etanșare, dioxid de carbon, de calitate corespunzătoare, din partea unităților de profil.

● Studiul cererii alimentare pentru produsele tradiționale și dietetice în vederea promovării judicioase și eficiente a sortimentelor în funcție de piețele potențiale de comercializare și orientarea structurii producției față de exigențele consumului.

● Pregătirea pieței și pentru băuturile opalescente, cu particule din pulpa fructului, mai puțin cunoscute și de aceea neagreate de consumatori.

● Unitățile de desfacere ale M.C.I. să asigure condiții optime de transport, depozitare și prezentare la consumator a băturilor răcoritoare (în condiții de temperatură și igienă prevăzute de standard).

● Evitarea paralelismului în cercetare, stabilirea unei tematici unitare și complexe interdisciplinare în vederea scurtării drumului obținerii noului produs ; testarea lor pe stații pilot, optimizarea soluțiilor tehnologice înainte de omologare și aplicarea realizărilor dobîndite de cercetare în producția de serie.

● Implementarea în timp util a noilor tehnologii realizate de institutele de cercetare în producție, după testare (concentrați, arome, îndulcitori, coloranți).

● Proiectarea noilor produse în strînsă corelare cu comanda socială și realizarea unor contracte de producere și valorificare între centrală și institutul de cercetare în domeniile de profil.

● Înființarea unor centre de creație interdisciplinară, după modelul I.L.F. Brașov, și la Tîrgu Mureș, Piatra Neamț, Orăștie, Cluj, Suceava.

● Valorificarea cu mai mult curaj a resurselor interne pentru obținerea coloranților naturali din categoria antociane (struguri, mere, căpșuni, zmeură, etc.), betaciane (colorant de sfeclă roșie, de varză roșie), și clorofilelor (extrase din spanac, salată).

● Creșterea responsabilității centralelor în realizarea calității noilor produse după omologare pentru reproducerea fidelă a rețetei produsului conform realizărilor din stațiile pilot.

ŞI RESURSA NOASTRĂ

UN ADEVĂR CU MARI IMPLICAȚII ECONOMICE

• Peste 1000 de pacienți au beneficiat de medicamentele fitoterapeutice ale Farmaciei nr. 37, din Sebeș •

Plantele medicinale o bogăție nu îndeajuns de prețuită

— Deci, stimate farmacist Horia Bucur, ce mai este nou pe la farmacia cu numărul 37 ?

— Destule. În primul rînd aș începe cu cei care, zilnic, ne bat la ușă. Pe lîngă sarcinile curente, să le spun așa, pe lîngă munca de zi cu zi, la noi au venit, de la începutul anului, peste o mie de oameni din toate colțurile țării. Pînă la sfîrșitul lunii aprilie, mai avem programați încă pe atît. Apoi, pauză. Pentru noi începe campania de recoltare, conservare și prelucrare a plantelor...

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră și pentru colectivul pe care îl conduceți această campanie a plantelor ?

— Începe la sfîrșitul lunii aprilie. Desigur, se înțelege, că noi, cei de la farmacia numărul 37, dirijăm și conducem această acțiune. Dar, totodată, nu neglijăm munca de zi cu zi de la farmacie. Totul se face prin rotație. Nouă ni se alătură foarte mulți oameni doritori să ne dea o mînă de ajutor. De asemenea și elevii din Sebeș în timpul vacanței și în zilele lor libere sînt alături de noi. Aici, dacă îmi este permis, aș aduce cîteva cuvinte de mulțumire elevilor din oraș care sînt, de cîte ori este nevoie, lîngă noi. Apoi, au început pregătirile pentru lotul experimental pe care îl avem în grijă. Terenul este mic — dar este bun și eficient folosit. Pe el cultivăm ceea ce nu găsim în flora spontană. Este vorba, în primul rînd, de gălbenele, busuioc și cîrmiz. Restul găsim în natură în zona Sebeșului și a Geoagiului.

— Nu vi se poate reproșa că distrugeți flora ?

— Să fim bine înțeleși : sarcina noastră nu este aceea de a devasta — cum, dealtfel, fac mulți turiști și chiar unii „specialiști" în plante medicinale. De fapt, ceea ce se poate spune și despre anumite rezervații. Multe dintre ele au fost distruse tocmai că nu s-au recoltat așa cum scrie la carte. În goană după cîștig au fost mulți care aduceau la centrele de preluare căruțe întregi de plante medicinale din flora spontană, devastînd-o. Se plăteau bani mulți și nimeni nu-și punea întrebarea cum au fost recoltate — chiar dacă cel care venea aducea o cantitate enormă cu rădăcini cu tot. În grija noastră, altfel nu se poate, trebuie — este obligatoriu, este o datorie — protejarea mediului. În anumite zone ale văii Sebeșului am repopulat, după ani de zile de încercări și observații, multe plante pe cale de dispariție. Cea mai importantă, după părerea noastră, este Angelica. Dar la acest capitol se poate vorbi foarte mult și subiectul nu poate fi epuizat cu una cu două. Atît pot spune : ceea ce ne interesează, din punct de vedere medical, nu sînt valorificate — din flora spontană — nici măcar zece la sută. De ce ? Deoarece campaniile despre care vorbeam trebuiesc privite foarte serios. Campania să fie chiar o campanie. Noi, cei de la farmacia 37 din Sebeș, am întocmit, în acest sens, după ce s-a cercetat amănunțit întreaga zonă, hărți cu întregul efectiv, un fel de inventar, al florei spontane. Este vorba și de cantitățile aproximative de care dispunem și de timpul optim de recoltare. Anul acesta, după toate calculele pe care le-am făcut, vom putea pregăti 40 de feluri de preparate fito-terapeutice. Este vorba de tincturi, uleiuri volatile macerate și glicerinate, care vor deschide, sperăm o nouă pagină în terapeutica plantelor medicinale. Din cîte știm, din cîte sîntem informați, în nomenclatorul editat de către Ministerul Sănătății pe anul 1985 — multe dintre aceste preparate sînt deja cuprinse, ceea ce este o mare realizare, un mare pas înainte al fitoterapiei noastre.

— Înțelegem, spus altfel, că vă pregătiți pentru o activitate mult mai amplă pentru anul viitor...

— Desigur. Vom avea, credem, suficiente materii prime. Apoi, materialele auxiliare le vom primi, cum de altfel am fost ajutați și pînă azi, de la oficiul farmaceutic din Deva. Așa se va crea un tot unitar pentru prepararea produselor fitoterapeutice realizate în laboratorul nostru de care, se înțelege, vor beneficia cît mai mulți bolnavi.

— Nu ne-ați spus nimic despre aparatură...

— Avem în faza finală de execuție o mașină hidraulică pentru stors plante medicinale, de asemenea, putem vorbi și despre o mașină de tocat, cărora li se mai adaugă o întreagă aparatură de laborator proiectată de noi. O întreagă gamă de articole de sticlărie și vase de INOX sînt în curs de finalizare pe la diferite întreprinderi ale județului Alba care ne-au dat o mînă de ajutor. Directorul fabricii de porțelan din Alba, tovarășul Michael Welter, chiar ne-a propus diferite soluții de ambalaje pentru medicamente preparate aici. Apoi, sperăm, ca la sfîrșitul anului, să ne mutăm în noul local al farmaciei.

— Dacă ar fi să dezvoltăm ideea colaborării cu medicul, ce ne puteți preciza ?

— Farmacistul trebuie să vegheze alături de medic la sănătatea oamenilor. Unde există o perfectă colaborare între medic și farmacist, rezultatele nu întîrzie să apară. Spus cu alte cuvinte, farmacistul trebuie înțeles a fi un consilier al medicului. Sînt cazuri, chiar foarte multe, cînd un bolnav se plimbă de la un medic la altul. Apar se înțelege, un teanc de rețete. Bolnavul nu informează medicul de medicamentația luată și sînt cazuri cînd medicul nu se interesează de ceea ce a făcut bolnavul pînă a ajuns la el. În cazurile acestea cred că este bine — și asta s-a mai discutat — ca orice om să aibă asupra sa așa numitul carnet de sănătate. Un carnet pe care să-l poarte ca pe buletinul de identitate. S-ar elimina o mulțime de discuții și s-ar evita, se înțelege, consumul excesiv de medicamente. Aș putea da chiar niște exemple concrete ?

— Chiar vă rugăm.

M. R. din București, de 18 ani, a folosit pentru tratamentul unei bronșite cronice, o să vă mirați — dar acesta-i adevărul, 200 de flacoane de ampicilină, 16 flacoane de eritromicină și, aici este și partea hazlie 800 de fiole de gammaglobulină. Valoarea totală a două autoturisme ! Nu vreau să ne lăudăm : dar cînd a venit la noi era, iertați-mă termenul, dopată de medicamente — dar nu se simțea nici un fel de însănătoșire. Numai după un tratament dat de noi, care a costat doar 31 de lei, starea sănătății s-a îmbunătățit. Și D. P. din Vălenii Șomcutei ne spunea : „Am luat atîtea medicamente că n-aș putea să le duc într-un coș de pe la noi. În grădină, primăvara aveam mai multe flacoane de Asmopent-spray decît flori". Am spus toate acestea nu ca să mă laud, ci doar ca să tragem un semnal de alarmă asupra excesului de medicamente pe care îl folosesc mulți. Doresc să fiu bine înțeles : medicamentația, este o chestiune foarte importantă și serioasă. Mulți bolnavi greșesc sfidînd așa-numitul sfat al medicului. Medicamentația, să-mi fie iertată comparația, nu se face după ureche. Ea își are, să spun așa, partitura ei care trebuie respectată. Poate de aceea se și numește Arta Vindecării...

— Foarte frumoase cuvinte. Dacă înțeleg bine pe lîngă „înrădăcinatul" sfat al medicului se poate vorbi și despre un sfat al farmacistului...

— Desigur. Am mai spus-o, sînt cazuri, și nu puține, cînd omul consultă numeroși specialiști. Vine la farmacist cu un braț de rețete și întreabă : care-i mai bună ?... Eu, ca farmacist, de unde să știu ? ! Atunci, sînt pus în situația de a alege și de a da răspunsul cel mai potrivit pentru o rezolvare cît mai corectă. Cred că am fost destul de explicit. Nu ? !

— Desigur. Dar, să ne întoarcem la plantele medicinale...

— Orice tratament cu plante medicinale se face tot la indicația medicului, dar preparat de un farmacist specializat în fito-terapie. Orice preparare întîmplătoare poate să ducă la erori și la rezultate greșite. Și aș mai avansa o idee : plantele — prin acțiunile lor complexe-disciplinează funcțiile organismului avînd și un efect preventiv.

— Despre farmacia 37 din Sebeș s-a mai scris și, se înțelege, se va mai scrie și de acum încolo. Un singur lucru dorese să vă mai întreb : care sînt cei nouă care lucrează aici ?

— Adam Coralia, Lenuța Oprinescu, Elena Teodoru, Maria Dan, Maria Duvlea, Eugenia Costea, Marcela Tecșa, Marilena Dehelean și subsemnatul, singurul bărbat ; Horia Bucur.

• Fitoterapia nu este un moft ; nu ne putem permite să ignorăm ori, să pierdem nici o idee, nici o realizare a inteligenței naționale

• Cine dirijează și conduce campania plantelor medicinale fără a devasta natura și cu maximum de profit pentru medicină ?

• Laboratorul de la Sebeș-Alba așteaptă grabnic oficializarea și condițiile necesare pentru a demara lucrul

• Biofarmul nu s-a achitat încă de o datorie față de propria sa invenție — Cibotusin

• Cum putem stopa dopajul de medicamente ? !

• O idee veche și mereu nouă ; carnetul de sănătate la purtător. E cazul să devină și realitate

Astmul bronșic nu poate fi mințit

Cum am mai relatat, articolele noastre, i-au adus farmacistului Horia Bucur, în loc de cele așteptate și necesare muncii sale de fitoterapeut — un laborator și aparatura corespunzătoare —, o mare de pacienți, sute și sute de oameni din toate colțurile țării, solicitîndu-i medicamentele sale din plante medicinale. Oameni cu mari suferințe și cu tot atîtea speranțe. Deși aflat nepregătit — repetăm, nu acesta era scopul actului nostru publicistic —, Farmacia 37 din Sebeș nefiind nici întreprindere nici magazin „Plafar", iar buruienile dorm încă sub zăpezi, farmacistul din mica sa rezervă a răspuns cum a putut mai bine solicitărilor. În special cazurilor grave, în special pentru copii și niciodată fără un diagnostic bine precizat sub parafă medicală, în special cu „Cibotusin", medicamentul original brevetat de O.S.I.M., dar neomologat încă de forurile de specialitate ale medicamentului. Și a cărei eficiență nu mai poate fi pusă la îndoială. Din cei peste 1 000 de pacienți care au poposit la Sebeș Alba, numai anul acesta, peste 80 la sută au fost suferinzi de astm bronșic și alte afecțiuni respiratorii cronice, rebele la tratamentul clasic, cu droguri de sinteză și chiar la cure balneare. O parte din ei solicită reprogramări pentru noi „doze", afirmînd că se simt bine, tot mai bine, aducînd mărturia dispariției simptomelor cunoscute, chiar a celor mai grave. Astmul bronșic nu poate fi păcălit, fiecare își poate da seama dacă s-a ameliorat ori nu, dacă s-a vindecat ori nu.

Spicuim din cîteva scrisori.

Cojocaru Eleonora, Craiova : „Am fost bolnavă de astm bronșic de aproape 19 ani (din anul 1965), timp în care boala a progresat, atrăgînd după sine o serie de complicații : digestive, hepatice, renale și suprarenale. Ani de zile am folosit anabolizante, ani de zile (din care primii 10 ani am fost pensionată) am ascultat cum medicii se sfătuiau pentru a găsi o soluție care să mă scoată din acest impas. Am început să fac crize de astm continue, neputînd pleca fără eufilină în buzunar, din birou în secții (lucrez ca economist la Întreprinderea de prefabricate din beton Craiova) sau chiar dintr-un birou în altul. Cam în această situație mă aflam, cînd am citit în revista „Flacăra" articolul despre farmacistul Horia Bucur.

Vă rog să mă credeți că toată viața am sperat dar că am să ajung să nu mai știu, în decurs de o lună de zile (atît a trecut de la folosirea pentru prima dată) ce este aceea criză de astm, nu mi-am imaginat ! Nu mă mai deranjează ceața, au dispărut edemele, am început să dorm, să mănînc, parcă sînt alt om. Știți ce a fost pentru mine **„CIBOTUSINUL"** ? Exact o mană cerească. Am ajuns să plec azi la serviciu fără grija medicamentelor în buzunar. Dar uite, luîndu-mă cu entuziasmul nu v-am spus însă totul. De ani și ani de zile am reclamat și o sinuzită, vizibilă radiografic, dar care nu mi-a dat pace cu nici un fel de tratament. Acum, folosind **„Cibotusinul"**, am început să elimin infecția".

Popa Vasile, Tîrgoviște : „Această scrisoare de mulțumire vă ese adresată din tot sufletul de un om în vîrstă de 65 ani și cu un organism destul de subrezit de o serie de boli ca : hipertensiune arterială, hepatită cronică, cardiopatie, bronșită cronică, prostatită. Ani de zile am urmat diverse tratamente, am ținut regim, am fost periodic la cură balneară prin diverse stațiuni, dar fără rezultat prea satisfăcător. De un an și ceva urmez tratamentul cu preparatele dv. și constat că mă simt cu mult mai bine din toate punctele de vedere, lucru ce mi-a redat, într-un fel încrederea în viață".

Gh. Onețiu, com. Horea, jud. Alba : „Un astm bronșic învechit m-a torturat ani de-a rîndul. Dacă ceda momentan la medicamentele clasice sintetice, revenea și mai violent. Eram disperat. Salvarea a venit de la preparatul dv., **Cibotusin**, asociat cu alifia pe care o dați. După a doua tură de tratament efectele s-au dovedit pozitive. Treptat, tusea și durerea s-au rărit pînă la dispariție. Mă bucur de zile bune, într-un Bucur cuvîntîndu-mă".

Gh. Achimescu — Alba Iulia : „Am primit sirop, 100 gr și două cutiuțe a cîte 25 g de alifie, care, administrate după indicațiile sale, au dat bune rezultate la nepotica mea de 4 ani, care suferea de o tuse rebelă, în special noaptea, tratată în diverse chipuri la diverși medici".

R. Vulcănescu, Iași : „Mulțumiri pentru **Cibotusin** care l-a ajutat pe băiețelul nostru, Răzvan. Deocamdată, am întrerupt tratamentul deoarece băiatul se simte bine, deja".

Voicu R. Tănase, com. Bucșani, sat Vadu-Lat, jud. Giurgiu : „Am la dv. fișa cu nr. 3/XII 1983. Pe această cale țin să vă transmit mii de mulțumiri pentru ajutorul dat în vindecarea, în cea mai mare parte, a bolii mele — bronșită asmatiformă, destul de veche și v-aș ruga în continuare să mă programați pentru o nouă doză".

Marina Iosif, Lupeni, județul Hunedoara : „Țin să vă mulțumesc foarte mult pentru tratamentul pe care l-ați dat fetiței mele, Marina Claudia, fiind bolnavă de bronșită astmatică. Încă din primele zile de tratament s-a simțit foarte bine iar în prezent nu mai are absolut nimic".

M. Popescu, Tg. Jiu : „Vă comunic că fetița nu mai face crize, dar în cîte o noapte se mai agită și se mai aude în pieptul ei acel respirat greu însoțit de tuse. Eu voi veni din nou la dv., pe data de 10 februarie și vă rog, dacă se poate să-mi faceți și acel preparat pentru ulcer".

O soluție așteptată:

Cibotusinul în toate farmaciile

De fapt, nu e cazul să reproducem prea multe scrisori, nu e cazul nici unei anchete de susținere a medicamentului creat de farmacistul Bucur, este deja testat și verificat pe altă mie de cazuri, pînă a-l aduce noi în conștiința opiniei publice, rezultatele fiind conexate dosarului de la O.S.I.M. Însăși brevetarea ca invenție este dovada cea mai elocventă a valorii sale. Problema care rămîne, și care se impune soluționată, este introducerea medicamentului în fabricație pentru a ajunge în întreaga noastră rețea farmaceutică și, astfel, în slujba sănătății publice. Nu e firesc, nu e uman, logic și economic să rămînă apanajul unei singure farmacii, cînd poate fi produs industrial. Drumul pînă la Sebeș e lung, e costisitor și oricît s-ar strădui colectivul micii unități nu poate satisface — în condițiile artizanale în care se lucrează — toate cerințele, toate necesitățile la nivelul țării. Deși — cum am informat într-unul din articolele precedente — Întreprinderea „Biofarm", titulara brevetului, a reacționat prompt la primul nostru semnal, trimițîndu-și reprezentanți în orașul transilvan, în vederea analizării, împreună cu inventatorul, a aspectelor industrializării „Cibotusinului", n-a mai dat semne de viață.

Să nu uităm că produsul românesc tratează o gamă largă de afecțiuni respiratorii și chiar, cum remarcă pacienții, în relatările lor, unele boli ORL — sinuzite, rinite, laringite, amigdalite...

Pentru toate acestea, Cibotusinul are nevoie mai întîi de **„buletin de identitate"**, are nevoie să fie omologat, să fie aprobat de Comisia medicamentului, să fie inclus în Nomenclatorul de medicamente al Ministerului Sănătății, altfel medicii nu-l pot prescrie bolnavilor. Paradoxal, se întîrzie acest fapt ca și înființarea la Sebeș, a unui laborator de fitoterapie, sub conducerea lui Horia Bucur. În principiu, aprobat de conducerea Ministerului Sănătății tot din toamna trecută dar fără nici o măsură concretă pînă astăzi.

Primăvara e aproape, practic odată cu echinocțiul ce s-a dus, și-a intrat în drepturile ei și, odată cu primii muguri, anul plantelor medicinale începe. Horia Bucur, ajutat doar de micul colectiv al farmaciei pe care o conduce, nu poate asigura culegerea, conservarea și depozitarea unei cantități necesare nici măcar activității sale de cercetare dar pentru o producție — fie și de mică serie — a unui laborator menit să asigure tincturi-mame și medicamente, atît pentru alopatie cît și pentru homeopatie. Un astfel de laborator bine pus la punct ar putea contribui la asigurarea din resurse interne a multor produse medicamentoase, la reducerea efortului valutar, impunînd chiar peste granițe o serie de produse românești fitoterapeutice. Horia Bucur ar putea trece cît de curînd la realizarea de extracte și produse de gemmaterapie ; în grădini ca și în pădurile de pe Valea Sebeșului mugurii dau să plesnească. Un inestimabil rezervor de sănătate ale cărui taine le-am putea stăpîni, cu condiția de a avea cele necesare.

Pagină realizată de
CICI IORDACHE-ADAM

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

■ Am suferit de ulcer duodenal acut, cu nișă deschisă, care-mi procura dureri insuportabile. Am urmat tot felul de tratamente și am urmat și o cură cu ape minerale la Slănic Moldova. Boala mea se ameliora temporar. Slăbisem în așa hal, încît eram de nerecunoscut. Umblam chiar cu biletul de trimitere pentru intervenție chirurgicală, în buzunar. Citind în revista „Flacăra" permanțele medicului sălăjan, Ioan Pușcaș, în vindecarea bolilor stomacale, m-am adresat în scris acestuia. Spre bucuria mea am primit răspuns și am fost internat în spitalul din Șimleul Silvaniei. Tratamentul doctorului Pușcaș a avut asupra mea un efect aș zice miraculos. Acum mă simt sănătos tun și-mi pot vedea liniștit de munca, familia și copiii mei. **NICOLAE BUDAI, str. Dealul Țugulea nr. 38—40, bloc 13, ap. 16, București).**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Sînt **Ion Trăistaru, din Poiana Cimpina (Prahova)** și vă scriu împreună cu trei locatari : în blocul C.F.R. 160 din strada Gării, este vorba de blocul nr. 3, nu dispunem de apă potabilă. De fapt, sîntem 17 familii lipsite de apă. Am cerut sprijinul Grupului întreprinderilor de gospodărire comunală a județului Prahova, dar am discutat și cu beneficiarul secției L 5 Sinaia. Rezultatul ? Nu avem apă de băut nici pînă azi.

■ **Ministerul Muncii** ne răspunde : Vă facem cunoscut că fiul lui Munteanu Otilia, Mihai Munteanu, a fost încadrat ca muncitor la Uzina de apă Mihoveni, a Întreprinderii județene de gospodărire comunală și locativă Suceava, începînd cu data de 21 ferubarie 1984.

■ Numele meu este **Florin Pralea, locuiesc în Șoseaua Ștefan cel Mare 1-3, bloc 5, ap. 209.** Sînt student în București. Multora dintre tinerii de seama mea le-a trecut sper o astfel de idee prin cap, zic asta fiindcă am și vorbit cu cîțiva : ce-ar fi să facem un curs de croitorie ? Zis și făcut, numai că, în cadrul caselor de cultură din Capitală există tot felul de secții și secțioare, dar pentru băieți nu există un astfel de curs. De ce ? Vrem să ne inițiem în croitorie. Ajutați-ne !

■ Primim de la **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor :** în legătură cu sesizarea făcută de Aurelian Titulescu din cadrul Depozitelor de locomotive C.F.R. Craiova : Vă facem cunoscut că propunerea privind modifcarea ordinei unor coloane din formularul „Notă de recepție și constatare de diferențe" însușită de Ministerul Finanțelor, a fost pusă în aplicare la unitățile de cale ferată, potrivit adresei nr. 146/48/1984 a oficiului de calcul din Departamentul căilor ferate.

■ Să nu vi se pară că ridic un subiect deplasat. Înainte vreme veneau foarte mulți actori profesioniști, cîntăreți de operă, muzicieni buni la Oradea. De-o vreme încoace însă numărul lor s-a împuținat vădit. Și în aceste zone de nord ale țării, ca peste tot, prezența lor se reclamă ca plinea caldă. Iată că în anul 1983, după știința mea, doar doi actori de la Naționalul bucureștean fuseseră la Oradea. Nu credeți că aceste zone din nordul cel mai de nord ar merita mai asiduu „păsite" de către scriitori și actori de valoare, de către muzicieni și plasticieni de prestanță ? **(Angela Szeling, Piața 23 August, bloc 25, ap. 45, Oradea).** Ba da.

■ **Mă cheamă Mihai Florea și domiciliez în căminul de nefamiliști 66, ap. 6 din Gura Văii (județul Mehedinți).** Sînt născut în comuna Bratovolești, județul Dolj. Am fost crescut la Casa de copii din Drobeta-Tr. Severin, am urmat o școală profesională și astfel mi-am derulat firul vieții. Acum am 31 de ani. De ce vă scriu toate astea ? Nu-mi cunosc părinții, eventualii frați, nici o rudă. Am văzut în revistă că ați ajutat și pe alți năpăstuiți ai sorții. Vă rog din suflet să mă sprijiniți și pe mine.

■ În cimitirul vechi din satul Leș, județul Bihor, sînt îngropați 318 eroi ai neamului ; soldați români care și-au jertfit viața în conflagrația ultimă mondială, pentru apărarea acestor brazde de pămînt românesc — trup din trupul țării. Anii trec. Mormintele au devenit una cu drumul. Se nivelează. Ba chiar pasc oile prin cimitirul strîmt. Munții noștri au destulă piatră, pentru a dura un însemn, o piatră funerară în amintirea acestor sfinți eroi ai neamului. **(Mihai Sălăjan, satul Leș, nr. 200, comuna Nojorid, județul Bihor).**

Așadar, pe cînd un însemn de pilduitoare prețuire în satul Leș ?

■ **Asociația de locatari a blocului M 16, str. Pescărușului nr. 11, sector 2, București** ne aduce la cunoștință : 6 blocuri cu un total de 553 de apartamente, în care locuiesc peste 1 700 persoane, nu au gaze la bucătărie. Racordarea conductelor de gaze se tergiversează din august 1983. Întreprinderea de montaj izolații din Splaiul Unirii 1, sector 3, a făcut șanțul și a montat țevile. Grupul de întreprinderi de gospodărire comunală din strada Cavafii Vechi nr. 15 nu a recepționat lucrarea nici pînă azi. Din această dispută păgubiții sîntem noi, locatarii, care nu avem gaze la bucătărie.

■ **Consiliul popular al județului Brăila** ne răspunde cu privire la scrisoarea adresată de către Baciu. P. Lenuța : În prezent, Lenuța Baciu își definitivează formele de încadrare la Întreprinderea piscicolă Brăila, ca lucrător cu gestiune la un magazin de prezentare al acestei unități, declarîndu-se pe deplin mulțumită cu noul post.

■ Un cetățean însoțit de patru inși au pătruns cu Fiatul 1300 nr. 1-MH-6701 în grădina unei bătrînele de 67 de ani. Răufăcătorii au „confundat" ograda cu orătănii a bătrînei cu sălbăticiunile din pădure, nemailăsînd nici animal, nici pasăre în viață. Am reușit să aflu că posesorul Fiatului este Ivan Constantin, din str. Numa Pompiliu nr. 17 din Drobeta-Tr. Severin. **(Liviu Marinescu, Drobeta-Tr. Severin, str. Traian nr. 173).**

■ **Ministerul Sănătății** ne aduce la cunoștință : Copilul Boldijan Rebeca este în evidența Cabinetului de Neuropsihiatrie Infantilă din cadrul Dispensarului de neuropsihiatrie infantilă, cu diagnosticul de boală Friedrich (distrofie neuromusculară congenitală). Fetița a fost reexaminată pe data de 8 februarie a.c. și i s-a înmînat bilet de internare la clinica de specialitate din orașul Cluj-Napoca.

■ Sîntem un număr mare de **săteni** (36 — n.n.) care vă trimitem această plîngere. Sîntem **din satul Chimitelnic, comuna Singer, județul Mureș.** Întîmpinăm reale greutăți în legătură cu schimbarea orarului de funcționare a autobuzului pe ruta Chimitelnic-Luduș, care s-a reprogramat — de către cine și de ce ? Autobuzul pornește azi cu 50 minute mai devreme față de vechiul orar. Avusese o oră convenabilă pentru toată lumea și, mai cu seamă, pentru copiii noștri, elevi care fac naveta. Acum sînt nevoiți să se scoale cu noaptea în cap și să bată străzile satului nostru răsfirat, cum se spune, cu luminarea în mînă. Motivul invocat de primărie că s-a schimbat orarul datorită unor muncitori care pleacă la Luduș, nu stă în picioare, deoarece prin zonă mai trec două autobuze, care pot prelua muncitorii (aceștia fiind doar cîțiva). Autobuze care au destinația Turda.

Prin urmare, cine a insistat pentru această schimbare și de ce ?

■ **Consiliul popular județean Hunedoara** ne informează în legătură cu scrisoarea Lilianei Drăgușin : În prezent i se pot oferi locuri de muncă la Complexul de sere Sintandrei, Întreprinderea de confecții Arad, I.P.I.L.F. Hațeg. De îndată ce se va ivi vreun post în serviciul comercial — loc de muncă solicitat de către petentă — o vom anunța.

■ **„Sîntem locatarii blocului A 6 din Constanța, cartier KM 4-5, str. serg. Nicolae Grindeanu nr. 72.** La scara A și B a blocului în care locuim avem probleme cu liftul. S-au făcut reparații. S-au făcut constatări, dar recepția întîrzie să se facă din anul trecut. Mărul disputei îl constituie faptul că devizul a fost încărcat peste măsură, iar oamenii au sesizat că unele piese rămăseseră de la revizia din 1981. Ce facem acum ?"

Rugăm Consiliul popular municipal Constanța să intervină pentru a face lumină în cazul celor două lifturi care stagnează între revizii.

■ **Întreprinderea de rețele și instalații de distribuire a gazelor București :** Vă informăm că în urma cererii adresate revistei de către Nicolae Anghel, din Pictor Luchian nr. 14, întreprinderea noastră a aprobat și modificat instalațiile interioare ale solicitantului. Lucrarea este în curs de execuție de către Cooperativa „Instalatorul".

■ Mă numesc **Constantin Mihăilă** și sînt **subinginer în cadrul ICRAL Colentina din Capitală.** Noi și maiștrii de șantier sîntem puși într-o situație delicată. Pe lunile ianuarie și februarie ni s-au „blocat" retribuțiile de către serviciul financiar pe un temei nedrept. Despre ce anume este vorba? Începînd cu data de 1 iunie 1983 s-au schimbat cataloagele de prețuri după care se întocmesc situațiile de plată; iar noile indicatoare de consumuri de materiale necesare lichidării dosarelor aferente acestor lucrări — au fost aduse în șantier, practic, după 1 ianuarie 1984. Sigur că, dosarele s-au adunat morman, dar noi nu avem absolut nici o vină pentru întîrziere.

■ **Uniunea Județeană a Cooperativelor de Producție Bihor** ne încunoștiințează referitor la problema ridcată de Paul Toth, din comuna Dorna, satul Tria : Întrucît în cadrul C.A.P.-ului din satul Tria-Derna au existat unele nereguli au fost luate următoarele măsuri : atenționarea și retragerea indemnizației de conducere pe o lună a inginerului-șef Ștefan Ungur, pentru neglijențe cu privire la executarea la timp și de calitate a unor lucrări, cît și pentru rezultatele slabe obținute. De asemenea, schimbarea din funcție a președintelui C.A.P., a numitului Florian Silaghi, pentru acordarea unei suprafețe de 7 ha unor persoane, din terenul mecanizabil **(atribuindu-și și sieși din acest teren — n.n.)** ; pentru valorificarea unor cantități de prune contrar indicațiilor ; precum și pentru deținerea în gospodărie proprie a 2 cai și 1 mînz, contrar prevederilor statutare.

■ Mă numesc **Serglu Mareș și locuiesc în Tîrnăveni, str. Garoafei nr. 43, județ Mureș :** În orașul nostru lipsesc aproape cu desăvîrșire terenurile de joacă pentru copii. Așa zisul „Parc al copiilor" este un teren viran, plin cu hîrtoape și cu destule bălării. Cîteva balansoare putrede și leagăne, ca vai de mama lor. Cît despre spațiile destinate petrecerii plăcute a timpului liber de către tineri și pentru tineri — nici nu mai are rost să insist, vă invit la noi.

■ **Direcția județaenă pentru agricultură și industrie alimentară Sibiu :** în legătură cu scrisoarea lui Matei Helsch, șef fermă la C.A.P. Retiș : Din verificările făcute rezultă că petentul nu și-a făcut concediul de odihnă în anul 1978. În următorii ani pînă în 1983 și-a efectuat concediul de odihnă în fiecare an, pentru anul anterior, rămînîndu-i astfel restant concediul din anul 1983. Biroul personal D.G.A.I.A. a aprobat planificarea și efectuarea concediului legal de odihnă începînd cu data de 15 martie curent. '

■ Primim de la **Inspectoratul județean școlar Buzău :** Urmare a articolului „Competențe și omisiuni", apărut în Flacăra nr. 1496 din 17 februarie 1984, vă informăm că începînd cu anul școlar 1984-85 tovarășa Elena Ilie, educatoare titulară la grădinița Băjani, va funcționa în specialitate.

■ Numele meu este **Vasile Suiugan și lucrez în cadrul întreprinderii de autocamioane din Brașov.** Cu ce doresc să vă rețin atenția ? Există adevărate mormane, adevărați munți de deșeuri de materiale, fiare, tablărie etc. de regulă la marginea orașelor. Unii profită din plin de aceste depozite de deșeuri și chiar se îmbogățesc, deoarece aceste „gropi comune" sînt lăsate în voia nimănui. Nu e nimic de făcut ?

■ Soția mi-a făcut un dar deosebit : un ceas DOXA. Cu bonul 22 338 și cu suma de 2 560 lei, dar și cu certificatul de garanție aferent nr. 260 mi s-a înmînat darul. În martie 1982, paradoxal, ceasul Doxa s-a defectat. M-am prezentat cu ceasul și certificatul de garanție la un atelier din municipiul Bistrița, unde șef de atelier era (și este) numitul Farcaș. De la această dată încep necazurile mele. Șeful de atelier mi-a modificat datele de predare și primire a ceasului din certificatul de garanție. Și încă asta n-ar fi rău cel mai rău. Ceasului meu îi lipsea, cică, un **ax cilchet tip M.** Din martie 1982 și pînă-n 4 octombrie 1983 mi-au „cîrpit" ceasul, ca vai de lume. Adevărul trist este că acest ceas DOXA, marcă ultrafină, nici pînă azi nu merge. **(Ioan Costică, str. Panait Cerna nr. 1 Bistrița, județul Bistrița Năsăud).**

Tragem nădejde că meșterii bistrițeni nu s-au specializat în ceasuri cu cuc.

■ **Uniunea Județeană a C.A.P. Olt** ne aduce lămuriri în legătură cu scrisoarea petentului Ioan Popa, din Strejerești : Numitul nu are drept la lot în folosință, dar conducerea C.A.P. Strejerești analizînd activitatea obștească în cadrul cooperativei și meritele deosebite ale acestuia în războiul de apărare a patriei — a supus adunării generale a membrilor cooperatori menținerea în continuare a lotului în folosință. Propunere care a fost aprobată în mod favorabil.

■ Sîntem **un grup de săteni din Naieni-Vîrf, comuna Năieni, județul Buzău (în numele cărora semnează Gogu Bratu).** De vreo 8 ani de zile au început lucrările de alimentare cu apă a satului nostru. S-au făcut două bazine ; s-au trasat și săpat canale și s-au plasat conductele aferente. Ce ți-e însă că nici pînă azi n-a circulat o picătură de apă prin respectivele conducte. Sîntem nevoiți și acum, ca mai ani să aducem apa cu găleata de la peste 1 000 m distanță !

Întrebarea noastră este iremediabilă : pe cînd va curge apă de băut și prin satul Năieni-Vîrf ?

■ Mai bine de o jumătate de an cele două autogări Nord și Sud, din Craiova, sînt închise în zilele de duminică, iar transportul în comun suspendat. Propun ca măcar pe arterele principale să funcționeze cîteva autobuze — artere care leagă orașul craiovean de periferiile sale. De asemenea, propun ca localitățile din apropierea orașului Craiova și cele care nu dispun de transport C.F.R. să beneficieze de transport auto corespunzător. De pildă, ruta Craiova-Motoci—Bulzești-Grădiștea, care este una dintre ele, ar merita toată atenția. **(Nicolae Jianu, str. Vasile Alecsandri nr. 89, Craiova).**

■ **ICRAL Herăstrău,** ca urmare a scrisorii adresate revistei de către Maria Barabula (I.C. Frimu 42, sector 1 București), ne răspunde : S-a constat că, într-adevăr, camera în care locuiți împreună cu fiica de 6 ani este necorespunzătoare, avînd suprafața de doar 6 mp și neavînd dependințe. Avînd însă în vedere că domiciliul stabil îl aveți în satul Dadești-Tg. Frumos, județul Iași, nu puteți fi trecută pe tabelul de locuințe. Pentru a vă rezolva totuși situația locativă, comisia socială din cadrul întreprinderii va solicita Consiliului popular al sectorului 1 o locuință corespunzătoare, pentru atribuirea familiei dv., cu mențiunea „cazare provizorie", pentru o perioadă limitată.

■ În anul 1974 în clădirea în care locuiam a izbucnit un incendiu. Am rămas fără adăpost ; casa fiind mistuită de flăcări, așa cum de altminteri rezultă și din procesul verbal întocmit de către grupa P.C.I. De 4 ani de zile ne-am adresat spațiului locativ al sectorului 1, de care aparținem, iar situația noastră este în continuare nerezolvată. **(Ana Vasilica, str. Priveliștei nr. 1, sector 2).**

■ **Ministerul Muncii** ne răspunde la scrisoarea adresată revistei de către Elena Gorgos (Pucioasa, județul Dîmbovița) : Comisia județeană a analizat situația dv. medicală și constatînd că aveți capacitatea de muncă în cea mai mare parte pierdută, a hotărît încadrarea dv. în gradul II de invaliditate. În acest sens s-a emis decizia medicală nr. 364 din 8 martie (ce frumoasă coincidență — n.n...). Cele solicitate de dv. — rezolvîndu-se.

■ **Consiliul Popular al municipiului Brăila** ne înștiințează în legătură cu plîngerea lui Doina Hohotă : Întrucît numita Hohotă Doina și Vasile Iconaru nu sînt căsătoriți legitim și nu au domiciliu în municipiul Brăila, nu pot primi locuință din fondul locativ. A fost îndrumată să se adreseze organului colectiv de conducere, în cadrul căruia își desfășoară activitatea numitul Vasile Iconaru, — singurul organ în măsură să le rezolve atît problema locativă, cît și problema stabilirii domiciliului în municipul brăilean.

■ În „Flacăra" nr. 46/1983, am regăsit cu mare bucurie două strofe din cîntecul atît de îndrăgit : „Cînd am plecat Ardealule din tine..." Nu ca un titlu de glorie și nici ca o mîndrie de sine vă spun că acest cîntec a fost scris, trăit și cîntat în primăvara lui 1941, la Turda, mai precis în comuna Mihai Viteazu, unde era cartierul regimentului 83 infanterie, refugiat din Cluj după Dictatul de la Viena.

Este îmbucurător că revista dv., împreună cu redactorul ei șef, se luptă din răsputeri pentru întrarea în circuit național a acestor perle de cîntec autentic, „zbucnit" din înflăcărate inimi. Profit cîștigat în speță de tînăra noastră generație. Paradoxal este că acest cîntec nu s-a publicat niciodată nicăieri, dar el s-a purtat din gură-n gură, din glas în glas, asemeni „Mioriței"și a ajuns la noi în plină contemporaneitate, păstrat fiind cu aceeași autenticitate și fervoare. **(Ioan Somesanu, str. Argeșului nr. 46, Satu Mare).**

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Grup de muncitori de la A.C.D.M.N. — Constanța: Retribuirea tarifară pe trepte pentru muncitorii trecuți sau transferați în interesul serviciului în aceeași categorie tarifară sau în meserii și funcții înrudite, cu locuri de muncă sau unități care aplică alte niveluri sau rețele de retribuire, se stabilește astfel: a) pînă la treapta avută, dacă trecerea se face în locuri de muncă sau unități cu niveluri sau rețele de retribuire mai mari; b) la treapta cea mai apropiată de retrbiuția tarifară avută cînd trecerea se face pe niveluri sau rețele de retribuire mai mici ■ **Ion Burcheci** și grup — Dăbuleni (Dolj): La conducerea întreprinderii de execuție și exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Dolj, iar motivările dv. în susținerea celor solicitate trebuie să fie avizate de către conducerea sistemului de irigație Dăbuleni ■ **Ilie Ciocan** — Cîmpia Turzii: Răspunsul a fost corect ■ **Ion Barca** — Galați : În baza cererii pe care ați făcut-o la Oficiul de asigurări sociale județean, pensia dv. va fi expediată la adresa temporară, achitîndu-vi-se personal ■ **Marin Colțatu** — Didești (Teleorman): Dacă situația este așa cum ne-ați scris, se ia în calcul ■ **Valeria Cuba** — Ghimeș-Făget (Bacău) ; La UCECOM ■ **Gheorghe Brîndușan** — Fărcașa (Maramureș) : Contravaloarea autoturismelor Trabant Hycomat se achită integral la data livrării, iar cea a autoturismelor Dacia adaptate se poate achita și în rate, dacă îndepliniți condițiile legale în vigoare ■ **Carmen Dumitru** — Leordeni (Argeș) : Adresați-vă inspectoratului județean de miliție ■ **Ioan Palaghiciuc** — Suceava: Cel care s-a încadrat într-o unitate de stat în termen de 90 de zile de la data ieșirii dintr-o cooperativă de producție meșteșugărească în care a lucrat ca membru cooperator, cu acordul conducerii cooperativei, beneficiază numai de vechime neîntreruptă în muncă, nu și de vechime neîntreruptă în aceeași unitate ■ **Florica Vișan** — Timișoara : Nu, în situația depășirii celor 3 ani ■ **Lucian Dumitru** — București: Din scrisoare nu reiese clar ce doriți. Vă așteptăm la reducție.

MARGA NEDELEA ■

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

O şicană, două şicane...

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

• Un maraton fără cîştigător • Bunele intenţii nedemonstrate •

Despre un primariat îngropat prematur!

„Poate că prezentele rînduri nu v-ar fi fost adresate niciodată dacă unul din cei 4 copii ai mei nu ar fi rostit fraza : „Tăticule, noi te iubim chiar dacă nu eşti medic primar dar nu trebuia să ne minţi că ai luat examenul !“ Cel mai mare dintre copii sintetiza starea de spirit a celorlalţi care încercau, pe de o parte, să mă consoleze, pe de alta, nu mă puteau ierta că i-am mințit. Or, eu şi ca mine atîtia alţii, am luat sigur concursul! Deci nu i-am mințit ! Logic ar fi fost ca în decursul unui an şi jumătate, de cînd s-a ţinut concursul, să ne sosească de la M.A.I.A. şi confirmările de medici veterinari primari. Logic şi echitabil ! Pentru că numai noi, cei care am trăit emoţiile acestui concurs extrem de sever, care a urmărit intru totul litera unui regulament aprobat de ministerul nostru, numai noi deci, şi familiile noastre ştim cîte sacrificii am făcut pentru a ne prezenta onorabil. Să amintesc doar, în ce mă priveşte, că mai tot timpul meu liber l-am consacrat pregătirii ; că în preajma concursului mi-am luat concediu fără plată o lună de zile, că la toate celelalte cheltuieli materiale care au urmat — taxa de înscriere, hotel în Bucureşti, mese la restaurant în perioada examenului — a participat conştient întreaga familie. Nu mai vorbesc de emoţiile pe care le-am trăit, eu, om în jurul a 50 de ani, în fata unor examene susţinute la un nivel de exigenţă care obliga prin el însuşi — comisiile de examinare, aprobate prin Ordinul ministrului, erau formate din somităţi ale ţării — profesori universitari şi conferenţiari din întreaga ţară. Am fost bucuros la capătul acestui maraton. Ştiam că am luat concursul — notele de la oral şi proba practică anunţîndu-ni-se imediat — doar scrisul a rămas un fel de necunoscută — dar ştiam fiecare ce am aşternut pe hîrtie ! Mai mult decît atît, după concurs D.G.A.I.A. Buzău a primit de la M.A.I.A. o adresă cu încadrarea medicilor veterinari primari care au fost admişi la concurs ! Deci ştiam sigur că am reuşit, văzîndu-mă pe hîrtie, mai ales că eram singurul din judeţul Buzău care participasem ! Şi atunci, unde-i minciuna ? !“

Aşadar, nici dr. veterinar Teodor Ghioca nu ştia, la vremea aşternerii pe hîrtie a acestui memoriu, că M.A.I.A., după mai bine de un an şi jumătate de la concurs, anulase concursul ! După cum, nici în prezent, ceilalţi medici veterinari (primari) nu au un răspuns oficial în acest sens ! De ce, ne întrebăm ? De ce, dacă s-a luat o hotărîre legală, nu se face cunoscută ? Iată de ce e momentul să prezentăm lucrurile în derularea lor firească.

Pe 23 IV 1981 M.A.I.A. emite Regulamentul 75 955 privind organizarea şi desfăşurarea concursului pentru obţinerea de către medicii veterinari a gradului şi funcţiei de medic primar veterinar. Este pentru prima oară cînd, pentru viaţa medicilor veterinari se elaborează un astfel de regulament, deci un astfel de concurs ! Pe 25 mai 1981 apare Ordinul 79 al M.A.I.A., ordin semnat de ministru prin care se aprobă acest Regulament al concursului ! Cele două documente, oficiale de acum, aveau la bază dispoziţiile legale în vigoare — Legea 57/1974, Decretul 169/1980, precum şi Hotărîrea nr. 11 a biroului executiv al Consiliului de conducere a ministerului. Cum, conform regulamentului, concursul urma să aibă loc în trimestrul IV al anului 1981, toţi medicii veterinari din ţară care au dorit să participe la acest concurs, au început să-şi întocmească dosarele de participare şi să se pregătească pentru susţinerea lui. Din motive necunoscute, nu s-a ţinut concursul în 1981, ci abia în octombrie 1982 a apărut în presă anunţul că se va susţine concursul în noiembrie 1982. Pe oameni însă anunţul nu i-a găsit nepregătiţi ! După trecerea perioadei de verificare a dosarelor de înscriere — în care nu lipseau aprobările C.O.M.-urilor şi alte multe asemenea înscrisuri — pe 22 noiembrie, după ce apăruse un alt Ordin al ministrului pentru aprobarea comisiilor de examinare — are loc şi concursul. Un concurs sever, desfăşurat la cele mai înalte exigenţe, concurs căruia nu i se poate reproşa nimic în modul de desfăşurare. După probele orală şi practică, imediat se anunţau notele luate de concurenţi. Prin urmare în momentul terminării concursului, se ştia cu precizie de către fiecare, cine a intrat şi cine nu ! Conform listelor pe care le-am găsit la Centrul special pentru perfecţionarea pregătirii cadrelor din agricultură, Bucureşti-Băneasa — unde s-a ţinut concursul — la examenul-examen (pentru că a mai fost şi o probă a dosarelor medicilor veterinari prinşi pe funcţie şi grad, încă din 1977, conform Legii 57, ca medici veterinari primari) — rămînînd în final 231 concurenţi — per total, în această viltoare a concursului fiind înscrişi peste 600 de candidaţi. Ce mai ştiu medicii veterinari cîştigători ? Că, imediat după concurs, M.A.I.A. a solicitat tuturor Direcţiilor judeţene — D.G.A.I.A. — să trimită cîte o situaţie cu încadrarea medicilor veterinari care au fost admişi la concurs. Că aceste adrese s-au trimis. După care nu mai ştiu nimic! Ba da! Că de mai bine de un an de zile (se apropie al doilea !) aşteaptă confirmarea rezultatelor concursului de la M.A.I.A. Întrebările ni se par firești : de ce atîta aşteptare ? Cîtă vreme susţinerea concursului s-a făcut în baza unui Ordin al ministrului şi a unui Regulament a cărui legalitate a fost verificată şi avizată de Oficiul juridic al M.A.I.A., în baza căruia biroul executiv al Consiliului de conducere al ministerului a emis Hotărîrea nr. 11. De ce această aşteptare, în ape tulburi, cîtă vreme perioada premergătoare concursului a fost nu lungă, ci foarte lungă — de 6 ani de la acordarea primelor funcţii-grade de medici veterinari primari, fără concurs însă, şi de un an de la întocmirea dosarelor de concurs pînă la susţinerea acestuia. A existat deci timp suficient — am zice noi acum cînd ştim că concursul a fost anulat — pentru a se face toate verificările privind legalitatea lui. Şi, cînd ştim ceea ce nu ştiu încă medicii veterinari (primari prin concurs) ai ţării, ne întrebăm de ce a fost pusă în mişcare o întreagă armată de sute de medici veterinari ai ţării, de ce au fost scoşi din producţie, timp de o săptămînă, nu numai ei, concurenţii, ci şi mari somităţi ale ţării, profesorii, de ce li s-au luat taxe de înscriere — 250 lei de persoană, de ce nu s-a ţinut cont de sacrificiile făcăruia pentru participarea la un asemenea examen ? Cum de e posibil să anulezi un concurs căruia nu ai ce-i reproşa nimic în modul de desfăşurare şi mai ales, cum e posibil, în aceste condiţii, ca cei prinşi ca medici veterinari primari — fără concurs — din '77 încoace să rămînă în continuare pe funcţia şi gradul „cîştigat“ fără nici un efort suplimentar ?!

Sigur, multe întrebări se nasc din însăşi ilogica situaţie la care s-a ajuns ! Concursul — ni s-a explicat la M.A.I.A. — fără însă a ni se permite să vedem şi noi cum sună o astfel de hotărîre, cum este susţinută legal — a fost anulat pe motivul nelegalităţii Regulamentului ! Că s-a stipulat în el argumentul că se va ţine „în condiţii similare cu concursurile organizate potrivit legii, de Ministerul Sănătăţii, pentru medicii primari de gradul III“ — iar că M.S. nu are un regulament anume pentru medicii de gradul III. Că nu s-au anunţat public posturile de medici primari veterinari ! Dar acele adrese către D.G.A.I.A. judeţene ce rol au avut decît a acoperi acest viciu de formă ?

Oricum, nu soluţia anulării (poate cea mai comodă !) este cea aşteptată ! Ci o soluţie care să rezolve situaţia acestor oameni ! Pentru că tot el, ministerul, a dat aprobările de rigoare în cazul în speţă. Atunci, de unde încrederea că următoarele aprobări de concurs vor fi legale şi nu se va întîmpla şi atunci — după cine ştie cît timp — o nouă anulare. Dincolo de toate acestea, de ce nu se pun în balanţă celelalte ilegalităţi, în lanţ, care s-au produs pînă acum : taxe pentru înscriere încasate ilegal, bani cheltuieţi de oameni, fără rost, timp pierdut degeaba. Iată de ce propunem o nouă reevaluare a situaţiei, ţinîndu-se cont de toate implicaţiile acestui caz !

GEORGETA ŞTEFĂNESCU ■

Omul — interioare de conştiinţă

Înţelepciunea ca preţ

Dă aprobator din cap. Fotoliul meu este şchiop de un picior şi bărbatul nu poate sta rezemat. Palmele lui scurte şi grele tresar pe genunchi. Nu este înalt. S-a adunat cu totul pe marginea fotoliului. Mă urmăreşte încredintat că de-acum ştie ce-are de făcut. Aşa cum ştie că-l cheamă Mihai Roşu, că locuieşte în Buhuşi, pe strada Nicolae Bălcescu 2 şi că multe lucruri nu mai are de indeplinit în viaţă.

Deci, el Mihai Rosu a cîştigat cu puţin timp în urmă o butelie la loz în plic. Nici norocul nu vine singur şi imediat după asta, băiatul cel mare s-a însurat, iar el împreună cu ceilalti trei copii au primit apartament în bloc nou, şi fiindcă băiatul cel mare s-a dus după nevastă, el, ca tată şi cap de familie, i-a făcut cadou de nuntă butelia de aragaz. Butelia lui, pe care nu i-a dat-o nimeni, cum se dau în urbe buteliile, cu aprobare sau liste, ci cîştigată şi prin urmare devenită un bun al lui pe care să-l poată folosi după voinţa lui suverană. În oraş există ce-i drept uzanţa ca toţi cei ce primesc locuinţe la bloc să înapoieze buteliile, adică ceea ce au primit de la primărie, şi i se pare aşa şi firesc şi corect, dar el a dobîndit un bun printr-o altă lege care-l pune în drepturi depline...

Funcţionarii încadraţi ai obştii i-au tăiat gazele pînă va înapoia butelia şi-l amenință că-i vor tăia şi lumina şi apa şi... Şi el nu poate să cedeze cînd dreptatea este de partea lui, dar dacă eu, ultimul căruia i s-a adresat, susţin că şi dreptatea are un preţ pesemne că aşa este şi nu este el omul care să sacrifice sănătatea lui şi banii comuni ai familiei pe trenuri şi avocaţi, şi sănătatea şi masa caldă a copiilor pentru o dreptate care dacă va fi să fie nu se va împlini niciodată întreagă fiindcă alte şicane şi alte şicane îl vor urmări poate, oamenii sînt oameni şi nu sînt la fel toţi şi e de înţeles ce zic eu cum că el ca tată şi cap de familie pentru o dreptate a lui nu poate sacrifica chiar totul şi că în primul rînd trebuie să se gîndească la copii şi la liniştea lor şi la curăţenia lor şi la viaţa lor şi abia pe urmă la el şi la dreptatea lui, să se gîndească adică la preţul dreptăţii... Înapoiază butelia şi asta să fie paguba !

Mă priveşte drept în ochi şi dă aprobator din cap, încredinţat că a priceput foarte exact ce-are de făcut, dar nu se ridică din fotoliu.

Îşi îngroapă privirea în covor şi rămîne astfel mult timp.

— Ţi se pare că nici aici n-ai obţinut nimic ? zic. Eşti mai înţelept, asta ai obţinut.

Confirmă din cap şi continuă să rămînă cu privirea pironită în modelul covorului :

— Numai că eu trebuie să mă-ntorc, spune. Şi oamenii or să mă-ntrebe... Şi alţii nici n-or să întrebe, au să vadă şi singuri cu ce m-am întors... Degeaba sînt mai înţelept, dacă dreptate nu e !...

NICOLAE CRISTACHE ■

Hai să ne facem greutăţi!...

De la şicana aparent nenocivă, situată pe undeva pe lîngă gluma inocentă, care nu lasă să se întrevadă posibila nenorocire ce survine citeodată, pînă la persecuţia consecventă, tiranică, absurdă, maniacală de multe ori, plăcerea de a ţine pe cineva (un subaltern, bineînţeles !) sub tensiune, făcîndu-l să se teamă de ziua de mîine mai mult decît de cea de ieri, cunoaşte o arie de manifestări diverse, o gradaţie a presiunii exercitate, un ritm al alternării mijloacelor folosite, o periodicitate savant calculată, întocmai ca la o maşinărie complicată în construcţie şi eficace în exploatare, rezultatele depinzînd numai de priceperea celui care o manevrează. Cel asupra căruia se „exersează“ astfel de mijloace de intimidare, în nici un fel legate de mai bunul mers al unui proces productiv, ar trebui să ajungă la disperare şi să-şi caute un alt loc de muncă ori să-şi ia, pur şi simplu, lumea în cap, satisfăcîndu-şi într-un caz şi în celălalt — stupida plăcere a persecutorului său.

Există însă (din fericire !) şi oameni care nu dau bir cu fugiţii în faţa greutăţilor de acest gen (subiective, să le zicem) şi nu abandonează lupta, căci despre o luptă începe a fi vorba în atari împrejurări.

De mai multă vreme am fost sesizaţi, prin scrisori, de un tehnician electronist, că şeful unităţii nr. 20 TV, unde munceşte corespondentul nostru, îi face repetate şicane, cu scopul evident de a-l determina să-şi părăsească postul. Pe unul îl cheamă Ion Iliescu, pe celălalt Alexandru Petrescu. Ce i-a putut aşeza faţă în faţă şi pe poziţii adverse pe cei doi ? Explicaţiile ar necesita un spaţiu pe care nu-l putem oferi acum. Ne vom mărgini a scrie că Ion Iliescu n-a fost de acord cu unele sugestii ori dorinţe ale conducerii unităţii şi cooperativei privind raporturile cu clienţii lor.

Urmarea : s-a declanşat maşinăria şicanelor pusă în funcţiune după principiul rachetelor, adică în trepte (şi în colectiv, deoarece aveau să colaboreze cu şeful de unitate şi preşedintele cooperativei Radio-Progres şi revizoarea contabilă şi, mai recent, un maistru).

Revista noastră a inserat în coloanele sale o informaţie provenită de la Uniunea Centrală a Cooperativelor Meşteşugăreşti şi privindu-l pe Ion Iliescu, în care se spunea că petentul respectiv îşi primise diferenţele de bani solicitate şi că fusese mutat, potrivit dorinţei sale, la centrul nr. 56, din Şoseaua Colentina, mai aproape de locuinţa sa (Flacăra, nr. 24 din 27 august 1982). Deci, plîngerea lui Ion Iliescu fusese îndreptăţită. „Amănunt“ care nu i-a împiedicat pe aceiaşi tovarăşi, care ne asiguraseră de îndreptarea unei nedreptăţi, să aibă „grijă“ de „reclamant“ şi în continuare.

Tot pe scurt : acesta fusese acuzat de supratarifare, delapidare, subtarifare, plus de piese în trusa de lucru, casare nejustificată (ilegală) de piese, toate cu repercusiuni asupra libertăţii private a celui vinovat. Dar anchetele miliţiei economice, percheziţionarea apartamentului şi autoturismului lui Ion Iliescu ca şi toate celelalte cercetări ale organelor de control dovedesc netemeinicia acuzaţiilor, care puseseră în mişcare operaţiunile amintite... Nimeni n-a avut de suferit ! nu-i un hoţ. Pe el l-au convins, de asemeni, că poate fi oricînd acuzat, pus sub urmărire, şicanat, incomodat, cum vreţi să ziceţi. Pacea ar fi trebuit să se restabilească definitiv. Însă nu s-a întîmplat aşa! Se încearcă mutarea celui „recalcitrant“, i se taie ore muncite ca şi cum n-ar fi fost muncite, cînd are omul o audienţă importantă şi se învoieşte află că a lipsit nemotivat de la muncă, iar cînd trebuie să-şi încasese drepturile constată că e departe de sumele obişnuite, pentru că, zile la rînd, nu i s-a dat nimic la reparat.

Şi Ion Iliescu nu este un începător. El are peste 20 de ani activitate, dintre care 18 numai la unitatea 20 TV. Poate că cei care-i fac mizerii sînt mai noi decît el şi faptul acesta îi deranjează. Poate că rigiditatea lui I.I. cînd e vorba despre muncă şi... tarife deranjează şi ea. În orice caz, ca împotriva unui om care prin nimic nu încalcă legile ţării şi regulamentele serviciului său să se alieze atîtea forţe evident superioare prin poziţiile deţinute (nu prin altceva, probabil) iată o exagerare ce se impune a fi temperată. Ion Iliescu ne apare ca un om puternic, prin felul demn în care a înfruntat mizeriile revărsate asupra lui. Ne întrebăm însă cît va dura această stare de trezie combativă ? Este posibil ca — mai devreme sau mai tîrziu — nervii săi să cedeze, situaţie în care un om va fi aruncat în marginea vieţii. Cine va fi răspunzător ? Cei care de cîţiva ani de zile se ţin de capul lui cu îndîrjire, şi-or fi pus o astfel de întrebare ? Pe noi ne-a îngrijorat sincer ultima întrevedere cu I.I., a cărui unică preocupare pare a fi devenit aceea de a se disculpa, de a se justifica, de a nu pierde ceva din vedere pînă la amănuntul cel mai modest. Ne întrebăm : cum mai poate el munci, mai ales într-un domeniu al maximei concentrări cum este electronica ? Cei care răspund de bunul mers al cooperativei ori cei din ierarhia cooperaţiei meşteşugăreşti nu pot înţelege o situaţie elementară ? Şi dacă nu pot de ce nu se recuză căutîndu-şi ei alte locuri de muncă ? Ion Iliescu, pînă a ajunge la redacţia noastră, s-a adresat prin memorii conducerii U.C.E.C.O.M. rămase fără răspunsuri concrete. Ion Iliescu, aşa cum ne scrie, lucrează la tensiuni înalte şi o neatenţie îi poate cauza moartea. Dacă acestor riscuri li se mai adaugă şi tensiunea creată şi întreţinută de conducerea unităţii 20 TV, sprijinită de cea a cooperativei „Radio-Progres“ s-ar putea ca „accidentul“ să apară tocmai de acolo de unde I.I. nu se aşteaptă iar şocul să fie la fel de primejdios. De aceea ne îngăduim să-i invităm pe cei care de ani de zile par să nu aibă altă preocupare decît măcinarea nervilor lui Ion Iliescu să mediteze..

EMANUEL VALERIU ■

SPORT

„Educația fizică este arta de a desăvîrși ființa omenească" *Slavici*

• Piese „supraîncărcate" • Finăţan învingător?! •

Responsabilitatea unei piese

Fiecare piesă pe tabla de şah este încărcată de responsabilităţi în apărarea propriului rege prin contracararea atacului adversarului, prin supravegherea cîmpurilor-cheie, prin evitarea pierderilor materiale. Responsabilitatea exercitată în raport cu obligativitatea de a stopa înaintarea unui pion „otrăvit", de-a reduce acţiunea unui nebun periculos, de a para un mat, limitează libertatea de acţiune a pieselor. Prin mutare, toate piesele pot conserva numai o anumită responsabilitate, exceptînd calul care, doar stînd îşi menţine responsabilităţile şi prin deplasare le pierde. De fapt, toate piesele prin mutare îşi pot pierde responsabilitatea principală, dar aceasta nu constituie întotdeauna o greşeală. Prin mutare fiecare piesă poate să-şi modifice coordonatele potenţiale construind o ameninţare mult mai puternică decît cea anterioară.

O piesă încărcată de prea multe responsabilităţi, adică o piesă supraîncărcată, duce mai totdeauna la pierderea partidei, fiind ţinta atacului advers. O piesă supraîncărcată este o figură care apără în acelaşi timp două sau trei piese aflate sub atac, susţine linia a 8-a în faţa posibilităţilor de mat precum şi blochează un pion aflat înaintea transformării în damă. Multiplele funcţii ale unei piese supraîncărcate delimitează spaţiul de acţiune al piesei respective, dinamismul piesei fiind aproape complet diminuat în final, piesa supraîncărcată ducîndu-şi propriul rege în poziţie de zugzwang (fără mutare).

In anul 1908 în cadrul celui de-al V-lea turneu al Rusiei s-au întîlnit într-o partidă atractivă din Gambitul damei, Apărarea Tarrasch, Rotlevi şi Rubinstein : **1. d4 d5 2. Cf3 e6 3. e3 c5 4. c4 Cc6 5. Cc3 Cf6 6. d: c5 ! ?** O mică inexactitate din partea albului care dezvoltă fără pierderea de tempo caracteristică, nebunul din f8. A urmat : **6... N :c5 7. a3 a6 8. b4 Nd6 9. Nb2 00 10. Dd2 De7 ! ! 11. Nd3 ?** Prin greşeala de la mutarea a 11-a albul cedează iniţiativa, trebuia jucat 11. Ne2. Rubinstein joacă exact ţinînd adversarul sub multiple ameninţări : **11... d:c4 12. N:c4 b5 13. Nd3 Tfd8 14. De2 Nb7 15. 00 Ce5 16. C:e5 N:e5 17. f4.** Se ameninţă destul de neplăcut : 17... N:h2 18. R:h2 Dd6 urmat de 19... D:d3 sau chiar 17... Dc7. Albul se slăbeşte prin f4, mai bine ar fi fost 17. h3. Partida a continuat : **17... Nc7 18. e4 Tac8 19. e5 Nb6 20. Rh1 Cg4 ! ! 21. Ne4.** Nu era bine 21. D:g4 T:d3 din cauza ameninţării teribile Td2. **21... Dh4 22. g3** (vezi diagrama) Rotlevi a văzut minunata combinaţie pregătită de Rubinstein la 22. h3 prin 22... T:c3 ! ! 23. N:c3 N:e4 24. D:e4 Dg3 25. h:g4 Dh4 mat sau 23. D:g4 D:g4 24. h:g4 N:e4 25. N:c3 Td3 26. Rh2 T:c3.

Aprofundînd poziţia survenită constatăm că negrul atacă dezlănţuit pe flancul regelui, avînd toate piesele armonios dezvoltate. Negrul trebuie să continue energic atacul deoarece albul, ocupînd diagonala albă cu Ne4, propune eliminarea uneia dintre forţele distructive ale negrului. Sub atac arma apărării este schimbarea pieselor adversarului cu acţiune periculoasă. Slăbiciunea flancului regelui alb constă din faptul că albul s-a văzut obligat să deplaseze pionii din faţa propriului rege, slăbind decisiv diagonalele h1—a8 şi g1—a7, pe care este instalată perechea de nebuni adversă. Dama albă este supraîncărcată în apărarea dublă a matului la h2 ameninţat de Cg4 şi Dh4 şi pe diagonala albă prin eventuala capturare a Ne4.

Motivul tactic al negrului este clar : atacul de mat asupra regelui alb, folosind mijloace combinative de exploatare a supraîncărcării damei albe de prea multe responsabilităţi în apărare. Pentru a face atacul imparabil trebuie înlăturate piesele care susţin Ne4, bateria de nebuni ai negrului fiind imbatabilă. Rubinstein continuă partida printr-un şir de mutări magistrale : **22... T:c3 ! !** Sacrificiul calităţii, făcut chiar în schimbul pierderii damei, nu putea fi acceptat deoarece la 23. N:c3 ar fi urmat 23... N:e4! 24. D:e4 D:h2 mat. Rotlevi a urmat **23. g:h4 Td2 ! !** Al doilea sacrificiu de turn, dar care poate fi luat. **24. D:d2 N:e4 25. Dg2.** Se oferă dama, pe care adversarul nu se grăbeşte să o captureze, ci joacă: **25... Th3 ! ! !** În faţa ameninţării de mat imparabil pe cîmpul h2 prin 26... T:h2, albul cedează.

Fiecare şahist, în activitatea competiţională, şi-a legat numele de combinaţii strălucite, chiar fără a fi un specialist al jocului tactic. Cei mai deosebiţi tacticieni ai secolului nostru, Capablanca, Alehin, Tal, Spasski, Karpov, Fischer, au uimit prin tehnica magistrală de realizare a sufocării combinative a adversarului în momentul în care apărea un motiv tactic precum sînt : supraîncărcarea pieselor, interferenţa regelui sau a unei piese majore prin legătură, deblocarea liniilor şi a diagonalelor, făcînd din ameninţare o armă ascuţită a atacului.

Piesele cunosc în joc adevărata valoare, atunci cînd dinamismul mutărilor nu este condiţionat de responsabilităţile cîmpurilor pe care le-ar putea străbate, cînd este posibil ca atacul să devină cea mai bună apărare.

MARGARETA MUREŞAN

O problemă vitală

O componentă deloc lipsită de importanţă a civilizaţiei umane, a educaţiei omului erei noastre este, fără îndoială, cea referitoare la cunoştinţele elementare sanitare şi de igienă. Mijloacele de informare în masă prezintă sistematic, chiar cu o notă de perseverenţă, informaţii, sfaturi, date etc. inspirate din rezultatele unor cercetări ştiinţifice din viaţa medicală internă şi internaţională. Spuse însă într-un limbaj extrem de accesibil, încît ţi se pare că e imposibil ca cineva să nu înţeleagă ce e bine şi ce e vătămător pentru sănătatea lui.

Îmi stăruie în minte exemplul unui tînăr muncitor forestier care în plină iarnă şi-a lepădat haina îmblănită şi s-a aruncat în apa repede şi înghеţată de munte pentru a salva viaţa ocupanţilor unui autoturism care se prăbuşise în riu, după ce a străpuns parapetii. Nu s-a lăsat pînă ce nu a adus pe mal femeia, copilul de 7 ani şi şoferul care suferiseră şi răni grave în urma izbirii maşinii de pietrele mari existente în apă. I-a pansat cum s-a priceput, reuşind să le oprească hemoragiile, şi i-a dus apoi la spitalul din apropiere, cu ajutorul unui alt inimos, şofer amator, în trecere pe la locul cu pricina. Toţi trei sînt acum în afară de pericol.

Ignoranţa unor oameni, tratarea cu condamnabilă uşurinţă a unor fapte doar în aparenţă mărunte, lipsa de interes pentru a-şi însuşi cele mai elementare lucruri în domeniul primului ajutor medical, capătă uneori proporţii greu de imaginat. Ne găsim în curtea unei şcoli. Un grup de elevi joacă „biza". Un jucător aflat în mijlocul grupului, acoperindu-şi faţa cu palma dreaptă pentru a nu-i vedea pe cei din jur, dar cu palma stîngă deschisă în dreptul jucătorilor, primeşte cîte o lovitură şi apoi trebuie să ghicească pe autorul ei. Dacă reuşeşte acest lucru, vine rîndul pentru nenorocosul jucător să treacă la mijloc. Veselie, haz pe seama celor care ghicesc, abia după 3—4 lovituri încasate, pe autorul lor. În apropierea grupului angajat în joc, un elev dintr-o clasă mai mică priveşte cu interes tehnica loviturilor şi mimica celor care, după ce atacă, afişează brusc o mască inocentă de natură a deruta pe cel aflat „la mijloc". Îşi aminteşte însă subit de lecţia care urmează, de notiţele pe care trebuie să le ia şi de creionul neascuţit. Scoate din buzunar briceagul şi începe să taie felii fine din lemnul creionului, concentrîndu-şi atenţia la operaţia ce o execută. După o lovitură puternică, un elev participant la joc face un pas mare înapoi, încercînd să se ascundă în spatele unui coleg înalt, cu umeri laţi. Manevra e clară : vrea să nu fie observat de cel aflat „la bătaie". În procesul acestui recul, nimereşte cu subsuoara exact în vîrful briceagului ascuţit. Simte la început doar aşa, ca o înţepătură de ţînţar. Jocul continuă pînă cînd unul din copii sesizează o pată mare de sînge pe mineca cămăşii celui înţepat. „Tudore, Tudore, pe cămaşa ta e sînge, şi încă mult". Tînărul întoarce capul spre colegul său, impacientat parcă, că a fost întrerupt din joc. „Hai, mă, lasă-te de bancuri". În acest scurt interval de respiro simte însă umezeala minecii, leoarcă de sînge. Intervine profesorul de educaţie fizică, aflat în apropiere. Nu realizează pentru moment ce s-a întîmplat. „Nu cumva vă luaraţi la bătaie ?" „Nu, tovarăşe profesor", răspunde un puşti. „Atunci, de unde atîta sînge pe Tudor ?" Între timp, Tudor dă semne de moleşeală şi devine tot mai palid. Doi elevi îl apucă de braţe, îndreptîndu-se, la indicaţia tînărului profesor, spre furgoneta care rulează spre poarta şcolii pentru a ieşi din curte. Tudor e urcat în autovehicul şi aşezat pe banchetă. În stînga şi în dreapta lui iau loc cei doi colegi, iar profesorul se aşază pe scaunul de lîngă şofer. Pe stradă, aglomeraţie specifică orelor de prînz. Maşina înaintează încet. Abia după circa 20 de minute grupul ajunge la spital. Rănitul merge din ce în ce mai greu, picioarele i se împleticesc, iar apoi se lasă greoi în braţele colegilor. E limpede că şi-a pierdut cunoştinţa. Încă cîţiva paşi şi băieţii se află în faţa medicului de gardă. „Ce s-a întîmplat copii ? De unde atîta sînge ?" Tudor e aşezat pe pat, al cărui aşternut devine în cîteva clipe purpuriu. Medicul depistează în curînd rana, dar constată cu surprindere că nu mai are cui acorda ajutor. Tînărul decedează în braţele medicului. „Cum adică, tovarăşe doctor, întreabă profesorul, dintr-atîta să moară ?" „Din păcate, da. Dacă i se aplica un garou, un pansament strîns măcar, dacă cineva apăsa cu mîna puternic pe rană, pentru a opri hemoragia, tînărul era salvat".

Doar un singur exemplu care demonstrează convingător necesitatea de a face mai mult noi toţi, şcoala, părinţii, organele medicale, Crucea Roşie etc., pentru a completa educaţia noastră, civilizaţia noastră, într-un domeniu de care depinde tot ce avem mai scump : VIAŢA.

VICTOR BEDA

5 victorii româneşti la „Centura de aur"

Dacă am analiza rezultatele celei de-a XIII-a ediţii a „Centurii de aur" strict după victoriile obţinute de boxerii noştri, am putea spune că avem motive să privim cu optimism Olimpiada de la Los Angeles : am intrat în finală cu 12 pugilişti şi am reuşit să cucerim nu mai puţin de 5 medalii de aur. Din păcate, însă, situaţia se prezintă întrucîtva altfel, deoarece garniturile aliniate de unele ţări participante nu au exprimat posibilităţile reale ale şcolilor de box respective. Spre exemplu, echipa olimpică a Cubei a preferat întrecerile de la Halle a actualei ediţii a „Centurii". Am mai menţiona lipsa boxerilor venezueleni, care în anii trecuţi ridicau ştacheta valorică a competiţiei. Dar am fi nedrepţi dacă nu am menţiona că pugiliştii din R.P.D. Coreeană, Mongolia sau Japonia s-au prezentat excelent, practicînd un box curat, eficient şi de bună calitate. După opinia noastră, cartea de vizită cea mai impresionantă a deţinut-o „pana" **Mirosnicenko.** Acesta însă, în finală, n-a putut trece de coreeanul **Je En Cu,** pugilist de virstă apropiată, care numai cu 69 de meciuri la activ a reuşit să-l depăşească pe tumultuosul **Victor Mirosnicenko,** cu toate cele 310 meciuri susţinute de acesta şi a „cărţii sale de vizită" (titluri de vicecampion olimpic şi mondial şi de campion european). Este cazul să punem din nou în discuţie următoarea problemă : pentru a deveni mare, un boxer are nevoie de multe meciuri sau de mult talent şi antrenamente la sală ? Problema nu este nouă, dar o mai ridicăm o dată, întrucît avem impresia că boxerii români sînt obosiţi din cauza unui regim prea sever competiţional.

Publicul spectator, în general, cunoaşte boxul, ştie ce vrea şi sancţionează prompt şi vehement orice decizie nejustă, fie că ea aparţine judecătorului din ring, fie celor de la mese. Nu spunem nici o noutate că la competiţii de mare anvergură şi nu numai acolo se cere din partea arbitrilor judecători cinste, obiectivitate şi competenţă. În ciuda preocupărilor federaţiei pentru decizii adevărate, s-au strecurat multe judecăţi anapoda. Două grave greşeli au fost rezolvate de juriul internaţional, spre bucuria şi mulţumirea publicului. N-am mai fi ridicat această problemă dacă printre judecătorii meciului dintre **Marian Finăţan** şi **Kimiaki Takami** nu s-ar fi numărat şi un fost campion, un nume sonor, care în urmă cu ani electriza publicul datorită boxului pe care-l practica : **Paul Dobrescu.** L-am văzut, în acei ani, nu o dată coborînd treptele ringului cu ochii înlăcrimaţi atunci cînd socotea el — şi poate nu totdeauna avea dreptate — că judecătorii au dat ciştig de cauză rivalului său dintotdeauna, **Calistrat Cuţov.** În plus, **Dobrescu** şi-a continuat studiile la Drept, facultate care-i conferă şi-i cere mai multă luciditate, mai multă obiectivitate. Cu ce inimă **Dobrescu** l-a dat ciştigător pe Finăţan ? Pentru că, orice îi putem imputa, numai lipsă de competenţă nu.

Cîţiva dintre boxerii noştri ne-au atras atenţia în mod deosebit. **Doru Maricescu,** de la mijlocie, despre care spuneam anul trecut că poate deveni o certitudine, a rămas din păcate o speranţă neîmplinită, lipsindu-i la ora actuală gîndire şi rezistenţă în ring. El are 20 de ani, e bine făcut pentru categoria sa şi credem că sub îndrumarea experimentatului ochi al lui **Ion Popa** lucrurile pot fi remediate. **Ilie Dragomir** nu şi-a putut apăra şansele pînă la capăt, fiind oprit de doctor. În întîlnirea cu cubanezul **Jorge Ross,** a fost magnific. După noi, stilul său foarte mult gustat de public este uşor vulnerabil şi oricînd îi poate juca festa. Timp pentru a se corija nu prea mai are şi din acest motiv îi dorim cît mai multe succese, pe măsura inimii şi pasiunii sale pentru box. Cel mai în formă pugilist român a fost **Gheorghe Simion.** Întîlnirea sa din finală cu sovieticul **Alexandr Samonin** va rămîne un punct de referinţă. Partida a fost urmărită cu sufletul la gură şi dacă spunem că spectatorii aproape nu au răsuflat în timpul celor 3 reprize nu facem decît să redăm în parte emoţiile care cuprinseseră tribunele. **Teodor Pîrjol,** la plus 91 de kilograme, n-a putut trece de sovieticul **Lukstin,** care în ciuda gabaritului impresionant şi a kilogramelor acumulate a practicat un joc de picioare derutant, de parcă era la categoria uşoară. **Pîrjol** rămîne un boxer de nădejde, curajos şi inteligent pe ring, lucru demonstrat de altfel în întîlnirea din semifinale, cu italianul **Biagio Chianese.**

Încă o dată ne-am convins cît de mult sînt iubite partidele de box atunci cînd apar în careul magic şi „capete de afiş". Din acest motiv sugerăm federaţiei de specialitate să organizeze periodic cîteva asemenea gale. Sîntem siguri că ele se vor bucura de succes.

DAN BÎRLADEANU

Victoria voinţei, dăruirii, pregătirii exemplare

(Urmare din pag. 24)

şi, firesc, performanţa calificării, obţinută pe merit după 180 de minute de joc şi în faţa unei echipe, Dinamo Minsk, care spulberase în drumul ei redutabilele campioane ale Elveţiei şi Ungariei. Învingătorul o cu atît mai onorat, cu cît învinsul e mai renumit, iar învingătorul a fost, de data asta, Dinamo Bucureşti, o formaţie echilibrată şi harnică, matură şi instruită (cu cîtă luciditate au pregătit antrenorii Nicuşor şi Dinu întîlnirile cu Dinamo Minsk !), căruia îi adresăm sincere felicitări pentru bucuria pe care a dăruit-o, prin sudoare şi inteligenţă tactică, zecilor, sutelor de mii de iubitori ai fotbalului românesc, ale căror inimi au bătut, şi miercuri, alături de cele ale jucătorilor bucureşteni. O statornică galerie, înflăcărată şi cuviincioasă, a fost, 90 de minute, alături de purtătorii culorilor alb-roşii, ea fiind răsplătită de un

A fost greu, dar s-a terminat ! Fericiţi, jucătorii dinamovişti (Dragnea cu faţa) se îmbrăţişează.

rezultat favorabil, graţie căruia, după ce va fi eliminat pe Kuusysi Lahti şi Hamburger S.V. (deţinătoarea trofeului), campioana României a trecut şi de Dinamo Minsk, ocupînd un loc în „fotoliul de orchestră" al fotbalului european, între cele mai bune 4 echipe de club ale continentului ! De altfel, deşi necăjit (dar mai liniştit decît după finalul confruntării de la Tbilisi), antrenorul sovietic Arzamasţev a recunoscut, la cabine, justeţea victoriei formaţiei bucureştene. Din partidele cu Dinamo Bucureşti, a zis, echipa noastră, lipsită de experienţă internaţională, a învăţat multe. Ne-au prins bine întîlnirile cu o astfel de formaţie, superioară pe plan tactic şi, în plus, beneficiind de un portar de mare clasă. Sportiv, Arzamasţev a încheiat prin a le ura jucătorilor noştri succes în etapele următoare ale Cupei campionilor.

Neîndoios, ne vom mai întoarce asupra acestei calificări, la care şi-au adus contribuţia 17 jucători (Moraru, Rednic, Andone, Ion Marin, Nicolae, Stănescu, Movilă, Mulţescu, Dragnea, Custov, Tălnar, Augustin, Orac, Nemţeanu, Iamandi, Turcu, Eftimescu) şi 2 antrenori (Dumitru Nicolae-Nicuşor, Cornel Dinu), intraţi de-acum, fie că vor, fie că nu, în istoria fotbalului nostru. Lor, în primul rînd, se cade să le aducem elogii pentru marea satisfacţie ce ne-au oferit. Pînă atunci însă, să-i lăudăm şi pe toţi cellalţi care, dintr-o poziţie sau alta, din secţia de fotbal a clubului (preşedinte Ovidiu Diaconescu, secretar Paul Moga), de la club (vicepreşedinte Anghel Vasile) sau din ministerul tutelar, au înlesnit, prin sprijin şi competenţă, această superbă performanţă. Să zicem încă o dată, uitînd micile neîmpliniri ale partidei de miercuri, bravo, Dinamo !, îţi mulţumim, Dinamo ! Vom reveni.

O lume cîrmuită de justiţie, nu de forţă

UNIVERS

• Linus Pauling şi calea spre pacea mondială • Pasagerul în vîrstă de 160 de ani • A zecea planetă? •

De pe toate meridianele

Vîrstă matusalemică

Cînd Said Abdul Mabud, cetăţean pakistanez, a sosit la Londra, funcţionarilor de la aeroport nu le venea să creadă : în paşaportul lui, la rubrica anului naşterii era trecut 1823 ! Bătrînul avea nici mai mult, nici mai puţin de 160 de ani ! Mabud este sănătos, se simte bine şi îşi aminteşte toate evenimentele începînd cu anul 1850.

Din nou despre Stradivarius

De multă vreme specialiştii din întreaga lume se străduiesc să afle „secretul" lui Stradivarius, să construiască, adică, viori care să scoată acelaşi sunet ca şi instrumentele făurite de mîna „vrăjitorului" din Cremona. S-au propus zeci de soluţii, s-au încercat o mulţime de variante, dar secretul, firește, n-a fost găsit. Iată că recent revista new-yorkeză „Science Digest" scrie că încă un cercetător, biochimistul G. Nadivari, ar fi aflat preţioasa taină. Totul constă în lemn, afirmă specialistul. În ţesutul lemnos viu există pori microscopici, care dau posibilitatea să pătrundă în interior substanţele nutritive. Prin uscarea lemnului, aceşti pori se astupă, lucru care se constată uşor dacă lemnul este privit la microscopul electronic. Însă porii lemnului din care sînt făcute viorile şi violoncelele lui Stradivarius şi ale lui Guarneri au rămas deschişi ! S-a demonstrat că porii închişi împiedică vioara să vibreze puternic. Circula părerea că maeştrii din Cremona îşi înmuiau lemnul în bere şi apoi îl acopereau cu nisip. Dar cînd Nadivari a studiat un fragment de material dintr-un violoncel făcut de Guarneri, el n-a găsit nici urmă de bere, în schimb a depistat multe alte substanţe, inclusiv aurul. Biochimistul, care a creat şi un lac original, şi-a brevetat metoda sa, iar primele viori deja au ajuns în mîinile interpreţilor. Aceştia afirmă că deşi viorile lui Nadivari nu sînt (sau nu sînt încă) de aceeaşi clasă ca cele ale lui Stradivarius, totuşi ele deschid pentru muzicieni perspective largi

O nouă enigmă cerească

Nu demult, cu ajutorul telescopului cu raze infraroşii instalat pe satelitul IRAS, a fost descoperit un obiect cosmic misterios. Întrucît astronomii nu ştiu deocamdată exact ce reprezintă, au fost emise diferite ipoteze menţionate de „International Herald Tribune". Astfel, s-a spus, este posibil ca acest obiect să fie cea de-a zecea planetă a sistemului nostru solar, căutată de multă vreme de savanţi, — un gigant gazos de mărimea lui Jupiter, prea rece pentru a mai putea să emită lumină şi aflat la o depărtare de 80 trilioane de kilometri de Pămînt. Este posibil, de asemenea, ca acest corp să fie o „protostea", care deşi se află la distanţe enorme, este totuşi, judecînd după măsurile cosmice, „apropiată", şi care nu va deveni niciodată destul de fierbinte pentru a putea să lumineze. Radiaţiile obiectului necunoscut au fost înregistrate de telescopul de pe satelit de două ori la interval de o jumătate de an. În tot acest timp misteriosul obiect nu şi-a schimbat poziţia (el se află la marginea de apus a constelaţiei Orion). De aceea unii cercetători presupun că e vorba de o galaxie îndepărtată. Ea ar fi încă „tînără", stelele ce se formează în ea nefiind încă în stare să lumineze. Dar tot atît de bine poate fi vorba şi de o constelaţie „matură", a cărei lumină nu poate ajunge pînă la noi din pricina „ecranului" de praf de care este înconjurată. Pentru a se dezlega misterul, este nevoie, desigur, de o cercetare minuţioasă a obiectului respectiv cu cele mai puternice telescoape optice.

ION CODRU

Lumea se amuză

După ARC — Italia

Prevenirea unui război nuclear

Sub titlul inspirat **„Putem preveni un război nuclear"**, doi specialişti în domeniul dezarmării — William Epstein şi Lucy Webster — au publicat recent în S.U.A. o culegere de studii, expuneri şi documente cu privire la căile de preîntîmpinare a unui holocaust nuclear, cu întregul său cortegiu de consecinţe tragice pentru întreaga omenire. Primul autor al culegerii este consultant al Secretarului general al Naţiunilor Unite în sectorul dezarmării şi profesor de relaţii internaţionale, iar Lucy Webster este director al Institutului pentru studierea politicii globale, cu sediul la Amsterdam.

Volumul se deschide cu o prefaţă semnată de Alfonso Garcia Robles, laureat al Premiului Nobel pentru pace, ale cărui pagini se constituie într-o patetică pledoarie în favoarea dezarmării nucleare, ca **acţiune prioritară**, de însemnătate vitală pentru înseşi destinele vieţii pe planeta noastră. Ca specialist de talie mondială în problematica dezarmării şi negociator cu experienţă, Alfonso Garcia Robles ştie perfect de bine cît de mari sînt dificultăţile pe care trebuie să le învingă partizanii dezarmării pentru a ajunge la înfăptuirea obiectivului propus. De aceea, el este de părere că iniţiativele individuale, unilaterale, se pot dovedi foarte utile în acest caz. În opinia sa, este indicat să se înceapă negocieri sprijinite de un moratoriu nuclear reciproc şi simultan, decis de cele două mari puteri nucleare, sau realizat prin acţiuni naţionale unilaterale. Adoptarea unor asemenea măsuri pentru o perioadă limitată de timp, convenită între părţi, ar contribui la crearea condiţiilor necesare pentru încheierea unui tratat cuprinzător de interzicere a tuturor experienţelor nucleare, în aşteptarea rezultatului negocierilor menite să ducă la un tratat general de dezarmare.

La rîndul ei, Inga Thorsson, subsecretar de stat pentru dezarmare în Suedia, ţine să sublinieze că trebuie să se treacă **fără întîrziere** la procesul unei dezarmări nucleare autentice, răspunzînd cererilor din întreaga lume de a opri „această nebunie", reprezentată de cursa înarmărilor nucleare. Urgenţa acţiunii este reliefată sobru, dar convingător : s-a ajuns la scadenţă ; pericolul nuclear sporeşte cu fiecare an pierdut, cu fiecare şansă pierdută. Cursa frenetică a înarmărilor nu adaugă elemente reale sau garanţii veritabile securităţii statelor, dar, în schimb, face să crească vertiginos riscul unui holocaust nuclear. Autoarea supune unei aspre critici diferitele doctrine nucleare, cum este cea a „răspunsului flexibil", teza războiului nuclear „limitat", sau alte teorii desuete, de cabinet, menite să genereze confuzie, să adoarmă vigilenţa popoarelor, sau să creeze iluzii deşarte cu privire la ipoteza „cîştigării" unui conflict nuclear. Analiza nu se opreşte însă la laturile principiale ale problematicii dezarmării, ci revine stăruitor la continentul european pe care autoarea l-ar dori **„purificat"** de starea nesănătoasă în care se găseşte în prezent. Dificultăţile din calea materializării acestui obiectiv sînt considerabile, dar „echilibrul terorii", precar şi nefast, trebuie să fie înlăturat.

Calea spre pacea mondială este tema expunerii făcute de Linus Pauling, laureat al Premiului Nobel. Fără a subestima situaţia gravă în care se află astăzi umanitatea, Linus Pauling formulează un mesaj optimist, de încredere în capacitatea oamenilor iubitori de pace de a scoate lumea din starea de anticipare pasivă a propriului sfîrşit în care se află. El apreciază că omenirea va supravieţui, că civilizaţia va continua, că nu se va declanşa niciodată un al treilea război mondial, în care să fie folosite armele nucleare. El crede în **măreţia minţii omului** şi în putinţa acestuia de a-şi asuma răspunderi fundamentale, atunci cînd este în joc propriul său viitor. Rezultatele nu pot veni însă de la sine, ci presupun eforturi sistematice şi de durată. Contextul prielnic trebuie să fie folosit din plin. A venit vremea ca războiul să fie abandonat, iar diplomaţia să se deplaseze din secolul al 19-lea în lumea reală a veacului al 20-lea, o lume în care războiul sau ameninţarea cu războiul nu mai au un loc legitim, ca instrument de politică naţională.

„Trebuie să ne îndreptăm spre o lume cîrmuită de justiţie, de dreptul internaţional şi nu de forţă", conchide Linus Pauling.

Un mare rol revine oamenilor de ştiinţă în crearea unui curent de opinie favorabil opririi cursei înarmărilor. Sintetizînd poziţia savanţilor din întreaga lume pe această temă, Linus Pauling reaminteşte că ştiinţa are drept scop investigarea adevărului ; ea nu este şi nici nu poate fi un joc în care una din părţi încearcă să-şi extermine adversarii. O abordare ştiinţifică a relaţiilor internaţionale postulează eforturi şi căutări comune pentru găsirea unor soluţii care să întrunească acordul tuturor.

Întregul volum de care ne ocupăm este o convingătoare demonstraţie a necesităţii unor acţiuni hotărîte pentru victoria raţionalităţii în problemele vitale ale epocii noastre. Cursa înarmărilor este calificată drept **o cale a „insanităţii"**, care prin nesăbuinţa celor care o încurajează ameninţă cu un tragic sfîrşit viaţa şi civilizaţia pe planeta noastră. Care poate fi soluţia în faţa unei asemenea stări de lucruri ? Autorii lucrării afirmă fără ezitare : realizarea unei dezarmări generale şi complete însoţită de măsuri de control şi inspecţie, precum şi organizarea comunităţii mondiale pe noi baze, cu respectarea principiilor eticii şi dreptului, în condiţii de încredere reciprocă.

Dincolo de unele inconsecvenţe ale autorilor volumului colectiv semnalat în aceste rînduri, se impun atenţiei apelul umanist pe care îl conţine şi credinţa fermă enunţată că omenirea este capabilă să oprească alunecarea absurdă pe panta sinuciderii colective. Războiul nuclear poate fi evitat dacă toate forţele iubitoare de pace vor fi suficient de puternice, de unite şi de solidare pentru a face să triumfe irevocabil raţiunea şi responsabilitatea faţă de prezentul şi viitorul umanităţii.

IOAN VOICU

Constelaţia Orion

Drumul într-acolo, drumul către societatea informatică este pavat pînă una alta cu şansa pe care o oferă producătorilor de facilităţi electronice de a transpira întru găsirea de soluţii cît mai convenabile, de a găsi răspunsuri pe măsură întrebărilor care se nasc şi chiar a celor care nu s-au născut încă. Există — şi o putem bănui uşor — o stare de concurenţă, de competiţie a japonezilor cu americanii şi aici în zona computerelor ca în atîtea alte sectoare de virf. Întrecerea se poartă, în primul rînd, cu americanii, şi aici ca şi în alte domenii nu cu europenii, poate şi pentru faptul că japonezii au izbutit să găsească, destul de limpede, drumul de acces la victoria asupra altor concurenţi, respectiv asupra Europei occidentale. Mă văd silit să repet constatarea că atunci cînd şi-au propus să ajungă undeva, să demonstreze ceva anume, gazdele mele probează vocaţia altitudinii în situaţia ei extremă. Despre această întrecere am mai vorbit, vom mai vorbi desigur, ea este prilejuită în cazul de faţă de informaţiile care îmi parvin şi care vădesc o uşor de constatat preocupare de a indica numele concurentului ce trebuie ajuns din urmă şi acesta în cazul computerelor înseamnă şi aici, firește, IBM.

Explicaţiile sînt lesne de conturat, Japonia a devenit o piaţă uriaşă pentru acest gen de marfă, ca mărime ea fiind depăşită doar de Statele Unite. Vînzările la capitolul computere de mărime mică şi mijlocie merg strună şi probabil nu este departe momentul cînd va trebui să luăm în consideraţie performanţe deocamdată neafişate în industria niponă de resort. Dar aceasta nu face mai puţin dură, mai puţin strînsă bătălia dusă pe frontul computerelor mari şi foarte mari împotriva aceleiaşi IBM. În plus de cînd computerul şi-a dat mîna cu linia, cu sistemul de telecomunicaţie, japonezii s-au trezit pe neaşteptate într-o poziţie privilegiată : succesul lor este asigurat şi nu oricum dacă ne gîndim la avansul, la poziţiile înaintate pe care se situează construcţia de mijloace de comunicaţie la distanţă. Ne amintim cît de stimulatoare a fost pentru industria japoneză, pentru întreaga industrie japoneză, cererea pieţei interne. Dacă ne gîndim acum la computere, şi nu numai la ele, vom sesiza ca element deloc lipsit de interes, ţinînd cont de forţa sa de mobilizare, preocuparea insistentă a companiilor japoneze de a proceda la automatizarea activităţilor de birou. Şi, ajunşi aici, am încerca să deschidem o fereastră spre perspectiva în această direcţie. Experţii în materie susţin că factorul catalizator cel mai important al industriei constructoare de calculatoare îl constituie în aceşti ani, în decada pe care o străbatem, tocmai interesul manifestat pentru automatizarea de birou. Există la această oră exemple care se vehiculează pentru a ilustra posibilităţile şi cadrul în care poate avea loc respectivul proces. Ajunşi, să zicem, la recepţie, la biroul de informaţie al unei companii ofiţerul de gardă va înscrie numele tău pe claviatura computerului personal la îndemînă, va confirma că eşti aşteptat la persoana unde vrei să ajungi sau îţi va spune că nu eşti primit acolo şi îţi va înregistra numele pe un formular. La fiecare birou, la fiecare masă, se găseşte cîte un terminal şi alături computerul personal. Oficiul principal este echipat cu 12 terminale, 18 computere personale, cu un computer principal şi 2 calculatoare de proces. Okamura Corporation, cea despre care este vorba, vehiculează anual afaceri de 60 de miliarde de yeni, dar direcţia contabilă nu dispune decît de cinci persoane, între care două fete. Kap Co., Ltd., o mare companie producătoare de săpunuri şi detergenţi, şi-a organizat sistemul informaţional apelînd la un număr de 110 computere personale, cu care va fi manevrată, în toate sensurile, informaţia dorită, atît referitoare la activităţile companiilor concurente, ca şi la propriul metabolism managerial, toate acestea fiind stocate într-un computer principal şi distribuite la cerere de computere.

Sătulă să mai suporte tăvăleala pe care o presupune legătura prin corespondenţă obişnuită cu partenerii, Mitsui et Co., Ltd. a hotărît să treacă la realizarea unui sistem care poate însemna o mare economie de personal, de timp şi de mijloace. Pentru început un număr de 800 de salariaţi au fost cuprinşi într-un curs intensiv de pregătire pentru a se deprinde cu lucrul în cadrul centrului de microcomputere ; ulterior acestea, calculatoarele, şi-au făcut apariţia într-un număr de 500 de birouri, inaugurîndu-se astfel sistemul numit Orion, prin care orice operaţie de vînzare şi inventar a fost încredinţată computerelor. Zilnic compania expediază 40 000 de mesaje la distanţă în toată lumea şi ceea ce urmăreşte acum este să computerizeze operaţia de alcătuire a acestora printr-un sistem corespunzător de display. Nippon Electric Co. Ltd., binecunoscută pentru preocupările sale de antemergător în materie, de fruntaş în producerea de computere, de echipamente de telecomunicaţie, vrind parcă să înfirme proverbul cu pantofii şi cizmarul, şi-a întors privirea către sine şi a decis să-şi doteze interioarele cu sisteme care implică folosirea computerelor personale. Fiecare persoană de conducere este înzestrată cu un asemenea ustensil ; lista vizitatorilor se pune pe computer pentru a fi găsită oricînd în viitor atunci cînd cineva doreşte să ştie sau să apeleze la persoana în cauză.

NEAGU UDROIU

Roza vînturilor

Vytautas Karalius (U.R.S.S.)

Aluzii ironice

● Atîta vorbărie despre adevărul gol şi nici unul nu ştie unde are o aluniţă.

● Clatină din cap — şi adevărul i se toarnă în el strîmb.

● Dacă unu vrea s-ajungă milion, nu poate evita zero-urile.

● Umorul bate la fereastră, satira scormoneşte la temelie.

● Muştele intelectuale păteazăfereastra nu cu puncte, ci cu semne de întrebare.

● Cu el însuşi Esop nu vorbea niciodată esopic.

● O metodă a criticii : gîsca s-o jumuleşti în aşa fel, încît să cînte cîntecul lebedei.

● Şira spinării constituie un tot, nimeni nu cumpără vertebre cu bucata.

● Cea mai scurtă recenzie : tăcerea.

● La început a fost cuvîntul. Singur n-a rezistat multă vreme.

● Umorul negru se naşte din groaza cea limpede.

● Mai bine un poem îndrăzneţ despre frică, decît un poem fricos despre îndrăzneală.

● Inspiraţia femeilor este plusvaloarea, dacă există capital propriu.

● El nu este prost : el reprezintă prostia.

● Există numai un Columb. După el vin colonizatorii.

● Onestitatea ariciului este inevitabilă : nu-şi poate întoarce pielea.

● „Ceva mai lipseşte, probabil vitaminele", spuse leul după ce mîncă antilopa.

● Adevărul gol este evitat pînă şi de nudişti.

● Nu fugi dacă adevărul izbucneşte în hohote de rîs : vrea doar să ştie cît preţuieşti.

În româneşte de PETRE STOICA

SPORT

Campioana României între primele patru echipe de fotbal ale continentului!

• Dinamo București — Dinamo Minsk 1-0 • Golul calificării înscris de Augustin •

Victoria voinței, dăruirii, pregătirii exemplare

Ceea ce am dorit cu toții s-a petrecut : întrecînd cu 1—0 pe Dinamo Minsk (gol marcat de Augustin, în minutul 10), Dinamo București a reușit, în urma acelui 1—1 din partida tur, disputată în urmă cu două săptămîni, la Tbilisi, să obțină greu, dar meritat, calificarea în semifinalele Cupei campionilor europeni! S-a împlinit astfel, spre lauda jucătorilor și antrenorilor dinamoviști, un vis mai vechi al fotbalului nostru, acela de a izbuti să plaseze o formație de club între primele 4 ale continentului, echipa din Ștefan cel Mare trecîndu-și astfel în palmares o performanță fără precedent, pentru care i se cuvin alese superlative și cele mai fierbinți felicitări ! Este exact ceea ce au și făcut, la capătul celor 90 de minute de joc de miercuri, cei peste 70.000 de iubitori ai fotbalului, care au răsplătit prin aplauze și manifestări de simpatie, dăruirea și abnegația cu care campionii țării și-au apărat șansa, modul în care ei au luptat, exemplar, fără să precupețească nici un efort, pentru culorile clubului și ale țării.

Așa cum anticipam, returul cu Dinamo Minsk n-a fost, pentru băieții lui Nicușor și Dinu, o floare la ureche, adversarii reconfirmînd bunele aprecieri culese în etapele anterioare ale C.C.E. cînd, vă reamintim, jucătorii sovietici au înscris, în deplasare, nu mai puțin de 8 goluri, la Zürich și Györ. Numai că, de data asta, ei au găsit în față o apărare ermetică, bine închegată (în pofida lipsei lui Andone, suspendat pentru două cartonașe), unită, condusă cu tact și inteligență de portarul Moraru. Acesta, ca și la Tbilisi de altfel, s-a achitat fără greșeală de sarcini, cel puțin una dintre intervențiile sale, cea din minutul 43, cînd a respins (în corner) un șut din apropiere al lui Kondratiev, fiind salutară. Oaspeții, e adevărat, au avut mai mult balonul, dar fotbaliștii bucureșteni au știut să restrîngă cu măiestrie spațiile de joc, închizînd toate drumurile spre poarta lui Moraru. Acel 1—0, afișat pe tabela electronică după numai 10 minute, trebuia păstrat, miza unei astfel de partide fiind una singură, calificarea, iar jucătorii noștri s-au arătat capabili de o asemenea misiune, chiar dacă uneori prudența lor a fost, după cum însuși antrenorul Dumitru Nicolae Nicușor recunoștea, exagerată. Cu toate astea, în mai multe rînduri, dinamoviștilor nu le-a lipsit mult să mărească diferența, mari ocazii de gol fiind ratate în minutele 23 (cînd Kurbiko „a scos" miraculos un șut-centrare al lui Rednic), 50 (cînd Stănescu, scăpat pe stînga, a ezitat să-i paseze lui Augustin, aflat în poziție ideală) și 88 (cînd Orac, după un sprint prelungit, n-a centrat la timp). Ca să nu mai zicem că, urmare a unui început furibund al alb-roșilor, scorul putea fi 1—0 chiar mai devreme : în minutul 8, singur cu Kurbiko, Augustin a șutat cu sete în stilpul din dreapta portarului sovietic ! În general, meciul s-a jucat fie în zona centrală a terenului, unde Zigmantovici a demonstrat o înaltă clasă, el îndeplinind rolul lui Pudișev (de „dispecer") de la Tbilisi, fie în jumătatea bucureștenilor, oaspeții încercînd, mai ales după pauză, tot ceea ce era omenește posibil (inclusiv 19 faulturi, pentru care Kurnenin și Truhan au și fost avertizați, față de 11 ale gazdelor), pentru a egala, practicînd un fotbal iute și combinativ, atacînd și pasînd mai mult (ca la handbal !) în preajma careului adversarilor. Nu și-au atins însă scopul pentru că, repetăm, fotbaliștii români au dovedit ambiție și calm, cutezanță și resurse fizice (ei au terminat în forță), luptînd din răsputeri pentru fiecare metru de gazon și pentru fiecare minge. E drept, jocul lor n-a avut tot timpul aplomb, dar nu trebuie trecute cu vederea, pe de o parte, absența lui Andone, „piesă" de rezistență în angrenajul bucureștenilor, și nici, pe de alta, suita de accidentări, mai mari sau mai mici, care au diminuat puterea de exprimare a campionilor noștri. Orac a intrat incomplet refăcut, Movilă la fel, abia scăpat de febră, Multescu (deși înlocuit abia la pauză) a căpătat o contuzie puternică după un sfert de oră de joc, Rednic a acuzat și el dureri, Nicolae a avut, între reprize, nevoie de „ajutorul" unei injecții cu novocaină etc. În asemenea condiții, e lesne de explicat și de scuzat scăderea ritmului în unele momente, dar toate aceste circumstanțe atenuante (ascunse cu grijă înainte de meci, din motive „strategice") așază într-o lumină și mai strălucitoare rivna și devotamentul fotbaliștilor români, ca

(Continuare în pag. 22)

OVIDIU IOANIȚOAIA

Faza golului calificării : mai rapid decît Kurbiko, Augustin trimite mingea, cu capul, în poartă !

Peste 90 de minute, Dinamo București va deveni una dintre semifinalistele Cupei campionilor europeni, ediția 1983/1984

Fotografii de AUREL D. NEAGU

La peluză

Singurul stil care nu se împrumută

Un an și jumătate de sărbătoare fotbalistică. După Craiova și echipa națională, acum Dinamo. În cea mai importantă competiție europeană, din șase jocuri pe terenurile continentului, campioana României a fost invinsă o singură dată, în dramaticul și eroicul meci cu echipa numărul 1 a Europei. Nu știu dacă performanța este sau nu fără egal, performanțele statistice nu mă interesează. Fără egal este minuțiozitatea tactică cu care Dinamo, al nostru a intrat în teren de fiecare dată ; fără egal este jocul colectiv în care chiar dacă au răsunat acordurile inalte ale virtuozității lui Moraru, Multescu sau Augustin, purtătorii victoriilor s-au numit Ion Marin, Stănescu, Alexandru Nicolae, Dragnea, Tălnar, Orac, Turcu, Custov, marii truditori ai eroismului ; fără egal este tonusul moral cu care echipa a ieșit din cele mai grele împrejurări, și n-au fost puține ; fără egal a fost începutul oricărei partide și pregătirea specială pe care el o presupune ; fără egal este publicul României, ca niciunde concentrat asupra echipei în luptă ; fără egal este publicul bucureștean, publicul unuia din cele patru mari orașe europene din semifinale, publicul națională noastre.

Hai, Dinamo ! Hai, Craiova ! Hai, România ! Fotbalul românesc a intrat în cea mai fericită zodie a sa, fiindcă a ieșit din zona excepției, a condițiilor de laborator și a intrat în fotbalul european ca fenomen de masă, ca una din componentele de bază ale acestuia. Craiova a vestit lumii ceea ce se întîmplă în fotbalul românesc, echipa națională a demonstrat și Dinamo a confirmat. Dar ce se întîmplă de fapt în fotbalul românesc ? Sigur, nu e timpul acum, peste cîteva ore intrăm în tipar, să răspundem la această întrebare, dar ceva se întîmplă și pînă una-alta să consemnăm sărbătoarea pe care el a adus-o în inimile noastre, o sărbătoare neașteptată, mîndră, inaripată. Îți mulțumim, Craiova, cu antrenorii tăi minunați și bravii tăi jucători, îți mulțumim, Dinamo, eroicule, îți mulțumim, Lucescu ! Plîngem de bucurie, pentru că așa se bucură în sport, ca să nu uităm lacrimile înfrîngerilor. Dinamo a fost astăzi extraordinară în fiecare din momentele importante ale jocului, în momentele lui cheie și niciodată n-a fost la pămînt și oricît de greu i-a fost niciodată nu și-a pierdut capul. Stil de mare campioană, singurul stil care nu se împrumută.

NICOLAE CRISTACHE

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu – 25 42, 21 30 ; audiențe – 25 58) ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu – 25 66) ; PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Nițâ – 14 57) ; PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan – 21 28) ; PROBLEMELE REVISTEI (Dorin Gherghinescu, Dan Bârlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20.72, 14 53) ; secretar responsabil de redacție – Nicolae Cristache – 21 43 redactor șef adjunct – Nicolae Arsenie – 21 24 ; redactor șef – 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
13 (1502) vineri
30 martie 1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

40 DE ANI DE REVOLUȚIE

Pictură de ZORZOLIU TRAIAN, artist amator din Olt

„Trecerea în revistă a istoricelor realizări cu care întregul nostru popor întîmpină cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională constituie un minunat prilej de a sublinia și aduce un înalt omagiu activității, contribuției și rolului de însemnătate esențială ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, în toate marile realizări care au făcut din România o țară cu adevărat liberă, demnă și înfloritoare, o participantă activă la lupta pentru progres social, colaborare și pace în întreaga lume".

(Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă)

La închiderea ediției:

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în Bulgaria

▲

Poporul vecin a făcut înaltilor oaspeți o caldă și sărbătorească primire

▲

Ceaușescu-Jivkov, întîlnire la nivelul înaltelor sentimente de prietenie între poporul român și bulgar

(reportajul vizitei în numărul viitor)

VIAȚA ROMÂNIEI

„Nu trebuie să existe nici un fel de teamă de a promova, în toate domeniile, spiritul nou, revoluționar, concepțiile revoluționare de muncă, de gîndire!“

Plenara C.C. al P.C.R.

Sarcină fundamentală: ridicarea continuă a nivelului activității în toate sectoarele

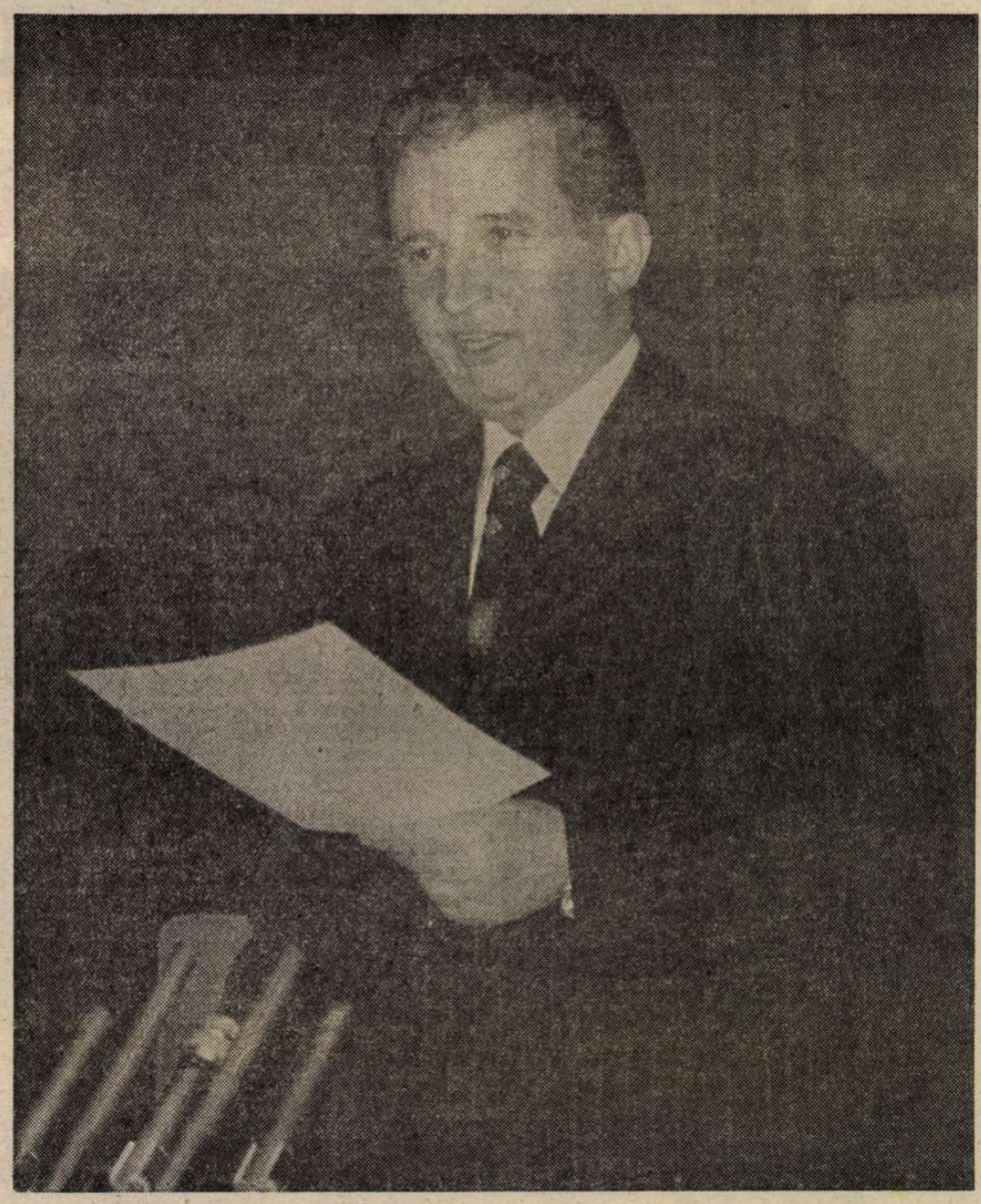

Recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a pus încă o dată în evidență gîndirea profund științifică și clarvăzătoare a secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, remarcabilele sale însușiri de conducător, rolul său determinant în înflorirea continuă a patriei noastre, în afirmarea României pe plan internațional, excepționala sa contribuție la promovarea păcii și înțelegerii în lume. În acest sens, se remarcă și de astă dată magistrala cuvîntare rostită de secretarul general al partidului la plenară, cuprinzător program de acțiune pentru toți oamenii muncii.

Subliniind că rezultatele obținute în dezvoltarea generală a patriei demonstrează cu puterea faptelor forța economiei noastre, superioritatea orînduirii socialiste, capacitatea creatoare a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor de a învinge orice greutăți, de a asigura mersul ferm înainte al României pe calea socialismului și comunismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că este necesară mobilizarea tuturor eforturilor pentru îmbunătățirea activității în toate sectoarele. „Să acționăm cu toată hotărîrea — se spune în cuvîntare — pentru ridicarea nivelului activității corespunzător sarcinilor puse de Congresul al XII-lea, în vederea asigurării înfăptuirii neabătute a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism“. În acest scop, se impune înfăptuirea exemplară a unor sarcini de prim ordin cum sînt : realizarea programului energetic și de materii prime ; înfăptuirea în întregime a prevederilor planului, a producției fizice, la toți indicatorii ; reducerea consumurilor energetice, de combustibil, de carburanți, a consumurilor materiale în general, în conformitate cu prevederile planului, cu normele de consum stabilite ; sporirea gradului de recuperare și de refolosire a materialelor și subansamblelor ; realizarea prevederilor planului în domeniul asigurării bazei tehnico-materiale ; creșterea mai puternică a productivității muncii, pe baza organizării mai bune a întregii activități, a mecanizării și automatizării producției.

Secretarul general al partidului a acordat o atenție deosebită ridicării continue a calității și nivelului tehnic al producției, sarcină ce decurge din obiectivul stabilit de Congresul al XII-lea privind realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate sectoarele. În cuvîntare se arată că trebuie să acționăm mai ferm în direcția concentrării și specializării producției, pentru a asigura condițiile necesare unui control corespunzător și unei execuții ireproșabile a produselor și că, în acest sens, sînt necesare măsuri pentru organizarea mai bună a controlului calității produselor. „Nu mai trebuie să se admită — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca nici un subansamblu, nici o piesă să intre pe linia de montaj dacă nu a fost verificată în prealabil și dacă nu are pe ea aprobarea sau bonul de a trece la montaj. De asemenea, fiecare produs finit trebuie să fie controlat bucată cu bucată. Să punem capăt practicii, care s-a dovedit cu totul necorespunzătoare, a controlului prin sondaje, care, de fapt, deschide calea livrării — atît în țară, cît și în străinătate — a unor produse care nu corespund cerințelor de calitate sau exigențelor celor care le-au comandat“.

Legat de înfăptuirea sarcinilor de plan și a programelor pe acest an și pe întregul cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, de asemenea, importanța excepțională a unor factori cum sînt : realizarea în bune condiții a producției pentru export, a exportului ; creșterea rolului științei în soluționarea problemelor dezvoltării economice și sociale, perfecționarea învățămîntului ; aplicarea cu mai multă fermitate a noului mecanism economic și a noului sistem de retribuție, aplicarea cu fermitate a hotărîrii privind mărirea retribuției tuturor oamenilor muncii ; perfecționarea conducerii și planificării în toate domeniile ; ridicarea rolului conducător al organizațiilor de partid, al partidului în genere. Secretarul general al partidului a adresat tuturor celor ce muncesc, întregului popor român chemarea de a face totul pentru ridicarea continuă a gradului de civilizație a națiunii noastre socialiste, să întărească necontenit forța economică, materială și spirituală a patriei și, pe această bază, să asigure tuturor cetățenilor țării condiții tot mai bune de muncă și viață, ridicarea bunăstării lor materiale și spirituale, participarea țării la diviziunea internațională a muncii, întărirea continuă a independenței și suveranității României.

O mare atenție a fost acordată în cuvîntare eforturilor partidului și statului nostru pentru dezvoltarea colaborării internaționale, pentru participarea activă a României la soluționarea marilor probleme internaționale pe calea tratativelor, pentru apărarea păcii mondiale. În Hotărîrea adoptată în legătură cu problemele înscrise pe ordinea de zi, se arată că plenara a dat o deosebită apreciere politicii externe active de colaborare, destindere și pace pe care o promovează România, subliniindu-se că activitatea internațională a partidului și statului nostru s-a desfășurat în conformitate cu obiectivele trasate de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, cu orientările și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, inspiratorul și promotorul strălucit al politicii externe românești, personalitate proeminentă a vieții internaționale contemporane, care se bucură de o înaltă prețuire și un larg prestigiu în rîndul tuturor popoarelor lumii. Hotărîrea subliniază că în realizarea politicii externe a partidului și statului o importanță deosebită au avut-o întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de state și guverne, contactele și schimburile de păreri cu conducători de partide și ai mișcării de eliberare națională, primirea unor personalități ale vieții politice, economice și social-culturale din diferite țări. Cu aceste prilejuri au fost semnalate o serie de importante documente — tratate de prietenie și colaborare, declarații și comunicate comune, acorduri și programe de colaborare în diverse domenii, care au extins cadrul politic și juridic al dezvoltării relațiilor bilaterale și conlucrării cu alte state. Plenara a apreciat activitatea susținută, multilaterală depusă de România socialistă, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru oprirea cursului periculos al înarmărilor în Europa și în întreaga lume, edificarea unui climat de încredere și securitate pe continent, pentru dezvoltarea colaborării multilaterale în Balcani, pentru prevenirea și încetarea conflictelor militare, eliminarea stărilor de tensiune și soluționarea oricăror probleme litigioase pe cale politică, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Plenara C.C. al P.C.R. a adoptat, de asemenea, Hotărîrea privind cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care prevede ca marea sărbătoare națională a poporului român să fie marcată, în întreaga țară, prin desfășurarea unor ample acțiuni politice și organizatorice, în scopul realizării în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economico-socială pe 1984 și pe întregul cincinal, a prevederilor Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism. Totodată, măreața sărbătoare va fi marcată prin intensificarea muncii ideologice și cultural-educative de masă, care să pună puternic în lumină însemnătatea revoluției de la 23 August, profundele transformări revoluționare petrecute în viața societății în cei 40 de ani care au trecut de la eliberarea patriei, perspectivele luminoase de progres și bunăstare pe care istorica victorie din august le-a deschis întregii noastre națiuni.

Cei prezenți la plenară au dat o înaltă apreciere contribuției esențiale a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la fundamentarea și transpunerea în viață a programului de dezvoltare economico-socială a țării, la sporirea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului, la mobilizarea și stimularea tuturor energiilor creatoare ale națiunii, în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, la creșterea rolului și prestigiului României în lume. Însuflețiți de îndemnurile, indicațiile și orientările date de secretarul general al partidului, participanții la plenară au exprimat voința unanimă a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de a acționa cu fermitate, cu dăruire și spirit revoluționar pentru îndeplinirea exemplară a planului pe acest an, a tuturor obiectivelor actualului cincinal, pentru transpunerea neabătută în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

ION CODRU

O nouă calitate a muncii, o nouă calitate a vieții

DEMOCRAȚIA MUNCITOREASCĂ REVOLUȚIONARĂ

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Documente de excepțională importanță pentru dezvoltarea economică a României socialiste

În prima parte a lucrărilor actualei sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, înaltul for legislativ al țării a dezbătut și aprobat, prin hotărîri corespunzătoare, programe de largă perspectivă pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii, pentru îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibil și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor — programe de mare însemnătate pentru progresul economico-social necontenit al patriei.

Elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, **Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în 1990** are ca scop esențial realizarea obiectivului strategic, stabilit de Conferința Națională a partidului, privind atingerea în perspectivă a nivelurilor de productivitate existente în țările dezvoltate, asigurînd astfel înaintarea fermă a țării noastre pe calea făuririi unei economii moderne, de înaltă eficiență. Pornind de la sarcinile și orientările date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, obiectivele Programului, adoptat de plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983, au fost puternic fundamentate cu măsuri tehnice, economice și organizatorice. Acestea au la bază aplicarea cu consecvență în producție a rezultatelor cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, a celor mai noi metode de organizare și conducere. Totodată, se are în vedere introducerea și extinderea pe scară largă a mecanizării și automatizării, folosirea cît mai deplină a capacităților de producție și a forței de muncă, perfecționarea continuă a pregătirii profesionale a tuturor celor care își desfășoară activitatea nemijlocită în ramurile producției materiale. După cum este cunoscut, Programul de creștere mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii cuprinde sarcini care au menirea să asigure realizarea în economia noastră a unor productivități similare cu cele din țările cu tradiție industrială îndelungată. Astfel, în anul 1985 în industria republicană urmează să se realizeze o creștere a productivității muncii de circa 41 la sută față de 1980. Prin generalizarea cu fermitate a măsurilor de introducere mai rapidă a progresului tehnic și de organizare superioară a producției și a muncii, în anul 1987 productivitatea muncii trebuie să fie de 1,7 ori mai mare decît în 1980, iar în 1990 de 2 ori mai mare față de 1980. Programul cuprinde sarcini importante și pentru celelalte ramuri ale economiei naționale.

După cum se subliniază în Raportul prezentat de tovarășul Constantin Dăscălescu, prim-ministru al guvernului, realizarea integrală și la termenele prevăzute a Programului privind creșterea mai accentuată a productivității muncii este nemijlocit condiționată de transpunerea neabătută în viață de către toate ministerele, centralele și întreprinderile a tuturor măsurilor stabilite pentru fiecare ramură și unitate în parte. Aplicarea fermă a măsurilor prevăzute va da noi dimensiuni inițiativei și răspunderii oamenilor muncii pentru traducerea în viață a politicii partidului privind creșterea continuă a productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție, sporirea eficienței fondurilor fixe, valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei electrice, pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor din planul național unic de dezvoltare economico-socială. Acționînd statornic în aceste direcții esențiale ale progresului nostru economic, oamenii muncii își vor aduce o contribuție tot mai mare la sporirea venitului național, singura sursă prin care se asigură fondurile pentru dezvoltarea generală a societății și ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor.

Un alt document de mare importanță dezbătut și aprobat de Marea Adunare Națională este **Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990.** Conceput și elaborat din inițiativa și sub directa conducere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, acest Program a fost adoptat de plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983. Avînd la bază hotărîrile Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale, care au stabilit pentru actualul cincinal obiectivul strategic de realizare a noii calități a muncii și vieții, Programul se înscrie în politica consecventă a partidului și statului de creștere continuă a rolului și contribuției științei și tehnologiei la edificarea noii orînduiri, la accelerarea progresului multilateral al țării noastre. Prevederile acestui important document sînt strîns legate de programele stabilite de partid pentru valorificarea complexă, superioară a tuturor resurselor de materii prime, de materiale și de energie, reducerea costurilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale, care să asigure ridicarea generală a eficienței economice.

După adoptarea lui de către plenara din noiembrie, Programul a format obiectul unor largi dezbateri în adunările generale ale oamenilor muncii din întreprinderi și instituții, în centrale industriale, ministere și județe, determinînd o puternică mobilizare a capacității creatoare a clasei muncitoare, a cadrelor tehnice din producție și cercetare, în vederea transpunerii ferme în viață a sarcinilor și obiectivelor stabilite de partid în domeniul ridicării nivelului calitativ al produselor, al promovării progresului tehnic în întreaga economie națională.

Prezentînd la sesiunea Marii Adunări Naționale Raportul cu privire la acest important document, tovarășa Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a arătat că în condițiile revoluției tehnice și științifice contemporane, integrarea rapidă a noilor cuceriri ale științei în producția materială constituie o cerință esențială a făuririi unei economii moderne, de înaltă productivitate — baza sigură a creșterii continue a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. De aceea, cercetării științifice îi revine misiunea de mare răspundere de a participa activ la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, la elaborarea de noi tehnologii și modernizarea celor existente, la extinderea mecanizării și automatizării, la perfecționarea tipizării și standardizării produselor, la creșterea mai accentuată a productivității muncii și a eficienței în toate sectoarele economiei naționale. În acest context, Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor are ca obiectiv central ridicarea substanțială a nivelului tehnic și calitativ al întregii producții, prin intensificarea lucrărilor de reproiectare și modernizare, prin îmbunătățirea structurii sortimentale și asimilarea de noi produse cu performanțe superioare în toate domeniile, și în special în metalurgie, în construcția de mașini, în industria electrotehnică și electronică, în chimie și în industria bunurilor de consum.

Marea Adunare Națională a adoptat, după cum este cunoscut, **Legea cu privire la regimul de navigație pe Canalul Dunăre — Marea Neagră**, care prevede, printre altele, că acest canal, care se întinde pe distanța dintre portul fluvial Cernavodă și portul maritim Constanța-Sud, este apă națională navigabilă a Republicii Socialiste România și se află sub suveranitatea și jurisdicția exclusivă a statului român. Legea prevede, de asemenea, că această arteră va fi deschisă navigației pentru navele de transport de mărfuri și călători ale tuturor statelor, în condițiile stabilite de legislația Republicii Socialiste România și că administrarea și exploatarea canalului se vor face de unități de stat ale României.

Monumentală operă de artă inginerească, expresie elocventă a inteligenței și creativității românești, Canalul Dunăre — Marea Neagră se înscrie ca cea mai reprezentativă dintre marile construcții ale epocii de puternică înflorire socialistă a României — „Epoca Ceaușescu". În Expunerea prezentată de tovarășul Gheorghe Oprea, prim viceprim-ministru al guvernului, s-a evidențiat contribuția determinantă, hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la edificarea acestei grandioase opere. Cunoscind ca nimeni altul, se arată în expunere, talentul și hărnicia poporului român, capacitatea sa creatoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că stadiul înalt de dezvoltare la care a ajuns industria țării, întreaga noastră economie, face pe deplin posibilă realizarea acestei lucrări de mari proporții. Începînd cu proiectul general și terminînd cu cele de detaliu, soluțiile adoptate și fiecare etapă în parte a construcției s-au realizat sub directa conducere și îndrumare a secretarului general al partidului. Prin repetatele vizite de lucru efectuate pe șantier, prin interesul continuu manifestat față de evoluția lucrărilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat permanent alături de constructorii canalului, însuflețindu-i, ajutîndu-i cu sfaturile și îndemnurile sale în buna organizare a muncii, în învingerea tuturor greutăților care le-au stat în cale. Ca în toate marile înfăptuiri din ultimele două decenii, numele tovarășului Nicolae Ceaușescu este astfel încrustat în eternitate pe frontispiciul celei mai mari lucrări de investiție cunoscute pînă acum în România, lucrare ce va dăinui peste veacuri ca o grăitoare mărturie a hărniciei și talentului poporului român.

Canalul Dunăre — Marea Neagră prezintă pentru țara noastră o deosebită importanță economică și socială. Conceput ca o nouă arteră de navigație între Dunăre și Marea Neagră, canalul este parte integrantă dintr-un vast ansamblu cu funcționalități multiple. El are contribuții majore în buna gospodărire a apelor interne din această parte a țării, asigură extinderea irigațiilor și, în consecință, înfăptuirea programului de dezvoltare a agriculturii pe principii moderne, înlesnește alimentarea cu apă potabilă și industrială a localităților riverane. În același timp, canalul reprezintă un important obiectiv de atracție turistică, punînd și mai mult în valoare litoralul românesc și întreaga regiune pe care o străbate.

Folosirea noii artere de navigație la vehicularea mărfurilor și călătorilor are însemnate efecte economice. Canalul va putea prelua anual un volum de trafic de circa 75 milioane tone de mărfuri destinate în primul rînd combinatelor și uzinelor construite în zona Dunării. Se reduce astfel transbordul, cu cheltuielile sale aferente, a unui mare volum de materii prime și produse finite sosite din import sau destinate exportului, asigurîndu-se o legătură mai directă și mai economicoasă pentru principalii beneficiari din interiorul țării. La aceste economii se adaugă cele realizate prin reducerea distanței de transport, cu aproape 400 de kilometri, dintre Constanța și Cernavodă.

Celelalte puncte de pe ordinea de zi ale actualei sesiuni a Marii Adunări Naționale urmează să fie examinate de comisiile permanente de specialitate și supuse dezbaterii forului suprem legislativ la reluarea lucrărilor sesiunii.

P. NICOARĂ

40 DE ANI
DE REVOLUȚIE

Ceaușescu

În mijlocul oamenilor muncii de la Întreprinderea „Mecanica" din Timișoara

Al țării fiu

Al țării fiu, lumină din lumină
Vis curat și gînd de viitor înalt,
Erou cu fruntea arsă, dar senină.
Steag al păcii peste lume, viu și alb,

Al țării fiu, izvor de apă vie,
Apriga noastră încleștare de-a fi
Cu tricolor pe piept, ca-n străbunie,
Patria prin brațu-i vrînd a izbîndi

Al țării fiu, spre vremuri viitoare
Cugetă și-n sine se încrede, brav,
Un vultur ce se-ncumetă-nspre soare
Zborul să ni-l scrie tot mai larg și grav

Al țării fiu, inimă-a poporului, fierbinte,
Noi, cu sufletul și gîndul, ni l-am vrut
Cîrmaci pe-un aspru drum tot înainte,
Noi, urmîndu-l azi și pururi, neabătut

VICTOR NIȚĂ

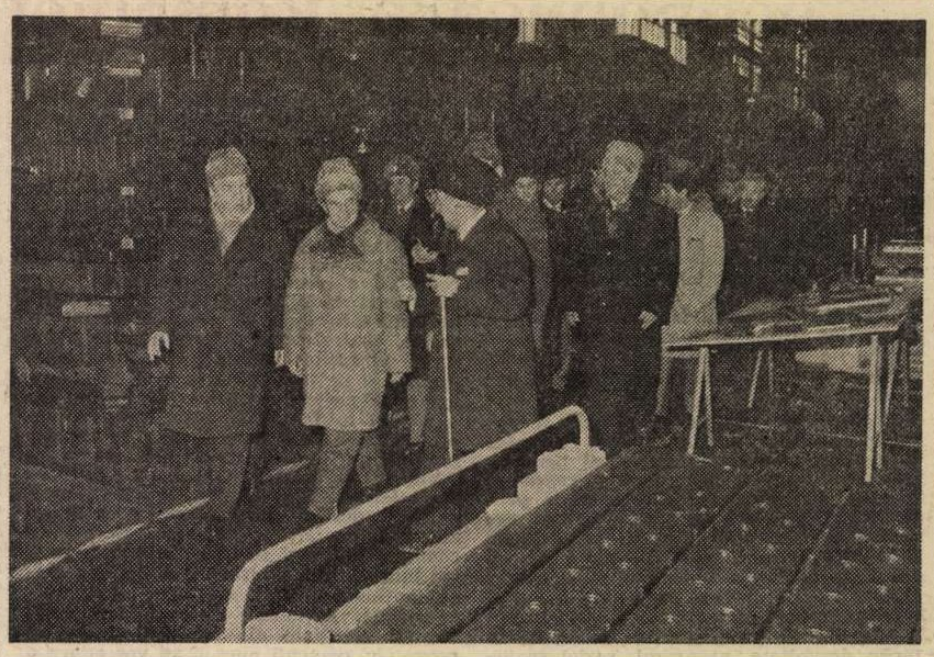

La Uzina de autocamioane Brașov

Primind omagiul studenților și al cadrelor didactice de la Facultatea de mecanică din Cluj-Napoca

Aspect din timpul vizitei la C.A.P. Gurbănești, județul Călărași

şi poporul

40 DE ANI
DE REVOLUŢIE

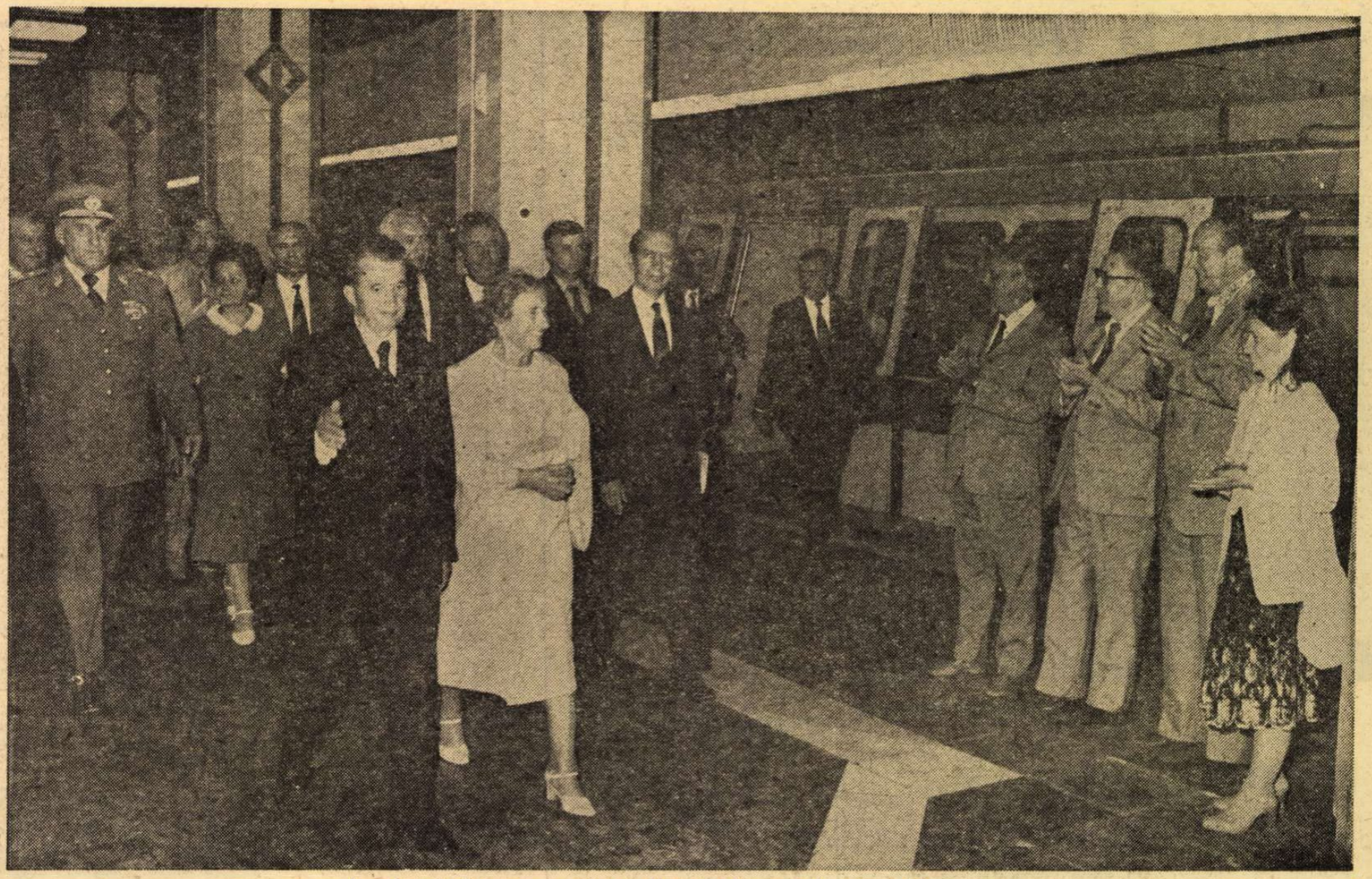

Aspect de la inaugurarea celui de-al doilea tronson al metroului bucureştean

O permanenţă în viaţa politică a României: dialogul secretarului general al partidului, preşedintele republicii, cu oamenii ţării

La Uzinele „23 August" din Capitală

In timpul vizitei la Institutul de cercetări şi inginerie tehnologică pentru irigaţii şi drenaje-Băneasa

În mijlocul colectivului Fabricii de pîine „23 August" din Bucureşti

INDICAȚIILE SECRETARULUI GENERAL

„Sînt necesare măsuri hotărîte pentru înfăptuirea prevederilor în legumicultură și vitipomicultură, în așa fel încît să asigurăm, în bune condiții, atît buna aprovizionare a populației, satisfacerea tuturor necesităților economiei naționale, precum și disponibilități pentru export"

• Și primăvara se numără bobocii •

Spor la treabă, gospodari!

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Sînt buni, zice el, și sacii de plastic în care vin îngrășăminte chimice. Bineînțeles, peticele astea sînt apoi cusute cu grijă fiindcă oamenii au priceput că „folie nouă nu e nici cît să-ți faci o căciulă" și asta se întîmplă nu pentru că n-ar vrea cineva să le dea. La Întreprinderea de legume și fructe din Slobozia aflăm de la directorul Aurel Gavriș că întreprinderea ar fi avut nevoie de 110 tone, că a primit repartiție pentru 95, că din acestea a primit de fapt 70 și că, din cît a primit, vîntul care s-a abătut de curînd de-a lungul Ialomiței cu 130 kilometri la oră a stricat vreo 17 tone. Cît privește planurile de contractare pe acest an, ele au în vedere stringerea a zeci de mii de tone de legume și de fructe de la cooperativele agricole și din gospodăriile țărănești, aflăm de la Dumitru Pandelescu, șeful biroului aprovizionare, desfacere și transport. Mare parte din ele s-ar cuveni să ia drumul piețelor, pentru a fi vîndute proaspete, întrucît I.L.F.-ul trebuia să contracteze cu fabrica de conserve din Fetești, pentru acest an, 2 290 tone de conserve de legume și n-a contractat decît 800, pentru simplul motiv că în urmă cu vreo lună mai avea 1 124 tone în stoc. Dintre acestea, 28 sînt din 1981, 253 din '82 și 843 din '83, termenul de garanție fiind, în general, de 18 luni iar termenul de valabilitate de 36 de luni. Din ceea ce se află în stoc, 227 tone sînt conserve greu vandabile. Întreprinderea mai trebuia să contracteze și 1 100 tone conserve de fructe dar a contractat doar 560 pentru că mai avea în stoc 552 tone, în special compoturi cu rețetă redusă de zahăr. Pastă de tomate trebuia să contracteze 515 tone și a contractat 300, pentru că mai avea în stoc 129.

Desigur, conservarea unei părți din recolta de legume și fructe rămîne o operație necesară, cît e necesară, dar peste o anume limită ea poate să însemne muncă și cheltuieli și nădejdi de primăvară închise în borcane prin tot felul de depozite a căror îngrijire înseamnă o cheltuială în plus, fără nădejdea că ar aduce folos măcar cît un sîmbure de cireașă amară.

DUMITRU ELIADE ■

Nădejdi de primăvară la borcan

Între Jules Verne și faptul că la Balaciu a venit primăvara nu poate fi nici o legătură, bineînțeles, în afară doar de isprava cuiva de-a ajunge căpitan la 15 ani și de întîmplarea că Ion Botocică a ajuns grădinar doar la 11, acum avînd el vreo 59 și fiind ocupat în aceste zile să-și întindă solariul pe o bucată de pămînt de 10 metri lungime și 6 lățime din curtea casei. N-ar trebui să credem însă că operațiunea aceasta e mai puțin complicată, mai puțin trudnică decît s-a nimerit să fie viața lui Ion Botocică în general, cam de pe cînd s-a hotărît, la 11 ani, să lase baltă cartea și împins de sărăcia care-și făcuse cuib în prispa casei părintești a intrat să lucreze cu ziua prin grădinile de legume care se țineau lanț pe malul Ialomiței, grădini diriguite de către un așa-zis comandir și unde munca era plătită după dramuri, ceea ce în termeni mai accesibili era un fel de plată a unei munci în acord. A lucrat astfel, Ion Botocică, pînă a venit vremea să plece militar și din anii aceia a rămas, printre altele, și cu un răspuns tocmai potrivit părerilor cum că grădiniile s-au mai subțiat pe Ialomița și nu se mai țin hotar în hotar pentru că între timp rîul a fost poluat. Poluat era și pe-atunci, zice el, cînd primăvara venea mare apa țăranii se dădeau mai aproape de albia ei și stringeau păcură adusă de prin județele Prahova și Dîmbovița cît să le-ajungă pe urmă a unge tot restul anului bucșele roților de căruțe. Pe urmă rîul se liniștea, se mai și limpezea și pe malurile lui apăreau roțile de udat grădina. După armată a fost luat la o școală de activiști sindicali, școala aceea era pe strada Zalomit în București și dura trei luni iar el, Ion Botocică, recunoaște că a vrut să dea bir cu fugiții de acolo, simțea o diferență între el și colegii lui bacalaureați însă directorul, prinzînd de veste, l-a întrebat dacă are voință și cum el a spus că are, mai rămînea să dovedească. Un timp a lucrat la secția culturală a sindicatelor muncitorilor din agricultură, cînd ani încheiați, apoi încă doi ca director al taberei de copii școlari din Slănic Prahova, însă tabăra și-a schimbat stăpînii iar aceia, cum e și normal, zice Ion Botocică, au vrut să-și aducă oamenii lor, așa că el s-a întors acasă, la Balaciu, unde muncește la I.A.S. ca primitor-distribuitor iar în sat e cunoscut ca țăran dintre cei mai harnici. Asta nu înseamnă că alții sînt leneși. La Balaciu, ne încredințează și Ion Moise, președintele Consiliului unic agroindustrial, nimeni nu cumpără legume, fiecare familie își produce cît are nevoie și ce are nevoie. E adevărat însă și că oamenii nu prea se apleacă pe aici asupra grădinăriei cu gînd de cîștig, poate și pentru că orașele sînt destul de îndepărtate, pînă la Slobozia sînt 41 de kilometri iar pînă la București încă o dată pe-atît. Legumele pe care ei le vînd, totuși, sînt acelea cu care se înscriu la contracte. Corect ar fi să spunem că ei reușesc să vîndă atunci cînd I.L.F.-ul reușește să-și trimită mașinile pentru a prelua legumele contractate. Și cum țăranii au exemple la îndemînă că necazuri au existat în anii din urmă chiar și la preluarea legumelor din grădina C.A.P.-ului, nu trebuie să ne mirăm că secretarul cu probleme de propagandă al comunei, Alecu Mocanu, ne spune că un anume Biltiteca din satul Crăsani l-a spus delegatului I.L.F.-ului că, așa cum el semnează contractul, tot așa acela să facă bine și la timpul potrivit să-și facă apariția în comună ca să-i preia marfa. Dacă se dă, cum s-ar spune, un pas înapoi ca să vadă mai bine și să priceapă care e cauza acestor discuții, Ion Botocică ajunge la o concluzie care ni se pare întemeiată: cînd se umple cîmpul de roșii în grădina C.A.P.-ului, tot cam atunci vin și țăranii să predea roșiile pe care le-au contractat și e normal ca delegații I.L.F.-ului să se îndrepte în primul rînd acolo unde sînt de preluat cantități mai mari. Altfel ar sta lucrurile dacă țăranii ar scoate legume timpurii, dacă ei ar avea, așadar, solarii. Dar solarii, la Balaciu, nu au decît puțini, și asta nu din cauză că n-ar vrea mai mulți să aibă. Pur și simplu nu găsesc folie de polietilenă. El, de-i drept, va avea solariu, însă cu prețul unei munci de furnică, s-ar putea spune. Nevastă-sa, Ioana, lucrează la grădina C.A.P.-ului și cînd face rost de vreo bucată de folie o păstrează ca pe un obiect de mare preț. Mai strînge și culege și Ion Botocică, la rîndul lui, de pe unde poate.

Semințe pentru fiecare

La Complexul de semințe pentru legume de pe Șoseaua Colentina încă se mai triază tot felul de semințe. Camioane și remorci încărcate pleacă mereu spre periferie sau spre gară. Sute de colete cu semințe de foarte bună calitate sînt expediate în saci spre toate colțurile țării. Centrul din București este cel mai mare din țară. Are un depozit frigorific și halele sale se întind pe o suprafață de 7 hectare. Tot ce este sămînță de legume și flori pentru București și pentru o mare parte din țară se sortează și se pregătește aici. La această oră magazinele de desfacere specializate pun la dispoziția cumpărătorilor toată gama de semințe, mai puțin usturoi și arpagic. Trebuie să recunoașteți că sînt două sortimente importante și extrem de solicitate. Inginera Marilena Oprea, șefa complexului, ne spunea că pentru unitățile socialiste cantitatea de sămînță este asigurată, chiar și la usturoi și ceapă. Doar pentru gospodăriile populației situația este mai dificilă. Dificilă în sensul că nu este usturoi. Cei care produc în cantități mai mari n-au așteptat să cumpere din magazin. Își au sămînța lor. Nu îți vînd un kilogram de usturoi nici cu 60—70 de lei. Cei care au nevoie de mai puțin se descurcă. Anul trecut producția de usturoi a fost slabă din cauza secetei. La fel și cea de arpagic. În plus, introducerea mercurialului l-a determinat pe mulți producători individuali de arpagic să renunțe. Așa a apărut o situație delicată. Nu-i usturoi de sămînță. Inginera Ana Tudor de la același centru spunea că o oarecare cantitate, nu mare, s-ar mai putea obține printr-o nouă triere a usturoiului de consum. Dar asta se va face abia la urmă. Cît privește celelalte sortimente de semințe, centrul a livrat la toate magazinele din Capitală (cele patru) și prin magazinele Centrocoopului a introdus semințe la toate magazinele sătești din preajma Bucureștilor. Ba, pentru a fi la îndemîna populației, a introdus plicuri cu semințe și la magazinele Tehnometal, chiar și la Combustibilul. Mai mult, la unul din magazinele centrului, cel de pe Calea Moșilor, prin precomandă, se livrează și micsliu pentru ciuperci. **„Solicitările populației pentru această primăvară sînt cu mult mai mari decît în alți ani. Populația vrea să cultive legume. Unii o fac ca o destindere, alții pentru că nu vor să mai depindă de piață".** (Marilena Oprea). La această oră toată lumea se învîrte pe lîngă cei de la centrul de semințe. Toți sînt la mare cinste. Pentru un kilogram de usturoi oricine e dispus să se facă luntre și punte. Și cum îl primește zice sărumîna și o șterge. Dar cei de la centrul de semințe rămîn pe poziții și încep campania, cînd toată ziua umblă cu căciula în mînă pe la producători ca să lucreze ca lumea și să livreze semințe de calitate. Dar pînă se termină de semănat cei de la centrul de semințe sînt la mare cinste și toată lumea îi înconjoară cu mare dragoste.

CORNEL NISTORESCU ■

Istoria unui mic solariu

Comuna Bucu se află pe șoseaua care leagă Bucureștiul de litoral, undeva pe la mijlocul drumului, și se întinde pe 17 kilometri. Comuna e departe de orașe unde gospodarii ar putea eventual să-și ducă la piață plusul de zarzavaturi și legume care le prisosește din producția proprie. Grădinari de meserie nu sînt în comună și asta ar putea fi una din explicații. Cînd afirmăm asta, ne gîndim că din cele 1 573 de familii ale comunei doar vreo 20 au solarii, adică sînt preocupate de un grădinărit mai intensiv, de producerea de trufandale. Oamenii își cultivă pe lîngă casă sau pe lotul personal doar cele necesare lor. Rîul Ialomița curge cam la un kilometru și jumătate de terenurile oamenilor și udarea grădinilor se face cu apa din puțurile din curți, dar cui îi place să aibă de toate în bătătură, nu se împiedică de astfel de amănunte. Dar se împiedică de altele.

Am ajuns în comună după-amiaza și am întrebat de un grădinar mai reprezentativ. Nu știm dacă l-am ales chiar pe cel mai bun, dar asta are mai puțină importanță în ceea ce vrem să exemplificăm.

Nicolae Avram, despre el va fi vorba, are 50 de ani, este lucrător P.T.T. (întreține și repară instalația telefonică din zonă de vreo 30 de ani) iar în timpul liber este țăran. Soția sa se numește Frusina și este femeie de serviciu la școală. Am vrut să vorbim și cu dînsa, dar tocmai tăia lemne la școală, de unde se vede că femeile au fost promovate în cadrul comunei și în această muncă. (Aveam să aflăm cu această ocazie că o altă Frusină este femeie de serviciu la dispensar, unde, printre altele, taie și lemne.) Din familie mai face parte Valeriu, fiu, șofer la construcții. Unde se construiește ceva și este nevoie de el, se duce. Nora este muncitoare la LJCOOP. Deocamdată în familia Avram este doar un fiu, respectiv un nepot. În bătătură mai trăiesc 4 oi, 2 parcei (cîte unul pentru fiecare microfamilie) și o văcuță, pe care o mulg pe rînd cînd soacra, cînd nora, și al cărei lapte îl bea cu prioritate nepoțelul. Și pe lîngă celelalte, mai este și un solariu. Iată din cele povestite de Nicolae Avram scurta istorie a acestuia.

În urmă cu 4 ani, Nicolae Avram și-a încropit un solariu mai mititel. Anul următor l-a mai mărit nițel. Are acum vreo 50—60 metri pătrați. În 1982, Nicolae Avram a scos, pe lîngă legumele și zarzavaturile pe care le-a consumat în casă, din roșii și ardei, aproape 4 000 lei. Le-a vîndut celor care treceau cu mașinile pe șosea și care se opreau la poarta lui văzînd solariul în curte și lădițele în fața porții. E drept că și marfa era de cea mai bună calitate, ne asigură Nicolae Avram. Anul trecut a vrut să repete figura însă nu s-a mai putut. A avut proasta inspirație să cumpere răsaduri de la serele C.F.L. Slobozia și abia a scos roșii cît să-i ajungă lui, nu să mai lasă și în fața porții cu ceva surplus. Nici răsadurile de vinete, 2,50 firul, luate se pare de la un alt grădinar, nu s-au dovedit mai productive. Deci, dacă punem la socoteală banii pe răsaduri, pe folia de plastic (16 kilograme înmulțit cu 24 lei kilogramul la oficial), costul pompei și consumul de curent electric, Nicolae Avram abia și-a amortizat o parte din cheltuieli. Anul acesta, în urma unui consiliu de familie, Nicolae Avram a hotărît să nu mai facă solariu. I.L.F. Slobozia a promis să asigure necesarul de folie celor interesați, dar nu și-a onorat această promisiune. Acum e prea tîrziu. Să cumperi folia la alt preț decît cel oficial, după legea cererii și a ofertei, nu-i rentabil. Afară de asta, lui Nicolae Avram i s-a pus în vedere să desființeze pompa, pe motiv că este consumatoare de energie electrică (0,4 kW/oră). Folia ar trebui, este de părere Nicolae Avram, să se găsească la cooperație și s-o poți cumpăra ca pe o unealtă oarecare. În fond, asta și este. Mai avea ceva folie peticită, dar nu-i ajunge. Răsadurile trebuie să le garanteze cineva, adică cel care le produce, le vinde și încasează bani pentru ele ca și cum ar fi de bună calitate.

Nicolae Avram nu renunță la grădinărit. Renunță doar la ambiția lui de a ieși pe piață cu roșii și ardei ceva mai devreme, adică atunci cînd e rentabil. Recolta lui va fi gata o dată cu

a celorlalți. Nu putem spune că Nicolae Avram s-a dat bătut, dar calculul economic pe care l-a făcut i-a spus că e mai cuminte să desființeze solariul.

Ar mai fi o problemă și încheiem. În 1983, gospodarii comunei au livrat la fondul de stat 87 tone legume. Prin aplicarea planului unic, anul acesta vor preda 132 tone. Plusul nu este de neglijat. Anul trecut își duceau produsele la C.A.P. și ele erau ridicate o dată cu ale cooperativei. Anul acesta, grădina C.A.P. s-a mutat din vatra satului la cîțiva kilometri, într-o zonă irigată, și pentru ca treaba să meargă bine, e necesar ca I.L.F. să-și organizeze din timp puncte de colectare în comună, care să ridice operativ legumele contractate. C.A.P. mai are telefoane, mai poate interveni la forurile de resort pentru a obliga beneficiarul să ridice marfa la timp sau cu întîrziere minimă, dar gospodarii sînt mai timizi. Aceasta este tot sugestia lui Nicolae Avram. El repară liniile de telefon dar n-are telefon în casă să cheme I.L.F. de cîte ori i se coace o parte din recoltă.

OPREA GEORGESCU ■

„Să luăm toate măsurile în vederea sporirii gradului de recuperare şi de refolosire a materialelor şi subansamblelor"

INDICAŢIILE SECRETARULUI GENERAL

• Doi reporteri, fără o înţelegere prealabilă, descoperă în ţară aceleaşi subiecte de reportaj •

Eficienţa made in Lugoj şi Recaş

S-a primit depeşă la Lugoj: „Totul e în regulă!"

Era o zi mohorîtă de noiembrie... Am putea adăuga pete de culoare locală: (cine ar mai obiecta ?) : nori plumburii în zare, burniţă, o atmosferă sumbră... Isteaţă intrare în materie pentru ceea ce va urma. Dar dacă, dimpotrivă, natura blîndă şi soarele generos al acestui colţ de Banat cu iz mediteranean din jurului Lugojului nu se dezminţeau nici atunci cînd proaspătnumitul şef al Centrului de reparaţii de motoare pentru tractoare Lugoj (şi actualul şef al S.M.A.) inginerul Dumitru Alexandru îşi lua postul în primire în toamna anului 1981 ? Oricum, calificativul „sumbru" era real : nu-l salutau la intrare viitorii colaboratori cu urări de noi succese în ramură, ci, sub un şopron, cam o sută de motoare de tractor demontate. Li se stricaseră arborii cotiţi, deci tractoarele zăceau fără folos, iritante, absurde. Arbori noi soseau cu tîrîita, după multe insistenţe şi drumuri bătute de delegaţi, de la Întreprinderea mecanică de la Codlea.

— Dar pînă se întorceau delegaţii îşi aminteşte inginerul Alexandru — se stricau alţi arbori. Aveam de lucru o zi sau două, apoi din nou, spre Codlea ! Mai făceam rost, cînd şi cînd, de la „Tractorul" Braşov, dar doar aşa, lăturalnic, căci ei aveau nevoile lor, plan de producţie, de export şi toate celelalte, şi nu un oarecare centru de reparaţii din cîmpia Lugojului constituia grija lor de căpetenie. Se părea că nu ne rămînea altceva de făcut decît să aşteptăm, deoarece, după cum bine se ştie, recondiţionarea arborilor cotiţi, inima motorului, reclamă o tehnică şi utilaje care nu sînt la îndemîna oricui.

Şi-au bătut oamenii capul, nu inginerul a rezolvat totul, efortul de gîndire fiind realmente colectiv. Dealtminteri, pînă la numirea inginerului Alexandru, centrul fusese cu pricepere condus de un maistru, actualul secretar al organizaţiei de bază, Gheorghe Stoica, ajutat de meseriaşi de prima clasă (ne referim, firește, nu la clasa de încadrare, ci la cea a valorii umane). Aşa s-a născut la S.M.A. ideea recondiţionării pe loc a arborilor cotiţi prin metalizare şi ulterioară rectificare. Oamenii erau conştienţi de implicaţiile şi de însemnătatea sarcinii trasate pe plan naţional de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, dar în acest context larg şi generos au găsit căile concrete de realizare.

Dumitru Alexandru povesteşte că la facultatea de mecanizare a agriculturii, în cursuri, nu se scriau decît cîteva rînduri despre metalizare şi rectificare, ceea ce nu le era de prea mult folos. Un lucru era clar : nu trebuia pornit la drum „meşteşugăreşte". S-au adresat şi au primit sprijin de la faimosul Institut de sudură şi încercări de materiale Timişoara şi de la Institutul de proiectări de maşini agricole din Bucureşti (nu-l transcriem numele actual, care ar ocupa trei rînduri) şi, cu sudoare, emoţie şi mai ales gîndire tehnică, treaba s-a făcut. „Acum — glumeşte inginerul Alexandru — ne cam obosesc atîtea schimburi de experienţă, vin la noi din toată ţara ingineri-şefi, şefi de centre de reparaţii S.M.A., directori de trusturi S.M.A., tot felul de specialişti."

Chiar dacă, la vremea lor, lugojenii au fost primii în acea parte a ţării, în prezent metoda se aplică şi în alte centre, cu acelaşi succes. Nu asupra aspectelor tehnice sau de precedenţă stăruim, ci asupra laturii pur umane şi a înţelepciunii vorbei din bătrîni „Nevoia învaţă pe om !" Aceasta cu condiţia ca accentul să nu cadă pe „hei rup", ci în special pe pricepere, gîndire şi o bună documentare tehnică.

Să mai povestim şi o altă istorie adevărată legată de acei arbori cotiţi. Cînd foştii tractorişti Mihai Aioanei, Laurenţiu Nistorescu sau montorul veteran Rudolf Klein (lucrează aci din 1948), după ce li s-a procurat o maşină de şablat din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, au recondiţionat primele piese, unii specialişti „de la centru" s-au îndoit — şi poate pe drept cuvînt — că operaţiunea se putea îndeplini cu precizia necesară în acest centru de reparaţii S.M.A., ştiind că o sutime de milimetru în plus sau în minus duce totul de rîpă. Şi aşa s-a pomenit meşterul Klein cu vreo 15 ingineri de la „Tractorul" Braşov, care l-au pus să recondiţioneze, cum ştie el, un bloc motor. L-au trecut toate năduşelile, le-a dat blocul şi s-au dus cu el (cu blocul, nu cu Klein) ca să-l verifice la „Tractorul" cu cele mai sofisticate dispozitive. Apoi s-a primit depăşă la Lugoj : „Totul e în regulă !"

Astfel, doar în anul trecut s-au recondiţionat aci prin rectificare 6 800 arbori cotiţi pentru Timiş şi judeţele învecinate, economisindu-se nu numai bănet (un arbore cotit nou costă 1 800 lei, cel recondiţionat — 928 lei), ci s-a recuperat material preţios : arborii stricaţi încorporează oţeluri speciale, tratamente energo-intensive şi, în absenţa recondiţionării, s-ar trimite la topit.

Cam aceeaşi experienţă umană s-a repetat, pe alte coordonate tehnice, la învecinatul S.M.A. Recaş. Lipsa anvelopelor pentru tractoare şi combine C-12 a confruntat S.M.A.-ul cu o problemă dificilă. În această situaţie, Întreprinderea de aparate electrice de măsură din Timişoara, I.A.E.M., le-a confecţionat patru maşini experimentale pentru recondiţionarea anvelopelor, înlocuind tradiţionala şi foarte rudimentara operaţie de vulcanizare. Noul procedeu, prin încălzire electrică, menţine temperatura constantă la 150 grade, ceea ce este foarte important. Experimentul de la Recaş a reuşit pe deplin, fiind recondiţionate, doar în 1983, 800 anvelope, „egal" 400 tractoare redate circuitului normal.

— De reţinut — ne spunea directorul S.M.A., inginerul Simion Costa — că „meşterii" noştri (e vorba, în special, de inginerul Tiberiu Minius) au modificat, pe baza propriei experienţe, maşinile concepute de I.A.E.M.

Am spus aceasta nicidecum pentru a diminua meritele întreprinderii timişorene, ci pentru a reliefa fertilitatea iniţiativelor locale, a ambiţiei sănătoase a tuturor celor care, în loc să accepte totul de-a gata, funcţionăreşte, doresc să imprime soluţiilor primite o fărîmă din personalitatea lor tehnică. Iată în ce condiţii, păstrîndu-se reglarea electrică elaborată la I.A.E.M., cei din Recaş au eliminat circuitul de ulei care s-a dovedit sursă de pierderi şi au micşorat la jumătate puterea instalată, deci şi consumul de energie. Varianta lor este azi, se pare, unica în ţară.

— Anul trecut — observa contabilul-şef de la S.M.A. Recaş —s-au recondiţionat aci 800 anvelope. Rezultat : S.M.A.-ul s-a reechilibrat financiar, am mai cîştigat în plus vreo 4 000 000 lei şi, lucrul cel mai important, de pe urma tractoarelor repuse în funcţie graţie acestei iniţiative a profitat întreaga agricultură a judeţului.

Recondiţionarea însăşi, fie că e vorba de arbori cotiţi, de anvelope sau de orice piesă tehnică, nu prezintă un aspect conjunctural, ci oglindeşte o cerinţă care, sub o formă sau alta şi cu o intensitate mai mare sau mai mică, se pune azi pretutindeni într-o lume confruntată cu Marea Dilemă a expansiunii economice într-o lume cu resurse tot mai limitate. Din fericire, există o resursă nelimitată în care stă şi nădejdea noastră : inteligenţa.

LIONEL NIŢESCU

Vînt pentru pînzele bine întinse

Acum, în primăvară, trebuie să ai un adevărat noroc ca să găseşti pe cineva la Trustul de Mecanizare a Agriculturii din judeţul Timiş. Asta fiindcă în aceste momente de început al campaniei toată lumea este plecată cu diferite treburi prin toate colţurile judeţului. M-am aflat în Timişoara în ziua în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Palatul Marii Adunări Naţionale, a înmînat judeţului Timiş diploma „Meritul Agricol" clasa I pentru primul loc în întrecerea anului care a trecut...

La prima oră a dimineţii, înainte de a pleca pe teren, la sediul trustului mai sus amintit, l-am întîlnit pe **Pavel Cenuţă**, contabilul şef al respectivei unităţi. Cînd a aflat care este motivul vizitei noastre şi-a scos de prin sertare tot felul de dosare şi tabele şi a început să ne povestească : „Ştiţi, eu mă pricep doar la cifre. Asta-i meseria mea. Din tot ce rezultă vă pot spune, că tot ceea ce se face la atelierele noastre din Recaş şi Lugoj este o treabă foarte bună. La primul atelier, cel din Lugoj, recondiţionăm şi rectificăm cam 60 la sută din piesele uzate dintr-un tractor. Asta-i preocuparea de bază. Mai sînt şi altele pe care o să vi le spună specialiştii. La al doilea, la Recaş, se recondiţionează anvelopele. La acest capitol se pot spune foarte multe lucruri. În primul rînd pe întregul judeţ s-a adus o economie de aproape 55 de milioane lei. Particularizînd, media unei anvelope recondiţionate costă cam 250 de lei faţă de peste 2 500 de lei cît costă una nouă..."

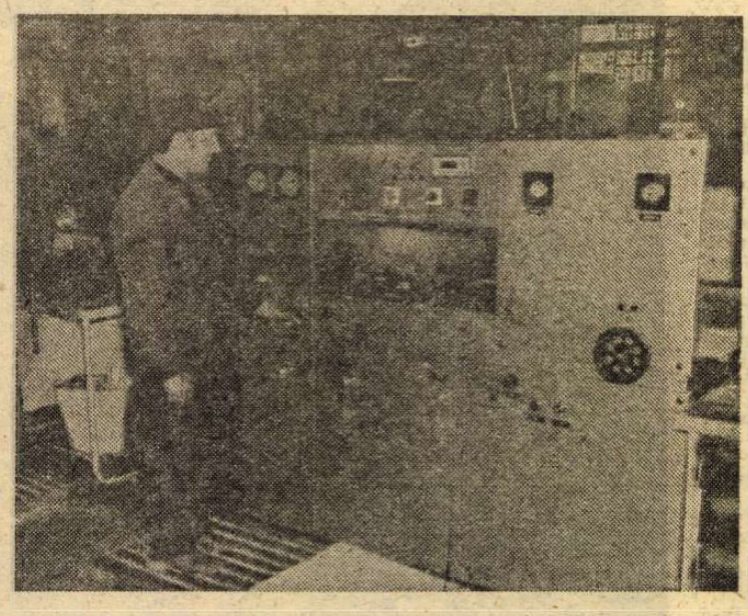

Inginerul **Nicolae Vasile**, care răspunde pe întregul trust de problemele industriale şi este şi secretarul comitetului de partid ne dezvoltă şi din punct de vedere tehnic problema anvelopelor. Astfel, aflăm că din punct de vedere tehnic lucrurile se prezintă în două feluri. Anvelopele cu o tăietură de pînă la 17—18 centimetri sînt vulcanizate. Celelalte, care, depăşesc aceste dimensiuni, sînt rectificate folosindu-se aşa-numita metodă de manşonare cu şurub. Dar, aici, ar mai trebui să spunem cîteva lucruri. La solicitarea celor de la Trustul de Mecanizare din Timişoara au răspuns mai multe întreprinderi ale judeţului. După ce s-a făcut, către cei de aici, un proiect — acesta a fost omologat. A apărut ca invenţie a întregului colectiv. Cunoscuta întreprindere I.A.E.M. l-a executat. Întregul proces este automatizat în ideea de a se economisi cît mai mult energia termică şi electrică. În momentul de faţă se găsesc amplasate patru asemenea dispozitive ; la Remetea Mare şi patru la Găvojdia. Pe scurt procedeul tehnic, care pare destul de simplu la prima vedere, se prezintă astfel : anvelopele stau la temperatura atelierului cam 24 de ore. În acest timp li se identifică defecţiunile cu dispozitive speciale (tot gîndite şi făcute de către specialiştii de aici). Urmează, cum este normal şi firesc, o curăţenie a zonei deteriorate. Apoi, tăietura este cusută cu o sfoară de relon. Se acoperă zona cu o vopsea specială şi se aplică petecul de cauciuc brut primit de la Floreşti. Sau, o altă metodă, petecul aplicat se confecţionează folosind straturi de cord de la anvelopele vechi peste care se aplică cauciuc brut. După ce s-au făcut toate aceste operaţii, porţiunea reparată se pune la aparatul de vulcanizare şi întregul proces durează 100 de minute. Dacă ar mai fi să facem un calcul se repară 8 anvelope pe maşină şi schimb. Deci la cele patru aparate, dacă toate treburile merg ca pe roate, înseamnă că numărul lor ajunge la 32. Dacă adunăm pe cele de la Remetea Nouă şi cele de la Găvojdia rezultă că în 24 de ore se pot recondiţiona un număr de 64 de cauciucuri. Asta, cum am mai spus, dacă treburile merg ca pe roate. Dar nu de fiecare dată cei de aici au ce să repare. De ce ? Pentru simplul fapt că n-au cauciucuri. Bazele de aprovizionare pretind anvelope vechi, bune pentru reşapat, în schimbul unora noi. O parte dintre ele sînt şi ele (le trimite baza de aprovizionare pe la tot felul de întreprinderi din ţară) dar, susţin specialiştii de aici, nu sînt calitative şi la un preţ mult mai ridicat. Şi ar mai fi de spus ceva la acest capitol. Ca o culme a ironiei, fapt care nu l-am înţeles nici noi şi nici decum cei care lucrează la trustul de mecanizare ; bazele de aprovizionare nu primesc cauciucuri cu tăieturi mari şi explozii. Le preferă pe cele care încă mai sînt în stare de funcţionare. Şi, ne întrebăm noi pe bună dreptate : ce fel de reeşapare fac unităţile subordonate direct bazei de aprovizionare. Este, am adăuga noi, un fel de birocratism şi un fel de a încurca lucrurile. Dar, pînă cînd cei în cauză şi factorii de răspundere se vor decide să oprească această circulaţie pe uscat şi fără folos a cauciucurilor, trebuie să mai spunem că noi am constatat că reeşaparea este un lucru foarte bun. Altfel spus nu au apărut niciodată, dar absolut niciodată, probleme dificile. Nu s-au stricat în zonele reeşapate. Dacă au apărut alte rupturi ele au fost în alte zone. Cei care mai critică, şi sînt încă mulţi, cauciucurile reeşapate — acestea, adică cauciucurile, nu au fost reparate la unităţile din Timişoara şi, probabil, după tehnologii care nu corespund în totalitate condiţiilor tehnice. Şi, ca să argumentăm cele afirmate de noi, cei din Timişoara se gîndesc să generalizeze întreg procedeul. Adică, să se încapă vulcanizarea tuturor tipurilor de anvelope. Întreprinderea I.A.E.M. Timişoara împreună cu cei de la trust s-au şi gîndit şi au început proiectarea unor dispozitive pentru cauciucuri mici. Adică, pentru autoturisme.

La centrul de reparaţii motoare aparţinînd de S.M.A.-ul Lugoj stăm de vorbă cu inginerul **Constantin Genţoiu**. Ce se întîmplă aici ne miră în totalitate ! Acest centru este de fapt o mare hală industrială ; nu la propriu ci la figurat Cei aproximativ 80 de oameni care lucrează la Lugoj au dus faima unităţii atît în judeţul Timiş cît şi în Caraş Severin şi Hunedoara. Altfel spus specialiştii şi muncitorii din respectivul centru pot recondiţiona cam 60 la sută din piesele unui tractor. Vibrochene, cămăşi, cilindri, cuzineţi, demaroare, alternatoare... şi multe altele pe care nu le mai transcriem fiindcă ne-ar necesita un mare spaţiu tipografic. Dar, cu ceea, ce se laudă cei de aici o constă rezolvarea problemelor arborilor cotiţi. Altfel spus, de peste un an şi jumătate, pe cele două maşini(de superfinisare şi de echilibrat), arborii cotiţi, îşi trăiesc o nouă viaţă. Cu alte cuvinte, rupturile de arbori au scăzut la peste 50 la sută. Fără să intrăm în amănunt şi fără să folosim cuvinte mari — specialiştii de la S.M.A. — Lugoj au făcut adevărate minuni. Asta a fost şi motivul pentru care, în anul în care a trecut, s-au ţinut la faţa locului cîteva schimburi de experienţă cu diferiţi specialişti din agricultură. Au fost invitaţi, sau au venit din proprie iniţiativă, directori din S.M.A.-urile din ţară şi ingineri şefi. Şi fiindcă sîntem la capitolul noutăţilor, şi fiindcă 1984 acesta trebuie să fie un an record în producţiile agricole — vom aminti şi alte premiere la care se gîndesc cei care muncesc la Lugoj — lucruri ce vor prinde viaţă, prin ajutorul dat şi de alte întreprinderi, cît se poate de repede. În primul rînd este vorba de metalizarea arborilor cotiţi de tractor ajunşi sub ultima cotă de recondiţionare. În colaborare cu institutul de sudură se încearcă repararea şi finisarea arborilor cotiţi rupţi. Este o treabă grea şi foarte delicată dar nu lipsită de sorţi de izbîndă şi, se înţelege, de interes. Sudarea se face, asta pentru înţelegerea specialiştilor, la palierul trei prin frecare sub presiune. Apoi, se recondiţionează şi se metalizează şi arborii se aduc la forma iniţială. O altă noutate, peste care nu putem să trecem, o reprezintă modificarea pompelor de injecţie. Este vorba de o plăcuţă care montată la pompele de injecţie limitează consumul de combustibil. Această idee a fost imediat îmbrăţişată de către Direcţia Generală de Mecanizare din M.A.I.A. şi s-a căutat generalizarea ei în toată ţara. Astfel au fost confecţionate peste 100.000 asemenea plăcuţe şi date la toate centrele de reparat din ţară. Acest procedeu va duce, fără nici un fel de exagerare, la o mare economie de combustibil şi, se înţelege, la o prelungire a duratei de folosire. Şi, lugojenii se mai gîndesc ca în curînd, datorită experienţei acumulate, să mai facă şi o linie de reparare şi montare a motoarelor de mari dimensiuni. Este vorba de elementele care formează motoarele ce echipează combinele Gloria...

Acestea sînt lucrurile pe care le-am aflat şi le-am notat într-o zi de primăvară în judeţul Timiş, în ziua în care activităţile din agricultură erau recunoscute de întreaga ţară. Poate acestea au fost şi unele din motivele pentru care Organizaţiei de partid a judeţului Timiş i s-a conferit „Meritul Agricol" clasa I, pentru locul întîi pentru rezultatele deosebite obţinute în îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan la principalii indicatori din agricultură în anul 1983.

SORIN POSTOLACHE

ANOTIMPUL BUNULUI GOSPODAR

Primăvara, timp al renașterii și al muncii

• Ne privește pe fiecare în parte • Agricultură cu țărani • Cel mai frumos oraș •

E timpul să ne îngrijim de restaurările necesare prin acest fabulos muzeu în aer liber al naturii, acum cînd semințele încep să arunce de sub pămînt antene ca submarinele și ies din marele ocean al singurătății germinației, în vremea maternităților în floare și a îmbrățișărilor de sub castanii puri din parc. E timpul să facem curat pe pămînt și sub pămînt, să facem ordine în viața noastră interioară, să ne primenim de primăvară, să văruim copacii, să-i eliberăm de vechile „constrîngeri", să dăm frîu liber fanteziei și clorofilei prin arbori, să ne săpăm grădinile, să răsădim, să ieșim din propria noastră hibernare și să tragem adînc în piept toți norii de polen. E timpul să ne întoarcem la bunele noastre maniere, la bunele noastre obiceiuri de altădată, de a face curat în bătătura casei, de a înmiresma odăile în care am dormit cu sufiul păsărilor de iarnă bătînd din toate cele patru aripi de lumină ale lor, să deschidem larg ferestrele să intre vîntul de primăvară și stelele care nu-și mai găsesc vechile cuiburi, să văruim casele ca de o sărbătoare continuă, să facem ordine, o nouă ordine în viețile noastre ca și în pragul casei, pînă în ulița mare, în strada răscolită de ploi și zăpezi, ca să intrăm într-o convalescență senină și lucrătoare, cu mușchii încordați și cu lacrima sudorii atît pe frunte cît și sub frunte. Pentru că istoria unei noi primăveri nu se scrie numai cu sape și tractoare și semințe alese ci și cu idei, proiecte și opere alese prin bibliotecile lumii.

E ora încolțirii și arătătoarele ceasurilor izbucnesc prin firele de iarbă. Avem nevoie de case în care să trăim cristalin, de grădini în care să simțim fertilitatea, de ogoare care să explodeze solar în vara și-n toamna doldorată ce ne așteaptă, de ulițe și străzi iluminate prin propria noastră inteligență și prin propriul nostru efort, de o morală superioară a străzii curate ca și a sufletului curat, de un efort cinstit, demn pentru a reda orașelor și comunelor și satelor noastre frumusețea lor dintotdeauna, a caselor albe, a grădinilor electrice sub tensiunea înaltă a sevelor. Acum se verifică omul adevărat, acum se simte adevăratul gospodar care nu rămîne doar prizonierul propriei sale bătături, care trece dincolo de interesele sale personale, de orizontul strict din jurul respirației sale aburite și intră în rezonanță, după principiul vaselor comunicante, cu toată suflarea renăscută, în primăvara asta tulburată, ca să repună în drepturi tradiția și onoarea muncilor gospodărești de martie și de april care să redea înfățișarea de nuntă și de logodnă a orașelor și comunelor și satelor și cătunelor celor mai îndepărtate, mai noi și mai vechi ale țării. Cît de triste sînt renunțările la orice inițiativă personală, la orice impuls de a intra în rîndul oamenilor, de a te retrage dincolo de jaluzelele trase și a te face că nu vezi cum vine primăvara care are nevoie și de brațele și de mintea noastră ca să vină. Pentru că oameni ca noi, de aici, de la această cumpănă sau vamă sau răscruce de vînturi și de seminții, au trebuit să pună adeseori umărul ca să răsară și soarele.

Primăvara pune la încercare caracterele oamenilor. Unii ies în stradă să facă ordine și curățenie în felia lor de meridian, în porțiunea de drum și de destin pe care calcă zilnic, ies să sape grădina din fața blocului, pun flori, sădesc arbori, renasc și refac spații verzi, spațiile de agrement și de sport, alții prăsesc prin case indiferență și plictis și renunțare la vis.

Nu e adevărat că primăvara nu ne privește personal. Ne privește pe fiecare în parte. Nu trebuie să mături nimeni pentru noi în fața casei, nu e nimeni obligat să ne lustruiască ghetele și pantofii plini de noroi ; prea ne-am obișnuit să lăsăm uneori în răspunderea altora propriile noastre îndatoriri de concetățeni, de vecini, să ne facem că nu sîntem acasă cînd e nevoie de noi la o treabă obștească precum e și această primăvară care trebuie să fie curată, frumoasă, începînd din sufletul nostru și pînă în strada mare.

E timpul să ne pregătim de marea întrecere dintre orașe și sate pentru cel mai frumos, cel mai îngrijit, cel mai inspirat, cel mai iluminat, cel mai îmbietor oraș sau sat, să ne pregătim uneltele pentru primăvara caselor și grădinilor noastre, a parcurilor și locurilor publice de întîlnire, nu numai pentru defilări sau treceri în revistă protocolare ci chiar și pentru viața noastră de toate zilele, pentru plimbarea noastră de seară sau pur și simplu pentru liniștea noastră sufletească.

Acum e timpul ca organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste să mobilizeze cetățenii orașelor și satelor noastre la vasta acțiune de renaștere a primăverii din acest an la toate dimensiunile vieții, bătrîni, tineri, oameni în toată puterea cuvîntului, bărbați și femei, copii educați în respectul pentru civilizația vieții și a străzii. E poate una dintre cele mai spectaculoase întreceri ale cărei rezultate se văd și se simt zi de zi, ceas de ceas. În acest sens trebuie să spunem că nu ne putem permite luxul să plătim pe alții să ne facă curat în bătătura casei ; nu avem dreptul să ne facem așezările frumoase și limpezi prin intermediari. Prea mulți intermediari între noi și cele mai firești treburi gospodărești din lume. Prin urmare, acum, în prag de primăvară întîrziată, să redevenim ce-am fost dintotdeauna, oameni cu mare respect pentru frumoasa înfățișare a caselor, a locurilor care ne legitimează pe harta țării și a lumii, să ieșim la lucru măcar cîteva ore, într-o simbătă liberă, într-o duminică, dacă nu în fiecare zi, de la om de serviciu pînă la ministru. Primăvara intră în sarcinile noastre de serviciu dar și în sarcinile noastre de locuitori ai acestui oraș, ai acestui sat, ai acestui secol, ai acestei planete.

ADRIAN DOHOTARU ■

„Dacă nu ne gîndim la viitorul pămîntului sîntem demni de disprețul generațiilor ce ne vor urma"

— Tovarășe Dumitru Bordei, în calitatea dumneavoastră de director al Direcției generale a agriculturii din județul Ialomița, vă rog să-mi spuneți ce înseamnă — ca suprafață și potențial productiv — agricultura județului Ialomița, la cota anului 1984 ?

— Urmați șoseaua națională București — Constanța, de la Sinești pînă la Podul de la Giurgeni, 150 de kilometri lungime, urmați și cursul Ialomiței cam tot de acolo și pînă la confluența ei cu Prahova (la Adîncata) și treceți mai departe pînă la vărsarea în Dunăre. O moșie superbă de 380 000 de hectare, un pămînt paradoxal, întotdeauna mănos deși întotdeauna devastat de secete și vînturi năprasnice. Producția record din toate timpurile lui a fost în anii 1974—1975, cu 5 000 kilograme de porumb boabe la hectar neirigat. Am fost primul județ pe țară, dacă vă mai amintiți, cu titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru această performanță a muncii oamenilor. De atunci n-a mai intrat nimeni în acest clasament pentru că și producția aceea a rămas în urmă. Ca orice record, a ridicat ștacheta, pretențiile au crescut, posibilitățile de a fi depășit s-au acumulat.

— Ne vorbiți întîi de porumb, dar Ialomița a fost grînarul României ?

— A fost, este și va rămîne un grînar al țării. Dacă porumbul deține azi 29 la sută din suprafața cultivată, dat fiind nivelul atins de zootehnia județului, de numărul mare de animale, ajungînd la o pondere surprinzătoare pentru un județ agrar din sud, de 64 la sută, grîul, împreună cu celelalte păioase, deține 28 la sută. Acum vorbim la grîu de 4 500—5 000 kg la hectar.

— Vorbiți global, tovarășe director, și știm că așa e. Dar să nu neglijăm și cealaltă realitate și anume că unele unități obțin aceste producții la potențialul pămîntului, altele nu. Ca județ în întregime cooperativizat, aveți C.A.P.-uri foarte bune, rentabile, ce realizează beneficii și se autofinanțează, iar altele mai slabe, care an de an iau credite și rămîn mereu datoare. Din ce cauză și ce soluții întrevedeți pentru ca toate să se ridice la nivelul rentabilității ?

— Cînd comparăm două cooperative agricole de producție trebuie să avem în primul rînd în vedere pămîntul pe care sînt așezate. Pămîntul de la Gîrbovi, de pildă (unde e un C.A.P. foarte bun), e ceva mai bun decît la Alexeni (unde avem un C.A.P. mai slab), deși geografic sînt vecine. Acesta ar fi factorul obiectiv, acea rentă diferențiată funciară, cum spun economiștii agrari, peste care se suprapun, e foarte adevărat, cei subiectivi. Apare mecanismul echipei de conducere. Acolo unde un președinte bun, un inginer șef bun, un contabil șef bun reușesc să formeze o echipă, să-și armonizeze voințele și dorințele spre prosperitatea unității, gîndesc bine toate treburile și mai ales perspectivele acesteia — nu doar traiul de azi pe mîine — acolo lucrurile merg bine Așa avem cooperative ce se ridică la nivelul și chiar deasupra I.A.S.-urilor, ca Gh. Doja — la Spătărelu, Grindu — la Anghel Mircea Dan, Munteni Buzău — unde avem un alt președinte Erou al Muncii Socialiste, pe Nea Ghiță, cum ne-am obișnuit cu toții să-i zicem —, Gîrbovi, Smirna și mai recent Movilița, Amara... și multe altele. Au suprafețe la nivelul marilor întreprinderi de stat, cu peste 4 000 și 5 000 de hectare, care sînt bine conduse, gospodărite, administrate. Mai depinde și de factorul tradiție. Toți țăranii din Bărăgan au fost harnici dar se pare că în unele părți s-a rupt tradiția lor. Desigur, și noi ne punem întrebări, ne frămîntăm, de ce în aceleași condiții de climă și de resurse materiale rezultatele sînt atît de diferite de la o unitate la alta ? Nu am reușit să aflăm în totalitate ; problema e în studiu. Trebuie să descifrăm cu mult discernămînt și fără prejudecățile unuia sau altuia cauzele. În primul rînd plecăm de la modul cum conduce echipa de conducere. De multe ori se dă vina numai pe specialiști, sîntem adeseori întrebați „de ce specialiștii nu fac treabă ?" Răspunsul nu poate fi unul singur, de afirmare sau negare. Unii ar vrea și nu pot, întîlnesc acea lipsă de interrelație firească și complementaritate în echipa de conducere, alții — sînt și din aceștia — nu sînt harnici și nu se implică în viața unităților în care lucrează, alții se blazează repede și nu se mai străduiesc să-și replieze tehnologiile și tehnicile culturilor în funcție de condițiile climaterice care apar, dar să nu uităm că Bărăganul — cel puțin județul nostru —, are penurie de agronomi, de specialiști pentru agricultură în general. Și apoi, e real și faptul că sistemul de cointeresare, față de alți specialiști din alte sectoare economice, mai trebuie analizat, dat fiind mediile speciale unde lucrează. Mă gîndesc la cei izolați între ape, la cei care muncesc în unitățile din incintele îndiguite între Borcea și Dunăre. Ei au mari responsabilități acolo, condiții mai vitrege de viață și nu-și pot duce măcar copiii la orașe să învețe iar profesorii care ajung acolo, foarte puțini și mereu pe ducă, nu sînt de talia celor din mediul urban. De ce să fie fiii lor handicapați în fața vieții ?, sîntem foarte adesea întrebați și n-avem ce le răspunde !

— Cum apreciați că este folosit pămîntul acestui județ ? Dă el cît poate ? E folosit în întregime ? Și bine folosit ?

— De prin anii '68, '69, în Bărăgan a început crearea marilor sisteme pentru irigații și programul a luat amploare în ultimii ani, așa fel încît, precum este prevăzut în recentul act de stat, cu privire la obținerea unor recolte sigure și stabile, în 1990 întreaga suprafață a județului va fi irigată. Se știe că o folosire bună a pămîntului presupune o reglare a regimului hidric, tot așa cum se știe că factorul principal limitativ al producțiilor în Bărăgan este seceta. La început, pînă prin 1970, chiar și după aceea, sistemele de irigații făcîndu-se cu țîrîita, și existînd concepția păgubitoare cum că a avea apă de irigat este egal cu a rezolva problema pămîntului, au apărut...

— ...fenomenele de sărăturare ! Aveți mult teren în această stare ?

— Doar cîteva mii de hectare, vreo 7 000—8 000, care sînt însă în programul orezului și îl valorificăm. Nu aici e pericolul, solurile noastre nu sînt amenințate de sărăturare secundară, nu există rocamamă pentru așa ceva, pericolul este înmlăștinirea. La început lucrările nu au fost gîndite și executate în complex agroameliorativ — cu irigări, desecări, condiții de drenare și afinare a solului... În Stațiunea de cercetări pentru culturi irigate de la Mărculești avem determinări ce ne indică o ridicare a pînzei freatice cu 30—40 cm pe an, în sistemele Jegălia și Pietroiu-Ștefan cel Mare. Fenomen îngrijorător și, dacă nu ne-am fi luat niște măsuri, încă de acum 10 ani, dar care ne-au costat destul, am fi avut bălți pe jumătate din Bărăgan. Am completat lucrările de irigații cu cele de desecări. Aș vrea să-mi exprim aprecierea față de concepția deosebită care stă acum la baza Programului național de îmbunătățiri funciare, se privește complet și complex această epocală acțiune de apărare și valorificare a pămîntului. Dacă nu ne gîndim la viitorul pămîntului sîntem demni de disprețul generațiilor care ne vor urma, căci un sol depozedat de structura lui naturală se reface în secole. Lucrările agro-pedo-ameliorative nu se mai fac pe secvențe ci toate odată. Problema care rămîne totuși deschisă și care ne frămîntă este aceea a activității de exploatare a acestor complexe. Cum ducem apa de la hidrant la plantă ? Nevoia automatizării operației de mutare a aripilor de ploaie. Acum se execută manual și e la latitudinea conștiinței fiecăruia dintre acești oameni. Dar cînd tot pămîntul va fi irigat, de unde atîta forță de muncă ? Și cine poate executa asta, vara, cînd sînt temperaturi de 30 de grade, în pădurile de porumb de 2 m înălțime, cu densitățile știute, de azi, în stare de umiditate și pe deasupra cu polenul lipicios care curge din plante ? Devine o muncă practic imposibil de executat. Mulți lasă apa să curgă peste norma de udare și iarăși stricăm pămîntul pentru generații întregi. Este o chestiune pe care trebuie s-o gîndim și s-o rezolvăm rapid — cercetarea și proiectarea, industria, toți specialiștii interesați. Mărturisesc că și pe mine mă frămîntă și am niște idei în acest sens.

— Apropo de forță de muncă, de ce nu mai avem țărani în Bărăgan ? Îmbătrînesc tot mai mult și alții nu sînt. Pot să rămînă de actualitate și de viitor unele mode sociologice de tip „agricultură fără țărani" ?

— Mai avem, mai avem țărani în Bărăgan. E o realitate că forța de muncă a îmbătrînit și s-a feminizat și sigur că trebuie să ne gîndim la soluții bune, viabile pentru a restabili echilibrul, pentru ca un procent al tineretului să rămînă în sat, ceea ce, eu cred, a și început să se producă. Plătim tributul unor concepții, de tipul acesteia cu „agricultura fără țărani", care nu sînt în spiritul tradițiilor noastre și conforme cu condițiile și structurile satului românesc. Totul a plecat de la o defectuoasă educație pentru muncă și pentru valorile satului. Sigur, tot resursele materiale vor fi primele care vor determina mutațiile necesare. De altfel, ele au și început să acționeze, grație ultimelor hotărîri și măsuri ale conducerii partidului nostru în cadrul strategiei generale de dezvoltare a agriculturii românești. N-avem motive să nu fim optimiști.

CICI IORDACHE-ADAM ■

VINERI, 30 martie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Florin Niculiu :

„Mereu vom jindui la o taină care să ne tulbure“

Ne aflăm în atelierul pictorului Florin Niculiu. Pretutindeni — tablouri așezate cu fața la perete, pe care pictorul le întoarce rînd pe rînd, pentru a le supune atenției noastre. Mari afișe lipite pe pereți anunță expoziții care deja s-au deschis cu mulți ani în urmă. Într-o ramă ovală de lemn — cîteva gînduri ale lui Beethoven sînt înscrise cu o caligrafie de școlar silitor. Într-un colț — o canapea. Deasupra ei se înalță un prepeleac din lemn, care dă o altă dimensiune întregii ambianțe. Pe el se zăresc cîteva rafturi și un birou unde sînt răvășite mai multe schițe. Pe acest podium de lemn se ajunge urcînd o scară de lemn primejdios de abruptă. Pe prepeleac e lipit un titlu decupat dintr-un ziar : „Ieri a continuat să ningă (pe alocuri să viscolească)“. Mă uit pe fereastra largă : e o lumină plăcută, tocmai bună pentru lucru. Privim din nou înăuntru : artistul așază cu grijă pe platanul unui picup un disc cu arii din operele lui Mozart. Într-un ungher descopăr o splendidă piesă de colecție : un patefon vechi, cu manivelă. În curînd, încăperea se populează de sunete astrale. În toată această dezordine probabil plină de logică pentru artist, descopăr și șevaletul. Pe el se află o pînză care reprezintă o portiță întredeschisă. Dincolo de ea se zăresc niște trepte care duc...

— Unde duc aceste trepte, Florin Niculiu ?

— Poate că spre sufletul meu.

— Și cum am putea să le urcăm și noi pentru a vă cunoaște ?

— Nu știu cum. Ba da... Cred că numai cunoscîndu-mi pictura.

— De cînd am intrat în atelierul dumneavoastră mi-ați cerut ca discuția noastră să aibă un fundal sonor. De ce ?

Florin Niculiu se uită la mine, mă cîntărește din ochi — își zice dacă merită să-mi răspundă sau nu — hotărăște că da, și se îndreaptă spre vechiul patefon pe care îl atinge cu tandrețe.

— Vezi, patefonul ăsta e din 1928. E de-o vîrstă cu mine. Tatăl meu, învățător în Dorohoi, iubea extraordinar de mult muzica. El a cumpărat acest minunat aparat la care îmi punea să ascult de mic muzica lui Schubert, Mozart, Beethoven. Poate de aceea unii critici au și remarcat structura muzicală a picturii mele.

Se așază pe canapea într-o poziție cît mai comodă. Își frămîntă palmele — nu cu nervozitate, ci parcă ar ține între ele o bucată de lut căreia vrea să-i găsească o formă inspirată.

— Cu toate acestea, n-ați urmat muzica !

Zîmbește.

— Muzica a fost pentru mine un miraj dintotdeauna. Și azi mi-ar face plăcere ca, din cînd în cînd, să pot lăsa lucrul și să mă întîlnesc cu vreo trei prieteni cu care să cînt muzică de cameră. E minunat să te poți odihni prin altceva, cum zicea Enescu, printr-o altă artă care să-ți sporească și mai mult sensibilitatea. Iar muzica e o astfel de artă.

— Pictura nu ?

— Am desenat de cînd mă țin minte.

— Și ce desenați în copilărie ?

— Desenam vise. Chiar vise visate. Sau alte lucruri care mă impresionau — o fanfară într-un chioșc, trenuri, un grup de soldați... De pictură însă m-am apucat mai tîrziu, prin '47.

— Eu atunci de-abia mă apucasem să trăiesc !

Rîde.

— Foarte bine ai făcut că te-ai apucat de trăit. Foarte bine !

— Ce maeștri ați avut ?

Redevine grav. Se așază mai bine pe canapea și răspunde într-un tîrziu.

— Pe Dărăscu, pe Ciucurencu... Te miri poate că ți-am răspuns cu întîrziere. Ei bine, iată explicația : acești doi mari artiști ne lăsau foarte liberi. Au fost niște profesori minunați. Deși, dacă stau să-mi aduc bine aminte, Ciucurencu, de pildă, ne-a pretins, timp de un an, să nu lucrăm decît desen în cărbune.

— Nu era enervant ?

— O, nu... Dimpotrivă, era pasionant. Nu s-a plîns nimeni. Și poate că așa am și reușit să ne desprindem de lecțiile maeștrilor și să ne găsim o cale proprie fiecare.

— Dar cu ce sentiment credeți că observă un profesor faptul că un elev de-al său se „rupe“ de ceea ce l-a învățat pînă atunci și își urmează un alt drum ?

— Nu poate să fie decît vorba de o imensă satisfacție. Un artist și un mare pedagog nu poate decît să se bucure cînd

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Poezii frumoase

G. Călinescu

Nici multe, dar nici prea puține, scrise, fără doar și poate, în clipele sale de răgaz, poeziile severului critic G. Călinescu, acest veritabil monstru sacru al literaturii române, aduc o lumină tulburătoare asupra celui ce le-a alcătuit. Una dintre ele, **Cu mîinile-amîndouă**, ni-l arată într-un delicat și plin de sensibilitate dialog cu cea care avea să-i fie tovarășă de viață.

Cu mîinile-amîndouă

De mult pe-al nostru crug
Eu aveam chip și grai,
Vedeam solarul rug,
Iar tu, Til, nu erai.

Șelipeau comete, stele
Zăpada cea ușoară ;
Cu diamante grele
Ploua în cîte-o vară.

Călcam iarba nebună,
Mai naltă decît omul,
Ședeam drept, și-n furtună
Mă scuturam ca pomul.

Răcoare îmi da rîul,
Mă-mbălsămam cu crinul,
Ca mierea-mi părea grîul,
Plin de tărie, vinul.

Dar cîteodată totuși
Tinjeam în acest rai,
Creșteau platani și lotuși,
Iar tu, Til, nu erai.

Mă întrebam pe unde
Întîrzii și colinzi,
Te căutam în unde
De ape și oglinzi.

Știam c-o viață vie
Din viitor mă cheamă,
De-a cărei gingășie
Mi-era și dor și teamă.

Dar într-o zi vestită
O ușă s-a deschis,
Frumoasă și smerită
Tu ai descins din vis.

Mi-ai zis, zîmbind : „Sînt eu !
Cu mîinile-amîndouă
Te chem în veacul meu
Spre-o primăvară nouă.“

„Luceafărul“ lui Eminescu la o sută de ani după apariție

„Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar“ (Ms. 2 254 f. 18 v.). Cînd abia trecut un an-doi de adolescență, un poet are convingerea geniului cu care este înzestrat, este firesc să recunoaștem că în activitatea lui, acest geniu va ieși la iveală fie în ce privește tema problemei literare, ca semnificație intuită, fie ca expresie imaginativă cu totul deosebită, mai ales cînd tema literară este urmărită statornic ani îndelungi în variante care primesc modificări și înaintează spre forma artistică supremă :

Eminescu a cunoscut prin 1873 cartea lui R. Kunisch, **Bukarest und Stambul, Skizzen aus Ungarn, Rumenien und der Turkei**, Berlin 1861 și a intuit în basmul românesc **Fata în grădina de aur**, transpus de Kunisch în germană, o alegorie pe care a notat-o în Ms. 2 275 f. 56 : „În descrierea unui voiaj în țările române, germanul Kunisch povestește legenda Luceafărului. Aceasta este povestea, iar înțelesul alegoric ce i-am dat este că dacă geniul nu cunoaște nici moarte, nici noaptea uitării (și munca lui scapă de noaptea uitării), pe de altă parte aice pe pămînt nici nu e capabil a ferici pe cineva, nici capabil a fi fericit. El n-are moarte, dar n-are nici noroc“. În margine, altă notă : „Mi s-a părut că ființa Luceafărului din poveste seamănă mult cu soarta geniului pe pămînt și i-am dat acest înțeles alegoric“. Un geniu el însuși, Eminescu a transformat basmul cu personagiile și faptele lor, prin intuiția lui poetică excepțională.

I-a reținut atenția și alt basm românesc din cartea lui Kunisch, **Miron și frumoasa fără corp**. Pe amîndouă le avem în românește, traduse de D. Caracostea, **Două basme necunoscute din izvoarele lui Eminescu**, București, 1926.

Eminescu a cercetat cu atenție basmul **Fata în grădina de aur** și a lăsat la o parte ceea ce complica povestirea, de exemplu venirea împăratului, care-și închisese într-un castel fata, atît de frumoasă încît nu merita s-o vadă nimeni pe lume. Împăratul venise cu oști ca să urmărească fata frumoasă fugită împreună cu tînărul Florin de care se îndrăgostise.

Păstrînd numai ceea ce credea necesar pentru ideea de care era stăpînit, Eminescu a început să transpună textul model în versuri albe, după cum se vede din Ms. 2 258 f. 174 v.

Aerul e răcoare ca mirosul apei,
Strălucește roua-mprăștiată —
Semănătură de boabe viorii de lumină.
Ea deschide fereastra palatului mut,
nesimțitor
la (lumina) feeria dimineții...

Versurile albe capătă prefaceri, poetul reținînd răcoarea dimineții, scînteierea boabelor de rouă și setea de viață a fetei :

Îmorăștiată, fulgerează roua
În viorii, strălucitoare boabe.

De mă iubești, să-mi fii de sama mea.
Fă-mi dar de nuntă nemurirea ta !

Zmeul pleacă spre a cere lui Adonai să-i împlinească ruga de-a fi muritor.

Astfel sînt versurile lui Eminescu, dar povestea lui Kunisch este altfel. Zmeul este răzbunător. Urmărește pe fugari — fata cu Florin —, omoară fata aruncînd asupra ei o stîncă, iar iubitul cu care fugise tînjește și se stinge în cîntecele păsărilor care cîntă frumusetea iubitei pierdute.

Prima înnobilare a subiectului, Eminescu o face umanizînd zmeul. Acesta nu se răzbună ci își arată îndurerarea :

Fiți fericiți, cu glasu-i stins a spus,
Atît de fericiți, cît viata toată.
Un chin s-aveți : **de-a nu muri deodată.**

Citind fără atenția necesară, G. Călinescu, în **Opera lui Eminescu** vol. V p. 254, interpretează greșit : „Încheierea fără nimic gnomic ascunde un blestem învăluit și trist“.

Dimpotrivă, cuvintele zmeului sînt o binecuvîntare, în ele este împlinirea de către Jupiter a dorinței lui **Philemon și Baucis**, în Ovidiu, **Metamorfoze** c. VIII : „și fiindcă ne-am dus anii în deplină înțelegere, să ne ia în aceeași oră pe amîndoi, ca să nu văd mormîntul soției mele și nici să nu fiu pus în groapă de ea“.

Altă prefacere a textului basmului este mult mai însemnată ca intuiție artistică. În locul zmeului, îl avem pe Luceafăr — Hyperion, fără îndoială o înnobilare poetică, determinantă în tot ce este fabulație și expresie de acum înainte.

Despre valoarea artistică a **Luceafărului** s-au scris pagini memorabile, din care se pot menționa cîteva definitive.

În ed. I Maiorescu din decembrie 1883, criticul organizator al ediției, în care se cuprind poeziile începînd cu **Singurătate** și încheind cu **Luceafărul** și **Criticilor mei**, scrie în Prefață că poeziile nu au fost revăzute de autor, că sînt lipsite de îndreptări pe care ar fi avut de gînd să le facă, și că le-a publicat așa cum sînt, împlinind astfel un „simțămînt de datorie literară“. „Trebuiau să devină mai ușor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adînca sa simțire și cele mai înalte gîndiri într-o frumusețe de forme, sub al căror farmec limba română pare a primi o nouă viață“.

Tudor Vianu, în **Poezia lui Eminescu**, preocupat de problemele estetice puse de poem, scrie : „Ceea ce ne propunem să arătăm este prin urmare că **Luceafărul** este o sinteză a categoriilor lirice mai de seamă, pe care poezia lui Eminescu le-a produs mai înainte. Dacă soarta ar voi ca în noianul vremurilor viitoare întreaga operă poetică a lui Eminescu să se piardă, după cum s-a întîmplat cu atîtea opere ale antichității, și numai **Luceafărul** să se păstreze, strănepoții noștri ar putea culege din ea imaginea esențială a poetului“ (p. 119).

Amintim și cuvintele din **In amintirea lui Eminescu** (1909) ale lui N. Iorga despre „poetul călăuzitor prin geniul creator“ : „noi care am fost tinerii de acum douăzeci de ani, nu mai avem nevoie să căutăm raze. Neclintită și eternă ni le trimite și azi steaua noastră“.

Ne vom opri la ceea ce ne ajută ca să ajungem la semnificațiile ce le are **Luceafărul**, ca poem genial, pentru noi cei de astăzi la o sută de ani de la apariția lui.

Ediția Perpessicius cuprinde în vol. I (1939) textul poemului și în vol. II (1943) note și variante. Variantele sînt organiza-

(Continuare în pag. 17)

D. MURĂRAȘU ■

Țărîna-n voie-n primăvara nouă.
Răcoare-i vîntul ca miros de ape ;
Părea a fi plouat, deși nu plouă
Decît lumină ce nu mai încape.
Cu gura, fața, ochii ei ea rîde,
Privind în soare, îi clipea, i-nchide.

Un zmeu nemuritor a văzut fata la fereastră și s-a îndrăgostit de ea. Se preface în stea, apare în tinda din palat ca tînăr luminos și-i cere să vină cu el într-o lume în care s-ar bucura de fericire cum au numai nemuritorii. Fata îi respinge dragostea. Vine a doua oară :

Pătrunde iarăși în a ei odaie,
Preface-n tînăr sufletu-i divin ;
El stă frumos sub bolțile ferestrii
Purtînd în păr cununa lui de trestii.

Răspunsul fetei :

O geniu meu, mi-e frig l'-a ta privire,
Eu palpit de viață — tu ești mort...

Argument

O viziune regizorală amendabilă?

Cînd un director de scenă cu personalitate accentuată preia un astfel de text şi e pus în situaţia de a-l ridica pe scenă, viziunea consacrată suferă rectificări, reinterpretări şi chiar restaurări în limitele unui punct de vedere asupra textului dar şi asupra epocii. Asupra epocii în care trăieşte regizorul dar şi reinterpretării generate de o viziune critică a regizorului asupra epocii în care a creat dramaturgul opera sa, ţinînd seama de evoluţia evenimentelor istorice, de amănunte care au scăpat din cronica timpului. Un astfel de spectacol care şi-a propus să redimensioneze un text consacrat prin nenumărate alte interpretări într-un singur sens, poetic, uneori naiv, plin de tandreţe, cu accent melodios, trist şi uneori edulcorat este **Jocul de-a vacanţa** de Mihail Sebastian, la Teatrul Nottara, spectacol datorat tînărului director de scenă Alexandru Dabija. Pornind de la faptul că acţiunea piesei se petrece în imediata apropiere a izbucnirii celui de-al doilea război mondial, în plină tensiune, în plin conflict planetar, diplomatic şi apoi militar, regizorul a renunţat la punctul de vedere al predecesorilor săi situînd lumea măruntă a evadaţilor dintr-o realitate zbuciumată într-o atmosferă încărcată, explozivă, în care conflictele dintre personaje nu mai sînt pîndite de gingăşii sentimentale ci de izbucniri colerice, de violenţă. Regizorul a încercat să ridice coeficientul de mister pe care îl conţin unele personaje şi să-l inventeze pe al altora. Astfel, Alexandru Dabija renunţă la unele din biografiile

mărunte ale personajelor şi le lasă fără o identitate precisă, suspectîndu-se unele pe altele, fapt conţinut în textul lui Mihail Sebastian prin aceea că sînt alertate de dispariţia ciudată a tuturor semnelor care ancorează această lume de izolaţi ai vacanţei în contextul civilizaţiei, plasîndu-le într-un spaţiu tensionat, de „domiciliu forţat", de „cazemată" a unei linişti aparente. În felul acesta orice traiectorie a personajelor este posibilă. Fiecare propune, secret, o taină, o surpriză într-un viitor imprevizibil, fiecare conţine o evoluţie supravegheată de o bombă cu detonatorul cuplat la un orologiu incendiar. Corina e o posibilă funcţionară, o posibilă intelectuală dar şi o posibilă Mata Hari, Ştefan Valeriu e un posibil funcţionar obscur dar şi un seducător agresiv şi candidat la linia întîi a frontului, Jeff e un repetent în costum de cercetaş, Bogoiu un visător dubios, un navigator clandestin pe mările şi oceanele lumii care se ascunde într-o arhivă dar e proprietarul unui pămînt care, vîndut, i-ar asigura o existenţă lipsită de griji pentru tot restul vieţii etc. Şi pe deasupra tuturor pluteşte spectrul ameninţător al doamnei Weber, patroana vilei de vacanţă cu acelaşi nume, care nu apare niciodată în text dar care se insinuează de undeva din încăperile cu jaluzelele trase. Privind din această perspectivă, regizorul a evitat poezia, uneori desuetă, a textului, a renunţat la unele metafore şi a încercat să exploateze mai ales filonul dramatic al existenţei pensionarilor temporari ai vilei Weber încheindu-şi demonstraţia cu părăsirea „jocului de-a vacanţa" şi cu intrarea protagoniştilor în jocul tragic al morţii. Demonstraţia pare forţată. Dar e posibilă. Experimentul lui Alexandru Dabija este interesant, important pentru că sparge un anumit tipar îngust de interpretare a piesei lui Sebastian, dar rămîne inconsecvent şi ezitant. Textul nu-i permitea să forţeze mai mult sensurile. S-a văzut însă în acest spectacol o viziune originală de regizor şi o mînă sigură, inspirată în crearea atmosferei, a relaţiilor dintre personaje. Din acest punct de vedere credem că presa l-a acuzat pe nedrept pe Alexandru Dabija de o gravă eroare comisă în interpretarea unui text consacrat. Era unica modalitate de a face mai credibil acest text în condiţiile ultimelor depeşe de pe mapamond, în contextul atmosferei tensionate în care trăim ameninţaţi cu 15 tone de trinitrotoluen sub pernă.

Meritul lui Alexandru Dabija este cu atît mai mare cu cît la o distanţă de cîteva zile am urmărit, tot la Teatrul Nottara, un spectacol în care nu am văzut nici un gînd limpede de spectacol, nici o propunere de restituire demnă de dimensiunile personalităţii lui Horia Lovinescu. E vorba de **Citadela sfărîmată** pusă în scenă de Mihai Berechet. Între intenţiile parţial reuşite ale primului spectacol şi intenţiile nule ale celui de-al doilea, le preferăm pe cele dintîi.

ADRIAN DOHOTARU

PROZA

Alfabetul memoriei

Zare Popescu, crescut la Leagănul de copii din Sinaia, autodidact prin vocaţie, gînditor prin exerciţiu şi şofer de camion prin forţa împrejurărilor, este un personaj memorabil. În **Zmeura de cîmpie** (Ed. Militară, 1934), recenta carte a tînărului prozator Mircea Nedelciu, toate celelalte personaje privesc într-un fel sau altul către el. O suprapunere de perspective — a cititorului, pe de o parte şi a celorlalţi eroi pe de alta — îl vizează pe Zare Popescu necontenit, transformîndu-l într-un personaj-fundal, cu două rînduri de lectori : Grinţu, Gelu Popescu, Ana şi, apoi, noi, cititorii.

Elastică, proteică, imprevizibilă, formula micului roman al lui Mircea Nedelciu lasă impresia delectantă a contemplării unui perpetuum mobile în acţiune, a unui angrenaj complicat, în mişcare liberă, firească. Deşi subintitulat „roman împotriva memoriei", **Zmeura de cîmpie** e, fără îndoială, şi în buna tradiţie a stilului paradoxal al celei mai tinere proze de la noi, tocmai un roman despre memorie, despre nevoia de întemeiere a eului, pe o ascendenţă certă, „citibilă" pas cu pas cu ajutorul unui alfabet al amintirii, despre care ne spune cîte ceva glosarul subtitlurilor din această carte. Într-o dispunere epică a cărei lege pare să fie uneori simpla asociaţie de idei (secvenţa **Vagon de vite** cuprinde de pildă o povestire-satelit, cum sînt de altfel multe în carte, despre un ţăran cu o capră în Gara de Nord ; o alta, **Firidă fotă, fluier, fuior,** este o dizertaţie filologică sub pretextul unui schimb epistolar, ş.a.m.d.), iar alteori nevoia de pură invenţie, **Zmeura de cîmpie** se conturează ca un roman dominat de **figurile căutării.** Gelu Popescu îşi caută, în numele său şi al presupusului său frate Zare Popescu, părinţii. La rîndul lui, Zare Popescu o caută pe Ana, fata văzută o singură dată, la o serbare şcolară, apoi Ana îl caută pe el, pentru a fi căutată la un moment dat de Gelu Popescu. Cea mai veche amintire a lui Zare îl plasează pe el, copil, într-o curte mărginită de tufe dese de zmeură, unde o fetiţă (soră ? — frate, se va vedea) îl caută plîngînd cu disperare. Un profesor de istorie, Valedulcean, face arheologie pe cont propriu, povestind apoi elevilor despre ce a găsit într-un tumul dobrogean. De la el deprinde Zare nevoia de arheologie — lingvistică (mania etimologiilor), istorică (teoria sa despre puciul împotriva lui Hitler ca... ecluză în calea puterilor aliate). O lozincă stingace, zărită din întîmplare pe o stivă de lemne într-o gară : „Trăiască pacea pe tera", devine un exerciţiu de arheologie inversă — cum ar arăta acele lemne şi fragmentele de litere mîzgălite pe ele, dacă n-ar mai fi aşezate în stivă. Un exerciţiu de facere/desfacere a lucrurilor, emblematic într-o eventuală lectură textualizantă a cărţii.

Fascinant este în **Zmeura de cîmpie** jocul vocilor narative, ţinînd evident de abilităţile tehnice ale autorului : tutela afectuoasă a persoanei a doua, în cazul lui Gelu Popescu, persoana întîi la adăpostul clasicului artificiu al naraţiunii epistolare, — Zare Popescu, Ana —, relatarea la persoana a treia, de tipul „avec", — Radu A. Grinţu, etc. Excelentă e apoi invenţia epică la nivelul fişei biografice, dar şi la nivelul tramei propriu-zise, care are mult din economia de mijloace a unui autentic policier. După cum demnă de tot interesul e capacitatea de dominare a intenţiilor simbolice : de ce zmeură şi de ce zmeură de cîmpie ? **Zmeură** — ca subtil motor mnemotic de sorginte proustiană, investit ulterior cu semnificaţii de metaforă ; zmeură **de cîmpie** — imagine şi idee a dezrădăcinării, a lipsei rădăcinilor adică, de unde şi obsesiva lor căutare.

Paradoxal, poate nu şi întîmplător însă, Mircea Nedelciu, recunoscut îndeobşte ca lider al prozatorilor mai mult sau mai puţin „desonaţi" (ca să folosim un termen de circulaţie recentă), adică ironici-experimentalişti-textualizanţi, este şi cel mai înzestrat din punctul de vedere al vocaţiei realiste. Cu ochi reci (ochi-oglindă, ochi-travelling) prozatorul captează implacabil fragmente de real, eşantioane cu valoare experimentală, pe care le alimentează însă cu grijă, aproape afectuos, cu un profund simţ al omenescului. Mircea Nedelciu are ceva de spus despre real, dincolo de ştiinţa de a-l recompune stilistic.

TANIA RADU

POEZIE

Eternul cotidian

Între numeroase alte reuşite ale volumului **Tablou cotidian (Tudor Cristea, Editura Eminescu, 1983),** cum ar fi, de exemplu, limpezimea metaforei, structura strînsă şi exactă a poemului, dicţia rafinată şi elegantă, spaţiul vast al simbolurilor opozante sau complementare (fir de iarbă-stea, om-stea, clipă-eternitate, fir de nisip-munte), sau, nu în ultimul rînd, permanentul joc al planurilor (acum-aici, atunci-acolo), cea care ne-a convins cel mai mult este ştiinţa autorului în a construi o subtilă punte între cotidianul aparent banal şi eternitatea îndepărtată, de neatins, această subtilă punte fiind însăşi mărturisirea de sine a poetului. Iată, în acest sens, o mostră, un fragment din viaţa atît de obişnuită a familiei („cu carnea încă vibrînd / de îmbărbătările femeii /... / atent la răsuflarea copiilor / încălzind peretele dinspre camera lor / vii către deşertul strălucitor / al hîrtiei / împins de la spate de baioneta / propriului destin / de spaima provocată / de mersul lunii pe cer — / la fel de fermecător de treizeci de ani — / (un vers inutil prin însăşi cohetăria sa !) / de pulberea caldă peste care sandaua / ta a călcat nepăsătoare / încercînd încă o dată / şi încă o dată / să crezi... **(Încercînd).** Acest drum, această punte dinspre cotidianul banal spre eternitate, este construit, adeseori, şi invers, cu aceeaşi ştiinţă a dozării imaginii : „răbdarea firului de nisip care sapă / în pieptul unei stînci / cade / în inima unei clepsidre, în spirala / unei cochilii... // de departe auzi vuietul oraşelor, simţi / mireasma femeilor / însetate de dragoste / tu învăluieşti inima în / pînza aşteptării.... / ...învaţă răbdarea / firului de nisip / rotindu-se în inima muntelui / ca o piatră de moară" **(În pieptul unei stînci).** Acestea fiind zise, considerînd acest al patrulea volum al poetului Tudor Cristea drept o deplină confirmare a unei voci de excepţie, vom transcrie, pentru frumuseţea sa, finalul poemului **Maşinăria din cîmpul cu flori,** nu înainte de-a nota că într-o anume zi, undeva, prin iarba unui cîmp, poetul a văzut o ciudată alcătuire, adică o maşinărie : „... / pur şi simplu căzuse din cer căci orice şosea / era foarte departe, / iarba creştea, soarele începuse să încălzească, / poate dintele ascuţit al ruginii săpase adînc ; / albinele zumzăiau printre flori ignorînd-o un vuiet mă copleşea încet ; / ea cădea neştiută de nimeni ; / ca o rană / care se vindecă ; eu / trebuia să merg mai departe, s-o las / să putrezească pînă la ultima roţiţă, / pînă la ultima falangă, pînă la ultimul dinte ; / n-am să mai trec niciodată pe-acolo / dar mă voi gîndi : iarba creşte / peste mormînt ; bondarii, albinele, muştele zumzăie ; / iar noaptea pe cer / trec constelaţii îndepărtate care trimit / raze aproape moarte să doarmă în iarbă".

VICTOR NIŢĂ

DOSAR

Lumini în „epoca enigmei"

Fiecare carte nouă a distinsului istoric şi literat care e Nestor Vornicescu este o sărbătoare a spiritului. Din nefericire, reverberaţiile unor astfel de sărbători sînt adesea puţine şi palide. Cu excepţia „Deşcătuşării", dedicată revoluţiei lui Tudor Vladimirescu (carte care, acum cîţiva ani, a declanşat, în sfîrşit, un cor de nereţinute elogii în presa noastră), celelalte lucrări ale lui N. Vornicescu au avut statut de act confidenţial. S-ar zice că în jurul ilustrului cărturar s-a ţesut un fel de complicitate benignă a ignorării, de vreme ce preţuitorii îl înghit lacom, dar pe tăcute, iar iniţiaţii, luînd act de generoasele sale daruri, nu socotesc necesar să le consemneze public. Este şi soarta ultimei sale cărţi, o amplă lucrare de 450 de pagini, format mare, consacrată străvechilor **Scrieri** care s-au născut sau au circulat pe teritoriul carpato-danubiano-pontic între veacurile IV şi XVII. Cartea a apărut de cîteva luni, dar, pînă astăzi, presa culturală n-a semnalat-o decît prin pana lui Ioan Alexandru, în „Săptămîna", şi Al. Mitru, în „Ramuri". Ne permitem, iată, luxul lacunelor într-un domeniu în care, mai mult poate decît în altele şi mai mult poate decît alţii, s-ar cuveni să facem laborioase eforturi de cercetare, pentru a reanexa istoriei şi culturii noastre ceea ce am uitat or am pierdut. Este vorba de legitimarea noastră înapoi, pînă la acea epocă a enigmei, „tulburătoarea epocă a enigmei", cum o numea cineva, epoca primelor secole ale erei noastre, în care veştile despre noi sînt încă sumare, adesea contradictorii, dacă nu polar opuse. Cartea lui Nestor Vornicescu, fruct a 25 de ani de investigaţii în biblioteci, arhive şi colecţii de manuscrise, rare, demonstrează prin documente revelatoare că în tot acest timp, închis încă pentru ochiul unor istorici într-un fel de hermetism ontologic, nu numai că fiinţam, că eram aici, dar ne şi încercam vocea spiritului, şi încă nu la modul timid, ci risipind ecouri într-un spaţiu de rezonanţă continentală. Pe urmele savantului prof. dr. Ioan G. Coman (care de altfel prefaţează cartea), Nestor Vornicescu abordează într-un chip pe cît de nou, pe atît de îndrăzneţ şi de fertil în rezultate, problema începuturilor **reale** ale culturii noastre, mutîndu-le hotarul cu un mileniu

CAP LIMPEDE

● **Semnal.** Au apărut, după o pauză cam lungă, **Caietele critice,** supliment al revistei **Viaţa Românească.** Numărul 1—2/1983 anunţă o schimbare de concepţie şi ea se datorează noului colectiv de redacţie alcătuit din Eugen Simion, Mircea Iorgulescu şi Ioan Buduca. În noua sa formulă grafică, suplimentul critic pare îmbrăcat într-o altă haină, mai atrăgătoare, care-i dă prestigiu şi personalitate. Conceput tematic, sumarul acestui cap de serie priveşte, aproape în exclusivitate, romanul românesc de azi. O dezbatere despre convenţiile româneşti, despre limitele şi libertăţile romanului actual, despre şansele romanului politic şi despre deschiderile genului către universalitate angajează pe cei mai reprezentativi romancieri şi critici ai momentului într-o anchetă instructivă, inteligentă şi competentă: George Bălăiţă, Nicolae Breban, Gheorghe Crăciun, Maria Luiza Cristescu, Norman Manea, Fănuş Neagu, Mircea Nedelciu, Bujor Nedelcovici, Octavian Paler, D. R. Popescu, Dinu Săraru, Mircea Horia Simionescu, Mihai Sin, Stelian Tănase, Sorin Titel, Livius Ciocârlie, Ovid S. Crohmălniceanu, Gabriel Dimisianu, Mircea Iorgulescu, Alexandru Paleologu, Eugen Simion, Alex. Ştefănescu şi Cornel Ungureanu. Sumarul revistei este întregit de o suită de interpretări ale unor romane contemporane, ai căror semnatari sînt criticii Valeriu Cristea, Vasile Popovici, Florin Berindeanu, Adriana Babeţi, Ovid S. Crohmălniceanu, Traian Ungureanu, Ion Simuţ, Nicolae Manolescu şi Ioan Buduca. Un articol panoramic despre romanul american din ultimii douăzeci de ani semnează Thomas C. Carlson. Punctul de rezistenţă al numărului îl constituie publicarea integrală a eseului filosofic **Dimensiunea românească a existenţei** de Mircea Vulcănescu. Schimbarea la faţă a **Caietelor critice** reprezintă o autentică izbîndă literară ce onorează atît publicaţia care le patronează, cît şi colectivul de redacţie ale cărui strădanii se văd răsplătite prin calitatea şi ţinuta numărului recent

● Filmul Leliei Pop, realizat pentru televiziune şi prezentat pe micul ecran în după amiaza zilei de sîmbătă, 17 martie, ne-a interesat şi, de bună seamă, a interesat multă lume pentru că ne-a arătat cum se întrupează, la un mare artist, ideea într-o operă. Dedicat creaţiei maestrului Ion Irimescu şi turnat cu ocazia retrospectivei de la Muzeul Naţional, acest film are calitatea, pe cît de rivnită, pe atît de rar izbutită de autorii peliculelor document, de a fi autentic. Ca să poţi spera la autencitate, tu, autorul unei opere despre operă, trebuie să-ţi pui tot talentul şi toată puterea de muncă în registrul onestităţii absolute. Fiindcă nu tu, cel ce semnezi filmul, eşti omul care trebuie cunoscut de public, ci sculptorul. Rostul tău e să fii adecvat în totul ţelului. Filmul Leliei Pop, dedicat personalităţii lui Ion Irimescu, e un lucru dens, expresiv, înfiorat de devotament. Vorbind despre sculptura sa, Ion Irimescu ne-a înfăţişat, cu simplitatea maiestuoasă a artistului atent la fiecare cuvînt şi gînd rostit, un mod de a-ţi clădi existenţa ca artist. Marii oameni de artă au şi acest talent : de a spune adevăruri cardinale cu un ton firesc, cu simplitate şi evlavie. Emisiunile televiziunii concepute spre a lumina actul creator sînt cel mai potrivit mod de a dezvălui unui public larg truda fără sfîrşit la marea operă de artă. **(Tudor Octavian).**

Festival. Foşcaniul a găzduit timp de patru zile **Festivalul concurs al spectacolelor de teatru pentru copii şi tineret.** Manifestarea, ajunsă la a treia ediţie, a oferit publicului recente piese originale sau dramatizări prezentate de colective ale unor teatre din Bucureşti (Naţional şi Ţăndărică), Constanţa (Teatrul de păpuşi), Ploieşti (Teatrul municipal), Galaţi (Teatrul de păpuşi), Bacău (Teatrul de animaţie „Licurici"), Focşani (Teatrul municipal şi formaţia de teatru a Liceului industrial numărul 5). În ultima zi a avut loc un reuşit colocviu cu tema „Interferenţe ale artei profesioniste cu arta amatorilor în spectacolele de teatru pentru tineret şi copii". Au participat instructori, conducători ai colectivelor artistice din mişcarea teatrală pentru copii şi tineret, regizori, scenografi, critici dramatici, reprezentanţi ai presei scrise şi vorbite.

Marele premiu a revs-

înainte de cel admis de cercetătorii mai vechi. Istoria literaturii, a culturii din spațiul nostru începe astfel încă din veacurile IV—V, prin operele în limba latină ale unor învățați ca Ioan Cassian, Dionisie Exiguul (ambii născuți în Scythia Minor, pe teritoriul actual al Dobrogei) sau Niceta Remesianul, adevărați „apostoli ai dacoromanilor", cum îi numea Vasile Pârvan, la care se adaugă scrierile unor Ioan Maxențiu, Laurențiu de Novae ș.a. (Unele din aceste scrieri, opinează autorul, au circulat neîndoielnic, mai întîi în limba originală, latină, dar ele au putut fi difuzate, cel puțin parțial, și în străromână, acea limbă română a Evului Mediu timpuriu, „expresie a celei dintîi sinteze lingvistice daco-romane, fără de care nu ar fi putut exista nici continuitatea acestei limbi neolatine, ca «insulă» bine delimitată, statornică în toate elementele sale structurale și de lexic, invulnerabilă, cu toată poziția ei etno-geografică într-o vastă «mare slavă»). Prin astfel de scrieri, multe din ele de largă difuziune continentală, daco-romanii și-au închegat și și-au întărit o unitate spirituală de caracter european, pe care nici o încercare a vremurilor n-a putut-o clinti. Prin astfel de scrieri, despuiate de magia arhivistică, de sfințenia pe care le-o conferă timpul, sîntem lucid vorbind, adică reducînd chestiunea la planul documentar, mai bogați culturalicește cu un mileniu, un întreg mileniu de piatră și bronz care stă, iată, la temelia spiritualității noastre.

Spațiul nu ne îngăduie să semnalăm toate meritele acestei lucrări de amploare, prea scurtă totuși pentru greutatea ei de documente și mărturii. Este, cum spune prefațatorul, „un tezaur de documente și un arsenal de argumente (...), de găsire de soluții inedite și de informatică, o carte de referință pentru specialiști". Este, adăugăm noi, și o carte de interes pentru publicul cel mai larg, o lectură dintre cele mai captivante, în care acribia științifică nu exclude totuși cuvîntul meșteșugit, dezvăluit într-o cizelură și o surpriză a reliefurilor care încîntă și desfată. O haină grafică și tipografică de excepție face cu atît mai memorabilă această tipăritură, ce se propune prin toate datele sale ca o podoabă a bibliotecilor noastre.

ILIE PURCARU

MUZICA

Bucuria marii muzici

În sala de concerte a Radioteleviziunii (arhiplină în ciuda concurenței făcute în aceeași seară de prezența unui pianist american sub cupola Ateneului), Răzvan Cernat și Dan Grigore ne-au făcut să trăim cu intensitate bucuria marii muzici. Tînărul dirijor al Orchestrei din Brașov, ale cărui ultime apariții în Capitală au avut darul de a se converti în adevărate evenimente ale stagiunii, și-a deschis programul într-o notă de subtil lirism, cu **Amurg de toamnă** de Alfred Alessandrescu, în care s-au remarcat desenul precis al arcului sonor, calitatea deosebită a substanței sonore, fluența și conturarea sigură a liniei tematice.

Într-o formă de zile bune, pianistul Dan Grigore a tălmăcit Concertul de Schumann cu o cuceritoare dăruire, într-o viziune nouă, personală, ce mizează deopotrivă pe poezie și tehnicitate, pe sensibilitatea dublată de o riguroasă și cerebrală organizare a discursului muzical, pe fantezie, dar și pe o rafinată intuire a esențelor. Frazarea elegantă, sunetul cald învăluitor, vraja pasajelor meditative, tumultul romantic al cadenței, au impus o interpretare de mare mobilitate. Sub bagheta atentă și energică a lui Răzvan Cernat, orchestra nu a acompaniat doar solistul ci a susținut cu el un autentic dialog, obținîndu-se o rezultantă suplă, viu și fin colorată.

Programul s-a încheiat cu acordurile copleșitoare ale **Simfoniei a II-a** de Scriabin, pentru foarte mulți dintre cei prezenți în sală, o adevărată premieră. Iată deci că, după ce anul trecut, la pupitrul Filarmonicii „George Enescu", Răzvan Cernat ne oferise un regal cu acea memorabilă versiune a atît de rar ascultatei **Simfonii Faust** de Liszt, revenind acum în fața publicului bucureștean el și-a propus din nou să aducă în actualitate un opus, pe nedrept neglijat, al patrimoniului universal. Gestul său reconfirmă o nobilă ambiție culturală și orizontul estetic al unui muzician de excepție. **Simfonia a II-a** de Scriabin lucrare post-romantică de ample proporții, cu o arhitectură sonoră impresionantă și o strălucitoare bogăție orchestrală, care îmbină fericit meditația filozofică de largă cuprindere cosmică cu o telurică senzualitate, fiorul metafizic și poezia eterată cu romantismul covîrșitor al unor elanuri vitale, demonstrează încă o dată că, dacă nu ar fi dispărut prematur, la numai 43 de ani, Alexandr Scribian ar fi jucat un rol important în evoluția muzicii acestui secol. Numărîndu-se, alături de contemporanii săi Mahler, Schönberg și Debussy, printre cei ce au căutat și prefigurat un nou drum, compozitorul rus a exploatat cu geniu filonul wagnerian, adaptîndu-l temperamentului slav, a asimilat creator „culorile" impresionismului francez, evoluînd în ultimele sale creații către exacerbarea expresionistă a trăirilor.

Alegîndu-și această lucrare uneori stufoasă — de extremă dificultate prin forma ei complexă, prin desele schimbări de tempi și bruștele alternări de atmosferă — Răzvan Cernat a abordat-o la un nivel de superioară organizare și stăpînire a fluxului sonor, valorificîndu-și plenar disponibilitățile romantice, reliefînd culorile orchestrale dar neuitînd să cenzureze sever momentele de patos debordant. Această „trăire" însă, departe de a fi rezultanta unei „inspirații" de moment, se bazează pe o profundă analiză și asimilare a partiturii. Această asumare intelectuală a profesiei de dirijor explică dealtfel rapida ascensiune a tînărului șef de orchestră.

ION CRISTIAN

CRITICA

Critica orfană

După ce am terminat de citit cea de-a doua carte a lui Ioan Holban **(Ion Creangă. Spațiul memoriei,** Junimea, 1984), am avut pentru o clipă un complex cultural : nu reușeam să pricep noima analizei naratologice pe care o face **Amintirilor** lui Creangă. Ceea ce spunea criticul înțelegeam, nu-i vorbă, căci Ioan Holban are o inteligență pasionată de rigoare și limpiditate, mereu obsedată să facă ordine, însă n-am putut nicicum să mă obișnuiesc cu gîndul că niște truisme, care nu explică mai mult decît exprimă, au nevoie de o haină savantă și de o cercetare meticuloasă, cînd ele pot fi formulate și cu ajutorul bietului nostru simț comun. Defecțiunea aceasta e însă mai adîncă și ea traduce o „infirmitate" congenitală a criticii lui Ioan Holban : frigiditatea estetică. În prima sa carte, **Proza criticilor** (1983), tînărul exeget uza de psihanaliză pentru a investiga producția beletristică a lui G. Ibrăileanu și E. Lovinescu. Inteligent cît cuprinde, acel volum era mai plin de miez, mai atrăgător, deși, maniera redactării era mai degrabă științifică decît artistică. În cel de-al doilea volum, perspectiva e naratologică, în oarecare combinație cu cea retorică.

N-aș vrea să se deducă din tonul acestor reproșuri o rea-credință față de critica lui Ioan Holban pe care-l știu, repet, inteligent, citit, bine informat în ce privește cercetarea literaturii. Dar a produce la nesfîrșit opuri „corecte" metodologic, fără o reflexivitate superioară, e un fel de a face critică cu șublerul. Chestiunea e de a opta pentru o metodă (ori o combinație de metode) care să-l reprezinte stilistic și intelectual pe autor, care să-i confere personalitate adică. Altfel, riscul e de a face din inteligență un simplu instrument de lucru.

Analiza lui Ioan Holban distinge, în linia lui Genette, între **mimesis** și **diegesis,** adică între prepondereța informației și cea a informatorului. De aici distincția între un **eu erou** și un **eu narator.** Originalitatea **Amintirilor** ar consta, printre altele, în sinteza celor două modalități narative („**mimesis** și **diegesis** se regăsesc în textul scriitorului humulești, generînd astfel una dintre caracteristicile scrisului său"). Criticul mai descoperă apoi un „pact autobiografic" în text, ceea ce dă o idee despre fizionomia **Amintirilor,** pentru ca apoi să se ocupe de structurile temporale, de raportul dintre narațiune și diegeză, cel mai adesea la nivel teoretic, aproape fără tangență cu opera lui Creangă. Cea de-a doua parte a cărții, sub aparența de maximă specializare, e în fond de un didacticism feroce. Observații de bun-simț iau calea unor demonstrații fastidioase, greoaie.

Excelentă și cu adevărat convingătoare mi s-a părut în schimb analiza conștiinței artistice a lui Creangă, plecînd de la investigația corespondenței sale. Ideea unui Creangă matur esteticește și cu o intransigentă viziune asupra scrisului a încercat s-o acrediteze, cu cîțiva ani în urmă, și George Munteanu, nereușind decît s-o compromită. Ioan Holban nu mai lasă nici un dubiu în acest sens: „**Corpus**-ul epistolar reușește astfel să refacă adevăratele dimensiuni ale unei conștiințe artistice surprinse în intimitatea laboratorului de creație ; discursul epistolar, care se organizează pe coordonatele codului ironic, precizează raporturile stabilite între personalitatea scriitorului și contemporanii săi, conturînd o constantă agresivitate a individualității creatoare față de instanțele exterioare". Tot o idee demnă de reținut este și aceea a transformării confesiunii în **carte,** ce ar justifica o aventură a devenirii textului : „Aceste segmente, organizate prin pactul autobiografic, vorbesc despre viața Cărții înseși și devenirea sa". Mă tem că Ioan Holban a ratat aici adevăratul prilej de a ne da o interpretare personală despre **Amintirile** lui Creangă. Criticul a preferat însă tirania analizei naratologice care i-a transformat studiul într-o explorare austeră, rece, uscată, aidoma tratatelor de inginerie, și care nu perpetuează nimic din felul de a trăi și gîndi literatura al autorului. Critica lui Ioan Holban e un fel de exegeză orfană, tocmai din pricina acestei impersonalizări suspecte.

RADU G. ȚEPOSU

Eveniment

O școală de poezie în plină formare și afirmare

Unii — mai puțin cunoscători, mai puțin dornici să știe, mai puțin lacomi să cunoască fața de lucru a literaturii române de peste tot, nu numai din București — se vor mira, poate, că socotim drept eveniment literar apariția unei cărți pe a cărei copertă citim: **Pagini maramureșene, Caietele Măiastra.** Aceste cuvinte aflate pe o copertă albastră, puțin atrăgătoare, par să nu spună nimic. Cu atît mai mult se vor mira cei neavizați cînd vor afla că respectiva carte a fost editată de **Comitetul de cultură și educație socialistă, de Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă** și de **Comitetul municipal Baia Mare al U.T.C.,** precum și de **Asociația „Măiastra" a tinerilor artiști băimăreni.** Poate fi o astfel de carte, o culegere județeană, cum apar atîtea și atîtea de-a lungul unui an, un eveniment literar !? Noi zicem, fără nici cea mai mică urmă de îndoială, că da. Unul dintre motive, oarecum extraliterar, ar fi acela că **Pagini maramureșene** a ajuns la cel de-al XIV-lea număr. Un alt motiv, tot extraliterar, ar fi acela că, aidoma celorlalte 13 numere, cel de față găzduiește, cu o severă selecție, cele mai împlinite roade culese din viața de zi cu zi a 25 de cenacluri literare cîte activează pe tot cuprinsul județului Maramureș. Un alt argument, de astă dată literar, dacă îl putem socoti ca atare, este prezența în această culegere, alături de numeroși tineri ce bat la porțile afirmării, a tuturor scriitorilor băimăreni ce s-au impus prin cărțile publicate pînă în clipa de față. Îi vom aminti, deci, dar nu înainte de a preciza că în alte culegeri, editate de alte județe, n-am prea avut ocazia să întîlnim și numele scriitorilor consacrați și credem că absența lor, păgubitoare pentru bunul mers al literaturii de pe acele meleaguri, se datorează doar unui orgoliu care, ca orice fel de orgoliu, este o demnitate prost înțeleasă. Din fericire pentru „starea literară" a Maramureșului, pentru unitatea și diversitatea ei, scriitori ca **Ștefan Bellu, Ion Bogdan, Ion Burnar, Gheorghe Chivu, Mihai Cupcea, Vasile Radu Ghenceanu, Ioan Moldovan, Mircea Petean, Gheorghe Țiplea, Ileana Zubașcu, Ion Zubașcu, Gheorghe Maeia Banu, Vasile Gaftone, Mircea Marian, Dumitru Mureșan, Ștefan Pop Tarnița, Andrei Radu** și nu în ultimul rînd, pictorul, sculptorul și poetul **Mihai Olos,** au ținut neapărat să semneze, cu prestigiul scrisului lor, alături de tinerii **Gheorghe Mihai Bârlea, Valentin Bilț, Augustin Botiș, Ștefan Cămărașu, Gavrilă Ciuban, Ion Codreanu, Claudiu Cosoi, Vasile Dragoș, Leontin Drăgan, Petru Dunca, Ioan Filip, Emil Florescu, Vasile Latiș, Gheorghe Pârja, Maria Ștefanca, Ioana Ileana Ștețcu, Echim Vancea, Teodor Ardeleanu, Vasile Dragomir, Ștefan Jurcă, Valeriu Sabău, Diana Adamek, Augustin Cozmuța,** cei mai mulți dintre aceștia avînd sub tipar propriile lor cărți.

Dar adevăratul motiv pentru care socotim apariția acestui al XIV-lea număr al **Caietelor Măiastra,** sau al **Paginilor maramureșene,** drept un eveniment literar demn de toată atenția și totodată de toată lauda este calitatea literaturii pe care o conține, fie că ea este semnată de scriitorii consacrați, fie de tinerii aflați la început de drum. Mai cu seamă poezia copleșitoare, cantitativ, în volum, vine să confirme aprecierea foarte des enunțată de critica de specialitate, că-n Maramureș oamenii poartă în inimă și pe suflet coroana vocalei de aur a versului adevărat, cel în stare a lumina, cu mister și viață trăită frumos, lumea de zi cu zi a omului, același pretutindeni. Ne-ar veni foarte greu și am nedreptăți pe mulți dacă ne-am încumeta să transcriem măcar un singur vers (o, și cîte frumoase versuri sînt în aceste **Caiete ale Măiastrei !**) cu care să exemplificăm cît de proaspăt, cît de real, cît de profund, cît de omenesc se vede lumea prin ochiul poeziei ce se scrie în Maramureș. O vom face, poate, adică nu poate, ci sigur, la timpul potrivit, adică atunci cînd tinerii și talentații poeți ai acestui volum colectiv își vor scoate, așa cum au promis și li s-a promis (de altfel, foarte mulți dintre ei, participînd la concursurile de debut ale diverselor edituri și-au cîștigat dreptul de-a li se promite!), cărțile anunțate. Dar pînă atunci credem cu tărie și convingere că, prin Caietele Măiastrei s-a făcut din plin dovada că-n nordul țării bate o inimă fierbinte și curată, că-n nordul țării, prin osîrdia cinstită și fără de emfază a scriitorilor săi, literatura cea mare este la ea acasă în înțelesul cel mai deplin al cuvîntului, drept pentru care sperăm că, după ce s-a vorbit despre o anume școală de pictură băimăreană, să putem vorbi, în curînd, și despre o școală de poezie băimăreană, școală care, iată, este în plină formare și afirmare.

VICTOR NIȚĂ

CAP LIMPEDE

nit spectacolului cu piesa „Harap Alb" realizat de Teatrul Național din București. Actorul Marin Moraru a primit premiul pentru interpretare masculină. Premiul special al juriului i-a fost acordat lui Vitran Asarian. Celelalte premii — pentru regie, scenografie și de interpretare feminină — au revenit lui Cristian Pepino, Mircea Nicolau și Anei Cornachi, toți de la Teatrul de păpuși din Constanța, pentru spectacolul „Inimă rece", dramatizare după Wilhelm Hauff.

Juriul, prezidat de criticul Ileana Berlogea, a remarcat linia calitativă, scenografia elevată și modernă a spectacolelor premiate, subliniind în același timp necesitatea atragerii unui număr mai mare de scriitori spre literatura dramatică și faptul că teatrele din țară trebuie să aibă în repertoriu cel puțin o piesă adresată copiilor și tineretului, apropiindu-i și pe această cale de marea cultură. „Sîntem datori copiilor zilelor noastre cu o artă teatrală autentică" sublinia criticul Valentin Silvestru. **Subscriem. (Radu Levârdă)**

O FETIȚĂ ȘI CAUTĂ... AUTORUL. Strălucite, laureate, elogiate au fost totdeauna prezențele teatrului românesc pentru copii în țară și peste hotare. Dar nu totdeauna teatrele respective au fost slujite și de texte corespunzătoare. Ne bucură cu atît mai mult prezența unei piese ca **O fetiță caută un cîntec de Alecu Popovici,** pe scena **Teatrului Țăndărică** — ultima sa premieră. Autorul, bine cunoscut pentru creația sa închinată statornic copiilor, a compus a piesă de o cuceritoare delicatețe și farmec poetic. Lumea piesei lui Alecu Popovici este lumea celor mai mici, a copiilor aflați la primul contact cu viața și cu primele noțiuni — dificultate pe care autorul trebuia să o surmonteze prin anumite elemente de inefabil și ficțiune închegată în metafore. Fetița care caută un cîntec, trece prin odiseea unor întîmplări dramatice, pentru a găsi acel refren cu care să-și adoarmă frățiorul nou născut — iată deci candoarea, hazul, cîntecul, mereu cîntecul — țesute pe covorul acțiunii. Piesa e gîndită cu precizie în spectacol, solicitînd rigoare de cizelare a mișcării, construită cu mare farmec și har de regizorul **Ștefan Lenkischi,** iar cadrul scenografic e semnat de două din cele mai rafinate creatoare : **Mioara Buescu** și **Ella Conovici.** Spectacoul cu piesa lui Alecu Popovici e cuceritor și prin personajul său principal (alături de fetiță) sala. Micul spectator care participă la acțiune răspunde replicilor, ia atitudine vehementă față de „rău" și aclamă biruința binelui. Urmărind acțiunea de pe scenă și cea din sală, importanța teatrului pentru copii în procesul formativ, în educarea lor etică și estetică ni se pare cu totul major. Ca și munca creativă a interpreților **Brîndușa Zaiț-Silvestru, Sonia Giba, Elena Săndulescu, Gina Nicolae, Ana Vlădescu, Gheorghe Fundătură, Radu Vaida.** Fetițe și băieți își caută autorii și spectacolele. Cei prezenți la Țăndărică i-au găsit. **(Dan Bîrlădeanu).**

Teatrul Național din Tg. Mureș, secția Maghiară, dăruiește publicului în această primăvară un recital de frumusețe : frumusețea versurilor de dragoste, de viață ale poetului József Attila, frumusețea gîndului și faptei celor ce au creat acest spectacol. Alegerea și orînduirea poemelor a fost făcută de scriitorul Hajdu Győző, compozitorul Sárossy Endre a amplificat muzicalitatea rimelor pe corzi de chitară, iar scenografia este semnată de Kelemen Tamás Anna. Adam Erzsébét va da glas sentimentelor omenești cuprinse în lirica lui József Attila. Recitalul „Tainele cînd dau glas" constituie o reușită a teatrului și a actriței Adám Erzsébét. (R. V.).

40 DE ANI DE REVOLUȚIE

Reportaje despre libertate

23 August 1944 — 23 August 1984

BERCENI — biografia unui cartier

În 1807 s-a procedat la despărțirea Bucureștilor în cinci culori, numite „Vopseli", fiind astfel înlocuite vechile „plăși", teritoriului actualului sector 4 fiindu-i atribuită vopseaua Albastră. Aici s-au mutat tabacii, cărămidarii și săpunarii evacuați din cartierele mai centrale. În compensație, „pentru distracția publicului" s-a pus la dispoziție „Lăvaua lui Filaret", actualul Parc al Libertății, amenajat ca atare abia în 1906. Și tot aici, în imediata apropiere a mahalalei Dobroteasa, s-a hotărît ca în ziua de 11 iunie, a anului 1848, clopotele Mitropoliei să dea semnalul revoluției. În fața dealului Filaret, pe Cîmpia Libertății, s-a desfășurat cu acest prilej marea manifestație unde s-a depus jurămîntul.

Populația muncitorească din sectorul Albastru a organizat și adunarea de la 24 ianuarie 1859 din jurul Dealului Mitropoliei, menită să impună alegerea domnitorului pe Alexandru Ioan Cuza.

După înfăptuirea Unirii, Bucureștiul, devenit capitala întregii țări, a cunoscut o serioasă dezvoltare, care s-a repercutat și asupra teritoriului culorii de Albastru, prin construirea pe dealul Filaret a primei gări din țară, apoi a uzinei de gaz, a unui nou abator și a fabricilor de tăbăcărie și încălțăminte.

Dar primul război mondial a adus și primele nenorociri, mai ales în casele familiilor sărace. Împotriva acelora care adunau venituri substanțiale de pe urma exploatării și a războiului s-au ridicat și au luptat și curajoșii muncitori de la fabricile Wolff (astăzi „Steaua Roșie"), care s-au încolonat împreună cu majoritatea populației și au pornit spre Piața Teatrului Național, cîntînd „Sub steagul roșu" și scandînd „Vrem pîine", „Trăiască libertatea !".

Sub rafalele mitralierelor au murit, atunci, în istorica zi de 13 decembrie din iarna lui 1918, peste 100 de muncitori. Mai mult de 100 au fost răniți.

Aceste sacrificii nu au putut împiedica însă masele de oameni să muncii să participe și la greva generală din octombrie 1920. La Filaret, în acel sfîrșit de toamnă, tabloul era acela al unui cimp de bătălie. Totul în fabrici era incremenit, în timp ce alelile Parcului Carol — astăzi Parcul Libertății — erau ticsite de soldați. După șase luni de rezistență eroică, muncitorii de la fabricile Wolff, înfometați, au reluat lucrul. Guvernul reacționar a adoptat imediat măsuri represive, a operat numeroase arestări în rîndurile militanților de frunte, pe care i-au întemnițat în închisorile de la Jilava și Văcărești.

În 1933, mișcările greviste au cunoscut o amploare deosebită. Muncitorii de la întreprinderile sectorului 3 Albastru, în frunte cu cei de la gara Filaret, de la Adesgo, Wolff și Fabrica de chibrituri, s-au aflat printre primii care au sprijinit lupteie eroice din acel an ale ceferiștilor de la Griviția. Dar represaliile întreprinse împotriva acelora care își revendicau dreptul la muncă, la o viață mai bună, la libertate, deveneau tot mai aspre. Astfel, în ianuarie 1942 a avut loc procesul a 27 de comuniști din sectorul 3 Albastru, iar alți 7 comuniști de la Wolff au fost ridicați de Siguranță.

Un singur amănunt le scăpase diriguitorilor aflați la putere : acela că voința de libertate a maselor nu putea fi înfrîntă nici prin amenințări și bătăi, nici prin întemnițări și schingiuiri...

★

În una din zilele trecute, mai precis în 20 martie, cînd primăvara și-a anunțat firav sosirea și în București, o ceată de prichindei gălăgioși, puși pe năstrușnicii, se zbenguiau voioși pe alei, în Parcul Tineretului. Zarva lor se datora, desigur în bună parte, primelor raze de soare, care, în acea zi, parcă mai puțin sfioase decît pînă atunci, le mîngîiau obrajii îmbujorați, dar mai ales „Inițiativei" bunicilor, grăbiți să-i scoată la joacă în unul dintre cele mai frumoase locuri de agrement ale Capitalei... Bătrînii, poate ceva mai lesne decît tinerii, se împrietenesc repede între ei. Nu știu cum se face, dar mereu găsesc subiecte comune de discuție. Și mai ales îi leagă parcă aceleași amintiri. Ca oameni trecuți prin viață, au văzut și au auzit multe și nu o dată găsesc prilejul să-și povestească unul altuia, despre cîte și mai cîte. Ba chiar aducerile lor aminte se confundă uneori cu istoria acelor locuri pe unde acești oameni au trăit o viață.

Cei doi bunici pe care i-am întîlnit, veniți să-și plimbe nepoții, se lăsaseră și ei legănați de amintiri. Ba chiar din primele clipe cînd am intrat în vorbă cu ei, am avut certitudinea tristeții lăuntrice pe care o resimțeau povestind despre cartierul copilăriei lor. Așa am aflat că nu mai departe, ci chiar prin locurile pe unde ne purtam pașii în imediata apropiere a Palatului Sporturilor și Culturii, cu ani în urmă se afla una dintre vestitele gropi de gunoi ale Bucureștiului. Că noroaiele de pe Șoseaua Olteniței, pe unde se află acum în construcție o nouă stație de metrou, de-abia puteau fi străbătute de camioanele cu cai ale zarzavagiilor în drum spre oraș, iar puținele case, dacă puteau fi numite așa, nu erau decît cămine ale sărăciei zidite în chirpici. Doar vreo două circiumi, unde veneau parlagiii de la abator, „să-și mai răcorească sufletul", mai înveseleau viața cartierului. În rest...

★

Nu-mi mai amintesc precis cine mi-a spus — și unde, în ce colț de țară — dar reține exact expresia : „Bucureșteanul este omul cel mai grăbit din cîți am întîlnit pe la noi !"

Luînd-o ca atare, afirmația nu pare a fi deloc jignitoare, ba din contră, mi se pare firească, raportînd-o la ritmul actual de dezvoltare a Bucureștiului. Dacă ar fi să conturăm biografia unui cartier — Berceni, situat în sectorul 4, am constata cu mîndrie că graba bucureșteanului, despre care spuneam, este intim legată de nașterea unui nou orășel într-un timp extrem de scurt. Mai precis, prin locurile pe unde atotstăpînitoare erau pînă nu de mult noroaiele și circiumile, gropile de gunoaie ale Bucureștilor, cocioabele și bolile mizeriei, sau chiar nu exista nimic din toate acestea, în numai cîțiva ani, marile ansambluri de locuințe, noile hale industriale, spațiile comerciale, centrele de învățămînt și cultură, au transformat radical întreaga fizionomie a unui mărunt cartier, a cărui existență, chiar, era pusă sub semnul întrebării.

E drept, bucureșteanul se grăbește ; priviți-l călătorind cu metroul în drum spre locul de muncă, priviți-l cum își consultă ceasul de atîtea și atîtea ori pe zi și respectați-i încordarea cu care urcă în turnul macaralei gigant, urmărește cifrele furnizate de mașina electronică de calcul, sau se apleacă peste patul de suferință al bolnavului ce speră totul de la el.

Ca bucureștean grăbit, am trecut zilele trecute prin Berceni, unde s-au mutat în apartamente noi peste 180 000 de locuitori, adică mai mult de jumătate din populația sectorului 4. Și mărturisesc sincer că nu e deloc ușor doar să te abați pe aici, nici ca simplu trecător, darmite ca reporter ! ...

Mai întîi de toate, te uimesc marile artere de circulație pe care mașinile le străbat într-un du-te-vino continuu, amețitor, modernizate anume parcă pentru a rivaliza cu oricare dintre marile bulevarde. Și nu poți trece indiferent pe lîngă șantierele de construcții, sau numeroasele magazine aflate la parterul unor blocuri cu 10—15 etaje. De fapt, întregul sector 4 al Capitalei, în care cartierul Berceni și-a înscris biografia, poartă pregnant amprenta înnoirilor, a realizărilor deosebite obținute cu precădere în ultimul deceniu și jumătate. Față de anul 1965, dacă ar fi să ne referim la dinamica indicatorilor economici, am constata că valoarea producției-marfă a crescut cu procentul record de 435 la sută, că fondurile fixe aflate în înzestrarea întreprinderilor au sporit de aproape 4 ori, productivitatea muncii a crescut cu 500 la sută, investițiile cu peste 650 la sută, iar valoarea exportului realizat, cu 1 800 la sută, astfel că în prezent, din cele peste 1 200 de produse ale întreprinderilor, mai mult de 450 se înscriu ca fond de marfă destinată exportului. Numai în ultima perioadă, importantele creșteri ale potențialului economic al sectorului s-au materializat în finalizarea și punerea în funcțiune a unor noi capacități de producție vizind, la Întreprinderea de mașini grele București — dezvoltarea producției de piese forjate, la care un aport considerabil deține presa de 12 000 t.f., la „Automecanica" — reprofilarea pe producția de motoare de 360 CP, la „Danubiana" — dezvoltarea capacității cu 400 000 garnituri anvelope pe an, la „Viscofil" — noua unitate ce va produce 5 100 tone fire viscoză pe an, la Uzinele „Steaua Roșie" — dezvoltarea producției de echipament hidraulic etc. O atenție deosebită a fost acordată realizării și diversificării producției fizice, unităților economice ale sectorului axîndu-se pe o serie de produse de o importanță deosebită pentru economia națională, cum sînt : turbinele de 330 MWh, prăjini de foraj, anvelope gigant, utilaj hidraulic, motoare diesel de mare putere, utilaj tehnologic pentru industria chimică și alimentară, macarale de mare putere și altele.

În domeniul cercetării, institutele de profil, printre care Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini, Institutul de cercetare și proiectare pentru produse din cauciuc și mase plastice, Institutul de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare pentru sectoare calde, Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și material de ridicat, Institutul de studii și proiectări imbunătățiri funciare, dețin rolul de unități promotoare ale progresului tehnic, unele dintre ele, pe lîngă studiile, cercetările și proiectele realizate avînd și o importantă contribuție la realizarea unor produse, prin activitatea de microproducție pe care o desfășoară.

Am aflat, de asemenea, că numai în anul trecut, în cartierul Berceni și pe întregul teritoriu al sectorului au fost plantați 384 700 de arbori și arbuști și s-au sădit 165 850 000 de flori. Și pentru că a venit vorba și despre flori, aș aminti că în același perimetru învață 49 100 de elevi, iar preșcolarii, în număr de 5 900, se pregătesc pentru școală în cele 35 de grădinițe.

Perspectivele de dezvoltare ale sectorului 4 pînă la finalul cincinalului actual prevăd în continuare ample transformări în aproape toate domeniile. Astfel, valoarea producției noi și reproiectate, din totalul producției-marfă, va ajunge la aproape 54,7 la sută, urmînd a fi lansate pentru prima dată în fabricație echipamente pentru centrale atomo-electrice, utilaje complexe pentru explorări geologice, utilaje de înaltă tehnicitate pentru foraj și pentru turnătorii, cazane de aburi pe lignit și șisturi bituminoase.

Întreprinderea de mașini grele București va realiza o creștere a producției industriale globale cu 77,8 la sută, iar volumul producției-marfă va fi aproape dublu. Tot aici se va pune în funcțiune o nouă capacitate de producție, care va permite realizarea a 22 000 tone pe an piese forjate, în special pentru echipament nuclear și se va da în exploatare un nou cuptor de oțel, cu o capacitate de 50 de tone. De asemenea, Întreprinderea mecanică de utilaj chimic își va lărgi capacitatea de producție cu 2 000 tone pe an utilaje tehnologice, iar capacitatea Întreprinderii de tehnică medicală va crește de aproape două ori.

În perspectiva dezvoltării și îmbogățirii sectorului cu noi obiective, o atenție deosebită se va acorda construcțiilor social-culturale și edilitar-gospodărești. Astfel, pînă la sfîrșitul anului 1985 se vor realiza anual circa 6 000 de apartamente în ansamblurile Berceni—Olteniței, Parcul Tineretului, Calea Șerban Vodă, Reșița—Huedin, Calea Văcărești, Linăriei—Văcărești, Șoseaua Olteniței, vor continua într-un ritm susținut lucrările de realizare a metroului pe tronsonul cuprins între Întreprinderea de mașini grele București și Piața Unirii și vor fi modernizate Șoseaua Berceni și Bulevardul Constantin Brîncoveanu. De asemenea se vor construi un pasaj denivelat în Piața Sudului, iar la intersecția Bulevardului Brîncoveanu cu strada Drumul Găzarului, un spital de copii și o policlinică teritorială, noi spații comerciale, școli.

Realizările de pînă acum, ca și obiectivele prevăzute pentru viitorul apropiat sînt dictate de un singur scop, acela al ridicării necontenite a nivelului de trai al celor ce muncesc, țelul suprem al politicii partidului nostru.

CONSTANTIN BALACCIU ■

„Veniți, veniți! Mi-atît de dragă Zburdălnicia voastră sfîntă"

Arca de catifea

Peste drum de Complexul de sere-Arad, aflat la cîțiva kilometri de oraș, își duce viața de zumzet candid un fericit domeniu al virstei mici : **grădinița cu program săptămînal** pentru copiii celor ce muncesc aici. O sută cincizeci de copii, din Arad și din mai toate comunele aparținătoare municipiului, români, slovaci, maghiari, nemți, vin aici luni de dimineață și pleacă simbătă la amiază, fiind deci, într-un fel, mai mult ai grădiniței decît ai părinților. Se știe bine că viața într-o grădiniță săptămînală nu e chiar simplă, nici pentru cei mici, nici pentru educatoarele care-i păstoresc. Se știe că, departe de familie sase zile din șapte cîte are săptămîna, copiii au nevoie de mai multă afecțiune, de înțelegere și îndrumare, de o preocupare în plus pentru a crea un climat familial în acest tip de colectivitate. Dar ceea ce poate vedea oricine aici la C. S. Arad nu e deloc numai punerea în fapt a unor principii, ci mult mai mult : un adevărat atașament față de o muncă de mare răspundere, ingeniozitate și excelentă cunoaștere a nevoilor și problemelor de tot felul pe care le pun cei mici, dragoste de frumos și spirit gospodăresc și peste toate astea, suflet, foarte mult suflet.

Clădirea luminoasă, cu două nivele, semănînd așa de bine cu multe din grădinițele țării, aduce pe dinăuntru (și nu numai în metaforă !) cu un stup. În care albine sînt și copiii, iar miere oricum **numai** ei. Pe dinăuntru, la orele amurgului cel puțin (adică atunci cînd am văzut-o noi) grădinița de la sere e toată un zumzet cuminte, o ordine fără cusur, ritmată de legea atotputernică a jocului.

Aici, așa ca în toate utopiile noastre despre copilărie, totul e joc. Joc de-a culorile. Grupa roz, grupa vernil, grupa bleu, grupa oranj, grupa albastră înlocuiesc aici căprăriile tradiționale : grupa mică, mijlocie, mare. O cuminte democrație îi adună, tacit, tot după criteriul virstei, dar, aparent (și în cel mai concret sens al cuvîntului) în numele cîte unei culori. De la tricou pînă la mocheta din sala de activități, de la cuverturica cochetă de pe pătuț și pînă la halatul de baie nu mai puțin elegant, culoarea devine pentru ei **identitate**, caldă și jucăușă, dar și... posibilitatea lesnicioasă de a urmări ordinea din grădiniță, mișcarea „în teren" a zburdalnicilor.

Joc e și bălăceala în piscina amenajată în subsolul clădirii, în care toți, dar absolut toți, învață să înoate, sub supravegherea unui instructor calificat. De altfel, dintre „absolvenții" ultimei promoții a grădiniței de aici s-a alcătuit cea mai mare parte a primei clase de înot a Școlii sportive din Arad. Joc e și „alergarea de seară" — acea tură prin curte, zgribulită și fericce, cu ceva gust de aventură, care se întîmplă mai întotdeauna înaintea orei de culcare, seara. „Ca să obosim și să ne vină somnul" — ne explică serios un băiețel.

Joc e și drumul înfofolit de lerburi (sau de zăpezi, după anotimp) care duce de-a curmezișul curții pînă la... colțul zoologic, unde abia așteaptă vizitatori cele două căprioare cu iezii lor (trei, ca-n poveste), cerbul și fazanii, prețioasa păunită, păzită ca ochii din cap să nu-i mai fure ulițul și de data asta ouăle, iepurii dolofani, veverița, porcii, puii și bibilicile, rățele și, citeodată, în trecere, cîte o mîță stingherită.

Mai toată larna, focul a trosnit sănătos în căminul din **Sala de basm**, în care intri, vrei nu vrei, printr-o ciupercă și unde e mereu o lumină roșietică. Las' că focul e... electric, căci grădinița are, firește, calorifere și centrală proprie, dar acolo jos, pe covor, poți crede orice. Tot de-a jocul se joacă ei și dimineața, cînd își fac singuri paturile (pe care, desigur, le netezește după aceea mina „tovarășei" — dar asta nu știe decît ea) și chiar cînd muncesc amarnic (cu unelte pe măsura lor) în grădina... grădiniței.

Grădinița de la sere vrea să fie o arcă a copilăriei, în care afli jocul și învățătura, dădăceala și seriozitatea, risul și uneori, plînsul, povestea și muzica adevărată, ursulețul de pluș și vietatea cea mai vie, somnul și culorile — și tot așa, pînă la completarea năstrușnicului inventar al acestei virste.

„Aproape tot ce vedeți aici — ne spune directoarea Lucia Săbău — e făcut de noi. Și cînd spun **noi** nu mă gîndesc numai la noi, cadrele didactice, ci și la părinți, care ne-au sprijinit și ne sprijină tot timpul, ba chiar și la copii. Ne gospodărim ca-n familie și, deși munca nu-i deloc ușoară, o scoatem binișor la capăt". Modestia inimoasei directoare e, evident, un pic cochetă. Pentru că, dincolo de tot ce-ar putea spune o astfel de însemnare, rămîne, întreagă, o realitate care merită a fi văzută, grădinița cu program săptămînal C. S. Arad. Am fi vrut o clipă să pu em rămîne mai mult, poate pe tru a vedea cît... ține minunea. Știntem însă convinși că ea ține atît cît tin omenia, profesionalismul, simțul de răspundere și inimile bogate ale celor douăzeci de femei — educatoare și personal de servici — care muncesc aici, strunind această blîndă arcă de catifea.

P. S. Și minunile au nevole... de autobuz. Așa că, **vă rugăm, stimați tovarăși de la I.T.A. Arad**, faceți așa încît copiii și educatoarele să aibă cu ce ajunge aici, la sere, și de aici, acasă **dimineața, la prinz** și seara, mai ales seara, pe **mai** multe (și mai sigure) roți decît cele patru ale „ocaziilor" întîmplătoare !

Casa cu 560 de copii

De îndată ce deschizi poarta grădiniței de copii a Întreprinderii de confecții și tricotaje București, pătrunzi parcă într-o lume de basm cu prichindei și lucruri iliputane, miniaturizate. Într-un colț al holului mare, mobilat cu bun-gust și plin de flori și de covoare orientale, Geta Dumitrescu sloboade în eter ultimele acorduri de pian. Copiii, în costumașele lor portocalii-albastre de șoimi, sînt numai ochi și urechi. „Atenție, repetăm încă o dată cîntecul despre mama ! se aude calmă și melodioasă vocea educatoarei. Dar, aș vrea ceva mai tare și cu mai multă căldură, copii"...

I-am lăsat să-și continue nestingheriți ora de muzică și m-am îndreptat spre cabinetul directoarei Vasilica Trifu. Dumneaei mi-a spus, dintr-un început, că grădinița pe care o conduce are program săptămînal, fiind pusă cu prioritate la dispoziția copiilor ai căror părinți lucrează în schimburi. Vin luni dimineața și pleacă tocmai simbătă la prînz.

— Cam cîți copii aveți ?

— Exact 560, împărțiți, după virstă, pe 16 grupe. De supravegherea, sănătatea și educarea lor ne ocupăm 32 de educatoare, 11 surori medicale, plus personalul de îngrijire.

...Sîntem la ora de îndeletniciri practice în grupa educatoarei Virginia Berbecaru. Începerea pe care o vizităm e un fel de miniatelier, dotat cu un mic război de țesut, cu gherghef, cu unelte și jucării de tot felul. Sub supravegherea atentă, plină de afecțiune a educatoarei, Codruța, o codană de fetiță dulce, doar de cîțiva anișori, a și învățat să țeasă la război. Știe deja bine ce e aceea o apteaza, ce e bătuta sau urzeala, ce e suveica. Joacă-joacă, dar fetița a început să țeasă de-adevăratelea. Și o face cu atîta acriozitate și convingere încît îți vine s-o mănînci cu privirea ! Gabriel, un băiețel dolofan, cu bujori în obraji, meșterește de zor la o locomotivă, în timp ce companionul lui de-alături înalță din cubulețe cărămizii o casă. Oare vor deveni constructori ? ! Încă nu se știe cu precizie. Cert e că, deocamdată, se joacă... cu cele mai pașnice unelte. N-au nici tancuri, nici puști-mitraliere.

26 de prichindei, băieți și fetite, din grupa mare A, sînt la „Teatrul de păpuși"... Aici, în sala de basme, educatoarea Maria Papainopol tocmai își încheiase povestirea despre Ștefan cel Mare. În final, șoimii recită în cor cîteva versuri dintr-o poezie în care e vorba de o bunicuță care și-a pierdut ochelarii și întîmpină o serie întreagă de peripeții hazlii pînă-i regăsește.

Ora cultural-artistică s-a sfîrșit. Urmează spălatul pe mîini și pregătirea pentru masa de prînz. Doi cîte doi, copiii trec în ordine la spălător. Fiecare știe precis locul unde-și are prosopelul, săpunul, paharul și periuța de dinți. Au semnele lor, numai de ei știute. Profit de ocazie și intru în vorbă cu o fetiță brunetă, cu năsucul în vînt și cu ochii jucăuși, de veverită.

— Cum te cheamă pe tine, dragă ?

— Aura Iosif, și am 6 ani fără cîteva luni.

— Mămica ta unde lucrează ?

— Mămica mea lucrează la fabrică, aici, aproape...

— Și îți place la grădiniță ?

— Îmi place mult...

— De ce îți place ție mult ?

— Pentru că avem multe jucării, ne jucăm, învățăm cîntece și poezii, învățăm să ne spălăm pe dințișori... Și... pentru că e cald și foarte bine aici...

Claudiu Adrian Marcu, de patru ani, Octavian Gabriel Negrea și Alexandra Hogaș au ținut și ei neapărat să-mi spună cîte ceva. Prietenoși și sociabili, ei mi-au vorbit, într-o dicție aproape perfectă, corect, despre jocurile și deprinderile frumoase pe care le-au învățat. Mi-au spus, mai apoi, povești și poezii emoționante. Am aflat de la directoare că, pentru a li se corecta micile deficiențe fiziești de vorbire și a învăța pronunția corectă a cuvintelor, începînd de la această fragedă virstă, grădinița se bucură și de asistența de specialitate a logopedei Valeria Pîrșan, o tînără absolventă a facultății de îndrăgostită de profesie și de copii.

— Am convingerea că și dv. îi iubiți mult pe acești micuți... am încitat-o pe directoare.

— Alfel nici nu se poate. Toți mi-s dragi deopotrivă. O femeie care nu iubește sincer copiii, orice poate să se facă, numai educatoare de grădiniță nu. Educatoare ca Elena Roman, Cornelia Mărculescu, Lidia Moraru, Doina Chiriac, Stela Hogaș — numesc la întîmplare doar cîteva care-mi vin chiar acum în minte — sînt aici ca niște adevărate mame. Ba, poate, chiar mai mult. Apoi, pe lîngă ajutorul de surorile medicale conduse de sora coordonatoare Floria Enculescu...

Totul, dar absolut totul — și ambianța, și educatoarele, și surorile medicale, și harnicele femei de serviciu — mi-a confirmat aprecierea excelentă pe care o face la adresa grădiniței mama Narcisei, Aftenia Ion, lucrătoare de la I.C.T.B., pe care o întîlnisem în stația de tramvai și care-mi arătase, cu bunăvoință, drumul spre casa cu 560 de copii.

TANIA RADU ■
MIHAI STĂNESCU ■

Poezii inedite de Nichita Stănescu scrise în perioada studenției 1953-1954

Ți-am meșterit bănuți de fier,
să-mi vinzi un ceas din sînii tăi
lăudind în vine zurgălăi
cînd flăminzeam de vis și cer...
...Dar scaldă, caldă, nurii puri
iubeau ciorchinul cel mănat
și inima ți-ai semănat
în colbul plin de scremături
...Ți-am bănuit arginți cu zimți,
uitarea ta să-mi vinzi pe ei,
cînd rodul florilor din tei
îmi flăminzea o stea în dinți...
...Dar vrăjitoare de nefiri
descintece turnași în prag
mi-ai dat fiertură de omag
să te învăț din amintiri...

Fereastra

Mi-a pătruns
o bucată de nouri
pătrată-n odae
...dar cerul afară-a rămas

Mi-a pătruns
o bucată
pătrată de cer
în odae
...dar stelele-afară au rămas
A plouat toată noaptea

Ecou de văi

Ecou de văi răsună-n tine, surdă
bisericii cu turnul răsucit...
Închid pereții umeziți din schit
descătușate plesnituri de durdă

Zadarnic orologiul împarte
cădelnița inclătinată-n loc...
...Ți-a fost luat în gene noaptea foc
dar clipa munților e-n mări... departe...

E toamnă. Marea bate-n țărmul ud
Și furioase valurile-njură
Bolborosiri de spume se aud
și cerul e mînjit cu nori de zgură.

Sînt multe ceasuri și e încă ziuă
pe nisipul țărmului pustiu
Și rece suflă vîntul și-i tîrziu
și marea neagră bate apa-n piuă.

Cînd bilețele dulci îndrugi l-al tău iubit
mîndruțo, oare tu te-ai întrebat vreodată
eam ce-ar putea să facă un flecușteț de fată
C-o scrisorică celui ce o a primit ?

Tot sărutînd nebun un strîmb autograf
într-un moment el totul îndrăgit-a
dar de i-ar porunci cumva iubita
în celălalt,-ar face lumea-ntreagă praf.

Și mingîind duios epistolia ei
subit începe Agamemnon să se creadă
și se dezlănțuie o-ntreagă iliadă
în gîndurile-i răvășite de idei...
. . . . . .
Îndrăgostitul e ca un poet șomer
Ce-n fildeșul iubirii își zidește turnu'
În care pupă-ades traducerea lui Murnu
Închipuindu-și că-l sărută pe Homer.

Tăria nopții

Preț pentru rezumatul la franceză

I

Din mi spre fa bemol, tăcerea
coboară grav, ecou în glastră...
...Se stinge ultima fereastră
pe strada Dobrogeanu Gherea.

II

Un boulean brodat cu ață,
pocnește-n umbre cu securea...
...Se pierde-neet, ducînd aiurea,
mireasma finului, la piață.

III

Un bronz cu cuc. O modulare...
O notă ce-ar părea să vină,
din cine știe ce uzină,
se despletește pe trotuare...

IV

Țării de anason și chimeni
întind un hymen ud și rece
Obscur, vre un străin mai trece...
...Un gînd... și apoi nimeni... nimeni...

Pămînt arzînd...

Mai ții (a)minte ceața-n gînd ?
...răscruci în jos, răscruci la cruce
și-n ochii negri la răscruce
pămînt arzînd, pămînt arzînd...

și nopțile ne-au fost întregi
întregi au fost și cele zile,
cînd stîncile din șapte mile
au chibzuit în visuri, legi

Pămînt arzînd... pămînt arzînd...
am ridicat în tine schele
nu să te sui pe ele-n stele
...căci stelele sînt tot pămînt...

pentru cele două
picături de rouă
(să mi-o publice postum)

Cînd marea își varsă din sine
amarul și peștele
cresc valuri, și-atîta, iubită...
de vrei izgonește-le.

Cînd piscul văiugii își plînge
în fulger fărimele
Cad așchii de stîncă, iubită
de-ți place sfărîmă-le.

...Azi noapte am visat între arbori
pierzarea clipitelor...
în vis se făcea că răsună
talăngile vitelor...

Și-s om din cuvinte, iubită...
hai vino și stringe-le
...îmi umblă cuvîntul prin vine
odată cu sîngele...

Mocnind tăciuni ascunși în scrum,
pe coarda lirei să-i frăminte
s-a dus poetul deci să cînte
în codrul trist de lîngă drum.

Tocată-n deal la vechiul schit
se răzbătea-n ecouri piua
era un cer senin ca ziua
de parcă zorii-ar fi mijit.

Cărarea strîmbă pe coclau
își șerpuia tovalu-n umbră
pe cer era o lună sumbră
puzderii de argint erau.

Cu țiriitul unduios
taraf de greieri pe cîmpie
cutremurau din temelie
privelîștea de abanos.

În codrul negru și solemn
cu frunzele din noapte frînte
s-a dus poetul deci să cînte
dar pomii toți erau de lemn.

1954

De tunete turbate
or răbufni din nouri
sau de-ar fi doar ecouri
e inima-mi ce bate

Pe picuri mari și grele
or începea să plouă
sau de-ar fi numai rouă
sunt lacrimile mele

Par... paparude cîn'să
le pună-n drum să joace
de amar de vreme'ncoace
e secetă aprinsă.

Țurca

(din ciclul „Amintiri din copilărie")

I

Pe maidan s-au strîns mucoșii
ca de-atîtea alte ori,
cu năsuc ș-obrajii roșii,
înarmați în mîini cu sfori.

Pe maidan îi promoroacă
dar copiii nu țin seama ;
gata-s puși acum pe joacă ;
Ah ! de-ar ști acuma mama
unde sunt...
(mamele cu păr cărunt,
doamne, doamne, ce le-ar face...
nu le-ar da o clipă pace !)

II

— Roșu...
galben...
verde-albastru...
Sar deasupra unei sfori
Gulerați ca niște flori
sar micuții titirezi...
— Ai zbircit, ia, tu nu vezi ?
...în curînd se obosesc
— „Hai o țurcă !"
— „S-a făcut !"
aruncîndu-și coarda-n lut
sar micuții și primesc.

III

Cu un băț furat din gardul
țatei Lina de la munte
și cu alte mici mărunte
întocmesc un cerc degrabă.
— „Asta treabă !"
și-au o țurcă... mică foc !
— „Vin' Gheorghiță !
„Hai Năiță !
„Haide iute, hai la joc !"

IV

Sfîrr... zbughește țurca-n aer
— Ah !... n-ai prins-o, număr pașii,
Unu... două... șapte... nouă
— Ba e șapte !
— Ba e nouă !
și se-ncaer uriașii ! !
Unul rău și iute-n trîntă
îmi bușește pe-altu-n nea...
Sfîrr... zbughește țurca-n aer
pică-n slavă ca o stea,
și se-mplîntă...
— Ah ! ce trîntă
— Ce mai trîntă...
doamne, doamne, ce tapaj !...
Uite-ncep ca să se stringă
și-i împrejmuiesc în roată...
...Toți se-ntorc să facă haz ;
— „Ia-u'te măi, căzuși în brîncă..."
Nicu, roșu de necaz
dă să plîngă
ochii-n lacrimi îi înoată...
...Dar să plîngă, e rușine...
ca să-l bată, nu-i curaj.
— I-oi spunea-o eu de bine !
Smiorcăindu-se pe nas
se stropșește din zăpadă ;
— „Lasă, las'
am acasă eu mulți frați,
te-oi prindea la min' pe stradă
și-ai să vezi tu ce-ai să pați".

Bîza

I

Se înghesuesc băieții
fiecare-n fel și chip
către cel ce-n mijloc șade
și-i croesc o palmă : lip

II

El tresare și scrutează
rînd pe rînd întregul rod
din privire îi întreabă
— „Care este dintre voi ?"

Prin gard

— „Haal cu tro-ți-ne-ța... taa...
ne jucăm la mine-n curte
sub salcîm.
Din bețe scurte,
din carton și tinichea,
sfoară, cretă, geam și clei,
bile și nisip și pietre,
faacem o căsuțăă... Petre,
vrei ?
...Dacă vii îl chem pe Stan !
...Hai de-a hoții și vardiștul :
eu eram motociclistul,
tu erai milițian...
mă prindeai din urmă,
ba,
chiar mă arestai și pace...
...spunce, Petree, nu ți-ar place ?
da ?"
— „Ce să cat eu sub salcîm ?
...hîm !"
— „Haaide, vino, te rog eu...
...am pastile de ienupăr...
dacă tu nu vii, mă supăr,
și-i păcat de dumnezeu...
Haide, vino, nu fi rău,
am capace de la bere
și-am să-ți dau cîte-mi vei cere...
zău !"
— „N-am nevoie de capace...
...poți să-mi dai oricît,
nu vreau !
Ia mai lasă-mă în pace ;
trotineta nu ți-o dau !
...Toată scîrțiie, deși
ieri am dat-o cu ulei...
...Poți ca să te superi, ei,
și ?"
— „Da... nu vrei să vii... tu crezi
c-am nevoie eu de tine
și de trotinetă... binee...
O să-ți pară rău, să vezi,
că pleci în haimanalîc...
...Am bomboane colorate,
le mănînc eu singur toate,
sîc !"

Scama

De sus de undeva o mică scamă,
venită-neet, plutește vag, cu teamă
Se urcă și coboară lent prin tîndă,
s-oprește să se-admire în oglindă
Spre ghemul cel tărcat din colț coboară
...și fire cresc pe ghem și se-nfioară
...și labe are ghemul ce se-nnoadă
și coadă are ghemul... vai ce coadă !
Doi ochi verzui se plimbă după scamă
...pupilele cu tăieturi de lamă
Înfipte-n tigrul ca de jucărie
se-nvîrt, iar tigrul pare de hîrtie
Și scama vine-neet... și țiști odată
tărcata labă către scamă cată,
Dar hoața prinire ghiara-ntînsă-i scama
și fuge legănată ca pe apă...

Peer Gynt

E tare frig, amarnic frig
divin senin de sticlă
și pomii suri cu ramul gol
reînfloresc pe ziduri
Resfiră vîntul zurgălăi
lipind pe geam petale
pitici voinici în aer dau
cu lăncii de mătase
Prin vine sau aeve-n gînd
petrece un sursur rece...
...descîntă Grieg fiori de frig
și în nefire piere,
Dar stăruie pe cer de ger
un soare sur de ghiață
ce viață dăruie și dă
zăpezii strălucire

pentru Meer Pynt

Iarnă tîrzie

Amurgul ca o rouă, 'ncondeează-n sînge
păienjenișul ramurilor ce-și desfac tăcut
uscate brațe lungi, ca un sărut amarnic
Zadarnic stau pe banca grea de piatră
iubita-mi și-a uitat gropițele-n obraji...
Nețărmuritul împietrit mă înfioară
iar liniștea ca un ecou se frînge-n
țărmuri,
doar salciile-și pling șuvițele de ceară
în cenușiul lacului rămat în sticlă.
Și bolta nouroasă se încruntă-n lac.
Pe ling-aleea decoltată-un șir de plopi
își moaie frunțile-n străfundul nemișcat
spre unde dinspre toamnă apa a secat...
Frunzișul ruginit de-acum un an
își poartă moartea pe crîmpeele de nea
mînjite de noroiul cu miros de ploaie
...În basm e totu'ncremenit și umed...
Văzduhul naște-neet puzderii de arginți
nemuritori în viața lor de-o clipă.
Întinde noaptea neagra ei aripă de
fantasm
și lacul tot se oglindește-n cer.
Mai mi-au căzut azi noapte-n vis trei
dinți.
Duminică undeva la lacuri.

Iubirea de frumos

Ion Miloș

Acest trunchi de țărani români din Iugoslavia ce se trag la rîndul lor din Transilvania cu ochi întîrziați într-o privire de fiord cu buze groase de olar și cap chinuit să nu dea prilej snopului de trup să o rupă cu pămîntul a pornit în căutarea sufletului său pe patru rîuri cu scorbura plutitoare bolborosind izvoare și repezișuri pînă ce a dat de vina unui șuvoi de origine mai năvalnic liniștit în inima lui și iată-l înlăcrimat înaintînd cu nădejdea regăsirii revederii reîntîlnirii cu cele de acasă și de totdeauna în care să-și afle pacea și izbăvirea.

Ion Miloș se întoarce prin limba română ce n-a reușit s-o izgonească din oasele sale deși a luptat cu încă trei împotriva ei singure la isvorul graiului strămoșilor săi ; să ne bucurăm de izbînda lui cum o făcea Onisifor Ghibu la început de veac ascultînd doinele ancestrale valahe ale moșilor noștri de pe valea Timocului...

Cartea sa de poezie **Nunți boreale**, a cincea pînă acum, într-o românească nevoită să sfredelească înțelesuri în urechi străine și împietrite este una mai degrabă de luptă și justiție decît de sărbătoare și bucurie. Căci celebrează nu nunta cununie ci caută să oprească frigul despărțirii, imposibilitatea întîlnirii ne-nuntirea, ne-fericirea.

Găsi-va vindecarea sufletului său în graiul nostru care este și al său — vindeca-se-va prin Cuvînt despre care spune :

Rămîne Cuvîntul
Făcut din nefăcut,
asta numai timpul și alte cărți
ne-o vor spune.

Dar acum să-l primim cu dragoste în brațele limbii române !

IOAN ALEXANDRU ■

Despre pe asfalt

De ce versul alb?

(Însemnări de atelier)

De ce versul alb ?

În primul rînd fiindcă... **sipet, scripet, Egipet...** Și mai apoi ? Mai apoi ce urmează ? O biată asonanță, pusă să se bată cu eminesciencle, regale fiare, ca veverița cu ghepardul. Se trece la... joc. Un joc invariabil secund. Și-apoi... plictisul eufonic urmează a ne îngropa. Marile perechi de rime, utilizate de autori geniali, capătă, pe toartă, siglă de autor. Aproape că nu mai pot fi reutilizate fără sacrilegiu. Cel care mai rimează **așa vii** cu **evlavii** e mai vinovat — penal — decît cel ce a furat, cîndva, Tezaurul de la Pietroasa. Iar a rima **mare** cu **sărbătoare** a devenit o mecanică aberantă, calpă. O rimă ca, de pildă topîrceneasca **inimă-minimă** e, prin trista-i unicitate ... minimă.

Versul alb poate „rima" la infinit cu oricare dintre cuvintele limbii. Dacă e vers.

„Rima" versului alb e conceptuală. Adică e cap de vers. Cap, adică **inimă**. (Cap sau pajură ? Capul... pajurei.)

Vers liber ?

Expresia sună stupid. Libere au fost „versurile" numai înainte de a se petrece inventarea, altfel bizară, a poeților...

GHEORGHE TOMOZEI ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

Gh.L. Oiegar : Unele semne bune, în pagini încă tulburi („Viața în spațiu", „Dragoste", „Autumnală"). Să vedem, în continuare.

Mona-Mariana Zamfirescu : Adresați-vă revistelor pentru copii.

I.-I. Szombathy : Sînt, uneori, interesante „visurile" dv. (cu cercuri, cu pelicani, de poet, din poala bunicii) deși încă tulburi și șovăitoare în expresie. Imaginea cu cercul roșu, de pildă e cam prea materială și... anatomică (sugerînd mai de grabă lucruri plăcute...). Să vedem ce mai urmează (scrieți-ne și cîte ceva despre dv., — ocupație, studii, etc. — și comunicați-ne și semnătura definitivă, pentru tipar).

N. Reavăn : Cîteva pagini promițătoare, ușor amenințate de uscăciune didactică („Cine învață", „Spui", „Gîndurile", „Despre zei", „Locul"). Reveniți (și cu ișcălitura definitivă).

L. Trandafir : E interesantă proza dv., deocamdată într-un stadiu de schiță preliminară. Trebuie să vă sfătuiți cu niște specialiști în domeniul S.F.

Cr. Bălan : Sînt o serie de pagini care făgăduiesc un drum în poezie („Axiomatică", „Vegetală", „A fi", „Suprematie", „Urbană"). Trebuie să evitați despletirile verbale prelungite, fără acoperire, să mergeți spre densitate și esențializare.

Zuckerman V.Z. : Dacă am fi în locul dv., ne-ar pasiona să descifrăm tocmai această situație (în ce vă privește, sînteți bine plasat, prin studii, pentru o asemenea întreprindere) și nu numai să o descifrăm, ci să o și corectăm ! Ne-ar îndîrji să „întoarcem pe dos" toate datele aparent implacabile ale acestei situații (ce semnificație are, de la David și Goliat încoace, raportul „puternic-slab" ?...). O adevărată forță a spiritului, moral-volitivă, intelectuală, poate ridiculiza oricînd simpla forță fizică. (Sînt, în istoria mare și în cea mică, nenumărate cazuri care atestă acest lucru.) Există, cum desigur știți, și niște specialiști în „dezlegarea" complexelor, care vă pot ajuta în această expediție. (Ca să nu mai vorbim de numeroasele săli de sport, unde se pot deprinde, cu nițică osteneală, tainele unor mijloace defensive infailibile ca boxul, judo, karate, etc. — cu implicațiile psihologice lesne de bănuit !).

L. Harec : Ne pare rău, dar nu vă putem citi romanul (ne așteaptă zeci și sute de corespondențe nerezolvate !). De altfel, v-am spus deja cam tot ce vă puteam spune, după lectura masivelor fragmente trimise anterior. Acum, trebuie să atacați direct „piscurile" edituriii ! Vă dorim succes ! (Dacă ne-ați fi întrebat în prealabil, vă puteam evita această neașteptată trimitere a manuscrisului...).

Aurelian Popescu: Ceva, în „Autobiografie" (dar finalul e cam „în coadă de pește") și mai ales în cîteva din epigrame.

L. Capșa : Cîteva lucruri mai aproape de reușită : „Victoria", „Amiază", „Caii".

C. Drăgan : Din ce în ce mai bine : „Fals", „Urma", „Dincoace" (cu un vers final vag și cu „decît-cît"...), „Inimă", „Existență".

Mihaela Popan, Alec Dragu, Oliviu Fl. Petruș, Iulian Boldea, Tr. Pașali, F. Al. Brădișor, A.-M. Crișan, Tudorița Voica, Lavinia Armand, Mirela Minea, Monica Mihăilescu, Mirela Pop, Alin Ozana, Ioan Bărbulescu, G.C. Brad, D.D. — Baia Mare, Bianca Babeș, Dan L. Vasilescu, Ada Negrea, Gabriela Moldoveanu, Șt. Cringea, Colea Petrescu : E ceva, însă nu de ajuns. Continuați.

B. Panciu, I. Goff, Ieronimus 45, M.M. Mirea, Ciprian Sandu, M. Calin, G.C. Dunăreanu, G. Mechin, Oglinda vie, Gb. Hlincea, Gb. Promu (mai citeț !), **Răzvan Albescu, D. Gioglovan, I. Constantin, Eva, A. Scripcaru, Al. Chiriac, Dana Toma, Lia Tămaș, Nic. Cr. Dumitru, Carmen Georgescu, Rodica Mureșan, Adi M.M., Daniela Gheorghe, Silviu Bîgu, Jo M.C.D. Eugen, Ioana Mocanu, D.R.G. — Călimănești, N.V. Tomca:** Încă nu putem trage o concluzie. Reveniți.

MANUSCRISE NEISCĂLITE : „Azi dimineață", „Fir cu fir", etc. ; „Contemporană", „Metempsihoză" etc. ; „În căutarea Pămîntului", „Rezolvarea neatentă", etc. ; „Tristețe", „Vis", „Aș vrea" ; „Cînd te întorci", „Creangă de tei", etc. ; „Amintire din viitor", „S.D.V:", etc. ; „Nimeni nu m-a iubit", „Că te-am iubit zadarnic", etc. ; „Încet-încet, durerea mă stinge", etc. ; „Trenul ultimei speranțe", etc.; „Petalele iubirii", etc. ; „Iubire în criză de timp", etc. ; „Frumusețea unei clipe", „Salay", etc. ; „Pagini albe", etc. ; „Peisaj de toamnă", „Unde-i ?", etc. ; „Jurămintele femeilor sînt scrise pe nisip", etc. ; „Mizantropie", etc. ; „Trăim pe-o-ncărcătură de trotil", etc.; „La poarta țarinei", „Păcat" (proză). „Călătoresc prin mine", etc. ; „Cîntec de legănat adulți", etc. ; „Juanito", etc. ; „Albă fereastră", etc.; „Și tălăzuiam înainte", etc. ; „Pictînd în ploaie", etc.

J. Ziemssen, M. Stavarache, C. Bogos, Ursula M., Marian Simionescu, Sim. C. Pop, Dinu Matei, Steriudas, Olguța Stanciu, Radu Florescu, B. Delapinu, Metis — Alba, V. Addel, V. Sîrbu, Mih. Petrescu, D. Matea, D. Uță, L.D. Cernucan, Lidia Stoian, Alb. I. Antoniu, G. Bâle, L. Chică, Adr. Dincă : Nimic nou !

N.R. Manuscrisele nu înapoiază.

NINGE

Ninge în liniștea
pădurii
Ai buze reci
înfricoșate de cuvinte
Ninge
pentru sufletul
obosit frumos
de atita căutare

A. N. VALONI

IUBIRE SECRETĂ

Femeia cu voaleta pe chip
a-nchinat cîteva ceasuri
pentru-o secretă iubire,
dau tîrcoale în jurul
tainicului loc
liliecii și alți stranii dușmani
ai luminii,
întunecate sînt cadranele
dincolo de care se-ascunde Ea
și inutilă strădania urmăritorilor,
se-aude doar țipătul
schingiuitelor ace
încercînd zadarnic să învețe
sublimul dresaj
al întoarcerii înapoi...

MARIA BADEA

LAMA LUI DAMOCLES

Cîntați despre riul albastru
și unduiți-vă brațele goale
ca niște valuri.
Poate doriți să ridicați
de pe noi plafonul greu
de dărîmături ?
Cîntați în fagurele plin cu becuri
aprinzîndu-se și stingîndu-se
cînd oamenii în haine impecabile
bat potcoava mesei
și-și aranjează ochelarii de aur
peste formidabilele rachete atomice.
Din mîinile voastre șerpuind,
mîini de femei blonde, ajunse la 30 de ani,
vor rămîne în aer mici semnături
indescifrabile
care vor încerca să umple un rînd
al timpului comprimat
între două ciocane acționate electronic.
Riul albastru murmură
despre oglinzi care întorc tot ce văd.
O lamă am găsit de capătul creionului meu
și scriu precaut tot timpul cu tăișul
deasupra degetelor.

CONSTANTIN BUICIUC

ZEIȚEI BUGĂTĂRIEI

Pe cine aștepți
însingurată
în piața largă a bucătăriei
lîngă statuia cinetică a robinetului
floare fluidă a regnului metalic de țevi
oferind-o
lunecătoarelor chipuri de farfurii
cu șorțul de prințesă
a unui întins regat gastronomic
lunecid
printre spinările încovoiate
sub nenumăratele îndatoriri cotidiene
ale marilor demnitari
ai domeniului tău
zeiță a dorințelor
și poftelor mele
în inima nopții
împletind cu degetele tale obosite
covorul
de arome și gusturi alese
pe care
pășind ca un prinț
întors de la vînătoarea păsării zilei de mîine
voi trece
printre arcadele înfiorate
ale trupului tău surizînd obosit
pe puntea somnului
peste învolburarea de vise
pînă pe țărmul zilei de mîine...

SIMON-PETRU OPREA

LECȚIA DE GIMNASTICĂ

Unu, doi, trei, reglați-vă pulsul,
din inimă dați, că vă-apucă plînsul.
Patru, cinci, șase, — dacă se mai poate —
exersați temeinic și datul din coate.
Inspirați pe nas, expirați pe gură,
Vremea de afară este foarte dură.
Unu, doi, trei, stați, vă rog, în cruce,
singele la cap să nu vi se urce.
Tinerii pot merge cu genunchii, însă,
pieptul în afară, gura cît mai strînsă.
Aplecați și capul, așa într-o doară,
multe-n felul ăsta n-o să vă mai doară.
Scăpărați din palme, faceți și flotări,
hai, cu toți deodată, dragi ascultători.
Pentru-nviorare, faceți cîțiva pași,
rideți la comanda „înainte marș" !

NICULAE ALEXANDRU VEST

CĂLĂTORESC, CĂLĂTORESC

Au obosit drumurile
să mă mai țină
și nu-i nici un loc
în cuibul vulturului,
nici în chilia pustnicului
și nici în Robinson
n-are nevoie de un Vineri.
Prin fulgerele zilei
într-un nor de oameni
călătoresc, călătoresc,
Nu-i cine să-mi aprindă
o lumină ;
Au obosit drumurile
să mă mai țină.

MARCELA MARINICĂ

BILANȚ

Să facem deci un calcul
să stabilim precis
de cîte ori netezim obrazul zbîrcit
al acestor nopți îndărătnice
și rotunde
ca niște vaci pline de gustul tîrziu
al trifoiului
de cîte ori murim
suduind ca vîntul sechestrat
sub ușă
și mai cu precădere
de cîte ori punem mîinile la urechi
să nu asurzim de tăcere.

EMIL ACHELĂRIȚEI

Florin Niculiu

(Urmare din pag. 9)

cineva începe să-și cristalizeze un stil.

— Observ într-un colț un tablou mare, un peisaj de iarnă, realizat cu mijloace aproape fotografice. Bănuiesc că e semnat de dumneavoastră și în același timp, nu-mi vine să cred cît de mult v-ați schimbat de atunci.

Se ridică de pe canapea, iese de sub prepeleac și se uită și el la tablou. Se uită la el atît de intens, încît îmi vine să cred că nici nu-l recunoaște. Dar cînd vorbește, îmi spune altceva.

— Da, e al meu. Și la fel cu el mai am cîteva. Nu le-am aruncat pentru că, spre deosebire de alții, eu nu pot să mă reneg. E firesc ca azi să pictez altfel. E un proces aproape științific, ca într-un domeniu de cercetări și de descoperiri. Peisajul acesta e pictat în anii mei de formare, cînd am ucenicit pe urmele clasicilor, cînd căutam să fac lucrurile cît mai perfect și respectînd natura pe care o iubeam. Artiștii contemporani fac o sinteză a secolelor de artă de dinaintea lor și își aduc și contribuția lor — dacă e posibil, și cînd e posibil.

Se încruntă și se așază din nou pe canapea, ca un elev nemulțumit de răspunsul pe care l-a dat.

— Asta-i bună... Am început să dau și sfaturi.

— Dar de ce ați abandonat o cale care pentru mulți continuă să mai reprezinte ceva ? De ce tablourile dumneavoastră au încetat, la un moment dat, să mai fie simple ilustrări ale unui mediu ușor de recunoscut de toată lumea ?

Între timp, Florin Niculiu a luat o coală albă de hîrtie și a început să deseneze pe ea. Răspunde privind la semnele lăsate de creion pe foaie.

— Cred că a fost nevoie ca, la un moment dat, să înțeleg mai mult din realitate. De aceea n-am mai pictat lumea înconjurătoare, ci semnele acelei lumi, simbolurile ei cele mai reprezentative.

— Dar aceste simboluri nu sînt oferite privitorului pe tavă. Dacă primele dumneavoastră tablouri — care pe mine unul nu mă emoționează, fiind prea amănunțit-fotografice — erau ușor inteligibile, ceea ce pictați acum se bazează mult pe sugestie, pe mister. Cum de mai are nevoie omul acestui secol de mister, din moment ce el luptă să risipească toate enigmele care îl înconjoară ?

Florin Niculiu învăluie cu o privire tandră pînzele care se află în jurul lui. Pare mulțumit că, aidoma lui Blaga, „sporește a lumii taină" cu arta sa.

— Sigur că omul, mai ales în secolul nostru, are pretenția că trebuie să știe totul. El însă rămîne însetat de mister, de ceea ce se află dincolo de orizontul cunoașterii sale. E aici probabil o latură romantică, imposibil de dat la o parte. Fără nici un mister, viața ar fi mai puțin frumoasă. Pe toți continuă să ne atragă ceea ce e miraculos, tainic... Ne-a-trage fără să ne putem explica de ce. Chiar și cînd cosmosul va fi împînzit de stații interplanetare, tot vom jindui după o taină care să ne tulbure. În treacăt fie zis, aceste stații interplanetare mie unuia nu-mi spun nimic. Nu cred că sîntem încă destul de copți pentru a pleca de pe Pămînt. Mai întîi aici ar fi trebuit să se ajungă la armonie, la încredere, la libertate deplină și după aceea să năzuim să pătrundem în alte lumi.

— Ce înțelegeți prin libertate deplină în pictură ?

— Fiecare încearcă să-și exprime gîndurile, sentimentele. Unii sînt poate neserioși. Alții însă trebuie lăsați să meargă pe drumul lor. E o greșeală de a-i lua

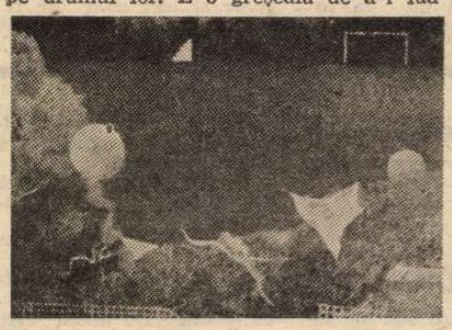

în derîdere. La noi însă, în acest moment, e bine. E o înflorire a stilurilor care nu poate să nu atragă după sine și apariția unor mari valori.

Între timp, și cea de-a doua față a discului și-a epuizat sunetele. Florin Niculiu se îndreaptă spre patefonul care nu este numai o piesă de colecție, dar chiar și merge ! Artistul rotește cu grijă manivela și apoi pune acul pe placă.

— Să fii atent la felul cum redă sunetele „mașinăria asta romantică". Se aude distinct fiecare instrument. Ce zici, erau buni meșteri și acum 50 de ani ! În ultima vreme, îmi place tot mai mult muzica de cameră. Simfoniile, concertele mi se par grandilocvente. În schimb un cvartet... E ca o mărturisire între prieteni.

Se așază din nou cuminte pe canapea. Mă uit cu mai multă atenție la artist : fața îi este brăzdată. Ochii îi sînt mai curînd triști. Nu rîde, ci surîde. Gesturile îi sînt potolite. Părul, bogat, e pieptănat pe spate. Nu poartă barbă. Nici n-ai crede că te afli în fața unui mare artist de azi. Nu vrea să șocheze prin nimic. Buna-cuviință guvernează ceea ce face, ceea ce spune cu atîta zgîrcenie, ca și cum din pudoare se ferește să facă, să se destăinuie în public.

— În tablourile dumneavoastră, Florin Niculiu, misterul nu înfricoșează. Obiectele cele mai insolite se întîlnesc fără a provoca neliniște. Ele sînt fluente, transparente sau opace, au cîteodată o materialitate grea, alteori sînt imponderabile. Totul e patronat de o lumină blîndă, ca o rază care ar coborî din ochiul unui zeu melancolic. Cum de puteți prezenta un astfel de univers confortabil, prietenos, dumneavoastră care ați trăit în familie mari drame ?

— Da, se poate arăta cu har și latura oribilă a vieții. Eu însă cred că avem nevoie de lumină și bucurie. Noi, oamenii, ce facem ? Recunoaștem și lăudăm exis-

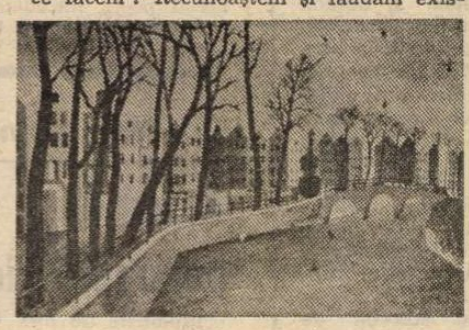

tența. Și simțim nevoia de culori. La mine însumi, în ultima vreme, cromatica mi s-a mai luminat. Școala noastră de pictură a folosit mult griul. De teama violențelor. Din teama de a nu scăpa din hățuri culorile. Românul are un extraordinar echilibru al culorilor. Iar noi, cei atît de curînd ieșiți din lumea satului, n-avem cum să nu păstrăm acest echilibru. Da, încerc să mă luminez. Și să pictez o armonie de care toți avem nevoie.

— De ce e atîta zbor în spațiile create de dumneavoastră ?

— Zborul caracterizează epoca noastră. Desigur, pînzele mele nu sînt înțesate de aparate de zbor pe care le cunoaștem cu toții. La mine zboară cele mai neașteptate lucruri. Uneori, parcă ar fi mesajele trimise de alte civilizații. Alteori, încerc să pictez sunetele care ne înconjoară din toate părțile. Acum o sută de ani, astfel de pînze n-ar fi putut fi pictate. Artiștii de atunci nu trăiau într-un mediu saturat de emblemele unei civilizații tehnice așa cum sîntem noi.

— Dar nu-i zăresc pe oameni în pînzele acestea ?

— Eram sigur că o să ajungi și aici. Dar omul e prezent chiar prin lucrurile sale printre care trăiește și dintre care absentează numai o clipă.

— Ați avut o expoziție intitulată TĂRM INFINIT. De ce ați pictat atîtea plaje misterioase ? Ce vă spune dumneavoastră țărmul ?

— Țărmul e un spațiu exact — la interferența pămîntului cu apa. În fond, înseamnă nașterea noastră.

— Octavian Paler spunea că țărmul e sfîrșitul erorii.

— Depinde de unde începe eroarea.

— În nici un caz dinspre mare.

— Se petrec totuși pe acest pămînt atîtea lucruri minunate. Numai dacă mă gîndesc la înflorirea pomilor, acest miracol de care nu ne mai săturăm și pe care îl așteptăm în fiecare an ca pe o izbăvire.

— Dar nu e o lașitate să vedeți din jurul dumneavoastră numai lucrurile frumoase ?

— Aș putea să pornesc și eu niște cicluri un pic mai cuprinzătoare ale conștiinței durerii noastre. Dar eu sînt mai interiorizat și dornic de armonie și e bine că la noi se pot exprima și astfel de artiști.

— Pictați, am impresia, niște lumi ideale.

— Ideale ? Poate. Locul ideal mi s-ar părea cel în care este între oameni o mare înțelegere, o mare înțelegere... Și bunătate. Și o bunătate care să le permită să trăiască liberi de grijile mărunte ale vieții. Iar tehnica să fie ea la dispoziția omului, nu să-l înrobească. Multe s-au mai inventat în ultima vreme care ne-au îndepărtat de natură și n-au ajuns decît să ne sfîrîce.

— Mai pictați vise ?

— Da. Prelucrînd datele visului. Sînt mai mult vise în trezie.

— Aceste plaje pe care le pictați parcă ar fi o lume descoperită la microscop pe o lamelă de sticlă.

— De unde știm că nu sîntem analizați de la începuturile noastre la un microscop uriaș ? Dar hai mai bine să-ți pun o sonată de Brahms. Și să te întreb : nu simți că vine primăvara ?

Fără voie, privirea îmi alunecă pe titlul decupat din ziar : „Ieri a continuat să ningă (pe alocuri să viscolească)".

Un muzeu în labirint

Fascinația geometriei

Paolo Uccello. Autoportret

Am vrut de cîteva ori să scriu despre Paolo Uccello și, de fiecare dată, am aminat. Figura lui de profet înțelept m-a făcut să dau înapoi. Ce știu eu despre înțelepciune ? Mai nimic. Și dacă e să iau de bună definiția pe care o dă Schopenhauer înțelepciunii, lucrurile stau și mai rău, în sensul că n-am absolut nici o șansă să devin vreodată înțelept. „Nici să iubești, nici să urăști, scrie Schopenhauer : iată jumătate din înțelepciune. Să nu spui nimic și să nu crezi nimic : iată cealaltă jumătate". Ce să mai sper, într-adevăr, în aceste condiții ? Îmi e limpede că nu pot îndeplini nici una din cerințele enumerate de Schopenhauer și că nu-mi rămîne, deci, decît să mă consolez cu o lacună incurabilă pe care, la urma urmei, nici nu e, poate, cazul s-o regret; cel puțin cîtă vreme nu sînt convins că e o virtute să-i impui inimii să tacă.

Dar acum, dînd din întîmplare peste autoportretul lui Paolo Uccello, în care pictorul s-a înfățișat cu o barbă albă, lungă, despicată în două și cumva astrală, mă întreb : în definitiv, ce fel de înțelept e acest artist florentin pe care Vasari, de obicei plicticos de smerit, își îngăduie să-l mustre ? Ar fi fost, spune Vasari, cel mai plăcut și mai iscoditor talent pe care l-a dat pictura după Giotto dacă nu și-ar fi pierdut vremea cu „năstrușnice indeletniciri". Care sînt aceste „năstrușnice indeletniciri", se știe : problemele complicate ale perspectivei. Datorită lor, Paolo a izbutit să aibă parte mai degrabă de sărăcie decît de glorie. Și tot datorită lor, pictura lui suferă de o anumită uscăciune cînd ordinea geometrică în care își toarnă înflăcărarea este prea severă. Îi plăceau atît de mult animalele acestui meșter iscusit și foarte învățat, încît, neputîndu-le avea vii, și le desena prin toată casa. Și îi plăceau atît de mult jocurile liniilor încît dramele cele mai copleșitoare și emoțiile cele mai tulburi trebuiau să accepte disciplina și armonia lor. La bătrînețe, tot cu ele și-a petrecut zilele și nopțile ca să uite de dezamăgiri. Așadar, dacă avem nevoie de un maestru de înțelepciune, nu în fața acestui original impenitent din Quattrocento, cu barbă de mag și figură de sihastru studios, ar trebui să ne oprim. El ascultă nu de interesele sale, ci de setea sa. Și, se pare, luciditatea e o însușire de care nu-i bine să uiți prea mult. Dovadă că, privind spre cerul arid al abstracțiunilor care l-au fascinat toată viața, Paolo Uccello a murit sărac și aproape neînțeles. Abia în secolul nostru cubiștii și suprarealiștii au spulberat mitul excentricității sale, văzînd în pictorul florentin un subtil precursor.

Mă întorc și mă uit pe fereastră. Zăresc un cer de sfîrșit de iarnă, acoperit de o pîclă umedă și rece, încă bîntuit de umbrele palide ale septentrionului. Va fi văzut vreodată Paolo Uccello un asemenea cer ? În general, cei care vorbesc despre cerul florentin exultă ; îl socotesc creat de zei care au fost ei înșiși artiști. Îmi aduc, totuși, aminte de o zi la Florența în care, deasupra cupolei roșii de la Santa Maria del Fiore, atîrna chiar un asemenea cer pluvios care obliga păsările să coboare. N-am nici un temei prin urmare să cred că sihaștrii persecutați de ideile lor au văzut numai ceruri abstracte. Dar de ce, oare, a fost poreclit „Pasărea" (Uccello) ? Numele lui adevărat era Paolo di Dono di Paolo. Dragostea pentru păsări mi se pare o explicație prea simplă. Poate din cauză că mă gîndesc la o ciudățenie a lui Braque, care nu se despărțea niciodată de un tablou înfățișînd o pasăre mare, albă, cu aripile desfăcute, și-l lua totdeauna cu sine în călătorii.

Ce-i drept, există motive serioase pentru a nu vedea în Paolo Uccello un artist bizar. Adevărul e că Renașterea nu cunoștea tipul de artist ignorant, mîndru de ignoranța lui. Ea avea obiceiul de a crede în învățătura temeinică, în erudiție, în meseria însușită de la cei mai buni maeștri. În plus, ideea foarte scumpă Renașterii, a unui „uomo universale" era pe atunci un țel posibil, pe cînd azi ea nu mai e decît o utopie, o reverie a diletanților, a celor ce se pricep la toate și la nimic, deoarece în fața exploziei de cunoștințe moderne drumul recomandat de vechiul adagiu latin „non multa, sed multum" a devenit unica șansă pentru a mai spune ceva nou. În consecință, de ce ne-ar intriga un Paolo Uccello îndrăgostit în aceeași măsură de pictură și de geometrie ? Și de ce l-am socoti un original din pricina „năstrușnicelor" sale indeletniciri ? Ca să parafrazez o expresie a lui Thomas Mann care zicea că Wagner are un fel sănătos de a fi bolnav, Paolo Uccello are un fel admirabil de a fi risipitor. Poate numai tenacitatea cu care și-a urmat ideile și atunci cînd ele, în loc să-l apropie, l-au îndepărtat de succes, îl distinge oarecum de alții Nu se pot lăuda mulți că au preferat himerelor gloriei o sărăcie adevărată. Și rareori un talent atît de viguros s-a ferit cu atîta obstinație să-și pună la îndoială obsesiile.

În autoportret pare cu desăvîrșire calm. Absorbit de calcule. Nu dorește altceva, s-ar zice, decît să-și iubească păsările și să-și ordoneze reveriile... Cine mai are timp să studieze o viață întreagă surprizele perspectivei ca Paolo Uccello ? Dar cum să nu-l admiri pe acest pedant neînțelept care nu se pricepe, poate, să culeagă toate roadele și avantajele talentului său, în schimb se luptă toată viața să dezlege ceea ce altora li se părea cu neputință de dezlegat ? La drept vorbind, nu țin să aflu cîtă greșeală există în iluzia lui că orice durere și orice frumusețe trebuie să suporte o anumită rigoare pentru a fi mai patetice. Dacă aș face-o, în clipa următoare n-aș suporta gîndul că pictorul ar fi putut să procedeze altfel. Și, în fond, această teamă îmi ajunge. N-am o dovadă mai bună a valorii operelor pe care le privesc decît spaima că ele ar fi putut să nu existe.

OCTAVIAN PALER

Simple note

„Jurnalul" lui Liviu Rebreanu

Sîntem în cel de-al patruzecilea an de cînd Liviu Rebreanu și-a zălogit sufletul nevăzutelor vămi ale văzduhului, patruzeci de ani de cînd nu mai e decît umbră, amintire și tăceri. A fost sortit însă să ne lase zămislirile lui, care vor continua să vorbească, de la generație la generație, cu același timbru ferm și durabil în eternitate fără să-i scadă interesul și fără să-i sleiască sevele. Și, iată, că după patru decenii, din gingășiile de gînduri ale fiicei sale — Puia Florica Rebreanu, în colaborare cu destoinicul și meticulosul istoric literar Niculae Gheran, — avem prin intermediul Editurii „Minerva" tulburătorul, melancolicul și masivul prim volum — mesaj de dincolo de timp și de viață — din **Jurnalul** vigurosului nostru creator epic care ne-a dat **Ion** și **Pădurea spînzuraților, Adam** și **Eva** și **Ciuleandra, Răscoala** și **Jar**, ca să nu menționez mai mult din bogata și variata lui bibliografie.

Jurnalul dimpreună cu **Addenda** — foarte inspirat venită și util alcătuită — cuprind 521 de pagini și este de la sine înțeles că atît notațiile lui Liviu Rebreanu întinse pe opt ani — adică între 1927 și 1935 inclusiv — ca și materialele din **Addenda** nu pot fi nici povestite, nici rezumate. Ele trebuie citite cu atenție — cu o mare și supravegheată mereu atenție — fiindcă învie o lume din pulberile vremii, oameni și mentalități, moravuri și năravuri, culori și stiluri, practici și reacții.

Cunosc bine epoca ; ea este oarecum și a mea și vă asigur că am privit-o cu ochii deschiși, ca să depunem mărturie în toată liniștea și cu tot seninul cugetului, că Liviu Rebreanu — care știa să vadă și să cumpănească, să emită o judecată etică și estetică de valoare, să stabilească un diagnostic social și să sesizeze cu ușurință psihologia omului pe care-l avea în față — spune cu strictețe adevărul, fără să eșueze o singură dată măcar în caricaturizare, în cancan, ori în ironie, necum să cultive invectiva sau diatriba, pe care prin temperament și linia sa de conduită le repudia.

Temeiuri ar fi avut ; și, dacă mă gîndesc puțin, pot afirma — fără să risc o dezmințire — că nici un alt reprezentant al breslei scriitoricești n-a fost cu atîta statornicie și cu atîta violență și cupiditate atacat, pîndit necontenit de interesele și ambițiile unora, de neputințele și de ratările altora, împroșcat cu tot ce secretează patima, răutatea și calomnia, el care n-a conceput nici ura, nici răzbunarea — precarele și sordidele mătrăgune ale existenței. Și ce admirabilă lecție de comportament, de omenie și de generoasă noblețe servește postum, exprimîndu-și testamentar dorința expresă ca **Jurnalul** să nu fie dat publicității decît după ce se vor fi scurs un minimum de treizeci de ani de la decesul său — îl ținem în mîini după ce au trecut patruzeci — cînd toți cei implicați nu mai sînt, și care și așa apar ici și colo, în însemnările zilelor, estompați parcă într-o briză anticipativă a iertărilor ! Și e locul să precizez că toată campania de denigrare și toată revărsarea de dușmănie acerbă au fost întreținute — în exclusivitate și cu consecvență — de mistagogii ideologiei de dreapta și din extrema dreaptă. Nu l-au intimidat. Nu l-au încovoiat și nu l-au sustras predestinării.

Liviu Rebreanu a rezistat neclintit și falnic — cum l-am cunoscut — știind să primească loviturile fără să coboare în zădărnicii, în piezișurile și în mlaștinile nemerniciilor vieții.

Celor care, dîndu-ne **Jurnalul** la capătul ostenelilor depuse, l-au reînsufleții pe Liviu Rebreanu, așa cum a fost și cum era structurat, li se cuvin mulțumirile și fierbințea noastră recunoștință; și, fiindcă prin densele lui file intrăm în laboratorul său de creație, să-mi fie îngăduit să relev pe de o parte că lectura strictă a notelor zilnice ne-a făcut să auzim din nou vuietul și larma timpului dus, iar pe de altă parte ne-a sugerat, ca o concluzie, recomandarea — și pentru cei care efectiv nu știu, dar mai ales pentru aceia care se prefac a nu ști și care au considerat și poate mai consideră actul scriitoricesc în afara noțiunii de muncă — să parcurgă acest breviar de cazne și de istoviri ale făuritorilor de frumos și să afle, ca să se dumirească, prin atestările unuia dintre cei mari din ciți am avut, cîte reveniri pe fiece pagină implică zi de zi și cîte versiuni din fiecare carte se adună pînă la urmă pe **„masa osîndelor"** — cum o numea Cezar Petrescu — înainte de a porni manuscrisul definitivat spre tipar-niță. Și prejudecata, sau greșita opinie, ori necunoașterea — sînt convins — vor dispare ca și chiciura de pe o creangă, sărutată de soare.

Cîteva cuvinte încă, în încheiere, pentru Puia Florica Rebreanu și pentru Niculae Gheran.

Lectura **Jurnalului** m-a trimis, după mai bine de-o jumătate de secol, să recitesc o altă carte a lui Liviu Rebreanu — **Calvarul** — scoasă în 1919 la Editura „Alcalay". Este ediția princeps, tipărită pe o hîrtie proastă, ca după prima conflagrație mondială, în care-i închisă propria lui poveste, minus epilogul. Și, folosind — prevenindu-și cititorii, în **Avertismentul** care deschide cartea — o rețetă care se uzita că manuscrisul e al unui poet sinucis, își deapănă odiseea personală, așa cum s-a derulat, ca în esență să fie o patetică spovedanie intimă, net autobiografică. E crîmpeiul întreg din viața și zbuciumul scriitorului în perioada celui dintîi război, mușcat de dezamăgiri, de nedreptate și de nerost, și dacă — în vreun caiet mai vechi — s-ar găsi însemnări ale momentului, ar întregi fericit într-o **Addenda** spicuiri importante din „Calvarul" care ar duce negreșit la cunoașterea mai amănunțită a omului și a marelui nostru prozator. Oricum, îl țin la dispoziția editorilor, cu multă plăcere, dacă vor crede că le-ar putea fi într-un fel util.

L. KALUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Dreptate și nedreptăți

Rareori un volum de critică literară își propune deschis un țel moral. **Cetățile poeziei** de Costin Tuchilă face parte din această restrînsă categorie. Criticul, aflat la prima sa carte, vrea să înlăture o injustiție, să facă dreptate unor poeți remarcabili care au rămas necunoscuți sau ca și necunoscuți publicului cititor, deși opera lor nu îndreptățește prin nimic această totală sau parțială ignorare. Tuchilă adună optsprezece studii — fiecare dintre ele cercetînd întreaga operă a autorului luat în discuție — despre „poeți de primă mărime, nu totdeauna recunoscuți și comentați în mod adecvat". Nu se înțelege prea bine ce vrea să spună criticul cu aceste cuvinte aparent simple ; citind cartea, ne vom lămuri. Vom vedea că e vorba, de fapt, de două categorii de poeți. Cei din prima categorie (de la Leonid Dimov la Ileana Mălăncioiu, de la Emil Brumaru la Cezar Ivănescu și Mircea Ciobanu) sînt autori bine cunoscuți, ba chiar și „recunoscuți și comentați în mod adecvat". În cazul lor, Costin Tuchilă nu face decît să întărească, folosind argumente proprii, o părere constituită. Sigur că nu s-a scris destul despre acești poeți, niciodată nu se va scrie destul despre poeții importanți, dar de ignorare, de nerecunoaștere din partea criticii nu poate fi vorba. Cei din a doua categorie, nedreptățiți cu adevărat, au fost și sînt Vasile Vlad (deși Eugen Simion i-a subliniat valoarea de excepție încă de acum un deceniu), Constantin Abăluță, Nora Iuga, Alexandru Miran, precum și — într-o anumită măsură — Virgil Mazilescu, Nicolae Ioana, Sorin Mărculescu, Ioanid Romanescu (ce păcat că lipsește din această carte atît de bine intenționata excepționalul poet Cristian Simionescu !).

Despre toți acești poeți, chiar și despre cei pe care-i considerăm de comun acord nedreptățiți, critica a scris, uneori chiar articole admirabile, dar Tuchilă e primul care le analizează, tuturor, toate cărțile. **Tuturor, toate !** E aci și un simpatic gest de sfidare : nu consemnări amabile, ci studii exhaustive despre autori pe care criticul nu se sfiește să-i așeze alături de poeți celebri ca Leonid Dimov sau Ileana Mălăncioiu. Este un gest moral — și nu numai poeții pe care criticul încearcă să-i scoată din nedreptul con de umbră în care i-a împins întîmplarea trebuie să-i fie recunoscători, ci și cititorul. Pentru că i se relevă — mai convingător sau mai puțin convingător — valori pe care le ignora. Pentru că asistă la o operație de o extremă importanță : înălțurarea unei erori.

Lucru curios, criticul justițiar nu se ferește totdeauna să facă el însuși nedreptăți. Apar aprecieri care duc la minimalizarea excelentului poet Daniel Turcea. Se ivesc și idei cum ar fi aceasta : „Graba excesivă a încercării de impunere a unui poet la întîia sa carte este și o dovadă de imaturitate a gîndirii estetice". Fals. Depinde de poet, depinde de carte. Să așteptăm apariția celui de-al doilea ori a celui de-al treilea volum de **Poezii** de Mihai Eminescu, pentru a ne putea decide să-l „impunem" ? Ce să facem dacă a publicat unul singur ? Judecata aceasta îl va aduce pe critic, în practica publicistică, la eroarea de a pune la îndoială marele talent al unui foarte tînăr poet, poate chiar fruntașul generației sale, Mircea Cărtărescu... Dar greșeli în critica așa-zisă „curentă" facem cu toții, iar respectul pe care-l merită Costin Tuchilă se înalță pe temelia **Cetăților poeziei**, carte cu destule defecte (exces de nuanțări pînă la pulverizarea ideii, fraze gongorice, inconsecvență în interpretări), dar cu calități sigure: dragoste pentru poezia bună, înțelegerea specificului personalităților analizate, noblețea inițiativei de a recomanda talente nu îndeajuns cunoscute și de a le impune prin texte dense, atente, fine, muncite (uneori prea muncite !), absența — semnificativă în cel mai înalt grad — a falselor valori. Tuchilă — în acest volum, subliniez — „mizează" numai pe cărți cîștigătoare. Nu e puțin lucru, la un critic debutant ! Îndrăznesc să susțin că numai de evoluția lui depinde posibilitatea ca peste un deceniu **Cetățile poeziei** să fie — sau nu — considerată ea însăși o carte cîștigătoare, adică una ce marchează frumos începutul carierei unui critic inteligent și a unui om de caracter.

FLORIN MUGUR

Ex ungue leonem...

Axiomele pseudocriticii

Rîndurile de mai jos se vor în primul rînd sistematizatoare. Dacă ele pot părea ironice, vina nu îmi aparține decît în foarte mică măsură. Intenția mea nu a fost decît să înzestrez pe tînărul care își propune să se dedice carierei de critic literar cu un compendiu de reguli sigure și fără greș care să-l facă în foarte scurt timp temut, stimat, admirat, ascultat. Lucrul care îl poate împiedica să-și realizeze acest ideal este sfiala, tipică oricărui începător, față de cuvînt. Depășirea acestui prag supărător în critică este cheia sigură a unui succes rapid și fără complicații. Așadar :

I. Critica este acea disciplină fundamentală a cărei „funcție este să critice, adică să se angajeze pro sau contra și să se situeze situînd". (Situations, I).

II. Literatura este fenomenul care însoțește critica, fără a izbuti s-o influențeze.

III. Scriitorul nu înțelege niciodată nimic. De aici, necesitatea criticii.

IV. Părerea scriitorului despre opera sa nu contează.

V. La un scriitor inteligența și talentul se exclud ; la un critic niciodată. De aceea criticul este mult mai inteligent decît autorul și cel puțin tot atît de talentat cît și el.

VI. Autorul nu trebuie să răspundă niciodată criticii cît timp este în viață.

VII. Cultura la un scriitor trezește bănuieli. Cultura la un critic e în afară de discuție.

VIII. Posteritatea criticului este asigurată în următoarele cazuri : 1. cînd laudă un geniu ; 2. cînd îl desființează. Așadar, curaj. Între atîția scriitori trebuie să existe și un geniu.

IX. Cu cît sfera de referințe culturale a criticului e mai redusă, cu atît setea de a stabili analogii e mai mare.

X. Vigilența criticului crește direct proporțional cu valoarea operei și invers proporțional cu lipsa ei de valoare. Unei cărți slabe neputîndu-i-se detecta sursele, originalitatea ei rămîne intactă.

XI. Scriitorul care laudă un critic este obiectiv. Scriitorul care critică un critic este subiectiv (și violent).

XII. Criticul este întotdeauna obiectiv, fie că laudă, fie că desființează un scriitor. Un critic, însă, poate ajunge și subiectiv dacă critică un alt critic.

XIII. Criticii sunt și ei scriitori ; mai mult, ei sunt scriitori prin excelență.

XIV. Critica este creație.

XIV. Singura creație genuină este critica.

XVI. Critica nu are neapărată nevoie de literatură.

XVII. Critica nu are nevoie de critică.

Regulile de mai sus sunt general valabile și ele au avantajul că se impun aproape de la sine. Cel care (scriitor sau critic) ignoră vreuna din ele o face pe propriul risc.

CEZAR BALTAG

(Urmare din pag. 9)

te așa ca să se vadă elaborarea în tinderea ei spre forma definitivă, iar notele multe și erudite trebuie să fie luate în seamă. În versuri de tranziție sînt amintiți de Eminescu : Budda, Platon, Orpheu, Giordano Bruno. Mite Kremnitz, în memoriile închinate lui Eminescu, amintește pasiunea poetului de-a cunoaște operele lui Giordano Bruno, iar în Ms. 2 257 f. 429 v. al lui Eminescu se află însemnarea : „Legenda Luceafărului modificată și mult schimbat sfîrșitul à la Giordano Bruno". Aceasta l-a determinat pe Gh. Bogdan-Duică să studieze cu stăruință seriozitate **Dell'Infinito, universo e mondi** și poeziile filosofului și poetului martir : „Dacă Luceafărul și-a ales ca scenă perspectivele cosmice și Bruno este desigur o cauză". Bogdan-Duică scrie că în ultima strofă a poemului ar fi un ecou din sonetul lui Giordano Bruno :

E chi mi impenna, e chi mi scalde il core ?
Chi non mi fa temer fortuna o morte?...

Dar Giordano Bruno își exprimă îndeosebi setea lui de libertate. În avîntul lui spre infinit, el lasă în urmă pe cei incapabili să-l înțeleagă. Strofa din urmă din **Luceafărul** exprimă însă cu totul altceva.

Pentru sfîrșitul „à la Giordano Bruno", lămurirea o aflăm în **Aforismele lui Schopenhauer**, traduse și publicate în **Convorbiri literare** de Maiorescu, începînd din 1870, pe care voia să le scoată în volum prin 1875. Iată ce aflăm din traducere : „Tot așa cugeta Giordano Bruno. Atîția oameni din cei ce au vrut să guste pe pămînt viața cerească, au zis într-un glas : iacă ne-am îndepărtat fugind și am rămas în singurătate". Viața cerească însemna pentru Bruno înălțarea în sfera sublimă a ideilor lui Platon.

Slavici, în **Amintirile** lui despre Eminescu (1924), ne informează că, în epoca studiilor la Viena, poetul avea ca preocupare spirituală scrierile lui Platon. Avem și o dovadă în privința acestei chestiuni. Între prietenii apropiați ai lui Eminescu era și muzicianul Toma Micheru, căruia îi lipseau mijloacele necesare spre a studia la Conservatorul din Viena. Eminescu îl recomandă lui Maiorescu într-o scrisoare : „Cum am spus, veți putea cerca pe cale privată demonul care trăiește în acest om, după părerea mea un demon viguros și armonios mai cu seamă". Eminescu știa că demon (daimon) însemna în limbajul lui Platon „geniu". Și într-adevăr Maiorescu l-a ajutat pe Micheru cu bani din bugetul statului, și aceasta un motiv de acuzare, cînd Maiorescu, odată cu alți colegi de minister, a fost dat în judecată în 1876 de guvernul liberal.

Adăugăm că Slavici, dornic să se informeze și în domeniul filozofiei, a cerut sfatul lui Eminescu și acesta i-a fixat și ordinea studiilor (ibid.) : Schopenhauer — Confucius — Budda — Platon.

În studiul **Filosofia antică în opera lui Eminescu** (1932), Cezar Papacostea discută problema iubirii, avînd în vedere dialogul lui Platon **Banchetul**. Eminescu ar fi primit de la Platon idei pe care le-a exprimat concret — poetic : „Se știe că în sistemul platonic există două lumi distincte : din acestea, numai una este cea adevărată, a doua nu este decît o umbră, o copie palidă și imperfectă a celei dintîi. Idelle, orînduite într-o ierarhie generalizatoare ce urcă pînă la Dumnezeu, ideea ideilor, sînt singura existență nepieritoare, pe cînd materia sensibilă, cu variatele ei întruchipări, constituie cea mai veritabilă ne-existență. Sufletul omenesc, cu simțurile, stă la mijloc ; așezat în creier, el tinde spre lumea ideilor ; dar simțurile, între care este vremelnic sălășluit, îl trag în jos prin turburătoare pofte și pasiuni : îl trag adică spre **neființă**" (p. 50).

Conflictul ideatic din **Luceafărul** ar fi, după Papacostea, acela între două moduri de a iubi, Hyperion și Cătălina, reprezentînd fiecare o lume aparte, deosebită în însăși esența ei. Sensul filosofic al conflictului se poate explica numai prin raportarea la teoria iubirii așa cum se află în **Banchetul** lui Platon : Există doi Eros, precum sînt două Afrodite. Ei însuflețesc pretutindeni coeziunea creatoare (...) cu deosebirea că unul e vulgar, prin iubire sensuală, celălalt creează în „frumos și bine" prin iubirea ideală — cerească. Inspiratoarea celui dintîi Eros este Afrodita Obștească, a celui din urmă este Afrodita din Cer (...). Oricîte concesii de amănunt a făcut poetul în vederea comparației care îl preocupa, ceea ce-l desparte în ultimă analiză pe Luceafăr de Cătălina este amorul lor, este modul de-a iubi al fiecăruia. Cătălina „chip de lut" nu poate iubi decît prin simțuri, deci vulgar. Luceafărul este un „nemuritor" „din forma cea dintîi" care nu se coboară la simțuri. El rămîne „rece" în lumea ideilor transcendente" (p. 54).

Luceafărul, în iubirea lui pentru Cătălina, este gata să renunțe la nemurire. Pentru „O oră de iubire" și „setea de repaos" vrea să fie un muritor ca oamenii obișnuiți, renunțare vremelnică la ceea ce este adevărata lui menire, pînă ce Adonai îi arată ce îl așteaptă ca muritor și-l reîndreaptă spre „lumea lui".

Eminescu, pasionat și pentru mituri și înțelesul lor adînc, a cunoscut desigur din **Phedru Mitul atelajului înaripat.** În cazul zeilor, caii ca și conducătorii acestora sînt buni și făuriți din elemente alese dar, în cazul altor făpturi, elementele sînt de amestec. Astfel un conducător bun poate avea doi cai în atelajul lui, din care unul este frumos și bun, în timp ce celălalt este din elemente de natură diferită. Cînd sufletul este perfect și-și are aripile lui, căci „virtutea naturală a aripei este să ducă spre înălțime ce este greu și să facă urcarea spre regiunile ridicate pe care le locuiește raza zeilor", călătorește numai în înălțimi, dar dacă-și pierde penele aripilor se prăbușește de sus, se îmbracă într-un corp, este **viu** și deci ceea ce se cheamă un **muritor. Vie și nemuritoare** este numai Divinitatea, în care unirea dintre corp și nemurire este naturală. În cazul cînd sub conducătorul cu suflet bun și nemuritor se află doi cai din care unul este ales, ascultător, dus ușor de înțelepciune, celălalt însă vicios, nu ascultă de ce i se spune, nu știe nici de bici și se supune unei iubiri nepotrivite și caută să atragă după el și calul bun. (Trecem peste capitolele închinate iubirii așa cum o expune Socrate). Ne oprim la cap. **Întoarcerea la mitul atelajului înaripat.** După peripeții diferite calul decăzut revine, conducătorul îl primește, dar îi dă pedepse pentru repetatele purtări rele. În sfîrșit, umilit se supune conducătorului, vede obiectul demn de iubire, dar este înfricoșat de moarte. De acum înainte sufletul îndrăgostitului este rezervat și temător urmînd pe mult iubitul.

Am menționat tendința poetului de-a înnobila personagiile în gîndirea și sensibilitatea lor. Din cuvintele Luceafărului înțelegem că, pentru el, Cătălina ar fi devenit o stea între celelalte stele și mai mîndră decît toate. Platon, în **Timeu**, arată originea astrală a ființelor omenești și întoarcerea lor la steaua în care vor duce o existență etern fericită, dacă vor fi trăit pe pămînt conform cu preceptele divine. Înțelesul metaforic al versurilor lui Eminescu este că Luceafărul voia să-și smulgă iubita din lumea simțurilor obișnuite, proprii numai unui rang inferior al umanității și s-o ridice în sfera simțirilor și aspirațiilor ideale.

„Luceafărul" lui Eminescu la o sută de ani după apariție

Și pajul zglobiu voia să iubească omenește pe Cătălina, dar vorbește cu totul altfel cînd i-i sufletul plin de iubire și se știe iubit de fata de împărat. Și tot astfel Cătălina, înainte de prima întrupare a Luceafărului, este numai o ființă instinctivă, minată de dorință. Mărturisirea însă din ultima vedere a Luceafărului are un accent grav :

Cobori în jos, luceafăr blînd,
Alunecînd pe-o rază
Pătrunde-n codru și în gînd,
Norocu-mi luminează.

Ceea ce ne sugerează poetul e că suflul divin trece de la Creator la Luceafăr, ceva din acest suflu o înnobilează pe fata de împărat și ceva din această înnobilare se răsfrînge și asupra pajului.

Prin Platon putem ajunge și la semnificația strofei din urmă a poemului :

Trăind în cercul vostru strîmt
Norocul vă petrece
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.

Mario Meunier, traducînd **Banchetul** (Payot, 1920, p. 138), citează : „On participe à l'immoralité par la génération dans la beauté selon le corps et l'esprit. On devient mortel, est-il dit dans le **Timée**, tant que cela est possible, quand on s'abandonne aux passions. On atteint, au contraire la béatitude suprême et on paricipe à l'immortalité, autant que le peut notre nature, quand par amour de la science et de la vérité on réussit à n'avoir que des pensées immortelles et divines et q'on s'applique à cultiver en soi le divin et à honorer le génie que l'on porte en soi-même, car dit le **Cratyle**, 398 BC : „L'homme sage est vraiment génie pendant sa vie et après sa mort".

Hyperion, în lumea lui, este mai presus de rău și bine, în sensul relativ uman, trăiește frumusețea în seninătate, așa cum i se revelase de la 22 de ani, prin Odin înconjurat de zeii din Walhala. Este geniul liber creator de sine. „Rece" însemnează sustras oricărei pasiuni, iar „nemuritor", în înțelesul filosofiei lui Platon, este creatorul de frumusețe. Ca poet, Eminescu își ia locul în lumea ideală a geniului creator, ca poet se retrăiește pe sine însuși și se întrupează ideal în creația lui, care este însuși poemul reprezentativ **Luceafărul.**

Am ajuns la chestiunea care m-a preocupat și cu mulți ani în urmă, pe cînd speram că ar putea să apară noi documente revelatoare. În **Comentarii eminesciene** din 1967, am scris despre cele două forme ale poemului **Luceafărul** : cea din **Almanachul Societății academice „România Jună"** din Viena, aprilie 1883 și din **Convorbiri literare**, august același an, și a doua formă din ed. I Maiorescu, decembrie 1883. În ed. Maiorescu avem însemnata deosebire :

Iar tu, Hyperion rămîi
Oriunde ai apune,
Tu ești din forma cea dintîi
Ești veșnică minune.

urmînd după aceasta eliminarea a trei strofe pe care le aflăm numai în forma din **Almanah** și din **Convorbiri literare**, august 1883.

Am explicat modificările, faptului că reprezintă reminiscențe din Byron și din Goethe. Eroului Manfred, din piesa lui Byron, spiritele îi propun diferite avantaje, dacă renunță la ceea ce cere, la „uitare", fapt pe care Manfred nu-l primește. În **Luceafărul**, Părintele — Adonai este gata să acorde lui Hyperion atribute ale puterii divine. Cuvîntul dentii (de la începutul Evangheliei lui Ioan), dar nu „moartea". Pare o reminiscență din **Faust** p. I scena **Stadierzimmer.** Dăm pasajul în traducerea din 1955 a lui Lucian Blaga :

Stă scris : La început a fost **Cuvîntul.**
Mă și opresc — cine m-ajută să fac pasul !
Cuvîntul ? — Nu pot să-l prețuiesc așa de mult !
Altfel va trebui să-l tălmăcesc,
Dacă de spirit eu ascult !
Stă scris : La început a fost **Ideea.**
Dar cîntărește bine — întîiul rînd,
Ca pana să nu fugă, slove goale așternînd.
Ideea e ce-nfăptuiește și creează totul ?
Ar trebui să scriu : La început a fost **Puterea !**
Dar iată că scriind sînt îndemnat
Să nu fac nici aici popasul.
Din ce adîncuri vine șoapta ?
Mi-ajută duhul și îmi dă sfat :
La început voi pune **Fapta.**

Atributelor : das' **Wort** (Cuvîntul), der **Sinn** (Ideea), die **Kraft** (Puterea), die **Tat** (Fapta) pe care le discută Faust, le corespund în versurile lui Eminescu : **înțelepciune, glas, tărie** și amplificarea într-o strofă a ceea ce se poate numi **fapta,** toate referindu-se la **Cuvîntul dentii.**

Credeam în 1967 că ar putea să apară vreo notă a lui Eminescu ori vreo mărturie a lui Maiorescu, a Mitei Kremnitz, care tradusese în germană **Luceafărul** în forma din **Almanah**, ori a vreunui junimist care să justifice forma din ed. Maiorescu. Din 1967 pînă în prezent n-a apărut însă nimic lămuritor.

D. Caracostea, în **Arta cuvîntului la Eminescu** (1938) a primit textul din **Almanah,** nu pe cel din ed. Maiorescu, socotind că deosebirile de text se datoresc criticului junimist, care ar fi lăsat la o parte versuri de care era nevoie pentru a se pătrunde „adevărata vibrație eminesciană". Strofele îndepărtate ar reprezenta „o afirmare supremă", iar lipsa lor ne arată o genialitate „în izolare" și „lipsită de demnitate creatoare". Strofele ar fi fost eliminate de Maiorescu, fiindcă nu erau în acord cu concepția schopenhauriană a geniului. Trebuie să amintim că în 1883 Maiorescu se afla în alt stadiu de gîndire filosofică, ajungînd din plin adeptul evoluționismului lui Spencer.

Mai mult încă, D. Caracostea crede că suprimările făcute de Maiorescu schimbă sensul filosofic al poemului : „În simfonia poemei, tonul major predominant are aici un avînt pe tema creativității. Față de îngustul orizont al eroticei nedespărțite de moarte, se desfășoară un crescendo de afirmare bărbătească al unor valori supreme. Erotica este aici covîrșită de eroică".

Perpessicius, în Introducere din vol. I al marii sale ediții (1939), scrie că suprimarea strofelor este făcută de Maiorescu din criterii pe care nu le-a explicat „dar care se pot cu lesniciune formula". Totuși Perpessicius evită o lămurire. Socoate însă eliminarea unor strofe ca o „simplificare arbitrară ca orice intervenție străină". Ediția cuprinde întreg poemul așa cum este în **Almanah.** În ed. **Opere alese** vol. I din 1964, Perpessicius în notele de la p. 164 scrie că actul arbitrar al lui Maiorescu „se cere retușat".

Explicația eliminării strofelor de către Maiorescu este, credem, credința religioasă din strofe, „cuvîntul dentii" fiind cel cu care începe Evanghelia lui Ioan. Junimiștii de marcă, Maiorescu, Iacob Negruzzi, Pogor, ca oameni de cultură, au avut respect pentru religie ca putere educatoare a marii mulțimi, dar erau sceptici în privința credinței înseși. Cu totul altfel stau lucrurile, dacă studiem scrieri importante din activitatea literară a lui Eminescu.

Dacă avem în vedere cea dintîi mare poezie a lui, **Venere și Madonă,** aflăm versul :

O ! te văd, te-aud, te cuget, tînără și dulce veste"

„Tînără și dulce veste" însemnează „evanghelie". Dar sentimentul religios este direct exprimat de Eminescu în **Înger și demon** (1873), în **Dumnezeu și om** (1873), artistica evocare **Invierea** (1878). Din 1880 este **Rugăciune :**

Noi, ce din mila sfîntului
Umbră facem pămîntului,
Rugămu-ne-ndurărilor,
Luceafărului mărilor :
Ascultă-n noastre plînger,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce, clară,
O, Maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie !

Din același an este și **Răsai asupra mea :**

Răsai asupra mea, lumină lină,
Ca-n visul meu ceresc de-odinioară :
O, maică sfîntă, pururea fecioară,
În noaptea gîndurilor mele vină.

Speranța mea tu n-o lăsa să moară
Din inima-mi adînc noian de vină ;
Privirea ta de milă caldă plină,
Îndurătoare-asupra mea coboară...

Eminescu, după cum vedem, exprimă sentimentul religios chiar în epoca de definitivare a **Luceafărului,** astfel că este firesc să preferăm forma din **Almanah,** aceeași și în **Convorbiri literare** din august 1883. Sînt la locul lor firesc cuvintele : Părinte — Tată — Doamne — Adonai și de asemenea „Cuvîntul meu dentii", prin care Eminescu ne înfățișează pe Hyperion ajuns în fața Divinității care i se revelă „sorbindu-l" :

Nu e nimic și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adînc asemene
Uitării celei oarbe.

Urmează cererile lui Hyperion care renunță la „al nemuririi nimb", pentru „O oră de iubire" și „sete de repaos". Răspunsul lui Adonai :

Tu vreai un om să te socoți,
Cu ei să te asemeni ?
Dar piară oamenii cu toții,
S-or naște iarăși oameni...

Iar tu, Hyperion rămîi
Oriunde ai apune.
Cere-mi Cuvîntul meu dentii
Să-ți dau înțelepciune ?...

Rămîne să ne convingem că **Luceafărul** poate avea forma de basm, cum îi este și originea în basmul transmis în germană de Kunisch, dar nu mai puțin este un poem filosofic, iar unele reminiscențe din Byron și din Goethe nu tulbură gîndirea filosofică, ci s-ar putea admite că adîncesc și dau amploare concepției.

Este vorba de cunoașterea lui Platon, dar să nu uităm că a apărut pictat ca sfînt pe zidurile de mănăstire dintr-o vreme de măreție demnă, care ne dă avînt elanului gîndirii și ne luminează speranțele de fiece clipă. Și apoi vorbește de credința creștină, firesc într-un poem care începe prin a arăta fiica de împărat frumoasă „Cum e Fecioara între sfinți (într-o versiune „Cum e Maria între sfinți").

Eminescu a absorbit ideile lui Platon și s-a înălțat pînă la sublimul lor, dar în același timp, s-a simțit „sorbit" de valoarea etică a credinței. Poetul reprezintă astfel pentru noi ceva unic prin alianța lui Platon cu religia.

Dar în afară de semnificațiile poemului ca valoare artistică, cultură filosofică și credință religioasă, trebuie să amintim că **Luceafărul** în forma lui din **Almanah,** cum arată D. R. Mazilu în lucrarea lui din 1937, are un lexic aproape 89 la sută de origine latină. Sintetizînd tot ce are ca semnificație, prin **Luceafărul,** Eminescu reprezintă ce sîntem de la obîrșie ca neam : aparținem Europei prin **latinitate** și aparținem civilizației prin **legea strămoșească.**

SUPUNEM ATENȚIEI

Chemăm în judecată cancerul

• „Nu mai exista nici o șansă terapeutică, intervenția chirurgicală fiind exclusă"... •

Noi confirmări privind terapia cu Vladilrad

Revenim astăzi, după cum am promis, asupra problemei Vladilradului (R), medicament original românesc pus la punct (vezi „Flacăra" din 13 ianuarie și 23 martie) de doctorul în biologie Constantin Vlădescu de la I.C.C.F., radiosensibilizator aplicat cu rezultate încurajatoare în tratamentul unor forme de cancer. Înainte de a invita la cuvînt pe dr. Rodica Constantinescu, care a folosit produsul respectiv în cadrul unei ample cercetări clinice, se cuvine să reamintim că Vladilradul reprezintă rodul unor căutări îndelungate, autorul lui, vicepreședinte al Comisiei române de radiobiologie, membru al Societății europene de radiobiologie, al celei de endocrinologie comparată etc., realizindu-l în temeiul unei concepții noi, cutezătoare, pe care a numit-o radiosensibilizare biofizică.

Intrînd în subiect, să reproducem stenograma discuției purtată, zilele trecute, cu dr. Rodica Constantinescu.

— Stimată tovarășă doctor, ați administrat Vladilrad unui număr mare de bolnavi, în paralel, dacă am înțeles bine, cu un lot martor. Cîți pacienți au beneficiat de Vladilrad și la ce concluzii ați ajuns ?

— Am efectuat un studiu pe 60 de bolnavi cu diferite forme de cancer, folosind Vladilard și iradiere. Experimentul a început în 1982 și, socotind că bolnavii se găsesc încă sub urmărire medicală, el continuă. Față de lotul martor, alcătuit din 25 de persoane, am constatat că bolnavii care au primit și Vladilrad s-au prezentat și se prezintă mai bine. Am observat o bună toleranță digestivă și o netă îmbunătățire a apetitului, a somnului și a stării psihice. Bolnavii au cîștigat în greutate, iar durerile lor s-au diminuat, în multe situații pînă la dispariție. Totodată, n-am înregistrat, la pacienții cu Vladilrad, nici o modificare a constantelor biologice.

— Se poate și mai concret ? Cum s-a manifestat acțiunea specifică radiosensibilizatoare, cea care, nu-i așa, ne interesează în primul rînd ?

— La aceeași doză de iradiere, micșorarea volumului turomal a fost pregnantă, mai evidentă, la lotul cu Vladilrad, la care dispariția edemului peritumoral și reepitelizarea neoplasmelor ulcerate s-au produs mai rapid. Datorită Vladilradului, cancere mamare socotite neoperabile au fost convertite în stadii operabile. Altfel spus, o serie de bolnavi au fost aduși din stadii disperate, fără șansă, în stadii cu speranță de viață.

— E vorba, ca să eliminăm orice posibilitate de interpretare, de salvarea unor bolnavi de cancer, de vindecarea lor, sau numai de prelungirea vieții acestora ? Ceea ce ar însemna, în unele situații, foarte mult.

— Vladilradul nu-i un citostatic care să vindece cancerul. El e, repet, un radiosensibilizator capabil, prin asociere cu iradierea, să lupte împotriva cancerului cu rezultate bune. El, ca să zic așa, temporizează boala, trecînd-o în forme operabile și ducînd uneori pînă la remisiune totală. Dosarul lui cuprinde și cîteva astfel de cazuri, mă refer mai ales la cancerele mamare, dar e bine, și e științific, să rămînem prudenți : studiul se află încă la început ! Să nu înlocuim rigoarea, singura în măsură să dea un verdict, cu răspunsuri pripite ! Nu-i mai puțin adevărat însă că rezultatele obținute pînă acum, experimental și clinic, sînt mai mult decît optimiste. Ele deschid, după părerea mea, un drum important în lupta împotriva cancerului. Un drum pe care merită înaintat, oricîte dificultăți și obstacole s-ar ivi !

— Invitația de mai devreme rămîne valabilă : la obiect !

— Prin datele experimentale pe care le posedă, în parte reproduse în „Flacăra", prin cele farmacologice, susținute cu dovezi de netăgăduit, Vladilradul poate face față oricărei exigențe. Oriunde în lume. Puține medicamente s-au bucurat, din cîte cunosc, de o cercetare farmacologică atît de completă, atît de lămuritoare. Aș vrea să adaug că Vladilradul reprezintă consecința unei munci colective, la care au luat parte, la I.C.C.F., sub îndrumarea directorului Constantin Sîrbu, o sumedenie de specialiști, între care doctorii Mircea Simionovici, Alexandru Cîrstea, Valeriu Mihăilă și Marilena Teodorescu, farmacista Ivone Cristescu, chimista Coca Niculescu și, firește, doctorul Constantin Vlădescu.

— N-avem nici un motiv să credem că lucrurile s-au petrecut altfel. Înainte de a vă ruga să ne furnizați cîteva exemple privind eficacitatea Vladilradului în cadrul unei scheme de tratament, v-am ruga să ne răspundeți la o altă întrebare : de ce mai era nevoie de Vladilrad, din moment ce exista, folosindu-se pe scară întinsă, Misonidazolul ?

— Pentru că Misonidazolul antrenează efecte secundare majore, între care neuropatie periferică și otocitotoxicitate. De altfel, acțiunea noastră, a celor ce experimentăm clinic Vladilradul, a fost și este de pionierat, întrucît în privința aplicării radiosensibilizatoarelor celulelor hipoxice nu există încă o metodologie unitară pe plan internațional. Aceasta ar urma să fie stabilită, iar contribuțiile cercetătorilor români sînt, și în această direcție, notabile.

— Să trecem la cazuistica pe care ați întocmit-o. Poftiți.

— Vă țin la dispoziție, iată-le, foile de observație și, totodată, un set de fotografii, înfățișîndu-i pe bolnavi înainte și după tratamentul cu Vladilrad. Ele reprezintă elemente obiective, pe care nimeni, oricît ar fi de neîncrezător, nu le poate nega.

— E limpede. Numai că, dim motive lesne de înțeles, nu vom încredința aceste fotografii tiparului. Primul caz ?

— M-aș folosi, pentru început, de cazul cel mai vechi, al bolnavului, C.M., de 70 de ani, din București, cu neoplasm de cavum. Neoplasmul invadase baza craniului, anatomia patologică arătînd o formă histologică nediferențiată. Prezenta epistaxisuri masive, hipoacuzie și anosmie.

— Anosmie ? !

— Lipsa mirosului. La cîteva săptămîni după începerea tratamentului cu Vladilrad, asociat iradierii, epistaxisurile au încetat, bolnavul recăpătîndu-și treptat gustul și mirosul. Mai tîrziu, mi-a declarat că îl supără zgomotul străzii ! Starea generală bună s-a menținut, iar azi, după mai bine de 2 ani, C.M. trăiește.

— Un moment : ce v-a determinat să credeți că Vladilradului i s-a datorat refacerea bolnavului ?

— Bolnavul încercase, pînă la Vladilrad, toate căile de tratament posibile și nu se sesizase nici o ameliorare. Nu mai exista pentru el nici o șansă terapeutică, intervenția chirurgicală fiind exclusă. Din ziua în care a trecut pe Vladilrad, n-a mai folosit în iradiere nici un al produs medicamentos. Am fost și eu, logic, precaută. Celelalte cazuri însă m-au convins, fie și prin comparație. De pildă, cazul lui D.E., de 35 de ani, tot din București, cu diagnostic de neoplasm mamar, stadiul III B, cu metastaze ganglionare. Puncția mamară a evidențiat o tumoră epitelială glandulară malignă. A urmat, 4 luni, cu Vladilrad și iradiere, după care mamografia a scos în evidență dispariția totală a tumorii !

— Poate că n-a avut cancer !

— Din păcate, a avut. Toate examenele, inclusiv cel anatomo-patologic, au condus spre diagnosticul respectiv. Priviți, vă rog, aceste fotografii.

— Un cancer de ochi, nu ?

— Retinoblastom, operat și recidivat, la un copil, S.I., de 13 ani, din sectorul agricol Ilfov. Cancer, după toate concepțiile, fără salvare, depășit din punct de vedere terapeutic. Văzînd disperarea părinților, l-am luat în tratament, fără să-mi pun însă, recunosc, mari speranțe. După numai cîteva săptămîni, a dispărut cefaleea, copilul a început să cîștige în greutate, și-a recăpătat pofta de mîncare. Ce-a urmat se poate constata : recidiva tumorală nu se mai vede !

— E vorba despre o vindecare ?

— Poate. Succesul terapeutic e însă imens. Mergem mai departe ?

— Firește.

— D.V., 51 de ani, din București : neoplasm mamar ulcerat, stadiul IV, cu metastaze tegumentare. Alt caz disperat. După 3 luni de tratament, ulcerația s-a reepitelizat, iar nodulii de permeație aproape că au dispărut.

— Simțim nevoia unei lămuriri : cum se administrează Vladilradul ?

— Sub formă de capsule, per os, după masă, cu o oră, o oră și jumătate înainte de iradiere. Cercetările radiofarmacologice au probat că produsul ajunge la țintă, în tumoră, cam în 60—90 de minute. Dozele țin cont de greutatea corporală : între 5 și 15 miligrame pe kilogram-corp. Într-o astfel de cantitate, el nu dă, spre deosebire de Misonidazol, reacții adverse.

— Din nou această comparație !

— E firească, se impune.

— Și-atunci, scuze pentru întrerupere, de ce generalizarea Vladilradului întîrzie ?

— Nu știu dacă întîrzie. Mai degrabă cred că operația își urmează cursul, etapă cu etapă. Medicamentul e, din punct de vedere industrial, aproape gata, la I.C.C.F, drept pentru care orice forțare, în afara rigorii științifice, n-ar face altceva decît să dăuneze. Riscul de a rata un început atît de promițător ar fi prea mare.

— Poate fi stabilit un raport între Vladilrad și Misonidazol ?

— Doctorul Vlădescu susține că acest raport ar fi de 1 la 100, căci Vladilradul, pe lîngă faptul că exclude fenomenele secundare, e un produs românesc, avînd nu doar avantajul terapeutic, ci și pe acela că poate fi realizat în țară, fără a se recurge la importuri. Cu alte cuvinte, el costă mult mai puțin.

— E normal ca descoperitorul să-și laude produsul, nu ?

— Nu v-am convins ? ! Am să mă refer, alegînd aproape la întîmplare, la un alt caz, cel al L.E., de 65 de ani, din București, cu neoplasm mamar ulcerat, stadiul III B, cu metastaze ganglionare. După 5 luni de tratament, cu iradiere și Vladilrad, se poate constata o reepitalizare completă, vizibilă și în aceste imagini. Această formă, ca și celelalte, a redevenit operabilă, mărind speranța de viață. Vladilradul nu e, și cu asta am încheiat, un panaceu, dar el se prezintă, cu dovezi științifice greu de tăgăduit, ca un instrument eficace în bătălia contra cancerului, cu toate că, repet, cercetarea în ceea ce-l privește încă nu s-a terminat.

Acestea fiind zise, ni se pare justificată afirmația, făcută încă în numărul nostru din 13 ianuarie, că ne găsim într-un moment românesc important al luptei împotriva „bolii secolului". Pe măsură ce își construiește o armătură științifică solidă, și acest lucru, v-ați convins, se petrece, Vladilradul pare o descoperire în stare să înnoiască și să schimbe în domeniul radiosensibilizatorilor. Poate că n-ar fi lipsită de interes propunerea de înființare a unui centru de radiosensibilizare pe bază de Vladilrad și, ținînd de acesta și colaborînd strîns cu el, a unui staționar, dar pînă acolo mai e. În acest moment, graba ar putea strica multe, putînd pune în pericol chiar soarta produsului care, din cîte ne-am lămurit, își face încet, dar sigur, loc pe lista celor mai eficiente radiosensibilizatoare. El va ajunge să-i cîștige, intuim, pînă și pe sceptici, pe cei, din fericire tot mai puțini, care consideră că un medicament românesc, cît de bun, nu va fi niciodată atît de bun încît să concureze cu unul realizat în Statele Unite sau aiurea ! Bătălia pentru Vladilrad, ea să rezumăm, continuă, dar ne permitem să afirmăm că, depășind cu rezultate mai mult decît încurajatoare primele etape, ea a încetat să mai fie una a doctorului Vlădescu și a colaboratorilor săi de la I.C.C.F. (între care și dr. Rodica Constantinescu), ci a devenit o cauză comună pe frontul deschis împotriva cancerului.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Odobleja și cibernetica (VI)

Cum vedea problema cancerului

Continuînd dialogul cu fiul savantului, ing. Ștefan Odobleja-jr., în prezent analist de sisteme informatice la Centrul Teritorial de Calcul Electronic Drobeta Tr. Severin, ne propunem să investigăm, din imediata apropiere a savantului, fapte și preocupări care să-i contureze mai bine personalitatea.

★

— Am ezitat, dar tot vă-ntreb : s-a gîndit sau nu dr. Odobleja la glorie ?

— N-am să dau un răspuns „diplomatic", ci unul riguros : da, s-a gîndit. Și nu întîmplător, în clipe de meditație. La 20 de ani, atunci cînd renunțase la școala de pe insula Ada-Kaleh, devenind student la București, nota în Jurnalul său : **„Vreau să fiu activ, practic. Nu-mi trebuie glorie după moarte (aș avea-o ?) ; în viață știu că n-o s-o am".** Era uimitor de profund. La 20 de ani încerca să pătrundă pînă și mecanismul de creație al savanților, notînd : **„Savanții sînt într-un fel de delir, hipnotism, automatism, surmenaj cînd produc ceva. Urmat mult, acest regim e periculos : supraexcitația conducee la dezagregarea forțelor intelectuale".**

— Se zice că la 19—20 de ani îl preocupa și problema cancerului...

— Nici nu știu dacă a fost vreo problemă care nu l-a preocupat. Era angrenat în studiul **Filosofiei, al Eticii, al Esteticii,** l-a interesat să cunoască **Teologia,** era pasionat de **Literatură,** lăsîndu-ne chiar și încercări cred destul de reușite. Dar voi reveni asupra acestor preocupări deosebit de complexe și interesante ale părintelui meu, fără de care personalitatea lui nu va putea fi înțeleasă. M-ați întrebat însă de **cancer.** Eu zic că era normal să-l preocupe. În fond, făcea parte din lumea lui profesională. Și-n lumea aceasta pentru el nu existau rabaturi. Atunci, în 1920, cînd era în primul an de facultate, **autodidactul Ștefan Odobleja** nota : **Microbul cancerului e celula canceroasă. Transformarea celulei în microb se face sub influența unor condiții multiple, cari degradează celula, o fac egoistă, anarhică, independentă, pierzînd corelația cu organismul...** Sigur, erau primele încercări de a da explicații unei boli necunoscute, la nivelul cunoștințelor pe care omenirea le acumulase la acest început de veac. Vor urma ani de aprofundări și ani de sinteze. În 1982, atunci cînd se-mplineau 80 de ani de la nașterea savantului, **dr. Aurel Petrescu** scria în articolul **„Ștefan Odobleja, cibernetica și cancerul" : „Opera lui Ștefan Odobleja poate fi pusă și în slujba mai bunei studieri a metabolismelor intracelulare, a cancerogenezei și cancerului, spre noi priorități românești de nivel mondial, prin valorificarea prețioasei moșteniri științifice pe care ne-a lăsat-o medicul român dr. Ștefan Odobleja, pentru mai buna sănătate a omului de pe toate meridianele lumii".** Am citat doar această concluzie a unui cunoscut cercetător român, dar trebuie subliniat că **Psihologia Consonantistă** oferă idei și soluții deosebit de actuale chiar și în acest domeniu. De altfel, din cîte cunosc, **Academia de cibernetică „Ștefan Odobleja"** își propune să valorifice opera părintelui meu sub toate aspectele. Tema propusă de dr. Aurel Petrescu este o mărturie în acest sens : **„Studiul cibernetic consonantist al cancerogenezei și cancerului".**

— ...Și de ce a emis ideea că la Drobeta Tr. Severin s-ar putea închide un... spital ?

— De ce ? Poate pentru faptul că a înțeles bine rostul sportului pentru menținerea sănătății ! Vă spuneam că ideea construirii unui bazin de înot îl obsedase și la Izvorul Aneștilor. Acolo însă n-a putut-o împlini, atunci după anul 1946. Dar nici n-a abandonat-o. A reluat-o la Drobeta Tr. Severin. A și scris o serie de comunicări în acest sens : **„Severinenii și Dunărea", „Severinenii și bazinele de înot",** ca să nu mai vorbesc de alte idei consemnate cu o impresionantă frecvență în **Jurnalul** său, sau despre discuțiile pe care le purta în ultimul timp cu factorii de răspundere din Mehedinți. Îl neliniștea de mult timp poluarea. Vorbea adesea despre apele **Topolniței** care nu mai erau cele de odinioară, curate și cristaline, ci altele, poluate. Se gîndise și unde ar putea fi amplasate bazinele de înot : **unul în Crihala, altul lîngă stadion, iar al treilea foarte aproape de Policlinică.** Și n-au fost doar idei aruncate în vînt : Ștefan Odobleja a luat în serios și rolul de... economist ! A calculat și „amortizarea" investiției ce s-ar face, ajungînd logic la concluzia că folosind mai bine apa, băile și soarele vom putea să nu mai construim alte spitale, ba chiar să închidem unul sau două din cele existente ! Avea și umor. Zicea că în mod sigur bazinele din Drobeta Tr. Severin nu vor secătui într-atîta Dunărea încît să nu mai rămînă apă și pentru cei din Calafat ! Și asta, ca să nu mai vorbesc de perseverența cu care a întronat sportul în... familie !

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

(va urma)

Locuiesc și-mi desfășor activitatea într-un oraș frumos despre care oricine l-a vizitat a avut numai cuvinte de laudă. Orașul acesta, așezat pe malul sting al Dunării, plin de amintiri istorice, a suscitat an de an interesul miilor de turiști care l-au vizitat. Străzile largi și aproape perpendiculare, clădirile noi care s-au construit, parcurile pline de flori și de farmec sînt tot atîtea dovezi în sprijinul acestei afirmații.

Dar care este motivul pentru care vă scriu aceste rînduri? Este vorba despre numele străzilor din Drobeta-Turnu Severin. Se amintesc într-adevăr numele marilor oameni ai neamului, Decebal, Traian, Eminescu, Tudor Vladimirescu, Gh. Coșbuc (sic.), Mihai Viteazul, Horia, Cloșca și Crișan ș.a., dar s-au pus unor străzi unele nume oarecum bizare. De exemplu, o stradă severineană poartă numele de strada Zăbrăutului. Nu pot să-mi imaginez cum poate persista această denumire atîta timp cît numele unui mare savant severinean nu figurează aici pe tăblița nici unei străzi. Este vorba, firește, de marele savant Ștefan Odobleja. Cu stimă, **Aurel Bobdan (str. Calomfirescu nr. 242, Drobeta Tr. Severin)**

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

● Din **Lupeni, str. Tudor Vladimirescu nr. 24, bloc D 3/55, județul Hunedoara**, ne scrie **Carp Gabriela**, mulțumindu-ne pentru sprijinul acordat în rezolvarea problemei încadrării sale. Ea lucrează în prezent la Țesătoria de Mătase din orașul său, ca muncitor calificat în meseria de reglor. Mulțumim, la rîndul nostru, Oficiului forțe de muncă de pe lîngă Consiliul popular pentru promptitudinea cu care a soluționat această situație.

● Din județul Mehedinți și respectiv din București ne-au sosit două scrisori pe aceeași temă: neajunsuri în acordarea asistenței medicale:

De la **Baia de Aramă** ne scrie **Dunărințu Gheorghe**, nemulțumit de felul în care s-a făcut aici arondarea pe raza unităților medicale din zonă. Astfel, oamenii muncii de la I.T.A. Autobaza Strehaia, autocoloana Baia de Aramă, sînt nevoiți să se deplaseze pentru orice scutire medicală la Filiași, drum de 90 de km și cu mijloace de transport insuficiente, chiar și în cazul unor afecțiuni cum este sciatica — boală frecventă în rîndul șoferilor, cum se știe. Pentru prelungirea concediului medical — același drum, iar în caz de spitalizare, la ieșire — din nou via Filiași. N-ar fi oare mai bine ca toate acestea să se poată realiza la Spitalul C.F.R. din Tr. Severin, la o distanță de numai 65 km și pe care pot fi folosite 3—4 mijloace de transport zilnic? — întreabă corespondentul nostru. Întoarcem întrebarea, la rîndu-ne, Direcției sanitare a județului.

● În ziua de 30 ianuarie 1984 am vrut să obțin, prin telefon, o programare la dr. Moraru de la Policlinica Titan. De la ora 6,45 la 7 n-a răspuns nimeni la telefon. De la 7 la 7,10 minute ambele telefoane au fost ocupate. La 7 și zece am căpătat, în sfîrșit, legătura cu Fișierul policlinicii unde mi s-a răspuns sec și fără drept de apel: „Toate bonurile s-au dat!" Oare cum au putut să se epuizeze 60 de bonuri în zece minute? **(Didicescu Vasile, Bd. Metalurgiei nr. 23, bloc M8, ap. 9, București)**

● „Mă numesc **Petrescu Elena și locuiesc în București, Bd. Păcii nr. 102—104, bloc 20, scara 3, ap. 117, sector 6.** În ziua de 8 septembrie 1983 am adus pe lume un copil, născut prematur, în greutate de 2 250 g. Din acest motiv, copilul a necesitat — și necesită în continuare — o îngrijire specială. Așa se face că am fost nevoită să prelungesc concediul de maternitate cu cel de odihnă și apoi cu concedii medicale pînă la data de 12 martie 1984, cînd m-am prezentat la locul de muncă, respectiv I.C.L. Alimentara 6, Complex „Mehadia", cu un act medical prin care mi se prescrie **program redus de 6 ore**, pentru îngrijirea copilului. Întrucît fostul meu loc de muncă l-am găsit ocupat, m-am prezentat la Biroul personal, pentru a fi repartizată la altă unitate. De atunci sînt plimbată de colo-colo, de la o unitate la alta, pentru că nici un șef de unitate nu vrea să mă primească din cauza programului redus. Vă rog să mă ajutați să-mi pot căpăta acest drept ce i se cuvine oricărei mame din țara noastră".

Întrucît cererea Elenei Petrescu ni se pare legitimă, iar comportarea celor de la I.C.L. Alimentara 6 — un abuz, rugăm Direcția comercială a municipiului să dispună în sensul reglementărilor legale în vigoare.

● Mai multe scrisori din țară se referă la modul defectuos în care **Universalcoop — Librăria „Cartea prin poștă"**, din str. Vulturi nr. 31, București, răspunde cererilor cititorilor. Am ales spre exemplificare scrisoarea lui **Emanoil Mardale, din com. Grozești, jud. Mehedinți**, care a solicitat în luna ianuarie expedierea contra ramburs a unor almanahuri (Scînteia, Flacăra, Almanahul satelor — 1984), precum și a altor titluri (Noul statut al C.A.P. și Dreptul cooperatist), evident fără să fi primit nimic pînă la această dată. Să fie aceasta un... răspuns? De necrezut, în orice caz.

● O corespondență neobișnuită am primit recent de la **Stan Mihai** domiciliat în **comuna Tuzla, jud. Constanța**, sub forma unui colet minuscul, însoțit firește de o scrisoare. Despre ce e vorba: despre... (noul?) produs al Întreprinderii de lacăte Arad, un lăcăt de format mic în valoare de 35 de lei. La sugestia semnatarului scrisorii și cu ajutorul... agrafei de păr aflate în același colet, am făcut experiența pe care probabil o bănuiți, aceea de a-l deschide pe această cale. Din nefericire... experiența a reușit și încă din primul foc. Ce facem, stimați producători? Brevetăm noul tip de... cheie?

● Cerem sprijinul cititorilor noștri, așa cum am făcut-o și în alte rînduri, în următoarea problemă: în ziua de 14 martie 1933, deci în urmă cu mai bine de un an, a dispărut de acasă bătrînul **Caramet Gheorghe**, în vîrstă de 60 de ani, suferind de schizofrenie. Bătrînul suferise un șoc psihic, ca urmare a unui incendiu care a distrus locuința sa și a familiei sale din str. Depozitelor nr. 26, orașul Videle, jud. Teleorman. Cu toată strădania organelor competente, pînă la ora de față nu i s-a putut da de urmă. Cine l-a văzut, cine poate da relații despre el este rugat s-o facă pe adresa indicată mai sus.

● Publicăm în cele ce urmează apelul tinerei noastre cititoare **Cazac Dorina**, care, din motive de sănătate, se află internată în prezent în **Căminul-spital din Pitești, Aleea Spitalului nr. 2, camera 25, jud. Argeș**, unde, în ciuda îngrijirilor binevoitoare, se simte totuși singură. „Aș vrea din tot sufletul să-mi pot face prieteni. Numai așa aș mai putea să mă simt cu adevărat **cu însămi.** Pentru că între prieteni e lesne să uiți de tristețe. Aici, o scrisoare, o veste de orice fel, e o sărbătoare și, credeți-mă, am mare nevoie de asemenea sărbători".

● La intersecția **străzii V.I. Lenin cu Bd. Tomis din Constanța**, oricine poate admira silueta zveltă și elegantă a celui mai înalt bloc al orașului, numărînd 15 etaje. Mîndria locatarilor săi e mare, firește, mai ales că această realizare a edililor constănțeni a fost prezentată și la posturile de televiziune. Nu mică e însă, din păcate, și supărarea lor, pentru că de la darea sa în folosință în luna august 1983, blocul nu are apă caldă, lifturile nu funcționează, după cum nici toboganele de gunoi, care stau de multă vreme înfundate, iar la parter, berăria și restaurantul care au luat ființă în locul magazinelor proiectate mai sporesc și ele necazul **(27 de familii locatare)**. Oare cei răspunzători așteaptă... tot televiziunea pentru rezolvarea problemelor înșirate?

● De la **Galați, Comitetul Executiv al Consiliului popular județean** ne informează despre rezolvarea sesizării petentei **Ștefănescu Elena**, reîncadrată de la data de 25 ianuarie la Întreprinderea Județeană de Producție Industrială și Prestări Servicii, avîndu-se în vedere faptul că mai are doar trei ani pînă la ieșirea la pensie, precum și vechimea în unitate.

● Din **Brăila, str. Bujorului nr. 17 bis, cartier Brăiliță**, primim o scrisoare plină de amărăciune ai cărei semnatari nu sînt alții decît cei doi copii ai **Constanței Negru**, din aceeași localitate: **Troienică și Elena**, părăsiți de mamă de mai bine de un an și rămași în grija tatălui. „În tot timpul de cînd a plecat nu a venit nici măcar o dată să ne vadă. Am fost cu bunica la ea acasă, unde locuiește acum, și ne-a gonit de la poartă, noul ei „soț". Cu ce-am greșit?"... Dureroasă întrebare, dureroasă uimire a unor copii cărora li se refuză bunul de preț al dragostei materne.

● Ca și Constanța Negru, **Baronescu Ion, domiciliat în București, str. Tăpșanului nr. 9**, a sunat că este tatăl a două fete mărișoare, eleve de liceu deja, pe nume **Angelica și Antoaneta Baronescu**, locuind în **Craiova, cartier Valea Roșie, bloc 20, scara 1, et. 3, ap. 13.** „În urmă cu zece ani, părinții noștri s-au despărțit, iar noi am fost încredințate prin hotărîre judecătorească mamei. Ni s-a acordat o pensie de 500 de lei de la tată, dar pe care rar o vedem, înfrucît din 1974 s-a adunat o restanță de 10 500 lei". Facem apel, în acest caz, la organele în drept (Miliție) pentru a-l determina pe tatăl vituc să-și plătească măcar datoriile... bănești, dacă nu și pe cele morale.

● Urmare a scrisorii trimise nouă de către soții **Ionescu Constantin și Berta din Galați** și înaintată spre rezolvare **Ministerului Turismului** ne-a sosit un răspuns din care rezultă că cele sesizate (dificultățile întîmpinate de petenți la cazare în stațiunea Buziaș în luna octombrie 1983) erau reale și datorate faptului că, în acea perioadă, Ministerul Muncii a reactualizat mai multe bilete care nu s-au valorificat la începutul anului, trimițînd mai mulți curanți decît numărul planificat pentru perioada respectivă. S-au luat măsurile necesare pentru a evita pe viitor astfel de situații.

Tot despre stațiuni de odihnă și tratament este vorba și în cele două corespondențe care urmează.

● „Mă numesc **Trandafirescu Mircea**, sînt pensionar și locuiesc în **București, str. Ghirlandei nr. 32, bloc 78, scara 3, et. 3, ap. 53, sector 6.** În vara care a trecut, am fost la tratament, împreună cu soția, în stațiunea Geoagiu-băi, din județul Hunedoara. Am fost deosebit de mulțumiți de condițiile de cazare, masă și tratament, precum și de ambianța stațiunii. Un singur regret avem: acela că micul lac de agrement din parcul stațiunii este, de mai mult timp, în paragină, bazinul este plin de gunoaie și bureleni înotînd în puțina apă stătută în care se lăfăie broaștele. Și, din nefericire, această tristă priveliște este menită să... înveselească pe oaspeții Terasei-Lac de alături".

Supunem atenției Oficiului județean de turism Hunedoara sugestia implicită a corespondentului nostru de a reda rostului său firesc lacul cu pricina.

● **Despre stațiunea Herculane**, mai bine zis despre o curioasă „inițiativă" a gospodarilor de aici, ne scrie **Stamate Oprea din Pitești, cartier Trivale, bloc P-8, scara A, et. 4, ap. 10.** La Herculane pare că interesul pentru cultura cinematografică a turiștilor îmbracă forme... originale. Astfel, vrei nu vrei, cazarea îți este condiționată de cumpărarea unui **abonament** pentru vizionarea a 5 filme, în valoare de 20 de lei. Pentru unii, poate fi chiar binevenită această obligație, dar poate că nu și pentru cei mai virstnici, de pildă, dornici pur și simplu să stea în cameră ori să facă o plimbare. Obligație, obligație, dar de ce obligatorie?...

● Mai mulți cetățeni ne-au scris în ultima vreme nemulțumiți de condițiile puse la racordarea la rețeaua de gaz metan a apartamentelor care foloseau energia electrică la bucătării, în speță de faptul că erau obligați să predea în schimb Consiliului popular buteliile folosite. Din **Bacău** primim două răspunsuri în acest sens din partea **Comitetului Executiv al Consiliului popular județean.** Informăm deci pe aceștia cale pe corespondenții noștri **Manole Geta, Aleea Vișinului, bloc 5, scara A, ap. 4, Bacău**, și **Roman Nicolae, str. Carpați, bloc 25, scara A, ap. 9**, din aceeași localitate, că în urma verificărilor respective s-a constatat că, într-adevăr, aceștia nu primiseră butelie de la Consiliul popular, ci foloseau unele împrumutate. În această situație, s-a dispus racordarea apartamentelor respective fără ca titularii lor să predea buteliile.

● „Pe Bulevardul 1 Mai, colț cu strada Cluj, pînă în anul 1980 a funcționat un oficiu P.T.T.R. care, între atribuțiile sale, o avea și pe aceea de mesagerie-coletărie. O dată cu demolarea clădirii respective, s-a înființat un alt oficiu, la parterul unui bloc nou, unde putem plăti chiar și abonamentele telefonice, dar, din păcate, nu ne mai putem rezolva problemele de mesagerie-coletărie. Pentru nevoi de acest fel, trebuie să ne deplasăm pînă la Oficiul P.T.T.R. Chibrit sau nr. 2 de pe Banu Manta, uneori cu pachete grele în brațe". **(V. Bălăceanu, str. Abrud nr. 114 A, sector 1, București)**

● La sesizarea lui **Dragu Mihai din comuna Cilieni, județul Olt, Consiliul popular județean, DGAIA**, răspunde, în urma verificării făcute, că s-au luat măsurile cuvenite referitor la înstrăinarea unui număr de 15 lăzi de morcovi, contravaloarea lor fiind imputată paznicului de noapte, iar șeful de fermă și economistul fiind destituiți. De asemenea s-a reglementat problema asigurării bazei materiale necesare în ceea ce privește contractul de legume pe suprafața de 0,20 ha. Răspunsul confirmă astfel realitatea celor sesizate de Dragu Mihai prin intermediul revistei noastre.

● Un caz deosebit, tot în ordinea problemelor legate de locul de muncă, pare să fie cel al **Tamarei M. Simon din București, Bd. Nicolae Titulescu nr. 17, et. 1, ap. 2, sector 1**, care a absolvit în anul 1981 Facultatea de Geografie-Geologie a Universității din București, fiind repartizată ca profesor în Sectorul Agricol Ilfov. Suferind din copilărie de sechele după encefalită cu sindrom piramidal cerebelo-vestibular, după cîtva timp de la prezentarea la post a fost nevoită să consulte în repetate rînduri medicii, primind pînă la urmă recomandarea de schimbare a tipului de activitate. De doi ani de zile petenta nu reușește să obțină o altă încadrare. Insistăm pe această cale pe lîngă Ministerul Învățămîntului să rezolve în timp util cererea Tamarei Simon, cererea unui om care vrea să muncească conform pregătirii și puterilor sale.

● În ziua de 26 ianuarie a.c. familiei **Ivan Vladimir, Bd. 1 Mai nr. 166, bloc 2, scara A, ap. 29, sector 1, București**, i s-a născut cel de-al doilea copil — o fetiță cu numele de Ivan Marina. Fericitul tată s-a prezentat după două zile la Oficiul stării civile al Consiliului popular al sectorului 5, București, pentru eliberarea certificatului de naștere al copilului, de unde a plecat însă... cu indicația de a reveni în 14 februarie și cu motivația că cei de acolo au mult de lucru și personal puțin. Zis și făcut, astfel că în 15 februarie omul a depus la întreprindere copie după certificatul de naștere, pentru calcularea alocației. Numai că a avut surpriza să afle că nu va putea primi așa ceva decît din luna martie a.c., pentru că actele nu au fost depuse în termen legal. Firește, bucuria familiei Ivan rămîne la fel de mare, dar și nedumerirea asupra acestui ciudat procedeu...

● **Baiaș Nicolae din Anina, str. Oltului nr. 5, jud. Caraș-Severin**, e foarte necăjit că i-au murit 14 stupi din 15 cîți avea, din cauză că vecinul și-a făcut coteț de porci chiar alături cu prisaca lui, deși ar fi rămas loc berechet și mai departe. Omul s-a plîns la Consiliul popular în repetate rînduri, dar n-a găsit nici aici înțelegere. Cu puțină omenie, se putea găsi un loc mai potrivit și pentru grăsuni, că lumea-i mare!

● „Mă numesc **Diaconu N. Dumitru, cu domiciliul în str. 1 Mai nr. 55, localitatea Tg. Neamț, jud. Neamț.** Locuiesc cu tatăl meu care este în vîrstă de 72 de ani, el fiind proprietarul casei și al terenului aferent. Ca peste tot, și la noi cetățenii au fost îndemnați să contracteze diferite produse agricole cu statul, ceea ce tatăl meu a și făcut. Numai că, deși noi n-avem pămînt, deși avem trei copii, de 6, 2 și 1 an, iar soția a întrerupt serviciul pentru creșterea lor, **sîntem obligați** să contractăm **și noi.** Neputînd face acest lucru din motivele arătate, **nu ni se dă rația de alimente**, astfel încît sîntem nevoiți să trăim din rația pentru o persoană, cea a tatălui meu".

În cadrul acestei rubrici am publicat și în alte rînduri cazuri asemănătoare, taxînd drept abuz evident acest mod de determinare a cetățenilor pentru încheierea de contracte cu statul. Nici situația lui Diaconu Dumitru nu face excepție...

● În iunie 1980, **Irimia Petru din satul Rusenii Noi, comuna Holboca, județul Iași**, a pățit un mare necaz: într-o simbătă, s-a dus pe... apa simbetei toată agoniseala de o viață a sa și a soției sale, în urma unei inundații provocate de pîrîul din apropiere. I s-au înecat doi porci și un mînzat (toate trei animalele fiind contractate cu statul), i s-a dărîmat gardul, apa i-a devastat locuința și i-a omorît aproape toate orătăniile. Omul, prevăzător, era însă asigurat la ADAS așa că s-a mai liniștit. Numai că, la teribila aventură birocratică la care a fost supus pe urmă, cetățeanul nostru a ieșit păgubit de cîteva mii de lei, pentru că „de la data pieirii animalului (21.06.1980) au trecut mai mult de doi ani — deci dreptul la despăgubire s-a prescris". Așa scrie în răspunsul filialei ADAS și așa trebuie că este. Dar din vina cui a trecut atîta timp? Nu cumva tocmai din pricina atîtor procese verbale și verificări? Așa că Irimia Petru a rămas, deocamdată, doar cu... apa simbetei..

Pagină realizată de TANIA RADU

Poșta redacției

Smicăl Ioan — Zărnești: Aveți obligația acum de a merge pînă la capăt în apărarea drepturilor dv. **Gabriela Albu** — Făgăraș: Suplinitorii încadrați pentru înlocuirea unor cadre didactice care absentează temporar, fiind în concediu de boală, naștere, studii etc., nu pot beneficia de concediu de odihnă decît dacă sînt în continuare pe același post didactic întregul an școlar — 1 septembrie—30 iunie — adică să înlocuiască același titular care absentează temporar ■ **Paraschiva Ion** — București: În situația în care, la data promovării examenului de diplomă, ați avut retribuția tarifară mai mică decît cea prevăzută pentru anul II de activitate, puteți fi încadrat cu retribuția corespunzătoare anului II de activitate ■ **Livius Pop** — Satu-Mare: Pentru clarificarea situației dv., solicitați sprijinul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene ■ **Constantin Nichita** — Fălticeni: Nu constituie obligativitate, ci numai dacă există post disponibil ■ **Florea Radu** — Schitu Golești (Argeș): Cei care au suferit accidente de muncă, au contractat boli profesionale sau care din motive de sănătate nu mai pot lucra în condițiile de la locurile de muncă avute anterior, vor fi încadrați la locuri de muncă mai ușoare, corespunzătoare capacității lor de muncă, cu program normal de lucru (Legea nr. 3/1977) ■ **Geta Buta** — Umbrărești (Galați): Interesați-vă la Inspectoratul școlar județean ■ **Ion Salapa** — Padeș (Gorj): Muncitorii calificați prin școala profesională se încadrează cu o retribuție cuvenită categoriei 1 nivel bază a rețelei respective de retribuire ■ **Irina Huțuleac** — Cluj-Napoca: În situația dv. nu aveți cum, dacă nu ați păstrat carnetul de asigurări sociale ■ **Elena Ivan** — Galați: Aveți dreptul la despăgubiri pentru imobilul ce urmează a se demola ■ **Cezar Manea** — Bals: Puteți să-i scrieți pe adresa: str. Biserica Amzei nr. 2—4, ap. 24, sau să-i telefonați la nr. 50 66 23.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

„Dreptatea este inima vie a lumii“

• Necazurile bătrîneții • A dispărut o turmă de oi • Pe linia mașinii 142 •

Iarba rea a neîncrederii

In Stinceștii Botoșanilor, sat vecin cu Ipotești lui Eminescu, locuiește de peste patruzeci de ani familia Eugeniei și a lui Constantin Rotariu. Dumnealui, barbatul, în vîrstă de aproape 62 de ani, cînd nu are de lucru în C.A.P., se ocupă de lemnărit în munții din preajma comunei. Cu acceptul consiliului popular local, el mijlocește valorificarea puținului material lemnos procurat pentru populația satului, obținînd în schimb unele cantități de cereale și alte produse absolut necesare traiului de fiecare zi. Nevastă-sa Eugenia, și dînsa scurtînd azi spre 58 de ani, poartă grija casei, ea trebăluind cît e ziulica prin gospodărie și îngrijindu-se de soarta mamei sale bătrîne și bolnave.

Și a fost o vreme îndelungată cînd toți ai casei s-au înțeles de minune, trăiau în respect și armonie, așa cum se și cuvine să trăiască oamenii într-o casă. Faptele părinților erau atunci pildă pentru copii, iar cuvîntul tatălui era lege pentru toți membrii familiei. Prin muncă și neodihnă și-au durat o gospodărie frumoasă, și-au îndestulat-o cu de toate, copiii au crescut cuminți și fiecare și-a găsit un rost demn în viață. Se putea, deci, spune, că soții Eugenia și Constantin Rotariu aveau tot ce le trebuie pentru a duce un trai tihnit, lipsit de grija zilei de mîine.

Iată însă că, de la o vreme, în viața familiei Rotariu a intervenit neînțelegerea. „Am necazuri cu soțul meu Costache, care se ocupă cu transport lemnos de la munte — ni se plînge soția lui, Eugenia. Face această îndeletnicire de 17 ani și țin să spun că lucrează în particular, iar lemnul îl vinde sau îl dă în schimbul altor produse. La început a fost bine că se ducea 2—3 zile la pădure, iar restul zilelor le lucra în gospodărie, dar acu totul este altfel, pleacă săptămînal de acasă lăsîndu-mă singură cu două gospodării, a noastră și a mamei mele care nu vede. Din aceste pricini viața mea s-a înrăutățit, el refuză să-mi mai dee bani în casă, mă jignește, uneori folosindu-se chiar și de forță. L-am povățuit să renunțe la acest drum de negustor și că un om de 62 de ani, cu copii mari, ar face mai bine să se liniștească la casa lui, să creștem animale, să muncim pămîntul, deoarece avem spațiu și nutreț, să contractăm produse cu statul și să trăim cinstit și omenește, dar el o ține pe a lui, nu și nu, că vrea să facă ani de pensie“...

— Ce fel de om este Costache Rotariu? am întrebat-o pe Constanța Moldoveanu, primărița comunei Mihai Eminescu.

— Un om așezat și la locul lui. Un om foarte muncitor. Cînd n-are prea mult de lucru în C.A.P., mai ales în sezonul friguros, cu aprobarea noastră, cu acte în regulă, se ocupă de procurarea și transportul materialului lemnos. Știți, la noi, oamenii au și ei nevoie de un lemn, ba de o curte de casă, ba de o dușumea, și el merge la pădure, lucrează acolo cît lucrează și lemnul pe care-l primește, drept răsplată îl valorifică și el ca să-și poată duce existența, să-și poată realiza și niște ani de pensie. Totul e corect și legal.

— Dar femeia dumnealui ce face?

— Cine, Eugenia?! Aaa, toată ziulica nu face altceva decît să se țină de certuri și sesizări. Dînsa scrie o mulțime de scrisori pe care le trimite în toate părțile. În cooperativă nu vrea să lucreze deși am stat împreună de vorbă și am rugat-o să muncească și în cooperativă agricolă, atunci cînd poate. În schimb, e neîncrezătoare în bărbatul ei. Ea crede că bietul moș Costache are de-a face cu toate femeile care vin la el să-i vîndă lemne.

— Delicată treabă !... Zice că o bate, că nu-i dă bani în casă.

— Asta n-o mai știu și nici n-am auzit vorbindu-se. Dar, mai știi...

...Pe mătușa Eugenia am căutat-o acasă. Speram ca aici să-l întîlnim și pe moș Costache. Dar nu i-am găsit nici pe unul, nici pe celălalt. Porțile erau închise și cu semn la ele, dovadă că stăpînii nu se aflau prin apropiere și nici n-o să revină prea curînd. În lipsa lor, am discutat cu cîțiva vecini ieșiți curioși pe la porți, să vadă ce-i. Ei sînt cum sînt ei: unii mai buni, alții mai răi. Ne-au rugat ca nu cumva să le scriem numele, că și-ar găsi necazul cu dumneaei, vecina Eugenia.

— Și-a virit dracu coada între ei! zice un bătrîn cu glas șoptit. Omului ei nu-i stau mîinile nici o clipită. N-are odihnă săracu. Ba la C.A.P., ba la pădure, muncește pe ruptelea și i se și găsește în casă de toate. Ea nu vrea să lucre.

În toate spusele acestea există și adevăr. Fapt confirmat mai apoi și de inginerul șef al C.A.P. și de secretarul consiliului popular comunal, și de alți încă 4—5 gospodari cinstiți, dezinteresați și neutri în aprecieri.

Abia tîrziu, peste cîteva zile, am dat și de „împricinat“. Omul mi s-a părut cumpătat și chibzuit la vorbă.

— Ce s-a întîmplat în viața familiei dv.? l-am întrebat.

— Cred că la mijloc e vorba de neîncrederea care s-a strecurat între noi, adică între mine și nevastă-mea...

— Și n-ați încercat bade Costache, să i-o spulberați?

— Ba da, dar ea-i bolnavă cu nervii și nu mă mai poate înțelege.

— Spune că abuzați chiar de forță, c-o bateți...

— Nu-i adevărat! Cum să dau într-o femeie bolnavă?! Numai o vară de a ei, care-i scrie scrisorile, i-a băgat în cap de-aldc astea...

— De ce n-o ajutați mai mult la munca grea din gospodărie? De ce nu-i mai dați nici un ban în casă ?

— O ajut și eu cît pot și cînd pot. Aș' vrea să prind și eu cîțiva ani de pensie, că d-aia mă străduiesc să cotizez la Cascom. Cît privește banii, i-am dat ori de cîte ori a avut nevoie și mi-a cerut...

...Eugenia și Costache Rotariu încă pot să-și readucă în casă liniștea și fericirea. Ei pot să-și refacă viața de familie, acum, cît nu este prea tîrziu și nu-i paște destrămarea.

MIHAI STĂNESCU ■

Omul — interioare de conștiință

Rolurile

Doi actori. Au aceeași vîrstă și joacă pe aceeași scenă. Unul este foarte cunoscut, celălalt nu. Îi apropie jugul trudei în comun și îi desparte talentul.

Așa au trecut 17 ani.

După 17 ani, regizorului îi vine ideea de a repune în scenă o piesă în care actorul cunoscut a repurtat un succes, în urmă cu 17 ani. Tocmai fiindcă este cunoscut, el refuză. 17 ani au trecut și peste el.

Piesa se montează cu actorul necunoscut.

Actorul necunoscut propune ca actorul cunoscut să fie trecut în program ca dublură a sa. Actorul cunoscut îl apostrofează pe actorul necunoscut și astfel se ajunge la comisia de judecată.

Comisia de judecată este alcătuită ad-hoc din actori necunoscuți. Orice comisie este importantă că este comisie și fiindcă i se atribuie un rol. Actorii necunoscuți sînt acum membrii unei comisii și actorii unui rol important. Ultimele roluri importante pe care ei le-au jucat în teatru au fost în urmă cu 25 de ani. Se schimbă replici, se enunță judecăți de valoare și se emit sentințe. Dar vai ! — ei nu știu că în lipsă de cauză și talent repetă, de fapt, replicile piesei de-acum 25 de ani.

Se semnează procesul verbal, se dau ordine, se evacuează sala, totul ca-ntr-un rol adevărat și, în unanimitate, se adoptă hotărîrea de excomunicare a nesupusului coleg.

NICOLAE CRISTACHE ■

Șoferul, milițianul și copilul

Acuarelă

Mai sînt două stații pînă la capăt. În autobuz năvălește o ceată de vreo cinci-șase copii, cu servietele și ghiozdanele în mîini. Sînt probabil în clasa a cincea, niște iezi zburdalnici, poate puțin cam gălăgioși. Lumea se uită cu drag la ei. La stopul de după Institutul Medico-Legal, unul din ei încearcă să coboare prin ușa întredeschisă, dar nu izbutește. Și atunci a intrat în acțiune șoferul.

El se repede la copii, îl înșfacă pe „vinovat“ și îl duce spre cabină. Pe drum, șart ! șart !, îi cîrpește elevului două palme.

Uluit de cele petrecute, precum și de faptul că atîția călători se comportau ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, caut să-l scap pe băiețel. Dar drumul îmi este barat de o huidumă slinoasă, oacheșă, duhnind a holercă și a usturoi. Dau să-l apuc pe copil de mînă, să-l scot din gheretă, dar elevul este blocat de loviturile primite, de cele prin care a trecut, de amenințare. Alb ca varul la față, nu poate vorbi, nu se clintește din loc. Huiduma mă împinge și-mi spune :

— Ce te bagi, nasolule ? Roiu !

De pe scaun se ridică și vine spre mine un alt tuciuriu, la fel de nebărbierit și jegos :

— Nu te lua de șofer, frate-miu, că șoferii e deștepți și știe ei ce face.

Îmi sare în ajutor un bărbat în vîrstă, cu ochelari, așezat pe unul din scaunele din față :

— Nu se procedează așa cu un copil, spune el. Dacă a greșit cu ceva, să fie certat, iar în cel mai rău caz să se înștiințeze școala, pentru că băiatul are matricola la mînă.

Între timp autobuzul trece de Hala Unirii. Înainte de stop, pe trotuar, un milițian. Șoferul oprește autobuzul în dreptul milițianului, deschide numai ușa din față și coboară cu copilul. Mă îndrept și eu spre ușă, ca să-i explic omului ordinii cum s-au petrecut lucrurile. Dar huiduma slinoasă păzește bine ușa, ca să nu poată coborî nimeni. Nădăjduiesc totuși că milițianul, văzînd pe cine vine șoferul să-i predea, îl va repezi pe acesta din urmă și va urca băiatul la loc în autobuz. Dar nu se întîmplă minunea asta. Cel sechestrat trece de la unul la altul, autobuzul pleacă mai departe fără copil. Mă uit pe geam și văd cum prin zloata sicîitoare a unei zile de martie capricios, milițianul se îndepărta cu copilul de mînă. Mi se părea că trăiesc un coșmar. Băiețelul n-avea mai mult de 11 ani și nu făcuse practic nimic.

S-au întîmplat acestea vineri, 9 martie 1984, pe la ora 16 și un sfert, în autobuzul cu numărul 37-B-3751 de pe linia lui 142.

ION D. GOIA ■

Anii trec ca oile?

Sînt locuri unde nu-i chiar așa de ușor de ținut un animal, unde nu ajunge să fluieri ca el să crească mare și frumos și să-ți răsplătească truda. Ba mai mult sînt locuri în care condițiile sînt destul de aspre, pășunea e puțină, fînețele la fel, și oamenii se îndărătnicesc frumos să nu renunțe și la cele cîteva animale de pe lîngă casă. Locuitorii din Băcia, județul Hunedoara, au avut în fiecare an tot felul de necazuri cu izlazurile și pășunile pentru oi. An de an erau trimiși cu oile la munte și de cele mai multe ori reușeau să obțină tot felul de aprobări ca să și le pască pe teritoriul comunei. Dar în anul de pomină 1982 n-au mai izbutit și astfel oile lor au luat drumul muntelui, asta fără ca proprietarii bietelor animale să știe ceva despre această ultimă călătorie. Au trecut săptămînile anului 1982, au trecut și multe luni și oamenii tot n-au aflat mare lucru. Deja se așteptau ca oile lor să fi ajuns cel puțin prin Australia. Doar toamna au aflat cu uimire că dintre ele, 111, toate de rasă țigaie, au căzut eroic la datorie, exact în paradisul montan în care au fost duse să trăiască mai bine. Deci nu în toate locurile în care ți se spune că n-o să mai poți de bine te așteaptă întotdeauna belșugul. Se mai întîmplă să fie și viceversa. Și de data aceasta a fost, pentru că țăranii din Băcia, județul Hunedoara au rămas fără 111 oi, fără 1 400 de kilograme de brînză și-au fost purtați pe drumuri pe la județ și prin județul Sibiu, pe urmele ciobanului Eugen Șerban care, de fiecare dată, în fața ofițerilor de miliție, a promis că pînă mîine, pînă săptămîna viitoare va restitui oile, brînza și lîna. Și așa au trecut săptămînile, lunile, ba și anii au început să treacă în goană și țăranii așteaptă, în timp ce oile ciobanului din Sibiu, (normal, omul are și el niște oi, cam peste o sută, altfel, cum credeți că reușea să scape de atîta vreme basma curată) fac naveta între sat-munte și oraș. Ciobanul din Sibiu a uitat, sau a transformat brînza în valută forte ? Cert este că țăranii din comuna Băcia, județul Hunedoara, oameni de bună credință, care bat pe la toate ușile și cred ce li se spune, așteaptă mereu să fie despăgubiți și să li se facă dreptate. Și de fiecare dată cînd spun cuiva despre oile lor mai adaugă, **„noi sîntem nemulțumiți și de modul cum s-a anchetat dispariția oilor cît și a pagubelor pricinuite de ciobanul Eugen Șerban“.** Adică ei vor să insinueze că au fost vînduți exact cu prețul brînzei pe care trebuia s-o primească de la animalele pe care cu atîta trudă le crescuseră pe o prea mică și săracă pășune comunală ?

CORNEL NISTORESCU ■

Lupii... motorizați

Cînd au început cercetările pentru elucidarea împrejurărilor în care dispăruseră — într-o singură noapte — 6 viței din crescătoria Asociației Economice Intercooperatiste de pe teritoriul comunei Teliu, județul Brașov, n-a fost emisă nici ipoteza că prada ar fi putut s-o săvîrșească niscaiva patrupezi carnivori, mai ales că muntele se află numai la o aruncătură de băț... După ce au privit, însă, băltoaca de singe proaspăt, descoperită dimineața de îngrijitori, pe un drum secundar din apropierea grajdurilor, ca și urmele de alături imprimate adînc în pămîntul moale de roțile unui autovehicul, ofițerii Nicolae Neagu și Valeriu Leonte din serviciul judiciar al miliției județene păreau să fie aproape convinși că au de-a face cu lupi... motorizați.

Misiunea pe care o aveau de îndeplinit nu era deloc simplă. Infractorii folosiseră un autovehicul pentru furtul celor 6 viței, puteau fi de cine știe unde... „Dacă ar fi fost mai de aproape, nu aveau ei nevoie de un mijloc de transport, deși n-ar fi exclus... orice variantă este posibilă... — meditau ofițerii asupra fiecărei ipoteze care le venea în minte. Reprezentantul formațiunii criminalistice din echipa de cercetare ridică prin mulaj urmele lăsate de anvelopele autovehiculului despre care se presupunea că staționase lîngă locul unde fuseseră sacrificați viteii.

Cei de la judiciar nici măcar n-au apucat să înceapă verificările pe baza acestui prim indiciu, că au și apărut surprizele.

„Și de la noi s-au furat animale“... — reclamă I.A.S. Prejmer. „Și de la noi au dispărut porci“ — telefonează C.A.P. Tărlungeni. „Și de la noi...“

Aparent neverosimil, dar, uneori, realitatea depășește imaginația... În cîteva nopți, aproape consecutiv, dispăruseră din fermele zootehnice situate în zona Feldioara, Bod, Hărman, Prejmer, Teliu, Tărlungeni etc., **peste 100 de porci și 10 viței**, prejudiciu cauzat ridicîndu-se la aproape **180 000 lei.**

Frecvența și gravitatea furturilor stîrnesc nedumerire și indignare : „Cine să fie autorii ? Cum este posibilă o asemenea îndrăzneală ?!“ Noi și minuțioase cercetări la fața locului descoperă ca și în cazul de la Teliu, urme de autovehicule care staționaseră în apropierea grajdurilor prădate. De la miliția județeană sînt trimise și alte cadre în zonă, inclusiv de la Serviciul circulație, pentru a se intensifica filtrele totale pe timp de noapte, concomitent cu organizarea de pînde în preajma crescătoriilor de animale. Mulți cooperatori agricoli și alți cetățeni se oferă să participe voluntar pe timp de noapte, alături de ofițerii și subofițerii de miliție la acțiunea prinderii răufăcătorilor. Crescătorul de animale Gheorghe Drăghici din Vama-Buzăului a solicitat să participe cu autoturismul personal la această acțiune de interes obștesc.

Și rezultatul unei asemenea preocupări comune nu avea să întîrzie. După ce, într-o noapte, echipajul mixt, condus de cpt. Ion Nitoias, executînd filtrul total pe D.N. 1 A, oprește pentru control un autoturism cu număr de Prahova, al cărui ocupanți dau semne vădite de neliniște, cînd li se cer actele de identitate, verificările temeinice făcute operativ de către ofițerii Neagu și Leonte în localitatea Măneciu, unde locuiau cei din autoturism : Viorel Breten, zugrav la Cooperativa Izvoarele, Alexandru Filipoiu, cooperator la C.A.P. și Mihail Ochincioiu, fără ocupație, — aveau să stabilească faptul, surprinzător pentru mulți localnici, că aceștia făceau parte dintr-un grup de infractori : Alexandru Drăgănescu, tehnician electronist, Alexandru Chirtea sudor, Nicolae Botezan electrician, Victor Muntean electrician, Ovidiu Dușa și alții, care săvîrșiseră numeroase furturi de animale în județul Brașov. O parte din porcii din rasa „Landrace“, spre pildă, furați de la I.A.S. Prejmer, se mai aflau încă în gospodăriile celor în cauză, identificați, fără echivoc, după crotările (semnele imprimate special) de la urechi. Despre sutele de kilograme de carne de porc și viței vîndute de infractori, s-au strîns cu migală și perseverență numeroase declarații și alte dovezi ale vinovăției acestor elemente cu dublă existență : ziua oameni „pașnici“, noaptea hoți de animale.

Instanța de judecată i-a condamnat la pedepse cu închisoare **de la 3—10 ani** și confiscarea averilor **inclusiv a celor patru autoturisme personale pe care infractorii le-au folosit la săvîrșirea furturilor.**

MIHAI GROZAVU ■

„Întăriți-vă trupul prin alergare și mintea prin studiu"

Socrate

SPORT, TIMP LIBER

• Șah „spațial" • Scoția a cîștigat Turneul celor 5 națiuni •

Orientări originale și fanteziste

Încă înainte de perioada anilor '30—'60, cînd teoria deschiderilor cunoaște succese deosebite conducînd partidele pînă în jocul de mijloc avansat, s-a vehiculat ideea „morții" șahului prin remize, egalitatea putînd surveni ca urmare a cunoștințelor acumulate prin studiul tuturor variantelor de deschideri. Această idee, fără a avea o foarte mare răspîndire, a întrevăzut posibilitatea epuizării jocului de șah prin reducerea mijloacelor de luptă de către „știința deschiderilor".

Dimensiunile șahului, complexitatea mutărilor rezonabile, spațiul și numărul pieselor au nemulțumit spiritele originale, care au intrat în istoria șahului făcînd propuneri pentru lărgirea dimensiunilor eșichierului (număr sporit de coloane și linii), creșterea numărului de piese (șahul feeric cu piese care cumulează valorile pieselor actuale), transpunerea unui plan de profunzime (șahul în spațiu). Aprecierile date, încercările de a se ieși din limitele jocului clasic, dar pe baza principiilor și regulilor generale ale șahului, au ca fundament deseori prejudecăți și convingeri personale izvorîte din imposibilitatea de-a trăi entuziasmul și surpriza problemelor cu „cheie" la nivelul adevăraților cunoscători. S-a comparat uneori șahul cu jocul de dame pornindu-se de la criterii geometrice, propunîndu-se mărirea eșichierului la 10×10 cîmpuri. Cea mai discutată comparație cu jocul de dame, făcută încă din secolul trecut, aparține celebrului scriitor american Edgar Poe, care, fiind un excelent jucător de dame, aprecia șahul drept inferior, văzînd în complexitatea lui doar „complicații fără profunzime".

Articolele șahiste ale lui E. Poe rămîn importante prin faptul că marele scriitor a fost printre primii care au demonstrat că „automatul de jucat șah" a lui Kempelen, ce a făcut epocă între 1769 și 1837 (distrus de un incendiu în 1840), era condus de un jucător uman.

Lărgirea eșichierului cu două coloane și două linii în cazul problemistului R. L'Hermet în anul 1915 nu a fost doar o complicație fantezistă de moment, ci a reprezentat rezultatul căutărilor de-a reuni în cadrul unei simple diagrame tematica a patru studii anterioare elaborate de Erlin, Kolste, Laws și Skalik. Privind diagrama de 100 de cîmpuri, obținem dezlegarea problemei de „mat în 3 mutări" : 1.Ne9 R : d6 2.e5 Re6 (Rc5 Nb6 mat) 3.Db9 mat ; sau dacă 1... Nb4 2.Td5 c : d5 3.D : d5 mat ; sau dacă 1... Nb2 2.Td4 etc. Dacă 1... Nd7 2. Nb6 R : d6 3.e5 mat ; sau dacă 1... Nd9 2.T : c6 R : c6 3.Dd5 mat.

În 1956, K. Fabel a compus o problemă de mat în 500 de mutări pornind de la ideea lui R. L'Hermet, dar pe o tablă dreptunghiulară de 11×9 cîmpuri. Eșichierul dreptunghiular a fost inventat de musulmani în evul mediu, după informațiile lui H. R. Murray din „Istoria șahului" de la 1913, avînd două „citadele" suplimentare angajate în luptă pe 11×10 cîmpuri (o altă variantă a aceluiași joc jucat sub Tamerlan și practicat de ai săi dar pe 8×14 cîmpuri avînd 28 de piese).

Astăzi specialiștii șahului feeric sau neortodox, inventat de H. Tate și de Melbourne, se amuză imaginînd table de șah care conțin mai mult de 10×10 cîmpuri, disputîndu-se concursuri prin corespondență ori la tablă. Istoriile șahului citează dintre partidele eterodoxe ale șahului feeric : „Cine-pierde-cîștigă", „Șahul cilindric", „Șahul ecosez", „Fotbal", „Fără rocadă", „Cu doi regi", „Cu rege neutru" etc. O altfel de „joacă" ce pornește de la regulile șahului este cea menționată de Alphonse X de Castille și care se desfășoară pe un pătrat de 12×12 cîmpuri avînd drept mobil-mutare un zar cu 8 fețe (1=pion, 2=etc.).

Șahul circular, practicat altădată în Bizanț, ce se derula pe un eșichier compus din 64 de cîmpuri dispuse la mijlocul a patru cercuri concentrice conținînd fiecare 16 cîmpuri, reprezintă un punct de plecare pentru noile teorii ale șahului spațial. Desigur acest nou joc nu are nimic de-a face cu „Kriegspiel", joc eterodox practicat de țările germanice și anglo-saxone și disputat pe trei table de șah, două aparținînd jucătorilor, ce nu-și pot vedea tabla unul altuia, și o a treia revenind arbitrului, pe aceasta efectuîndu-se ambele continuări. Jucătorii nu sînt informați de mutarea adversarului prin denumirea cîmpurilor de plecare și de sosire a pieselor, ci doar prin : „albul (sau negrul) a jucat", cuvinte ale arbitrului, care veghează ca să nu se efectueze mutări imposibile. Șahul spațial cunoaște trei sau patru dimensiuni. Unul dintre inventatorii șahului tridimensional a fost Kieseritzky, ce și-a prezentat ideea lui Anderssen cu ocazia turneului internațional de la Londra, în 1851. Anderssen a fost surprins de construcția lui Kieseritzky, care, neparticipînd la acest prim turneu internațional, își chinuia fantezia construind un plan de profunzime, instalînd în plafonul camerei de hotel un fel de colivie divizată în compartimente asemănătoare unor cîmpuri șahiste în înălțime, permițînd jucarea unui șah spațial. Șahul cu patru dimensiuni se poate practica fie pe 9 mici table de 4×4 cîmpuri, fie pe o tablă de șah tăiată în două, avînd prima jumătate instalată în spațiu, iar cea de-a doua jumătate pornind după linia a patra a primei jumătăți, dar într-un alt plan. Cele două semieșichieruri presupun două cuburi (imaginate vizual) în care diagonalele nebunilor se interferează spațial, piesele grele nesuferind modificări esențiale în mișcări, în timp ce mersul pionilor este mult îngreunat, iar mutarea „en passant" pierzîndu-și efectul. Acest nou model de șah a fost expus cu ocazia turneului de la Hanovra, în 1983.

Toate aceste orientări originale și fanteziste pot să delecteze, dar nu pot convinge, ele rămînînd doar divagații pe aceeași temă, noile jocuri fiind hibrizi uneori spațiali, alteori matematici ai șahului văzut ca sport. Cuvintele ex-campionului mondial M. Botvinnik întăresc ideea menirii și eternității șahului: „Șahul jucat la cel mai înalt nivel nu este singurul obiectiv. Milioane de oameni practică acest joc care le stimulează gîndirea, spiritul de analiză... Șahul nu va dispărea niciodată, ci va continua să constituie un divertisment util, o școală a gîndirii logice".

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

O scrisoare

Statornicul nostru corespondent Stelian Ionescu din Brașov revine cu următoarele reflecții : „O anume categorie de oameni, răspîndită din belșug pe toată planeta, apreciază greșit eroismul și eroii. Sigur că discuția poate fi amplă putînd să înceapă — să zicem — cu Alexandru Macedon și să se termine — tot să zicem — cu... Ilie Balaci. Eu însă vreau să localizez această temă în aria sportului și a fair play-ului. Să luăm un exemplu relativ proaspăt (subliniez : numai ca exemplu !). Geolgău a marcat un gol de „aur" la Bratislava. E un adevăr incontestabil că fără acest gol, toată munca echipei și a celor din jurul ei s-ar fi prăbușit. Și iată cum toată lumea fotbalistică numește acest gol „golul calificării" și pe Geolgău — omul care ne-a adus calificarea, „eroul" de care vorbeam. Nu am nimic contra acestui simpatic Geolgău. Îmi este drag și dacă l-aș întîlni undeva i-aș săruta piciorul care a dat acel gol. Un jucător de valoarea lui merită toată prețuirea noastră. Dar... nu cumva momentul de mare bucurie produs de acest gol face să pălească alte momente tot atît de fierbinți și de importante ? Ce valoare mai avea golul de la Bratislava fără golul lui Cămătaru de la Stockholm ? Sau fără golul lui Bölöni de la Limassol ? Sau din jocul cu Italia ? Sau fără intervenția disperată a lui Ștefănescu în fața lui Conti la Florența ? Dar să nu mergem mai departe. Ce se întîmpla chiar la Bratislava fără efortul uriaș al întregii echipe ? Fără lansarea lui Klein, fără centrarea periculoasă a acestuia, fără efortul de presing al lui Gabor ? Mingea n-ar fi ajuns la simpaticul Gheorghiță care n-ar fi avut ocazia de a înscrie. Și atunci, de ce să numim golul de la Bratislava „golul calificării" și pe Geolgău „omul care ne-a adus calificarea" ? Mi se pare nedrept...

Vă mai amintiți finala campionatului mondial de handbal din 1970 de la Paris? În ultimele secunde ale ultimei reprize de prelungiri, cînd ai noștri conduceau cu un gol, cînd adversarii ieșiseră la un presing pe tot terenul, admirabilul Cristian Gațu, fiul tot atît de admirabilului gazetar sportiv Petre Gațu, a plecat într-un dribling prelungit pe care l-a ținut pînă la fluierul final. Cine a cîștigat acea finală ? Gațu ? Echipa, ea, cu toții oamenii săi, cu toate resursele sale ! Așa trebuie spus, așa trebuie să ne rămînă în amintire. Așa este fair play !

Chiar într-o echipă de supervalori, ca aceea din 1970, au fost jucători mai buni și mai puțin buni. Istoria fiecărui sport își triază valorile, le stratifică, le clasifică. Așa este normal. Putem spune astăzi, de pildă, că Gațu a fost cel mai îndemînatic handbalist al tuturor timpurilor. Dar el nu a fost „erou" într-un meci, în două sau în mai multe. Valoarea lui a fost distilată și evidențiată de valoarea echipei sale. Pentru că singur..."

Comentariile sînt inutile. Aveți dreptate. Mulțumesc tuturor cititorilor care contribuie la existența acestei rubrici.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Rugby

Plutonul frontal confirmă!

În returul campionatului Diviziei „A" de rugby, o dată cu desfășurarea celei de a treisprezecea etape propriu-zise a primei serii valorice, nu ne-a fost dat să remarcăm nici o surpriză pe tabelele de marcaj, păstrîndu-se în continuare supremația „plutonului frontal", ca la o cursă de urmărire tranșată din start.

Bucureștiul a găzduit totuși trei partide de interesante și demne de a fi urmărite de către iubitorii sportului cu balonul oval, dar absența unui mult rîvnit stadion central dedicat acestei bărbătești discipline continuă să ne priveze de cuplajuri spectaculoase și comentarii comparative, la fața locului.

Programarea în jurul aceleiași ore matinale, cum și distanțele dintre terenuri contribuie la aceeași dificultate. Poate că, odată și odată, se va ajunge la vechea rezolvare solicitată de ani de zile, prin obținerea Stadionului Tineretului și amenajarea lui pentru marile confruntări rugbystice din Capitală !

Săptămîna trecută ne-am deplasat la Parcul Copilului, urmărind partida R.C. Grivița Roșie — Politehnica Iași, cîștigată de echipa gazdă cu scorul de 17—0 (3—0). Grivițenii au controlat balonul mai bine și în special repriza a doua le-a fost favorabilă printr-un joc deschis, cu participarea întregii formații, din care s-au remarcat flancherul Octavian Moraru și fundașul Marin, marcîndu-se eseuri incitante. În ciuda scorului categoric, studenții ieșeni au prezentat o grămadă masivă și viguroasă, cîștigînd multe baloane în fazele fixe de joc, dar evoluția treisferturilor este simplistă în atac, epuizînd rapid posibilitățile create lor printr-o stereotipie pripită și infructuoasă ori prin lovituri de picior imprecise. De asemenea, fazele de finalizare sînt abandonate prematur.

Se pare că echipele studențești trec, în continuare, printr-o mai slabă șansă de afirmare, căci pe terenul Olimpia replica Științei Petroșani, așteptată cu mult interes, contra echipei Dinamo București, nu s-a produs. Dimpotrivă, dinamoviștii au cîștigat mai ferm decît ne-am fi așteptat, cu 22—0 !

Cea mai echilibrată întîlnire s-a disputat pe Stadionul Tei, unde Farul din Constanța, învingînd Sportul Studențesc cu 10—6 (7—3), se menține în urmărirea fruntașilor din clasament.

Marele șlem

Așteptată cu mare încordare și entuziasm în cadrul „Turneului celor cinci națiuni", partida de rugby internațional disputată la Edinburg, sîmbăta trecută, între puternicele reprezentative ale Scoției și Franței, a oferit satisfacția supremă echipei gazdă care, deși condusă la pauză printr-un eseu splendid marcat de demiul francez Gallion și transformat de Lescarboura (3—6) se mobilizează exemplar în cea de a doua repriză și forțează victoria certă cu 21—12 !

Scoția obține, astfel, **marele șlem**, învingînd în toate cele patru partide internaționale din prezenta ediție, de o manieră impresionantă. Îi cedaseră Țara Galilor (la Cardiff) cu 15—9 și Irlanda (la Dublin) cu 32—9 (!), deși în deplasare, iar pe terenul propriu, Murrayfield, Anglia se înclinase la scorul de 32—18 (!), pentru ca Franța să le urmeze, în derbiul final, neplăcutul exemplu ! Spectatorii rugbyului din România vor avea în anul acesta emoționanta și dificila ocazie de a le vedea la lucru pe cele două finaliste menționate, în compania reprezentativei cu emblema „Frunzei de stejar". Învinsa noastră de anul trecut, Țara Galilor, a învins, de asemenea, în jocul greu de la Londra, formația Angliei, cu 24—15 !

Puternicele jocuri pe care le așteptăm în vitorul apropiat vor constitui, desigur, noi teste valorice pentru rugbyul nostru și vor prilejui, comparativ, indicele meritat pe scara consacrării mondiale.

TUDOR GEORGE ■

Cronica șoselei

Simplu la pornire, mai greu la oprire

Are un prenume ce amintește de o celebră personalitate din lumea antică, APOLODOR. Ce-i drept nu din Damasc ci din Valea cu Plopi. Deși n-are decît 22 de ani, viața sa prezintă destule sinuozități. De fapt el nu este ceea ce numim obișnuit un tînăr cu comportament deviant. Nu. Lucrează bine, este apreciat de colegi, de șefi. La serviciu nu i se poate reproșa nimic. Ani de zile își vede de treabă, pînă cînd face cîte o boacănă de se duce vestea. Forțînd puțin nota, am putea vorbi de un fel de crize ciclice. La școală a fost cuminte, bun la învățătură, pînă cînd, într-a opta, împreună cu trei colegi, comite un viol. Urmează măsurile de rigoare, mulți ani la rînd despre tînăr nu se aud decît lucruri bune, pînă cînd intervine o nouă criză în viața lui Apolodor. Tocmai începuse să ia primele lecții de box și antrenorul îi lăuda, poate prematur, forța pumnului. Fiind la restaurant (extrem de rar frecventa asemenea localuri), i s-a părut că un tînăr, de la masa vecină, a făcut o aluzie la talia de silfidă a fetei care îl însoțea. Rezultatul : 1. Apolodor a dovedit că are un pumn de „supergreu" veritabil. 2. A fost nevoit să-și schimbe domiciliul timp de 6 luni.

Au urmat iar o serie de ani buni, fără ca măcar vreun nouraș cît de mic să umbrească seninul vieții tînărului. Se părea că drumul lui Apolodor, care între timp devenise maistru, deși plin de asperități, va fi numai drept și în continuă urcare. Corina, apărută de vreun an în viața tînărului, autentic factor de echilibru, de ghidare spre bine și frumos, e mai mult decît mulțumită de viitorul ei soț. Pînă cînd, într-o zi întunecată, cețoasă, umedă, care încruntă parcă automat frunțile și determină oamenii să-și mărească pasul spre a scurta contactul cu rigorile sfîrșitului de iarnă, un fapt vine să confirme din nou caracterul ciclic al crizelor din viața lui Apolodor. Privită așa, ca fapt divers (pînă la un punct), întîmplarea pare caraghioasă. Imaginați-vă un tînăr curat și chiar îmbrăcat cu o notă de eleganță, lipsit de chica slinoasă și încîlcită pe care unii o consideră dătătoare de originalitate și spirit, că se apropie de un autoturism și se așază pe locul pilotului cu atîta naturalețe și firesc, încît nimănui din apropiere nici măcar nu-i dă prin cap că junele, cu scurtă de stofă bej din păr de cămilă, cu cămașă albă și cravată asortată, ar putea fi un hoț. Se apleacă și meșterește ceva sub volan. Apoi, afișînd un zîmbet candid, cuceritor, roagă politicos cîțiva tineri aflați în preajmă să-l ajute să pornească. Băieților parcă le face plăcere să-și demonstreze forța. Împing cu sîrg pînă mașina pornește. „Merge trăsnet, nu alta", le spune el celor doi pasageri ocazionali, care l-au solicitat să-i ducă pînă în cartierul apropiat. Îmbarcarea s-a făcut simplu, firesc. „Vă rog, suiți, nu vă faceți probleme. Cîți lei ? De bani nici să n-aud. Pentru cinci kilometri ? Se poate așa ceva ?" Viteza autoturismului crește. Nu reușește să ocolească denivelările. Pasagerii sînt expediați cu capetele în plafon. Întoarce stîngaci volanul și parcă în contratimp cu gropile care apar pe neașteptate. Un mic cortegiu format din mire, mireasă, părinții fetei și ai băiatului și, probabil, martorii viitorilor soți, căci sînt la fel de tineri ca și ei, se îndreaptă de pe trotuar spre refugiul stației de tramvai. Apolodor îi vede cam de la 200 de metri. Devine livid și pune o mînă la ochi. Încearcă o fandare spre dreapta. Partea din urmă a grupului se oprește în dreptul bordurii. Tinerii își continuă mersul. Se uită unul la altul, șoptindu-și probabil cuvinte dragi. Nu-i interesează ce e în jur. Oamenii protejează pe cei aflați în asemenea momente. Și sînt la doi pași de refugiu. Mașina nu reușește să-i ferească pe tineri. Tînărul este „luat" pe capotă, apoi proiectat într-un stîlp de susținere a rețelei electrice. Mireasa este lovită cu partea laterală a mașinii și aruncată într-un parapet metalic. Rochia, odinioară de un alb imaculat, devine gri de la noroiul combinat cu petele negre ale reziduurilor de păcură, motorină. Trei pete mari, roșii de pe rochie arată exact locurile cele mai vătămate ale corpului, acolo unde s-au produs cele mai mari scurgeri de sînge. Tînărul moare pe loc, iar fata în drum spre spital. El 25 ea 23 de ani. Înainte de plecarea spre oficiul stării civile își împărtășeau unul altuia părerile în legătură cu amenajarea apartamentului, cu viitoarea lor viață în doi. „Aș vrea două fetițe gemene. Fetele îs mai gingașe, mai delicate și se cresc parcă mai ușor", se destăinuia mireasa, care

(Continuare în pag. 23)

VICTOR BEDA ■

„Cel mai bun balon de oxigen e balonul de fotbal"

Paul Vialar

• Meciul din 11 aprilie va fi arbitrat de elveţianul Daina •

Un stadion arhiplin a susţinut, înflăcărat şi competent, demersul campionilor noştri de a trăit cu intensitate toate fazele, inclusiv cea din imaginea realizată de Aurel D. Neagu foarte aproape de un nou gol în poarta lui Dinamo Minsk

Un adversar şi mai puternic, Liverpool, dar calificarea se joacă!

Aşteptat atîţia şi atîţia ani, evenimentul s-a produs : o echipă românească de club a reuşit să se califice în semifinalele Cupei campionilor europeni la fotbal, cîştigîndu-şi un loc între primele 4 formaţii ale continentului ! Lucrurile stau chiar aşa, nu-i nici o exagerare, din moment ce C.C.E. reprezintă competiţia numărul 1 a Europei fotbalistice (la nivel de cluburi), ea angajînd echipele campioane, cele mai autorizate „purtătoare de cuvînt" ale uneia sau alteia dintre ţările înscrise în U.E.F.A.

Şi este cu atît mai mare satisfacţia noastră, şi cu atît mai evident meritul campioanei României, cu cît calificarea grupării antrenate de Nicuşor şi Dinu n-a fost rezultatul unei conjuncturi favorabile, al unei „urne" avantajoase, ci s-a realizat în faţa unor adversari de elită (cît de greu s-a impus Juventusul lui Platini, Rossi şi Boniek în faţa lui Valkeakoski, formaţie finlandeză ca şi Kuusysi Lahti !), între care Hamburger S.V., deţinătoarea trofeului, şi în condiţiile unui fotbal modern, tehnic şi avîntat, al cărui examen, foarte exigent, jucătorii români l-au trecut cu succes, remarcîndu-se prin talent, ambiţie, perseverenţă şi dragoste faţă de culorile clubului şi ale ţării. Ceea ce părea să fie, după eliminarea Hamburgului, o surpriză, a devenit, prin prestaţiile constante şi eficiente ale fotbaliştilor bucureşteni, o certitudine, Dinamo Bucureşti consolidîndu-şi, de la meci la meci, prestigiul internaţional şi determinîndu-i pe reprezentantul lui Liverpool (de 14 ori campioană a Angliei !) să declare, după stabilirea semifinalelor, că „sorţii au fost foarte duri cu noi !" Că Liverpool simte nevoia să-şi ia toate măsurile de precauţie o dovedeşte şi faptul că şi-a exprimat dorinţa de a avea un emisar la partida de duminică a dinamoviştilor, cu Universitatea. Unul dintre antrenori va sosi în România simbătă, cu avionul de Londra, plecînd imediat la Craiova.

Să vedem însă, înainte de a face alte comentarii, care a fost

Drumul calificării

14 septembrie 1983, Lahti, 1 000 de spectatori, arbitru Eriksson (Suedia) : Kuusysi — Dinamo 0—1 (0—0). A înscris Dragnea (minutul 49) ;

28 septembrie 1983, Bucureşti, 10 000 de spectatori, arbitru Afxentiou (Cipru) : Dinamo — Kuusysi 3—0 (0—0), goluri marcate de Movilă (47), Augustin (70) şi Mulţescu (89) ;

19 octombrie 1983, Bucureşti, 70 000 de spectatori, arbitru Kaiser (Olanda) : Dinamo — Hamburger S.V. 3—0 (1—0), goluri datorate lui Augustin (29), Mulţescu (62) şi Orac (80) ;

2 noiembrie 1983, Hamburg, 35 000 de spectatori, arbitru Johansson (Suedia) : Hamburger S.V. — Dinamo 3—2 (1—0), pentru oaspeţi marcînd Tălnar (86) şi Mulţescu (89) ;

7 martie 1984, Tbilisi, 15 000 de spectatori, arbitru Lamo Castillo (Spania) : Dinamo Minsk — Dinamo Bucureşti 1—1 (1—0). A înscris pentru bucureşteni Rednic (87) ;

21 martie 1984, Bucureşti, 70 000 de spectatori, arbitru Hackett (Anglia) : Dinamo Bucureşti — Dinamo Minsk 1—0 (1—0), graţie golului lui Augustin (10).

Aşadar, 6 meciuri, 4 victorii, o egalitate (la Tbilisi), o înfrîngere (la limită, la Hamburg), golaveraj net favorabil, 11—4, cele mai multe goluri ale dinamoviştilor fiind realizate de Augustin şi Mulţescu (cîte 3), pe lista marcatorilor figurînd şi Dragnea, Movilă, Orac, Tălnar şi Rednic. Se cere subliniat un aspect : 5 din cele 11 goluri au fost înscrise în ultimele 10 minute de joc, ca o dovadă că, pe de-o parte, campionii noştri au ştiut să-şi păstreze luciditatea în situaţii dintre cele mai dificile (la 0—3 la Hamburg, la 0—1 la Tbilisi) şi, pe de alta, că pregătirea lor fizică (aliată celei psihologice) a fost, de fiecare dată, fără cusur, elevii lui Nicuşor şi Dinu terminînd toate confruntările (inclusiv returul cu Dinamo Minsk) în forţă.

Calificarea dinamoviştilor e cu atît mai meritorie cu cît ea a fost obţinută în condiţiile în care lotul de jucători, şi aşa restrîns (ceea ce justifică şi legitimarea, în iarnă, a lui Turcu, venit de la Steaua), a fost în mai multe rînduri lipsit de aportul unor titulari, fie accidentaţi (Orac, Nicolae şi Tălnar la Lahti), fie suspendaţi (Augustin la Hamburg, Andone în returul cu Dinamo Minsk). Cum scriam săptămîna trecută, cei 2 bravi antrenori, care au pregătit fiecare partidă cu minuţiozitate, în funcţie de adversar (o vorbă de laudă pentru conducerea ministerului tutelar şi a clubului care au înlesnit studierea partenerilor), au folosit în actuala ediţie a C.C.E. 17 jucători, dar greul calificării a apăsat, de fapt, pe umerii a 13 (foarte puţini !) căci Nemţeanu şi Iamandi n-au evoluat decît la Lahti, Turcu n-a jucat decît 57 de minute (55 la Tbilisi şi 2 la Bucureşti), iar Eftimescu, portarul de rezervă, a fost utilizat doar în finalul returului cu Lahti (3 minute). În toate meciurile au apărut Moraru, Rednic, Ion Marin, Mulţescu, Movilă şi Dragnea, dar numai Rednic şi Ion Marin (adică 2 apărători) au jucat efectiv toate cele 540 de minute. Neputînd conta pe un lot mai larg, antrenorii au căutat, partidă de partidă, cele mai bune soluţii tactice în raport de posibilităţile concrete şi se poate aprecia, deopotrivă după rezultatul general (calificarea) cît şi după randamentul din fiecare confruntare, că le-au găsit, făcînd dovada unei înalte competenţe.

Sigur, nu totdeauna jocul dinamoviştilor a strălucit, dar mai spunem o dată, cu referire precisă la returul din 21 martie, că o competiţie ca C.C.E., şi într-o fază atît de avansată, obligă la un fotbal cît mai pragmatic, de cele mai multe ori sacrificînd spectacolul în favoarea rezultatului, singurul în măsură, nu-i aşa, să asigure rămînerea în cursă. Că, în ansamblu, jocul campionilor noştri poate şi trebuie îmbunătăţit, e adevărat, mai ales că Liverpool nu va mai arăta „romantismul" lui Dinamo Minsk, ea fiind de-acum, mai mult decît Hamburger, o echipă avizată. Dar de aici şi pînă la a vedea numai lacunele din comportarea jucătorilor din Ştefan cel Mare (mai vizibile în linia de mijloc şi în cea de atac) ni se pare o cale lungă şi, încă mai grav, văduvită de argumente. Dacă Dinamo a ajuns pînă în semifinale, a făcut acest pas uriaş (nici cel mai optimist suporter n-ar fi pronosticat eliminarea lui H.S.V. !) prin muncă şi seriozitate, prin rîvnă şi inspiraţie, jucătorii, antrenorii şi conducătorii echipei meritînd pentru calificare numai felicitări !

Dar greul, pentru că aşa e în fotbal, abia începe, căci Liverpool va fi, cu siguranţă, o „piatră şi mai tare". Să încercăm să explicăm, în cîteva vorbe, cît de tare.

Al doilea Hamburger?

E exact, F.C. Liverpool n-a pierdut nimic pînă acum în ediţia actuală a Cupei campionilor (1—0 şi 5—0 cu Odense, 0—0 şi 1—0 cu Athletico Bilbao, 1—0 şi 4—1 cu Benfica), dar ar fi o eroare să-i supralicităm rezultatele, căci echipa engleză a avut mari probleme şi în faţa lui Athletico şi a Benficăi. „Mozaicul" antrenat de Joe Fagan, format din scoţieni (între care Dalglish), irlandezi (Lawrenson), galezi (Rush) şi, firesc, englezi (Neal, Lee ş.a.), a beneficiat la Lisabona de forma lamentabilă a portarului lusitan Bento, care a scăpat copilăreşte două goluri ! Asta nu vrea să însemne că Liverpool, pe care fostul manager Bob Paisley a condus-o la 3 victorii în C.C.E. (1977, 1978, 1981), nu reprezintă un adversar de primă mărime, de temut. Dar el nu se arată a fi, cutezăm la o comparaţie, mai redutabil decît Hamburger S.V., echipă care, în pofida unui palmares la fel de eclatant, a fost silită să plece steagul în faţa ambiţiei şi puterii de sacrificiu a campioanei României. Dealtfel, ultima confruntare dintre Dinamo şi Liverpool, desfăşurată în vară, în cadrul turneului spaniol de la Linea, a subliniat un raport de forţe aproximativ egal, după 1—1 la pauză englezii cîştigînd cu 3—2, golul victoriei fiind marcat (după o mare ratare a lui Custov) în minutul 89 !

Dacă a fost posibil cu Hamburger, de ce n-ar fi posibil, e o judecată logică, şi cu Liverpool ? Cu atît mai mult cu cît stilul britanic, viguros şi cu centrări de pe margine (simplist vorbind), pare să le convină jucătorilor noştri, cu o apărare capabilă să facă faţă, s-a văzut şi la Hamburg, s-a văzut şi la Tbilisi, unei presiuni puternice. Din „lecţia" Aston Villa, Dinamo trebuie să fi învăţat. Mai experimentată decît acum 2 ani, cu Rednic şi Andone în lot, harnică şi echilibrată, matură Dinamo n-are de ce să se teamă de Liverpool mai mult decît s-a temut, să zicem, de Magath şi Kaltz ! Că dubla confruntare cu campioana Angliei (prima în deplasare, la 11 aprilie) va fi foarte dificilă, se ştie. Dar a o aborda cu complexe ar constitui o eroare capitală. Ca să zicem aşa, calificarea în finală se joacă, mai ales că după un meci mai slab (cel cu Dinamo Minsk de la Bucureşti) e de aşteptat să urmeze unul mai bun, în care Augustin şi ceilalţi să-şi poată exprima cît mai fidel valoarea, talentul şi dăruirea. În ceea ce ne priveşte, cu măsură rămîneam optimişti. De-acum, devenind prima echipă românească intrată în semifinalele C.C.E., Dinamo şi-a atins obiectivul şi, discutînd logic, ea nu mai are ce pierde. Liverpool, însă, da. Poate că şi acest element psihologic va juca, la Liverpool îndeobşte, un rol de frunte.

Bătălia se anunţă teribilă, dar şansele campionilor noştri de a se califica nu trebuie neglijate.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

La peluză

Arbitrul

După mintea mea, în materie de arbitraj aş introduce următoarea regulă : un arbitru care arată vădit că nu stăpîneşte meciul să poată fi schimbat cu un arbitru de rezervă. Trei ar fi argumentele în favoare. Primul : după mai bine de un veac de fotbal ştim cu certitudine că nu toţi cavalerii fluierului sînt cavaleri ; deci măsura, într-un fel, se autoimpune. Doi : găsesc eu că este în afara cuceririlor civilizaţiei acestui veac ca în faţa a zeci de mii de oameni şi uneori a sute de milioane de telespectatori să se petreacă o crudă nedreptate şi o ţară (sau un glob întreg) să asiste neputincios, revoltat şi pasiv numai fiindcă ne-am băgat în cap că arbitrul este suveran. Şi trei : (pentru mine acest din urmă argument a fost hotărîtor) o asemenea propunere nu va fi desigur luată niciodată. Dar o discutăm fiindcă în conformitate cu ea, arbitrul meciului Steaua — Universitatea Craiova ar fi fost schimbat cam prin minutul 15. Exact în minutul cînd nu mai era un secret pentru nimeni, tribunarzi şi peluzişti, că Teodorescu Cristian se solidarizează sau închide ochii, sau nu ştie cum să procedeze, sau ezită faţă în faţă cu tentativa de înşelăciune. Florin Marin încearcă să tranşeze disputa sportivă cu mijloace sancţionate atît de instanţa morală cît şi de cea penală : intimidarea, forţa. La orice contact cu Florin Marin, Cămătaru, de pildă, era invariabil trîntit la pămînt. Vicleşugul este vechi şi aparţine mai mult maidanelor. Eu, stelist declarat, mă simt jignit. Cristian Teodorescu m-a umilit profund şi iremediabil tolerînd în arena sportivă, în faţa miilor de copii şi oameni de bună-credinţă, în faţa tuturor oamenilor pe care-i iubesc, un act de violenţă, o găinărie.

Ce a urmat nu mai are nici o logică. Ce amărăciune ! Ce revoltă ! Ce injustiţie faţă de prestanţa în joc a craiovenilor, faţă de elanul şi dăruirea uneori eroică a lui Lăcătuş, Majaru, Balint, Petcu şi compania.

Şi poate totuşi n-aş fi scris. N-aş fi scris dacă nu m-ar roade un gînd. Dacă, îmi zic mie însumi, Florin Marin a aşteptat chiar aplauze pentru ignobilul său gest ? Dacă în sinea lui îşi închipuie că a acţionat tactic ? Nu ne-am închinat tot noi zeului Rossi şi campioanei mondiale fără a ne desolidariza la timp şi răspicat de acel Gentile care l-a maltratat pe Maradona în faţa unui alt cavaler al dreptăţii în pantaloni scurţi care a închis ochii la acea dureroasă mutilare a conştiinţei noastre ? Nu şi-ar fi putut închipui atunci un tînăr sportiv că fotbalul iese de sub controlul normelor etice şi autorizează dreptul forţei, al vicleniei şi înşelăciunii ?

Sînt îngrozit de gîndul că Florin Marin ar fi putut pune în seama tacticii de joc incalificabilul său gest. Dar cel mai mult mă nedumereşte şi mă revoltă pactizarea cu o astfel de concepţie, acţiunea de conivenţă dintre un rătăcit la marginea găinăriei şi ofiţerul legii, al ordinii şi dreptăţii în teren. Nimic mai descalificant, pentru ei, nimic mai înjositor vizavi de noi, cei ce privim.

Mă doare într-adevăr amintirea că echipa Italiei ascunde sub strălucirea ei de învingătoare un grav atentat la spiritul olimpic, Gentile împotriva lui Maradona, şi că acest atentat a fost oblăduit de chiar arbitrul întîlnirii. S-ar putea să avem o falsă campioană mondială şi atunci spiritul întrecerii a fost înmormîntat pentru multă vreme de acum înainte şi de fapt acel atentat (asigurînd victoria) este cel care rodeşte şi aruncă în lume cancerul seminţelor sale. Ne nutrim faptele nu la focul sacru ci la o şarlatanie. Nimic nu este îngropat definitiv, ci doar acoperit, şi dacă vrem să întronăm în lumea sportului principiile cavalerismului nu o putem face decît smulgînd răul din rădăcini. Iată de ce cred că fapta de conivenţă a arbitrului Cristian Teodorescu cu o tentativă de înşelăciune trebuie sancţionată exemplar : pentru sănătatea morală a milioanelor de copii ce vor urma.

NICOLAE CRISTACHE ■

„Trebuie să știi cu cine să fii îndrăzneț“

Gustave Flaubert

UNIVERS

• Ce mai face Bobby Fisher? • Un alfabet de acum 12 000 de ani? • Robotul secretară •

Mondo umano?

„Electroencefalograma plată“

S-au întrebat mai mulți de ce dr. Thomas Noguchi a scris și publicat cartea „Coroner“ abia acum, dacă n-au existat restricții în privința cazului Robert Kennedy. De fapt, medicul legist din Los Angeles nu se ocupă, în volumul lui, doar de asasinarea fratelui fostului președinte american, ci și de alte întîmplări tragice : sinuciderea (?!) actriței Marilyn Monroe, înecul altui star de la Hollywood — Nathalie Wood etc. În plus, despre paginile semnate de cel care, ani la rînd, a fost directorul medicinei legale din comitatul Los Angeles, se spune că „au provocat un adevărat scandal“, cartea fiind „explozivă“ iar dosarele autorului foarte „secrete“. Este adevărat, cel puțin în cazul la care ne-am referit mai pe larg aici — asasinarea lui Bobby Kennedy — opiniile dr. Thomas Noguchi, ca și faptele pe care ele se sprijină, sînt pe cît de tranșante, pe atît de șocante.

Să revenim însă la evenimentul respectiv așa cum l-a trăit și consemnat dr. Thomas Noguchi. În discuția lui cu Bill Eckert, fondatorul Organizației Internaționale de Informații privind Medicina Legală, acesta l-a povățuit cu fermitate să ceară Washingtonului să trimită la Los Angeles specialiști de la Institutul Medico-Legal al Forțelor Armate (AFIP), astfel încît să nu se repete încurcăturile din cazul lui J.F. Kennedy. „Rămîneți în contact strîns cu politicienii, l-a mai sfătuit același Eckert. Altfel, ei vă vor înlătura, dacă se întîmplă ceva. Bobby este senator : trebuie să numiți un agent de legătură cu Senatul. Și, la Los Angeles, cooperați cît mai mult posibil cu statul major al campaniei (electorale — n.r.) a lui Kennedy“.

La scurtă vreme după încheierea acestei convorbiri, în care s-au înregistrat detalii de mare semnificație pentru mersul investigațiilor medico-legale, dar și de altă natură, dr. Thomas Noguchi primește un nou telefon. De astă dată, la capătul firului era cineva de la spitalul local Good Samaritan care l-a anunțat, fără alte comentarii : „electroencefalograma senatodului Kennedy este plată...“

În continuare, medicul legist șef din Los Angeles scrie : „Simțeam cum îmi îngheață mîna pe telefon. Știam că orice speranță era pierdută pentru marele om de stat american. La 6 iunie, la ora 3 dimineața, mulțimea mută masată în fața la Good Samaritan Hospital a dat jos banderolele pe care scria «Ne rugăm pentru Bobby». Era oficial : senatorul Robert F. Kennedy murise.

Îmi amintesc sentimentul de disperare care plana asupra acestei mulțimi, fața întristată a tinerilor, o tînără în lacrimi, o pălărie în mîini. Am pătruns în spital. Un paznic m-a salutat cu o voce joasă în fața sălii de autopsie. Am intrat, urmat de cei doi asistenți ai mei. Funcționarii din serviciul meu, observatorii delegați de dr. Henry Cuneo, șeful echipei de neurochirurgi care-l operase pe Kennedy, erau deja adunați în sala de autopsie. Corpul era întins pe o masă, acoperit cu o pînză. Am desfăcut bandajele care-i înconjurau capul și apoi m-am întors spre chirurgi. Imediat i-am întrebat unde era părul care căzuse cînd au ras craniul în jurul plăgii. Știam că el putea conține probe capitale“.

Episodul părului — un element decisiv pentru aflarea adevărului privind atentatul ? Așa pare, după opinia lui Noguchi.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Accent pe înaintare

„Nippon Steel Corporation“, marele fabricant de metal, acel ce face nesomnul producătorilor nord-americani de fontă și oțel, a lansat o campanie pentru reducerea volumului de material documentar. Se estimează că circa 180 de milioane de documente, cîntărind 1 000 de tone, sînt depozitate la sediul central din apropierea gării din Tokio. Puse una peste alta, aceste hîrtii ar înălța o coloană de 18 000 de metri. Cît se va reuși să se reteze din această statuie a birocratismului nu se știe ; deocamdată știm însă că volumul de documente aruncate la coș în decursul primelor trei luni ale campaniei respective a ajuns la 230 de tone, ceea ce nu este chiar puțin, în înălțime vorbind, ca și în greutate de altfel, ținînd cont de faptul că, pe verticală, această cantitate de documentație depășește puțin statura muntelui Fuji.

„Toshiba“, la rîndul său, a pornit în aceeași direcție, lansînd lozinca „O pagină este dimensiunea optimă pentru orice document“, sau „O oră este durata optimă pentru orice întîlnire“. Sigur că operația nu poate fi considerată foarte ușoară și nici extrem de ieftină, dar se dovedește foarte decisă voința celor cu bani de a ajunge cît mai repede într-o altă condiție decît cea de față. Este într-adevăr nevoie de timp, este nevoie de bani, dar principalul a fost exprimat și el se numește dorința de schimbare. Și pentru cei care eventual ar fi puși pe întrebări, japonezii sînt gata să ofere răspunsuri. De ce această susținută ofensivă pentru automatizarea birourilor ? În primul rînd, se pornește de la constatarea că productivitatea în sectoarele administrative este coborîtă, ceea ce face să crească deosebit de mult, de repede, rata cheltuielilor indirecte în totalul costurilor companiilor. Gulerele albe, afirmă statisticile oficiale, au crescut în totalul forței de muncă de la 36 la sută, în 1970, la 43 la sută în 1980. Dacă introducerea roboților, utilizarea utilajului electronic de calcul în diferite alte sectoare ale economiei au așezat Japonia pe poziția pe care o cunoaștem, extrem de convenabilă, în ceea ce privește productivitatea în sectoarele productive, în universul administrativ, iată, lucrurile merg altfel, deoarece o mare cantitate de muncă este încă executată manual. Pe de altă parte, să nu uităm că în evoluția lor afacerile antrenează o mare cantitate de informație, un din ce în ce mai mare volum de informație care aleargă de colo colo, ceea ce complică lucrurile dacă ne gîndim la cei ce trebuie să citească, să scrie, să completeze, să recitească.

Ce ne așteaptă în viitor, la ora la care proiectele de azi vor prinde contur, ce vom putea descoperi în încăperea numită atunci ca și acum biroul de lucru ? Vor dispărea, cel puțin așa sîntem avertizați, mapele cu hîrtii care ne populează astăzi orice centimetru pătrat de pe suprafața biroului. Telefoanele de asemenea ca și, rețineți, calculatoarele de birou. Și aceasta pentru că locul lor a rămas să-l ocupe computerele personale și computerele specializate și stațiile locale care înseamnă de fapt computere personale combinate cu procesoarele lingvistice. Vor apărea, desigur, rețele de comunicație optice, poșta va lua și ea înfățișarea corespunzătoare, corespondența circulînd prin rețelele speciale către terminalele de sub privirea noastră. Desigur, se vor reduce, cifric vorbind, echipele de funcționari existente în prezent. Lectura, scrierea, prelucrarea documentelor urmînd să se mecanizeze, ducînd la o productivitate tînjită în prezent cînd stăm destul de rău. Nu s-ar zice că sînt zile ușoare pentru manageri, cît timp toți acești oameni, în sistemul bine cunoscut japonez al angajării pe viață, vor trebui să-și găsească alte locuri de muncă, să li se găsească alte ocupații, alte profesii. Va trebui, cu toată părerea de rău, să ne dispensăm de secretare și de dactilografe, ținînd cont că operațiile în cauză le vom încredința de acum încolo automatelor. Va fi această trecere făcută fără complicații, fără tresărire, fără dureri de cap ? Dacă ne aducem aminte de atitudinea muncitorilor la apariția roboților, care la rîndul lor nu făceau decît să reediteze o bine cunoscută etapă din istoria marcată de apariția mașinilor și de rezistența la mașini, atunci s-ar putea să intervină rezerve. Dar nu rezervele fac progresul, chiar dacă istoria uneori, le înregistrează. Contează motorul dispus să acționeze pe direcția de înaintare propusă.

NEAGU UDROIU ■

Steaua lui Bobby Fisher

Cînd, în 1972, americanul Robert Fisher cucerea coroana șahistă mondială, specialiștii, lumea sportivă și publicul îi prevedeau o carieră strălucită de lungă durată. Dar n-a fost să fie așa. Căzut sub influența unei secte religioase, marele șahist s-a îndepărtat de sport, a început să ducă o existență ciudată, de insingurat. E drept că ulterior s-a despărțit de sectă, pe care a și dat-o în judecată pentru „atentat inadmisibil“ la viața sa particulară, însă nici după aceea lucrurile n-au revenit la normal.

Așadar, cum o duce în prezent Bobby Fisher ? După afirmațiile prietenilor, relatate de ziarul englez „Observer“, nu prea bine. Continuă să nu apară în public și, în general, fuge de lume. Ar fi locuind sub nume de împrumut în orașul Pasadena, statul California, mutîndu-se dintr-un hotel în altul. A fost, cu vreo doi ani în urmă, și eroul unei întîmplări neobișnuite: fiind neglijent îmbrăcat și părînd suspect, poliția l-a arestat, luîndu-l din greșeală drept gangsterul care spărsese și jefuise nu demult banca din localitate. Fisher s-a plîns că a fost bătut și timp de două zile și două nopți l-au ținut în celulă fără nici o legătură cu lumea exterioară. Ca rezultat al acestui incident, a apărut broșura de 14 pagini „Cum m-au maltrat în închisoarea din Pasadena“.

În referirile din presă la marele șahist n-a fost, firește, ocolit nici aspectul pecuniar. Din ce trăiește Bobby Fisher ? Tot ziarul menționat scrie că fostul campion mondial are venituri modeste, singurele lui surse de cîștig fiind onorariile primite pentru reeditarea cărții sale „60 de partide memorabile“, precum și o mică sumă lunară pe care i-o asigură un grup de susținători. Însă, contrar a ceea ce s-a spus uneori, marele maestru american nu este deloc lacom de cîștig. De-a lungul celor 12 ani care au trecut de cînd a cucerit titlul suprem, lui Bobby i s-au făcut enorm de multe propuneri din partea unor cercuri de afaceri, a agențiilor de reclamă, a ziarelor și revistelor, de pe urma cărora ar fi putut să se îmbogățească, dar el le-a respins pe toate.

Dar, rostite sau nu, cele mai importante întrebări care se pun cu privire la Fisher au în vedere viitorul. Este oare capabil fostul copil minune al șahului să revină în marele sport ? Sau, cu alte cuvinte, va izbuti el să-și restabilească forma sportivă ca să se poată bate din nou pentru supremație în domeniul șahului ? Avînd în vedere marele său talent, precum și faptul că are doar 40 de ani, se poate răspunde fără șovăire : da, este capabil. Însă, o va face oare? De astă dată, ținînd cont de firea capricioasă a lui Fisher, de experiența descurajantă a ultimului deceniu, nimeni nu s-a hazardat să răspundă afirmativ. Numai timpul va decide.

Ocupîndu-se de Bobby Fisher, un mare ziar occidental îl numea „o fostă mare speranță a șahului american“. Doar speranță ? Doar a șahului american ? În nici un caz. Robert Fisher a fost o certitudine a șahului pe plan mondial, și atîta vreme cît a dominat scena acestui sport — e drept, o perioadă foarte scurtă — a făcut-o fără egal. Și indiferent dacă-și va mai relua sau nu activitatea competițională, indiferent dacă va mai reveni sau nu în prim-plan, Robert Fisher este un nume definitiv intrat în istoria șahului, sport în care steaua lui a strălucit cu forță de luceafăr.

ION D. GOIA ■

Roza vînturilor

Mario Benedetti (Uruguay)

Îngerul

Pacea o pacea asta
cine vorbește despre pace
bătrînul cu față de cal
care fără să ne vadă se uită la
noi și cîteodată cerșește

ăsta vorbește despre pace
fata cu riduri
care-și reamintește tinerețea
asta vorbește despre pace

atletul în tricou verzui de sport
sfiosul copleșit de minie
cumplitul erudit cu pantofii săi
văcsuiți
ăștia vorbesc despre pace
gospodina căscînd
micul funcționar care nu fumează
sfîntul cumpănind înainte să
voteze
imbecilul care se încrede într-un
steguleț
toți ăștia vorbesc despre pace —
dar de păcat
imens păcat :
toți ăștia
de-o voioasă naivitate
habar n-au că pacea atîrnă de-un
înger
și îngerul acum
ține degetul pe trăgaci.

Acum se cuvine

Acum se cuvine.
Dumnezeu
ațipește.
Știm cu toții,
nu-i
pe vecie
poate e numai o șansă nesigură
o clipă
de nebunie.
Acum se cuvine
să trăiești
chiar dacă-i frig
chiar dacă după-amiaza se scurge.
Sau chiar dacă stăruie.
Totuna.

Da acum
dar numaidecît
atîta timp cît doarme Dumnezeu —
ce-o să se întîmple ?
Doamne Dumnezeule.

În românește de PETRE STOICA ■

Simplu la pornire, mai greu la oprire

(Urmare din pag. 21)

din acel moment avea să mai trăiască doar 20 de minute.

De jur-împrejurul mașinii intrate în gardul de beton, lume multă. Comentarii : „Din asta, mașină nu se mai face!“ „N-a mai rămas întreg din ea decît capota portbagajului și cauciucurile din spate“. „I-a ras exact ca bila la popice“. Alții, pe drept indignați : „Cine ți-a dat mă, carnet, să omori oamenii pe drum?“

Tînărul se bîlbîie, se lamentează, se schimbă la față, devine întîi livid, apoi roșu, galben ca ceara. „Păi... eu n-am, dom-le, carnet“.

Lămurește în curînd și cum a învățat să „conducă“. „Am făcut de cîteva ori ture prin curtea blocului. Pe stradă, la viteza mare pe care o avea mașina, n-am știut ce să mai fac, cum s-o opresc. Am încercat, în disperarea care m-a cuprins, să fac spre dreapta, dar n-am reușit să-i feresc. Ați văzut...“. Tînărul n-a pățit nimic, doar o mică ruptură la pantaloni, în dreptul genunchiului. Pasagerii au rupt-o la fugă. „Un accident. Eram în mașină, Asta ne mai trebuie, să ne pună și martori !“, se adresează cel mai în vîrstă unei femei, care îi întreabă curioasă „Ce s-a întîmplat de s-a strîns atîta lume ?“

Cum de l-a apucat așa, deodată, pe Apolodor, pofta de a conduce mașina ? Care-i misterul acestui gest neașteptat ? Predispoziția de a lua decizii fără a avea în vedere urmările acestora ? Supraaprecierea posibilităților proprii. „Dacă la volan se descurcă un om în vîrstă, care rulează cu viteza melcului ori o femeie slăbuță, cu brațe ca ale lui Pinochio, atunci eu, tînăr, puternic, adevărat atlet, care am ceva idee de conducere, nu o să fac față ?“ Mai probabil că la cele două cauze s-a adăugat și o a treia : euforia provocată de licorile sorbite de tînăr cu puțin timp înaintea comiterii actului său nesăbuit.

„Galeri e de artă“ din epoca de piatră

În împrejurimile localității Maikop (U.R.S.S.) a fost descoperită o adevărată „galerie de artă“ rupestră străveche. Niște elevi, jucîndu-se într-o carieră abandonată, au fost atrași de o piatră având o formă deosebită, semănînd cu un harpon. La muzeul local de etnografie s-a stabilit că piatra, pe care erau încrustate niște semne, data de cel puțin 12 000 de ani. O expediție organizată de Institutul de cercetări științifice al Regiunii autonome Adigheiskaia și de Muzeul de etnografie din Maikop a găsit apoi peste 100 de astfel de pietre, pe care sînt reprezentați mamuți, elefanți, cai sălbatici, tauri și hiene de cavernă. Se întîlnesc, printre desenele de pe pietre, și tablouri întregi — o vînătoare de elefanți, lupta dintre un om și un monstru ș.a. Pe unele pietre se află șiruri de semne care, opinează unii specialiști, ar putea reprezenta un text scris cu un alfabet necunoscut.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Omagiind eroii și valorile patriei

Localități : Călan, 22 martie 1984, ora 18, apoi ora 22 și un sfert, Casa de cultură ; Brad, 23 martie, ora 18, Clubul muncitoresc Gura Barza ; Țebea, 24 martie, ora 2 și jumătate, lîngă singurul loc de odihnă al lui Avram Iancu și, o oră mai tîrziu, la monumentul de la Mesteacăn.

Număr de spectatori : **1 500 la Călan, în total la ambele spectacole ; 1 000 la Brad.**

Atmosfera : **la Călan impresionantă prin sinceritatea receptării frumuseților de cîntec și de poezie, a întregului spectacol ; de mare entuziasm tineresc la Gura Barza ; de răscolitoare rememorări la Țebea ca și la Mesteacăn.**

Noutăți : **la Călan au debutat : Simona Ficuț — 17 ani, elevă, clasa a XI-a la Liceul I.M.M.R. Simeria (cu o compoziție proprie — „Chemare către țărani", versuri A.P.), grupul SELENA : Alexandru Gruia — 34 de ani, electrician, Zoia Gruia — 32 de ani, metodistă la Casa de cultură, Petre Drăghici — 24 de ani, oțelar turnător, Robert Nemeș — 22 de ani, oțelar turnător, Marcel Anghel — 21 de ani, oțelar furnalist ; la Brad a revenit grupul local GHINION care debutase la Hunedoara și au debutat : Cornelia Lup — 11 ani, Melania Raluca Tudorache — 6 ani, grupa mare la grădiniță, Alin Fumurescu — 16 ani.**

Calitatea spectacolelor : **foarte bună.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun peste tot.**

Călan. Sala aceasta mică are o acustică perfectă. Iar publicul este, în ambele spectacole, de o atenție și o receptivitate cum rar se întîmplă. La piesele de profunzime este o asemenea liniște cum nu mi-a mai fost dat să întîlnesc.

La Brad, în clubul muncitoresc Gura Barza, pe primul loc în top este adus Vasile Șeicaru cu „Antiprimăvara". Tînăra ploieșteancă Maria Tănase susține aici, la Brad, primul ei recital în cenaclu. Este cîntat de toată sala „Colindul Apusenilor", pe care cineva din public îl cere zicîndu-i cîntec popular. Autorul versurilor mărturisește — puțin intrigat — că el a scris textul și muzica.

La întoarcerea spre Deva, de la Brad, ne oprim la Țebea. Plouă mocnit în Apuseni și lîngă liniștea ultimului loc în care a ajuns neliniștea lui Avram Iancu. Membrii cenaclului cîntă, în puterea nopții, cîntecele cu care tinerii din România de azi preamăresc eroul de la Vidra și luminează faptele tuturor eroilor neamului. La gorunul lui Horea începem, sub ploaia mărunță, cu „Lancea lui Horea". Lîngă gorunul tînăr sădit de președintele Nicolae Ceaușescu : „Colind de frați", „Trăiască România", „Clopotul Reîntregirii", „Cîntec de țară", „Dor de Eminescu", „Treceți batalioane române Carpații". Revenim la mormîntul lui Iancu.

„Multe le vom uita — ne spune A.P. — spectacole se vor suprapune, dar aceste împrejurări sînt unice. Eu v-am adus cu mine, pentru că vă iubesc și pentru că nu vreau să pierdeți nimic din ceea ce este sublim... O să țineți minte toată viața aceste clipe... Noi nu avem de revendicat nimic aici. Avem nevoie de ruga ploii să plîngă în locul nostru. Dar închipuiți-vă că aici este Iancu. Adică acel tînăr avocat care la 24 de ani și-a asumat soarta integrală a neamului, cum scria Goga... Acest mormînt există, această imensă tristețe există, pentru a exista bucuria noastră azi de a fi... Este bine că ploaia plînge în locul nostru. Este bine că mai avem puterea de a face lucruri gratuite. În oameni există extraordinare rezerve de candoare. Va trebui să le punem în valoare. Faptul că Gorunul Președintelui Ceaușescu se înalță în continuarea istoriei naționale este extraordinar. Și e bine că sîntem aici. Toate acestea pe care le facem intră undeva într-o istorie nevăzută... Oricînd să ne amintim că dacă este frumos Ardealul și putem să-l privim în ochi, aceasta este și pentru că Iancu este aici, România este întemeiată pe jertfele eroilor noștri. Să rugăm ploaia ca din cînd în cînd să tacă ca să plîngem noi pentru Iancu".

La monumentul de la Mesteacăn primul cîntec este „În țara moților noi am venit". Apoi „Lancea lui Horea" — ca o scrisoare pe care mi se pare că eroul o mai poate primi. Această lecție de dragoste pentru eroii neamului e asistată de ploaia care rămîne aici cu eroii.

De dragul minerilor, la Petroșani

Localitatea : **Petroșani, 24 martie 1984, ora 15, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori : **4 000.**

Atmosfera : **electrizantă.**

Noutăți : **Au revenit : Virgil Stratulat — 18 ani, elev, și Ioan Pușcaș — 27 de ani, inginer electromecanic minier. Au debutat : Florentin Budea — 22 de ani, lăcătuș, Ribanna Șmiguleț — 16 ani, clasa a X-a B, Liceul industrial nr. 2 Lupeni, soții Trandafira Manuela Arnioni-Suciu și Alexandru Arnioni-Suciu, 45 de ani amîndoi, ea — casnică, el — electrician de mină, cu barbă stilizată, care cîntă o frumoasă compoziție a capului de familie, pe versuri proprii, cărcia îi dau titlul pe loc : „Ruga dacilor".**

Calitatea spectacolului : **minunată.**

Aportul organizatorilor : **excelent, la nivel județean.**

Înaintea plecării din Deva, membrii trupei Incognito se autoexclud din cenaclu prin indisciplină și prin actele de vandalism comise în hotelul Deva de Hașiaș Anton, secondat din păcate de Ilie Adrian.

În drum spre Petroșani, prindem programul unu de radio. După un reportaj cu mineri și interviuri scurte, se transmite cîntecul „Minerii" al lui Vasile Șeicaru. E ca o recompensă pe care studioul de radio o oferă, fără să vrea, întregului cenaclu, făcîndu-și treburile de serviciu. Ascultăm cu emoție acest elogiu prin artă adus oamenilor din adîncuri spre care mergem să-i slujim prin cîntec pe stadionul din Petroșani. Începem cu „Iancu la Țebea" — această stemă muzicală a Cenaclului Flacăra. Apare deja, în tribună, un tricolor. E frig. Plouă. Începe vîntul. Tabela de marcaj arată ostentativ 2—0 între Jiul și F.C. Bihor. Spectacolul își continuă cursul cu suișuri și coborîșuri. Cînd este anunțat Cristian Buică, tribuna izbucnește în „O șansă păcii", așa cum se cîntă în triumf această piesă. Scena din lemne cioplite sumar, lăsate din secure, e parcă un mijloc de codru rar în care, sub foi de cort cazone, cîntăm, ca într-o zi de armistițiu temporar, unor ostași ai păcii lumii. Tribuna izbucnește vîlvătaie în „Trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". Continuăm cu „Trăiască România" reluată în clocot. Carmen Antal interpretează, împreună cu un cor uriaș, cîntecele de pace ale mentorului cenaclului. Un tînăr aduce un tricolor cu care acoperă masa de pe scenă. Cristian Nemuc și Costel Ionescu din echipa tehnică înfig steagul în fața scenei. „Lancea lui Horea" este alt moment de mare entuziasm. Mai notăm momentul splendid de poezie creat de A.P. care recită aici „Poetul vine-n Vale". Vasile Șeicaru cîntă cu un succes enorm, aici între mineri și fii de mineri, „Minerii" — piesa pe care o ascultasem în autocar.

Împotriva ploii și a frigului, împotriva tuturor greutăților, sub zero grade, acești oameni minunați și truditi își fac ei singuri un spectacol frumos, o mare bucurie de ore în șir, o zi luminată de cîntec și de spiritul tînăr, iar membrii Cenaclului, riscîndu-și vocile, slujesc toți cu credință această bucurie la care contribuie prin artă, probînd încă o dată menirea asumată a Cenaclului Flacăra, așa cum spune cîntecul-autoportret al acestuia „În serviciul dumneavoastră".

Sub ploaie și sub soare, în județul Sibiu

Localități : Sibiu, 25 martie 1984, ora 14, Stadionul „Șoimii" ; Mediaș, 25 martie, ora 15 și 50 de minute, stadionul din localitate ; Cisnădie, 28 martie ora 21, Casa de cultură și — concomitent — sala de festivități de la internatul Grupului școlar.

Număr de spectatori : **10 000 la Sibiu ; 9 000 la Mediaș ; 1 500 în total la Cisnădie.**

Atmosfera : **de extraordinar entuziasm pe ambele stadioane, cu mențiunea că publicul din Mediaș a dorit și a reușit să se situeze la înălțimea publicului din capitalele de județ aflate în fruntea clasamentului de public pe stadioane al Cenaclului Flacăra.**

Noutăți : **Au debutat, la Sibiu : grupul folk SPERANȚA : Mihaela Țapu, Cristina Benta, Liliana Pătan, Nicoleta Mărgineanu — 13 ani, clasa a VII-a C, Școala generală nr. 6 din Sibiu, și Cătălin Iordănescu — 14 ani, clasa a VIII-a A la aceeași școală, apoi Laura Lodromăneanu — 16 ani, clasa a X-a E, Liceul „Octavian Goga", grupul AUTOSTOP de la Liceul industrial nr.2 C.F.R. Sibiu : Eugen Pampu — 15 ani, clasa a IX-a A, Andrei Szakacs — 15 ani, clasa a IX-a B, Sorin Verzea, Tică Lăcătuș și Nicu Dolan — 17 ani, anul I profesională, după care au urmat, făcînd senzație și fiind luate în cenaclu, gemenele Cornelia și Elena Blaga din Miercurea Sibiului, de 10 ani, eleve în clasa a IV-a (învățătoare, Felicia Nistor), Ana Negrea — 14 ani, clasa a VIII-a, Școala generală Șelimbăr, Irina Imecs — 15 ani, clasa a IX-a D, Liceul „Octavian Goga", Marcela Borbei — 15 ani, clasa a IX-a B, Liceul industrial „Independența" și Stela Bica-Ilea din Brașov (originară prin părinți și copilăria trăită la bunici, aici aproape de Sibiu, din Porumbacu de Sus), o voce excepțională, care devine și ea, de azi, membră a Cenaclului Flacăra ; la Mediaș a revenit grupul ieșean DIVERTIS și au debutat : grupul CANTON din Sibiu : Marcel Sabău — 20 de ani, lăcătuș mecanic, Marian Șuster — 19 ani, rectificator, Ioan Saschizan — 19 ani, lăcătuș, Dan Sîrbu — 20 de ani, lăcătuș, apoi, din alte 30 de prezențe ascultate de A.P., Daniela Radu — 15 ani, și Mihaela Dăian — 16 ani, ambele în clasa a X-a F la Liceul „Axente Sever" din Mediaș, Simona Lăpădat — 17 ani, clasa a XI-a B, Liceul industrial nr. 2 Sighișoara (care insistă să urce pe scenă împotriva părerii lui A.P. și obține un mic eșec), Maria Filimon — 16 ani, clasa a X-a C, Liceul industrial nr. 1 Mediaș, grupul MEDIESENSSIS : Ioan Cerchezan — 19 ani, lăcătuș, militar în termen, Lucia Ianțuc — 20 de ani, laborantă, Camelia Zoltan — 20 de ani, muncitoare, Vasile Niță — 26 de ani, mecanic, Nicolae Benescu — 23 de ani, mecanic, trupa de rock RIFF : Florin Grigoraș — 29 de ani, absolvent al Facultății de drept, Marian Hunuzache — 26 de ani, George Spătăceanu — 26 de ani și Nelu Chelemen — 28 de ani, toți patru instrumentiști liber profesioniști. A revenit la Sibiu, în triumf, doctorul Vasile Iacob, cu piese de Nicolae Suciu, un remarcabil compozitor sibian, directorul Școlii populare de artă, nefiresc uitat sau trecut cu vederea la nivel cultural central.**

Calitatea spectacolelor : **foarte, foarte bună.**

Aportul organizatorilor : **extraordinar peste tot în județul Sibiu, unde în fruntea tuturor eforturilor și grijilor s-a situat, neobosit, secretarul cu probleme de propagandă al Comitetului județean Sibiu al U.T.C., Teodor Țurcaș, unul din cei mai competenți prieteni ai Cenaclului Flacăra dintre organizatorii de spectacole, căruia, la Mediaș, i s-a alăturat efortul primului secretar al Comitetului municipal U.T.C., Alexandru Cioară, și al directorului Clubului tineretului din localitate, Valeriu Pleșca, iar la Cisnădie, acela al Virginiei Petculescu, secretar al Comitetului orășenesc U.T.C.**

Spectacolul Sibiului este magnific. Publicul de aici urcă pe primul loc în clasamentul stadioanelor din România. Este un spectacol excepțional, de la organizare pînă la participarea ultimului om, cum recunoaște, în final, chiar conducătorul cenaclului.

La Mediaș, adunînd și scăzînd, întregul spectacol, cu o tribună clocotitoare ore în șir de entuziasm și tinerețe, obține nota maximă cu felicitări, orașul fiind unul din primele municipii care fără a fi capitală de județ se situează în rîndul marilor orașe campioane de stadion ale Cenaclului Flacăra. La Cisnădie, Ștefan Hrușcă lansează o nouă piesă, „Bieții lampagii" (versuri A.P.). Debuturi : Stela Conrad — 26 de ani, învățătoare și Corina Cristea — 16 ani, elevă. Iată și topul de la Mediaș.

La Cisnădie, la ora 21 începe un spectacol care este în întregimea lui foarte frumos. Din respect și dragoste pentru tinerii săi prieteni, care nu încap în sala Casei de cultură, Cenaclul Flacăra oferă și un al doilea spectacol într-o sală de festivități de la internatul Grupului școlar (M.I.U.) Cisnădie. Membrii cenaclului servesc pe rînd cele două scene. La școală, o atmosferă incendiară, divină, egalează, trebuie să recunoaștem, chiar atmosfera din sala Liceului pedagogic și a Liceului de științele naturii din Galați. Se cîntă cu instrumente simple, fără amplificare, dar se cîntă într-o vîlvătaie de suflet. Mai frumos decît la Cisnădie a fost la Cisnădie, la internat.

Tot la Cisnădie a mai avut loc și o ședință de lucru a cenaclului.

DORIN GHERGHINESCU

TOP GENERAL FLACĂRA

1. **Vasile Seicaru — „Antiprimăvara" — 3707**
2. **Totuși — „Totuși" — 3402**
3. **Andrei Păunescu — „Da da, da" — 3077**
4. **Carmen Antal — Cîntece de pace — 2904**
5. **Ștefan Hrușcă — „Un gînd de iarnă" și „Bieți lampagii" — 2027**
7. **Costas Caracostas — „Maria" — 2008**
8. **Flapo — „Linda" — 1418**
9. **Nica Zaharia — „Ioane, Ioane" — 1336**
10. **Sorina Hașigan — „Colindul Ard alului" — 1215**

În continuare s-au situat : Vali Gerea, Pocsis, Cristian Buică, Valeriu Penișoară, Trupa din Nord, Arpad Domokos, Ducu Bertzi, Vasi Șerban, surorile Blaga, Viorica Bursuc, trupa Riff, Stela Bica-Ilea.

Cîștigătorii topurilor intermediare : **Călan — PARTAJ** cu „Partaj" ; **Brad — VASILE ȘEICARU** cu „Antiprimăvara" ; **Sibiu — CARMEN ANTAL** cu Cîntece de pace ; **Mediaș — TOTUȘI** cu „Totuși" ; **Cisnădie — ȘTEFAN HRUȘCĂ** cu „Bieții lampagii".

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Cenaclul Flacăra va fi prezent **vineri 30 martie ora 16 la Arenele „Traian" din Rm. Vîlcea.**

Întrucît organizatorii locali din județul Dolj ne-au anunțat că nu ne pot primi, am propus prietenilor din județul Olt organizarea unui spectacol în ziua de **simbătă 31 martie a.c. ora 18.**

Lumi 2 aprilie ora 18 Cenaclul va fi prezent în **Sala sporturilor din Pitești.**

Simbătă 7 aprilie ora 18, Stadionul Republicii din București.

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (**Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu – 25 42, 21 30 ; audiențe – 25 58) ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (**Cornel Nistorescu**, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu – 25 66) ; PROBLEMELE CULTURII (**George Arion**, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Niță – 14 57) ; PROBLEMELE NOULUI (**Ovidiu Ioanițoaia**, Oprea Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan – 21 28) ; PROBLEMELE REVISTEI (**Dorin Gherghinescu**, Dan Bârlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20,72, 14 53) ; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 ; redactor șef – 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

41 505